

Kertomus Rovaniemen muinaisjäännösten
inventoinnista vuonna 1954.

Inventoinnin kustansi Imatran Voima Oy. yhdessä Rovaniemen kotiseutu- ja museoyhdistys Totto ry:n kanssa siten, että edellisen varoja käytettiin kenttätöissä 8.6. - 28.7.54 välisenä aikana Kemijoen varrella ja jälkimmäisen varoja 29.7. - 9.8.54 Ounasjoen ympäristössä. Tutkimuksista laaditun kertomuksen jäsentely on seuraava:

Lehtijako: käsittää koko Rovaniemen pitäjän Suomen taloudelliseen karttaan 1:100.000 perustuvina lehtinä, jotka numeroituina 1-12 ovat oheenliitetyssä nidoksessa.

Löytölähiöt: n. 1 x 1,5 km laajuisia alueita, jotka on merkitty em. nidoksen asianomaisille karttalehdille maastosta valitulla lähiön nimellä ja lähiön sijaintia osoittavalla suorakaiteella. Tutkimuskertomuksiin on liitetty 1:5000 tai 1:4000 mittakaavassa A4 kokoa olevat lähiökartat (esim: KIRKONJYRHÄMÄ, NISKANPERÄ jne.).

Kohteet: kiinteitä muinaisjäännöksiä tai tarkastettuja löytöpaikkoja, jotka on selostettu asianomaiseen löytölähiöönsä liitetyissä erillisissä kertomuksissa ja merkitty lähiöönsä juoksevalla numerolla (esim: KIRKONJYRHÄMÄ 1, NISKANPERÄ 1, NISKANPERÄ 2, jne.).

Kesällä 1954 suoritettiin tutkimuksia seuraavissa koh-
teissa:

Kartta-
lehden
n:o

1)	Lohiniva 1.	6)	Kolpene 1-3.
"	Molkköngäs 1-2.	"	Kirkonjyrhä 1-2.
"	Rauvastenoja 1.	"	Viirinkangas 1-3. + 4
"	Varpuniva 1.	"	Mäntyniemi 1.
2)	Meltaus 1.	"	Kuolajoki 1-4. + 5
"	Patokoski 1-3.	"	Niskanperä 1-11.
"	Laisentiansuu 1-2.	"	Illi 1-3.
"	Ellisuvanto 1.	"	Turpeenniemi 1-4.
"	Uurtamo 1-3.	"	Puistola 1.
"	Iisinginsuvanto 1-4.	"	Rautio 1-2.
"	Marraskoski 1.	9)	Eräsaaret 1-2.
"	Marraskoski-S 1.	"	Nillu 1.
"	Kellosovanto	"	Murola 1-5.
"	Aapiskoski 1-2	"	Sukula
"	Norvajoki 1-2.	"	Raappana 1-3.
"	Murhakorva 1-6.	"	Pisajärvi 1-2.
"	Ankkurinkari 1.	"	Ruikka 1.
3)	Alajärvi 1.	"	Rinne 1-2.
5)	Koivuranta 1.	"	Petäjäskosken voimalaitos 1-2.
6)	Nivankylä 1-5.	"	Saarela 1-3.
11)	Tikkasenkar 1.	"	Putansuu 1-3.
10)	Vitta-aapa 1.	"	Leivejoki 1-4.
10)	Konttikangas 1.	"	Jaatilansuvanto 1-3.

Helsingissä, maaliskuun 30. pñä 1955

Aarni Erä-Esko

Aarni Erä-Esko

Kennijder |

Kolpeneenharju

1. Kalle Korvan hiekkakuoppa tien N-puolella
2. Pekka Kerimaan perunapello tien S-puolella
3. Eelis Korvan hiekkakuoppa tien S-puolella

Kirkonjyrhä

1. Vanhamaan pellolla
2. Nätynginniemen tontilla

Viirinkangas

1. "Kotaniemi" Niilo Möllärin maalla
2. Unto Sälevän tontilla
3. Metsäntutkimuslaitoksen pellolla

Mäntyniemi

(Kemijoki 8)

1. Westerlundin pellolla

Kuolajoki

(Kemijoki 7)

- 1-2. Kuolajokien-Huhdan maalla
3. Huhtaniiskan-Niskan maalla
4. Rantatalon maalla

Niskanperä

(Kemijoki 6-7)

1. Lenne Niskan "pelto I"
2. Niskan "pelto II"
3. Lenne Niskan Tarhapello "pelto III"
4. Hannes Niskan Riihipello "pelto IV"
5. Hannes Niskan as.rakennuksesta itään
6. Lenne Niskan uudispello notkossa
7. Pauli Pahtajan as.rakennuksen kaakkoispuolella
- 7a. Pauli Pahtajan navetan takana
8. Pauli Pahtajan pelto Riihikankaan itäpuolella
9. Koskelan N-puol. pelto ja Tuomari Koran huvilan seutu
10. Koskelan S-puol. pelto
11. Hietakoste

Illi

(Kemijoki 5)

1. Siikaniemen talon ja Porasen huvilan maalla
2. Illinniemen länsirannalla "kivitarha"
3. Ahonvaaralla kiviraunioita 4-6 kpl

Turpeenniemi

(Kemijoki 5)

- 1-2. Turpeenniemen pelloilla
3. Uusitalo
4. Vinnari

Puistola

(Kemijoki 5)

1. Puistolan ja Raution maalla

Rautio

(Kemijoki 5)

- 1-2. Heikkilän maalla

Eräsaaret

(Kemijoki 3)

1. Viita-Aapa
2. Hepola

Nillu

(Kemijoki 3)

1. Nillunkosken vasemmalla rannalla, Juho Svambergin maalla

Muurola

(Kemijoki 3)

1. Karvonkankaalla, Uiton talosta 100 m ^{pohjoisluoteeseen} ~~länssiluoteeseen~~
2. Karvonkankaalla, Uiton talosta 100 m länteen
3. "Kylänsijanmutka", Kalle Niskasen vuokratontti,
4. Ville Kunnarin pelto as.rakennuksen W-puolella.
5. Ville Seppälän pelto as.rakennuksen W-puolella.

Sukula

(Kemijoki 3)

Raappana

(Kemijoki 2)

1. Saari-Raappana, Eetu Kolehmaisien maalla
2. Raappana
3. Seppälä RN:o 10:5

Pisajärvi

1. Enivaara
2. Lautaniemi

Ruikka

(Kemijoki 1)

1. Alaruikan "Hamppupelto"

Rinne

(Kemijoki 1)

1. Pauli Rinteen maalla, Jaatilansaaressa
2. Stöckelin pellolla

Petäjäskosken voimalaitos

(Kemijoki 1)

1. Seuratalon luona
2. Puuesinelöytö Jaatilan putaassa

Saarela

(Kemijoki 1)

1. Vanhan-Saarelan maalla, Petäjäskosken itärannalla.
2. - " - - " -
3. Hookanan maalla - " -

Putaansuu

1. Hookanan maalla Jaatilansaaressa
2. Räsän maalla
3. Putaansuun maalla

Leivejoki

1. Ylimatinmikon maalla
2. Palon maalla
3. Niemelän as.rakennuksen luona
4. Niemelän maalla Uiton talon luona

Jaatilansuvanto

1. Hakopelto Niilo Matinmikon maalla
2. Arne Matinmikon maalla
3. Ojalan maalla, Särkeenojan vieressä

Metti ski

1:5000

4

54

131,4

131,4

131

130.2

①

naavala

Kinisjörve 116

Negative

Paasajärvelle
Paasajärvelle

Aalio'ko

rohini

LOHINIVA 1.

54

(Rovaniemi, kartta 1)

Top. 2644 03 LOHINIVA

x = 5270

y = 4150

z = n. 140 - 145

KM 2110:13, luonnon muodostama kivi, "Lohesnevan torpasta", saatu
valtiopäivämies Iisakki Hoikalta 1885.

Löytöpaikka tarkoittanee nyk. Lohiniva-nimistä taloa, jonka nykyiset rakennukset ja myös vanha tontti sijaitsee Ounasjoen oikealla rannalla, Kinisjärven lossilta n 300 m etelään. Esine on käsitykseni mukaan löydetty kuvien osoittamasta maisemasta, josta en kuitenkaan todennut mitään esihistorialliseen asutukseen viittaavaa.

- Kuva 1. Ounasjoen vasenta rantaa, taustalla joki virtaa vasemmalle.
2. kuvan keskivaiheilla toisella rannalla näkyy metsän takana Lohinivan talon asuinrakennus.
3. Pasmajärvelle johtava tie ja Kinisjärven lossi.

(Liitteenä: 3 valokuvaa ja taloud.kartan suurennukseen perustuva luonnos)

A. E-E. 1.8.1954

KUVA 1

F. 18350

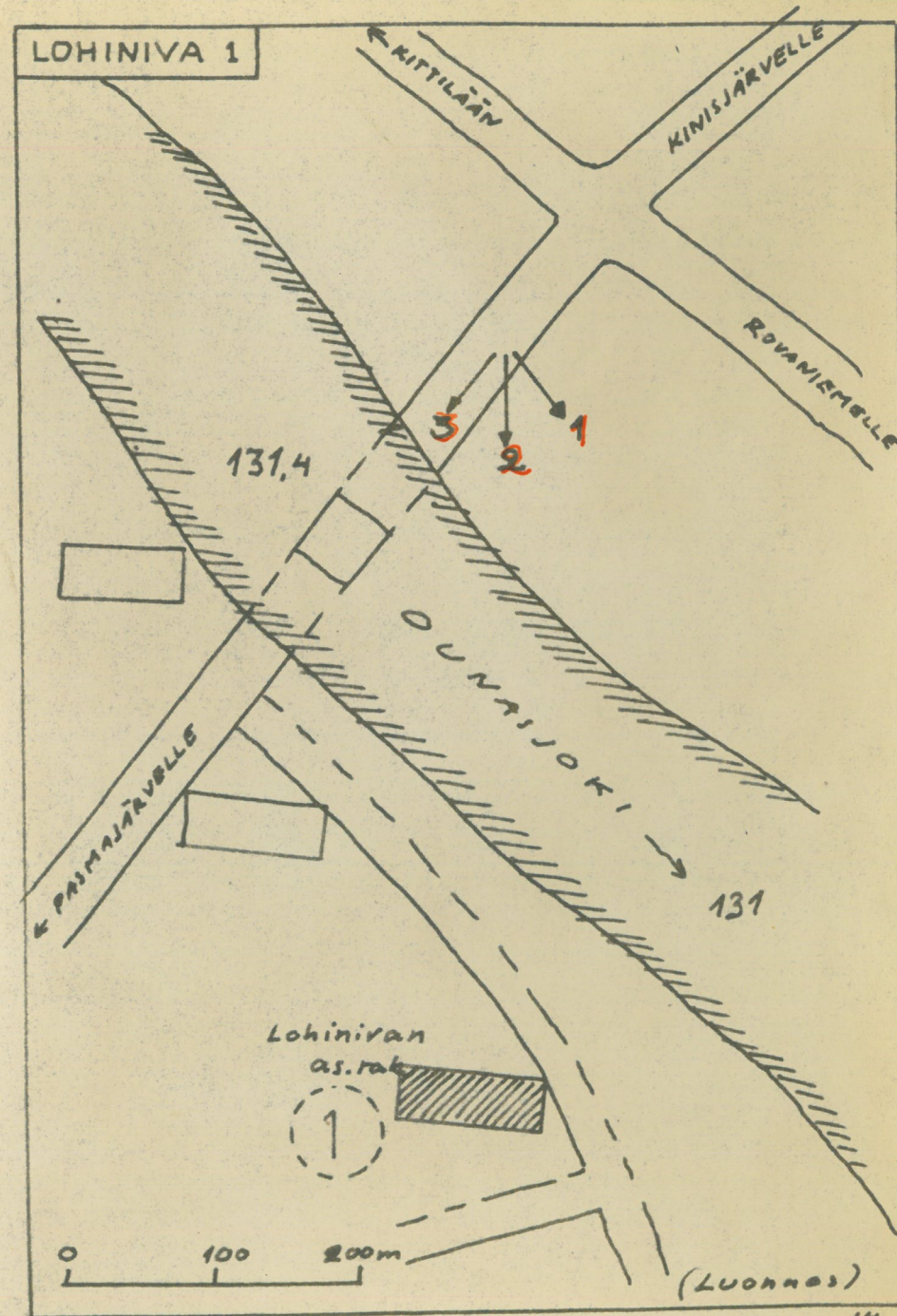
2

①

F. 18349

3

F. 18348

120.1

MOLKOKÖNGÄS

[239-248]
1:4000

120

②

①

119.8

119.7

118.8

117.1

N

117

Kylä: Maijanen
Talo: Marjomaa RN:o 268
Omist: Juho Marjomaa
Os: Rovaniemi, Ounasjoki, Maijasenkylä

KM 13474:1-2.

Sain tietooni Rovaniemen Patokoskella asuvalta maanvilj. Oskari Hirttiöltä, että Molkoköngäältä olisi aikoinaan löydetty runsaasti kiviesineitä. Otettuani asiasta tarkemmin selvää ilmeni, että kun Maijasenkylän Marjomaan talossa oli ollut jako n. vuonna 1932, oli "metsänhoitaja Yrjö Järvelä" pyytänyt ja saanut edelleen museoon toimitettavaksi Juho Marjomaaalta n. 10 "kiila- maista kiviesinettä". Jaossa oli O. Hirttiö ollut mukana uskottuna miehenä. - Tietääkseni ko. paikalta löydettyjä esineitä ei ole toimitettu mihinkään museoon. (Mets.hoit. Yrjö Järvelä toimii nykyisin Kemijoen uittoyhdistyksen palveluksessa, os. Vammala)

Käydessäni Marjomaan talossa sain isännältä esineen KM 13474:1, joka on löydetty alueelta 1, Ounasjoen vasemmalla rannalla Härjänsäntienmutkan kohdalla. Tarkastaessani löytöpaikkaa havaitsin perunaa kasvavan pellon alaosasta, kymmenisen metrin päässä rannasta, hiekkaisen maan pinnalta, kvartsi-iskoksia KM 13474:2 sekä hiiltä. Paikka on hiekkamultaa.

- Kuva 1. Ounasjoki virtaa vasemmalle, kuvan oikeassa reunassa ja seur. kuvassa näkyy Kuirisaari.
2. kuvan keskellä halkopinon vieressä näkyy osa kalliota, jonka kohdalla, "Härjänsäntien mutkassa", vesi alkaa vuolaasti virrata kohti Molkoköngästä.

3. Perunapellon alaosa, jossa ihmisiä seisoskelee reikäkiven ja kvartsien löytöpaikalla.

(Liitteenä: 3 valokuvaa ja kartta-profiililuonnos).

A.E-E. 1.8.1954

Hand-drawn map of Molkokongas 1, showing a profile line A-B with a distance of 120. The map includes a river, a road, a sauna, a house, and a profile line. A box labeled '239' is in the top right corner.

239

2

3

1

F. 18345

Omistussuhteet: ks. Molkoköngäs 1

Entiset löydöt: vrt. Molkoköngäs 1.

Juho Marjomaan ilmoituksen mukaan on hänen talonsa asuinrakennusryhmästä n. 150 m pohjoiseen sijaitsevalta kohdalta löydetty aikaisemmin "kivikiiloja ja hiiltä". Löytökohta sijaitsee maantien ja Ounasjoen rantatörmän välillä, törmästä n. 10 m päässä. Se on muuten tasaiseen peltoon nähden hieman ylempänä sijaitsevalla, luonnokseen merkityllä loivalla kummulla. Pelto on hiekkamultamaata.

Kuva 1. vasemmassa laidassa Rovaniemelle johtava maantie, keskellä Marjomaan asuinrakennus. Kuvan oikeassa laidassa seisovat ihmiset kiviesineiden löytöpaikalla.

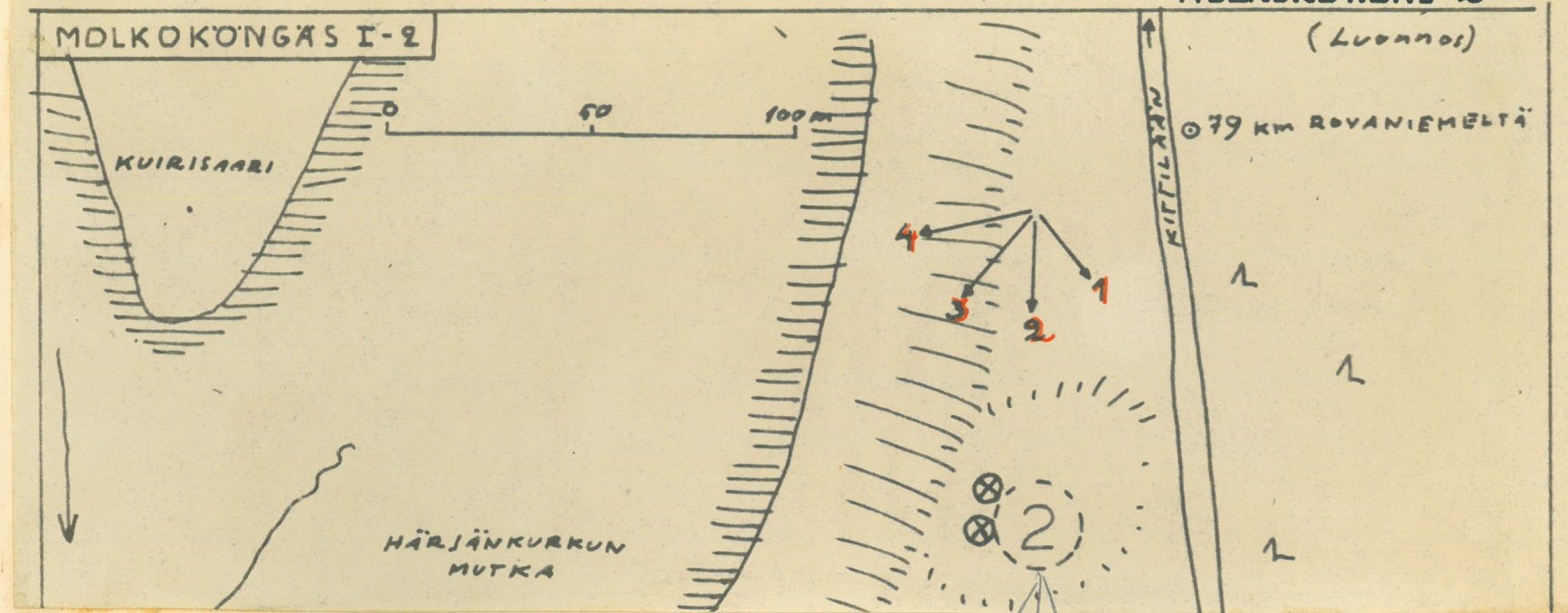
2. rantatörmä.

3. "Härjänselän mutka", jonka vieressä niemellä, kuvan keskivaiheilla as.p. Molkoköngäs 1.

4. Ounasjoki virtaa vasemmalle, kuvan oikeassa laidassa Kuorisaaari.

(Liitteenä: 4 valokuvaa ja karttaluonnos)

A. E-E. 1.8.1954

- LIITTYV KARTTAAN MOLKOKONGAS 1 -

240

240

239

KUVA 1

F. 18341

2

2

F. 18342

3

1

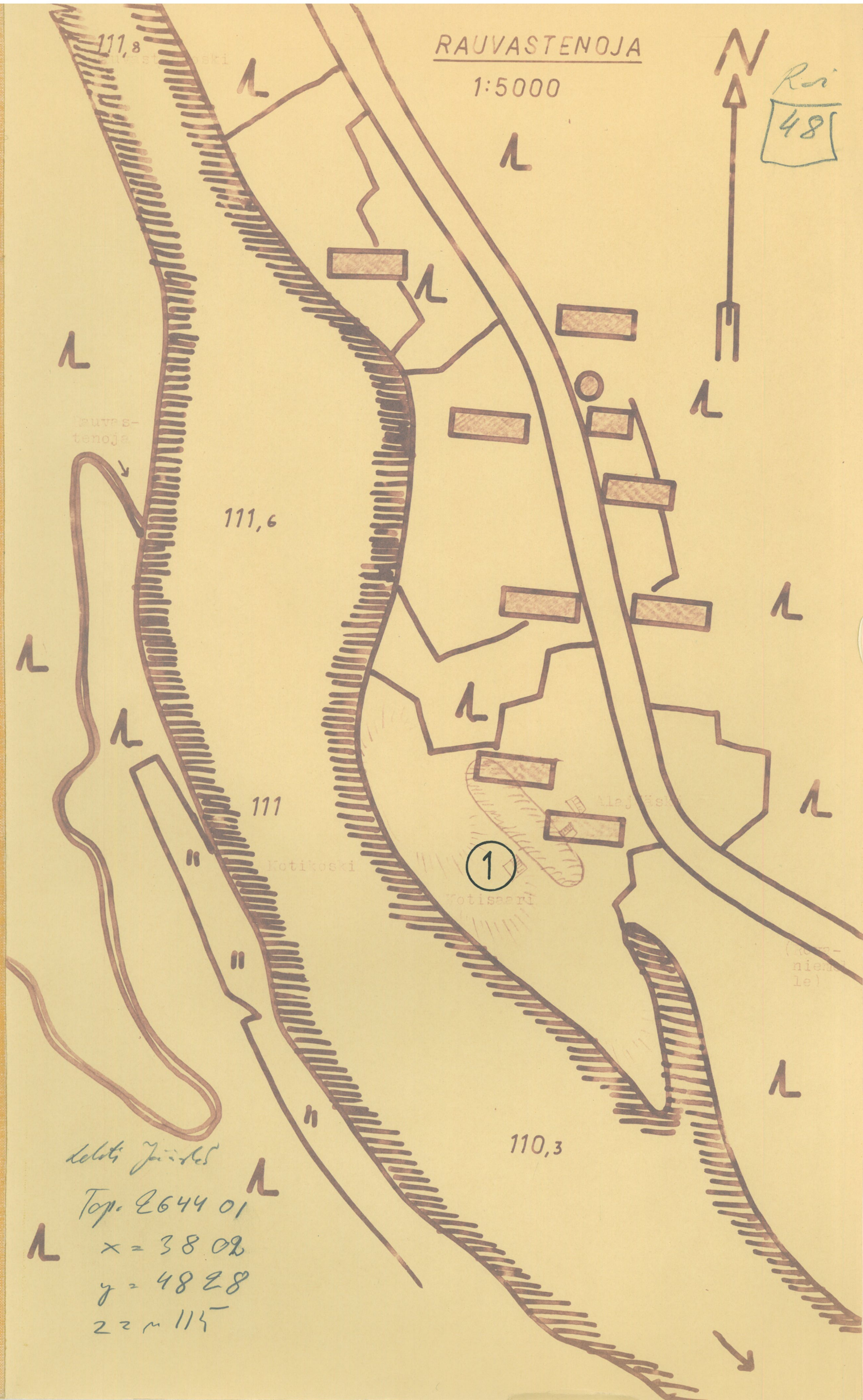
F. 18343

4

F. 18344

1:5000

Ri
[48]

Deloit's Fines

Top. £644 01

 $x = 38.0\%$

$y = 4828$

22 m 115-

RAUVASTENOJA 1.

(Rovaniemi, kartta 1)

Top. 2644 01 JÄÄSKÖ

Kylä: Jääskö

x = 3802

Talo: Ala-Jääskö RN:o 3:2

y = 4828

Omist: Aapo Ala-Jääskö

z = n. 115

Os: Rovaniemi, Jääskö

(93) KM 2110:1² "tuura Ala-Jääskön talosta", lahj. v. 1882.

(170) KM 8342, "reiällinen suiponsoikea ase, löydetty 1890-luvun alussa Jääskön kylästä erään talon pellosta kynnettäessä".

Em. esineiden löytöpaikkoihin en onnistunut enää pääsemään tarkemmin käsiksi, eivätkä seudulla tapaamani henkilöt tuntuneet olevan tietoisia minkäänlaisten kiviesineiden löydöistä. - Nyk. Ala-Jääskö RN:o 3:2 on lähinnä viime vuosisadan "vanhaa Ala-Jääsköä", jonka rakennukset ovat sijainneet Ounasjoen vasemmalla laidalla olevassa "Kotisaarella". On todennäköistä, että ainakin ensin mainittu esine on löydetty kuvien 1-4 osoittamasta maisemasta, mahdollisesti juuri Kotisaaresta, jossa etenkin kuva 3:n kohdalla, puiden takana osittain näkyvästä ladosta hieman oikealle, on kivikautiselle asuinpaikalle ulkonaisilta puitteiltaan sovelias kohta.

- Valok. 1. Kuvan keskivaiheilla mantereen ja Kotisaaren välinen pudas, oikealla saaren eteläpää. Taustalla virtaa Ounasjoki vasemmalle.
2. etualalla pudas, sitten Kotisaari ja sen takana Ounasjoki.
3. kuvan keskellä puiden takana häämöttää saarella oleva lato, jonka oikealla puolella, loivassa rinneessä, on selostuksessa oletettu kivik. asuinpaikka.

4. kuvan oikeassa reunassa Ala-Jääskön rakennusryhmään kuuluva vanha rakennus, sen takana putaan pohjalla oleva lampi ja sitten Kotisaaren korkein kohta.

(Liitteenä: 4 valokuvaa ja karttaluonnos)

A. E-E. 1.8. 1954

KUVA 1

F.18340

2

F.18339

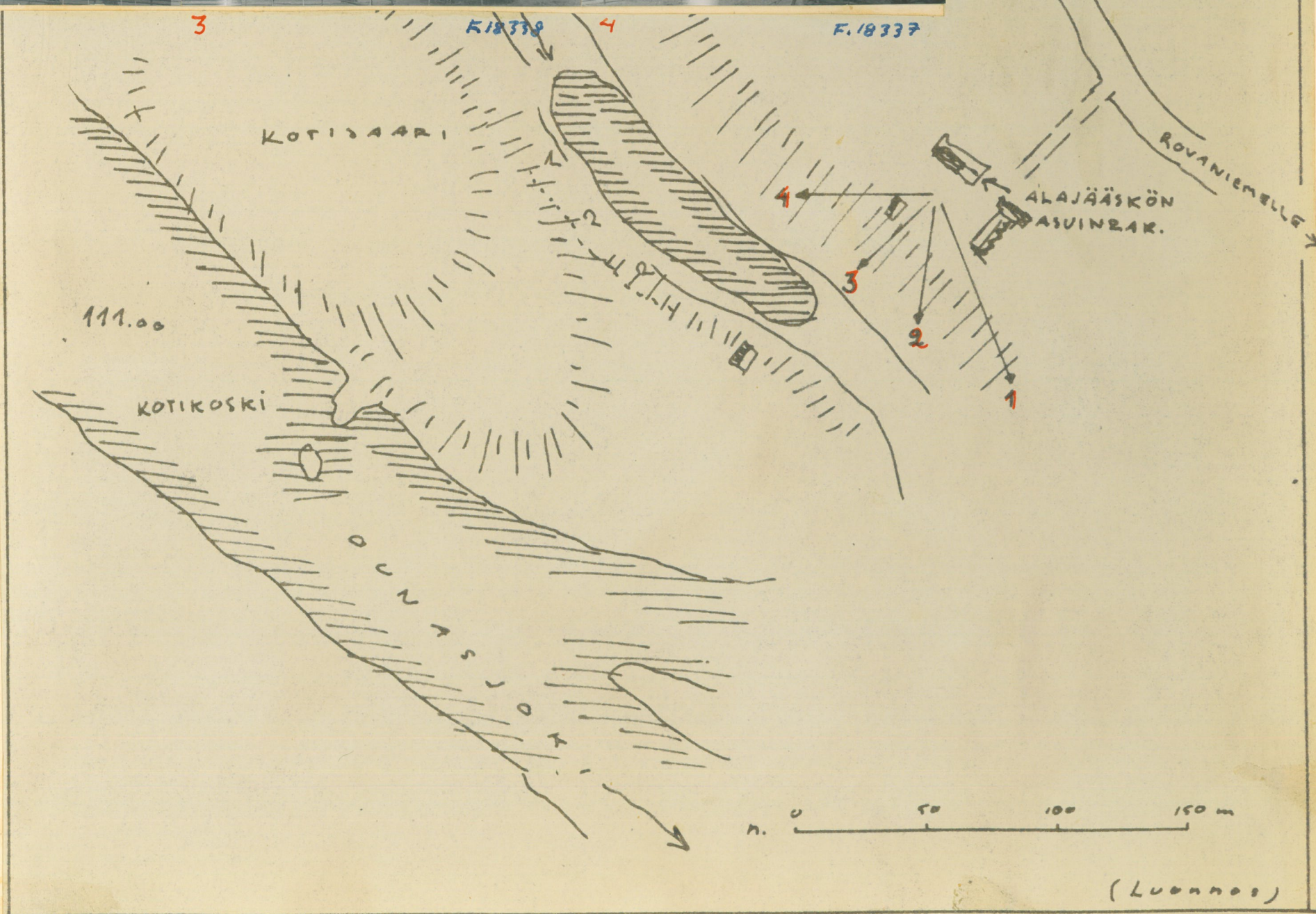
3

F.18338

4

F.18337

RAUVASTENOJA 1

103,6

201/303/
V A R P U N I V A

1:4000

103

1

102,8

102,8

102,6

102,1

VARPUNIVA 1.

(Rovaniemi, kartta 1)

x = 3123

y = 5732

22 n. 120

/ry.2

Kylä: Tolonen

Talo: Ala-Tolonen RN:o 5:14

Omist: Juho Tolonen

Os: Rovaniemi, Tolonen

1-5 KM 195-199, 5 kiviesinettä "från Tolonen gästgiferi", saatu
v. 1856.

"Tolosen kestikievari" on sijainnut nyk. Ala-Tolosen talon vanhan pirtin paikalla, joka sijaitsee nykyisestä asuinrakennuksesta n. 100 m koilliseen, Ounasjoen oikealla rannalla. Edellä mainittujen esineiden löytöpaikkoja en luonnollisestikaan pystynyt tarkemmin määrittelemään kuin, että ne on saatu mainitusta kestikievarista. Mahdollisesti sinne on tuotu aikojen kuluessa kiviesineitä ympäristön taloista tai kauempaakin. Talon isäntä Juho Tolonen muisteli, että vanhan pirtin sijasta olisi löydetty kiviesineitä n. 40 vuotta sitten. Nekin lienevät osoituksia kestikievarissa aikoinaan harrastetusta kiviesineiden keräilystä, eivätkä paikalla olleesta kivikautisesta asuinpaikasta.

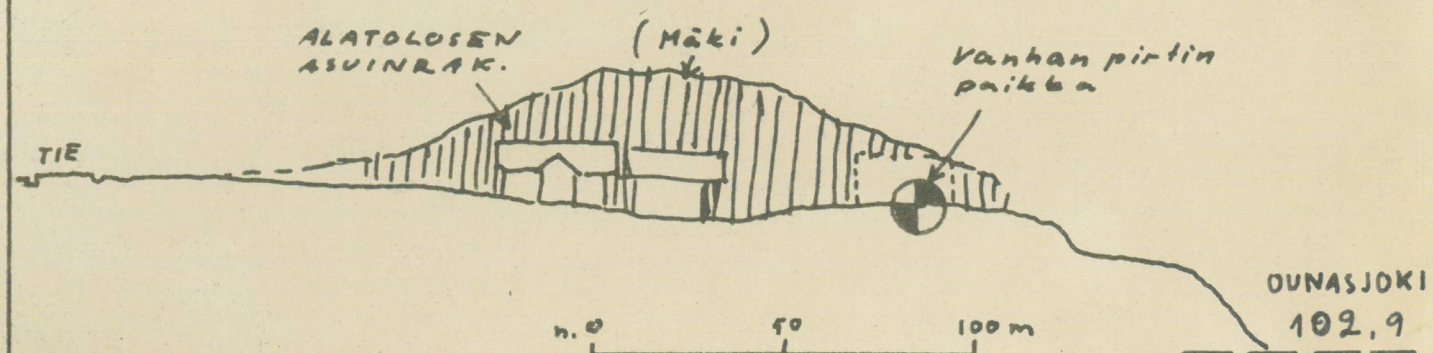
Kestikievarin paikasta n. $\frac{1}{2}$ km Ounasjokea alaspäin sijaitsee Kyrpäkoski (Varpuniva) ja sen alapuolella Vittukoski. Tarkastin pikaisesti Ounasjoen vasemman rannan mainittujen koskien läheisyydessä, jossa oli ensinäkemältä kivikautisiksi asuinpaikka-alueiksi oletettavia kohtia loivassa, hiekkaisessa lounaisrinteessä. En kuitenkaan tavannut mitään muinaisjäännökseen viittaavaa enkä saanut paikan asukkailtakaan kyselyistäni huolimatta tietoja mahdollisista löydettyistä kiviesineistä.

(Liitteenä: profiililuonnos)

A.E-E. 31.7. 1954

(Luonnos)

VARPUNIVA 1

Profiililuonnos SW-NO

97,8

MELTAUS

49

1:5000

N

97,6

97

96,6

MELTAUS 1.

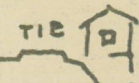
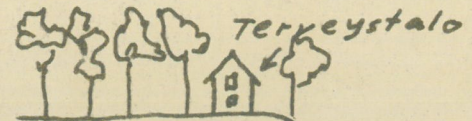
KM 1969:94 "Tasataltta, löydetty läheltä Meltauksen mökkiä".

Ko. mökki on nykyisin paikkakunnan huomattavimpia taloja, ja se on nykyisin Rovaniemen maalaiskunnan lastenkotina. Se sijaitsee Ounasjoen vasemmalla rannalla, Meltausjoen suulla. - Mainittu esine on Hj. Appelgrenin tuoma 1879. Silloin on maantie kulkenut samalla puolella virtaa kuin nykyisinkin, mutta ylempänä, nykyisen Terveystalon tontin kohdalla. Appelgrenin löytötietojen mukaan olisi esine löydetty jostain terveystalon vaiheilta, sillä se on vanhan "Meltauksen mökin" kohdalla, joskin toisella puolen Ounasjokea. Tämä paikka vaikuttaa kuitenkin muihin lähimpiin kivikautisiin löytöpaikkoihin verrattuna kovin korkealta. Sen sijaan voisivat kivik. asuinpaikkoja etsittäessä tulla kysymykseen kenties juuri lastenkodin tontti tai sen viereiset pellot ja Meltausjoen vastaranta lastenkodin kohdalla. Koska minulla ei ollut Meltauksessa käydessäni aikaa ja tilaisuutta ylittää Ounasjokea, jäivät viimeksi mainitut paikat vain sen tarkastelun varaan, jonka suoritin vastakkaiselta rannalta.

A. E-E. 1954 31/7.

(Luonno)

MELTAUS 1

OUNASJOKI

96,9

Profiililuonno W-O

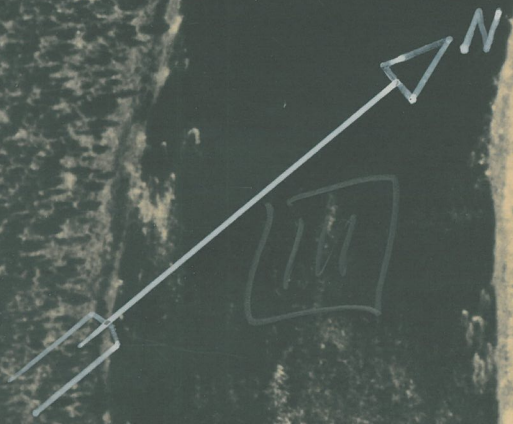
n. 0

100

200m

93.2

①*

92.8

91.8

②

36

③

90.6

III

PATOKOSKI 1.

(Rovaniemi, kartta 2)

Pk 2643 09 + 3621 06
PATOKOSKI

Kylä: Patokoski
Talo: Hotti RN:o 7:14
Omist: Juho Torvinen
Os: Rovaniemi, Patokoski

x = 2190
y = 6308
z = n. 98

n. 98 m

KM 10400, "teräase, löyt. Uno Torvinen v. 1936".

KM 11344, "kourutaltta, löyt. Mikko Torvinen v. 1938, lunastettu
Uno Torviselta v. 1942".

KM 13184, "kourutaltan karkiosa "Niittyniemestä", lahj. M. Torvi-
nen 1953".

Tarkastuskäynnilläni tapasin Uno Torvisen, joka näytti minulle em. esineiden löytöpaikat Niittyniemi-nimisellä pellolla. Löytöpaikka sijaitsee Ounasjoen vasemmalla rannalla, Suopajärven lossilta n. 1 km etelään eli Suopajärven tien 1 km tolpastä n. 100 m luoteeseen. Esineiden löytökohta on pellolla sijaitsevan, loivarinteisen mäen (niemekkeen) reunassa. Pelto on hiek-
kamaata.

- Kuva 1. Ounasjoen oikealta rannalta saavutetaan Suopajärven lossille.
2. Suopajärven lossi, joki virtaa oikealle.
 3. Taustalla joen vasemmalla rannalla as.p. Patokoski 1.
 - 4-5. Löytöpaikka on kuvan keskellä sijaitsevan ladon täl-
lä puolen, vasemmalla metsän reunassa virtaa Ounas-
joki vasemmalle.

6. Näkymä Suopajärven tien koillispuolella olevalta rinteeltä, löytöpaikka kuvan keskellä ladosta vasemmalle. Ounasjoki taustalla näkyvän metsän edessä virtaa vasemmalle.

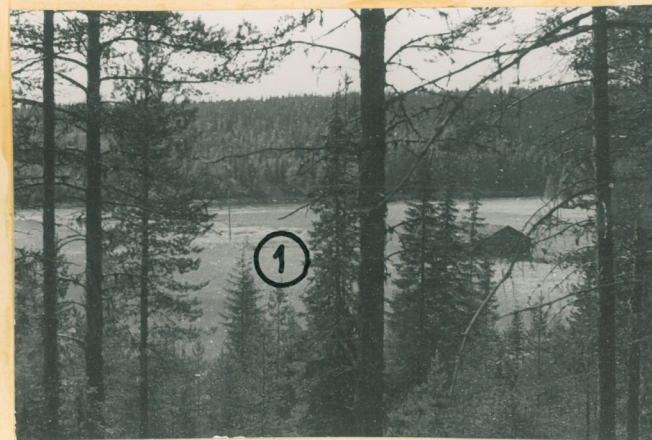
(Liitteenä: 6 valokuvaa, kartta- ja profiililuonnos)

A. E-E. 30-31.7. 1954

KUVA 1

F. 18304

6

F. 18331

2

F. 18336

3

F. 18335

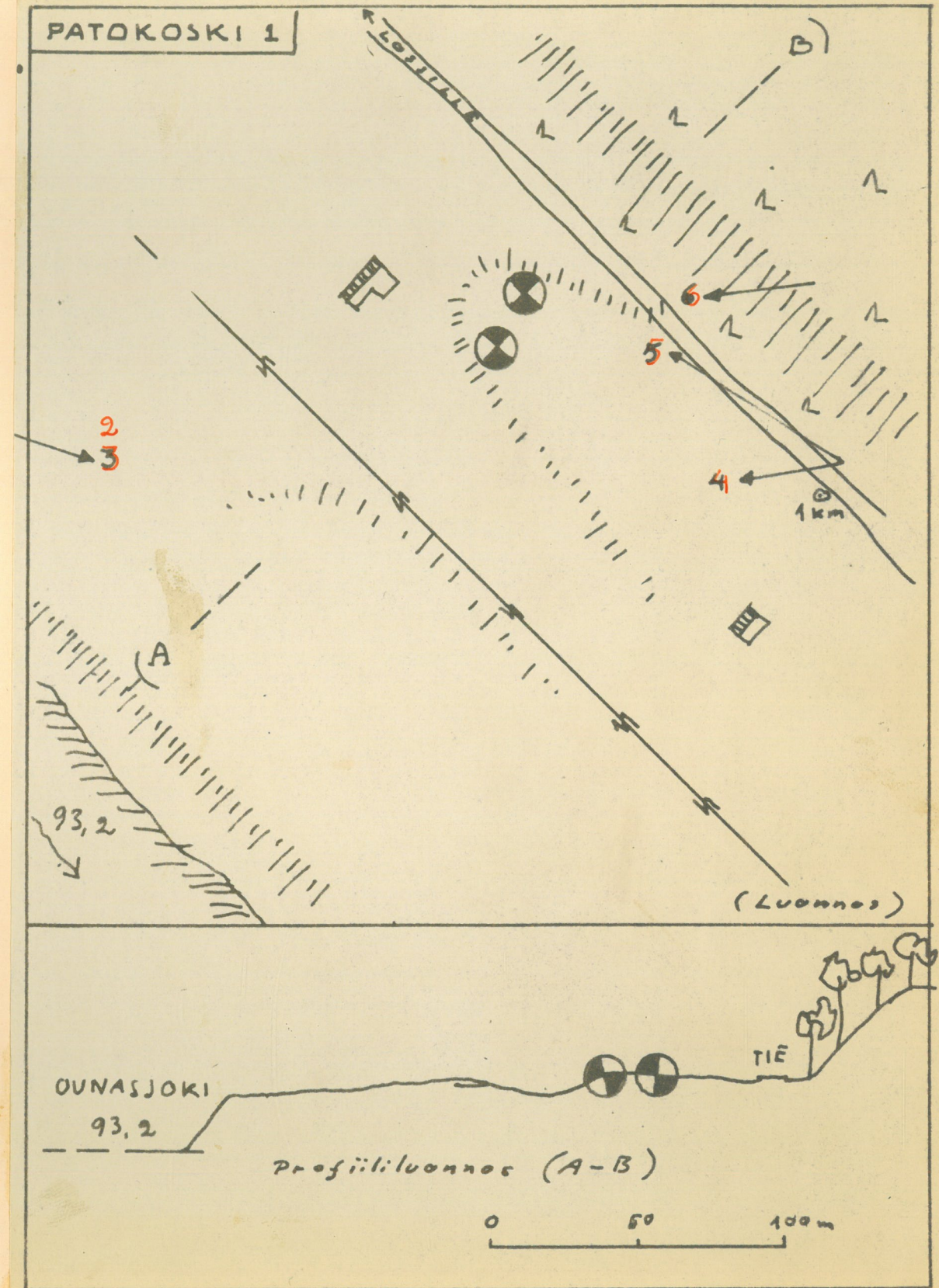
4

F. 18333

5

F. 18332

36

PATOKOSKI 2.

(Rovaniemi, kartta 2)

Pk 2643 09 + 3621 06
PATOKOSKI

Kylä: Patokoski
Talo: Hotti RN:o 7:14
Omist: Juho Torvinen
Os: Rovaniemi, Patokoski

x = 2122
y = 6372
z = n. 95

KM 10400 esineen löytötiedoissa (Patokoski 1) mainitaan myös, että n. 1 km alemmaa joen varrelta on löytynyt "kyn- täessä n. 25-30 cm syvästä kiviesine, joka lienee mu- seossa". Kohta tarkoittaa Juho Torvisen muistin mukaan tässä käsiteltyä paikkaa.

KM 1969:86, "tuura Hotin pellosta", Hj. Appelgrenin tuoma 1879.

KM 1969:87,

-"-

Mainitut esineet lienevät löytyneet Juho Torvisen asuin- rakennusryhmän eteläpuolella sijaitsevalta mäkimaalta, jossa myös vanhan Hotin talon tontti sijaitsee. - Tämän mäkimaan ja Juho Torvisen asuinrakennusryhmän välillä on pitkänomainen, oheiseen luonnokseen merkitty notkelma, ilmeisesti muinainen lahdeke. Sen eteläreunalta muisteli Juho Torvinen esineitä löydetyn.

Valok. 1. Vasemmalla vanha aitta Einari Torvisen maalla, siitä oikealle taaempaa hiekkarinteessä, kuvien 1 ja 2 lii- toskohdassa J. Torvisen mainitsema löytöpaikka.

2. Selostuksessa mainittu notkelma kuvan keskellä sijait- sevan ladon kohdalla. Taustalla Juho Torvisen asuin- rakennus.

3-4. Selostuksessa mainittua notkelmaa ja oikealla Pato- kosken Selkäsaaren kautta virtaavaa osaa.

5. vasemmalla Selkäsaari ja taustalla metsän sisässä
as.paikka Patokoski 3.

6-7. Taustalle päin virtaavaa Patokoskea, kuvien liitos-
kohdan molemmin puolin Sarjasaari. Kuva 7:n taustalla
häämöttää Laisentiansuu.

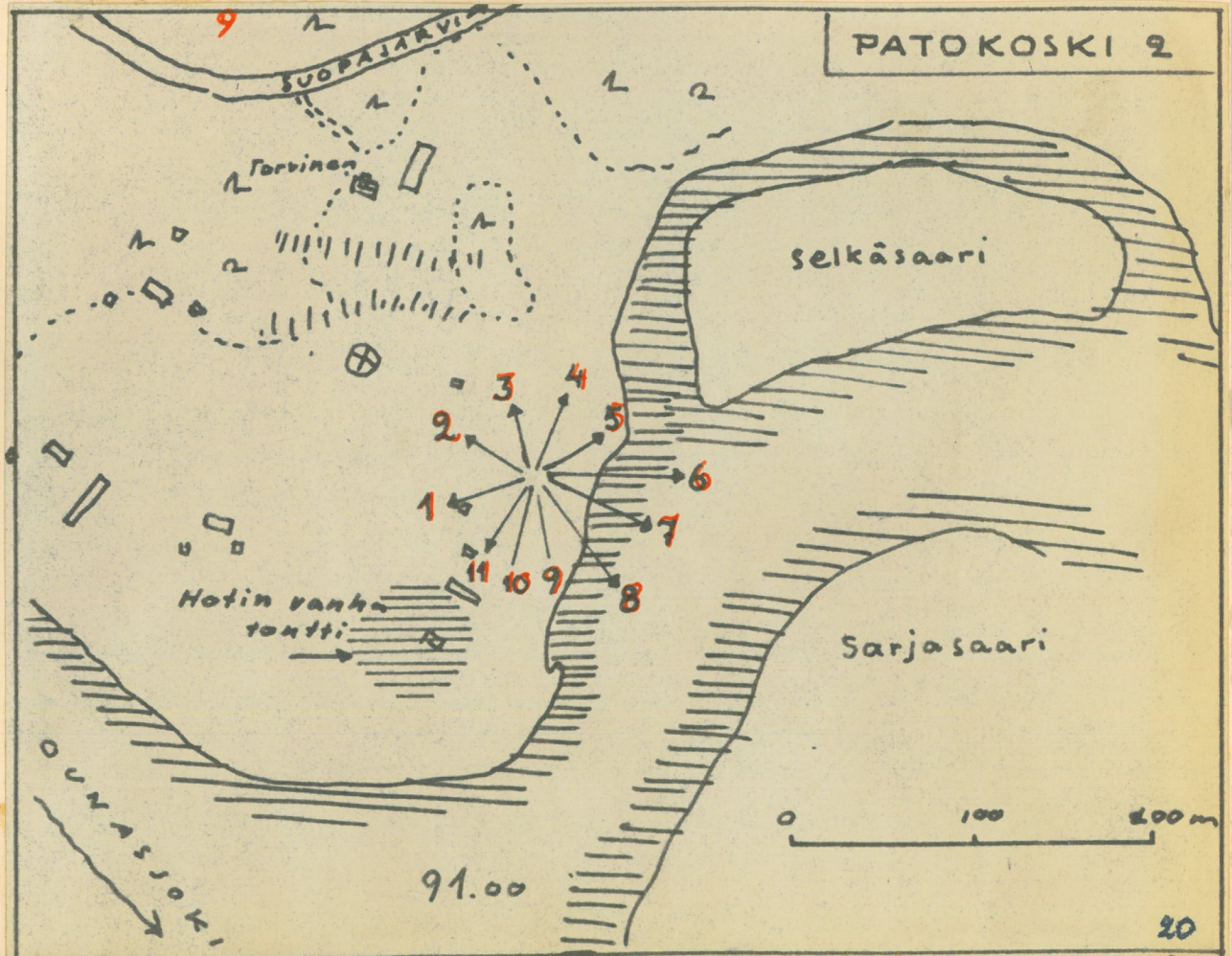
Kuva 8-9. Vasemmalla Selkäsaari ja sen molemmin puolin vasem-
malle virtaavaa Patokoskea.

10-11. Vanhan Hotin talon tonttimaata.

Alueen tarkastelu Hotin vanhan tontin ympäristössä
ja Juho Torvisen mainitsemassa löytöpaikassa ei
johtanut positiiviseen tulokseen. Pitäisin kuitenkin
em. notkelman molempia reunoja varsin todennäköisinä
asuinpaikka-alueina. - Viittaaan edelleen Patokoski 3:een

(Liitteenä: 11 valokuvaa ja karttaluonnos)

A.E-E. 31/7 1954

112

PATOKOSKI 3.

(Rovaniemi, kartta 2)

Pk 2643 09 + 3621 06
PATOKOSKI

x = 2165
y = 6412
z = n. 100

Kylä: Patokoski (Ounasjoki)
Talo: Hotti RN:o 7:-,
Omist: Einari Torvinen
Os: Rovaniemi, Patokoski.

Tarkastaessani 31.7.54 Hotin talojen aluetta ja ympäristöä aikaisemmin tehtyjen kiviesinelöytöjen johdosta (ks. Patokoski 1 ja 2), totesin kulttuurimaata Perunojan vasemman rannan läheltä. Löytökohta sijaitsee vastarakennetulla metsätiellä, joka erkanelee Suopajärven tiestä Laisentiansuulle päin ja alkaa aivan Perunojan sillan luota, noin 100 m:n päässä Suopajärven tieltä ja parin sadan m:n päässä Ounasjoen rannasta. - Oheisen luonnoksen mukaisesti löytökohta on metsätien loivareunaisen nousun kohdalla, tasaiselta kangasmaalta putoavan, puiden korkuisen törmän juurella. Metsätien viereen kaivetun ojan kaltaasta näkyi punertavaa kulttuurimaata n. 60 sm syvyydessä ja hiiltä 80 sm syvyydessä. Alue on hiekkamaata.

Kuva 1. Puhdistettu ojan kallas, josta kulttuurimaa näkyy tummenpana kertomukseen liitetyn luonnoksen profiilikuvan mukaisesti. Lapion terä on pistetty hiilisen kohdan alle n 80 sm syvyydessä.

2. Metsätien nousu kaakosta kuvattuna. Lapiro tien oikeassa laidassa on samalla kohdalla kuin edellisessäkin kuvassa. Kertomuksessa mainittu, tasaiselta kangasmaalta putoava törmä näkyy oikealla.

(Liitteenä: 2 valokuvaa, kartta- ja profiililuonnos)

A. E-E. 1954

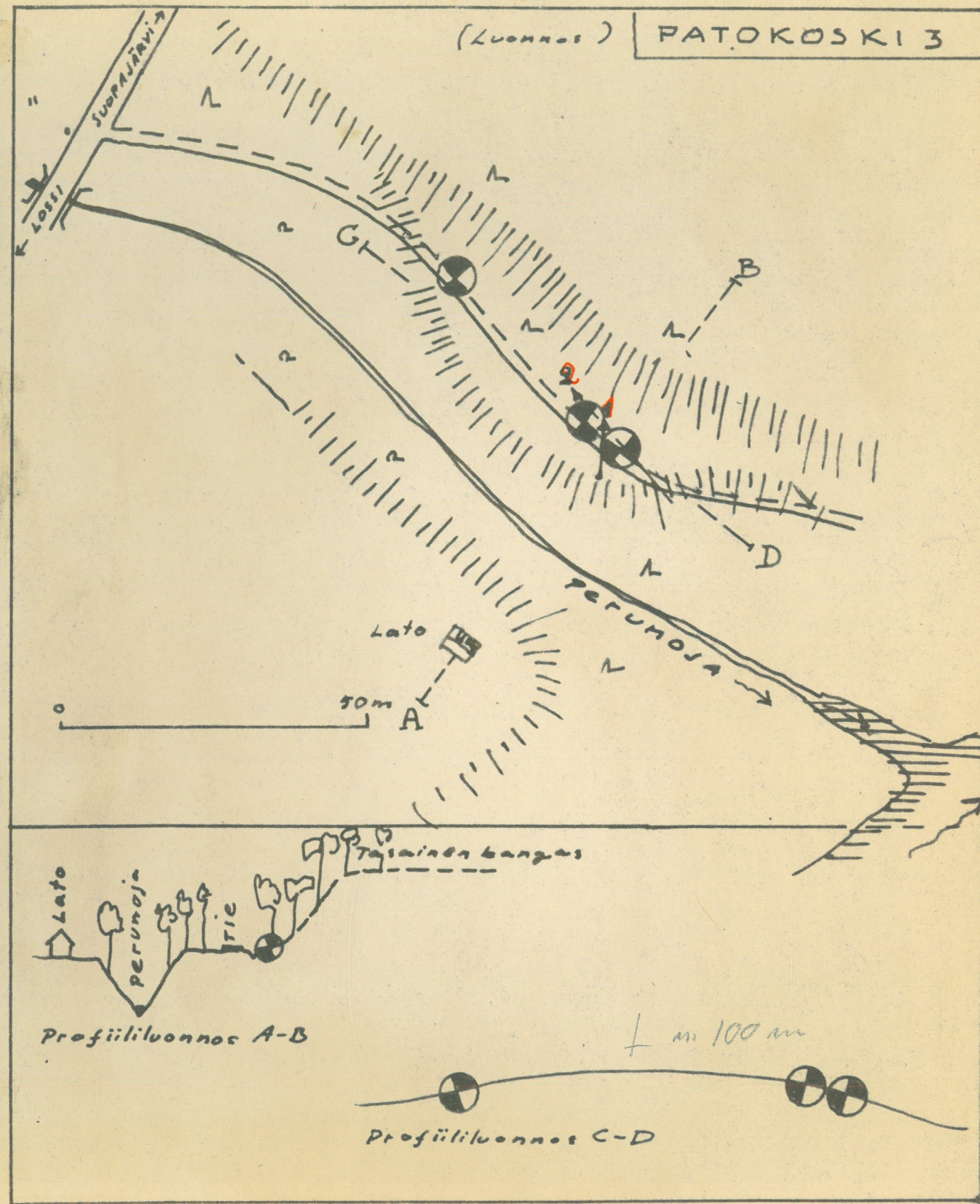
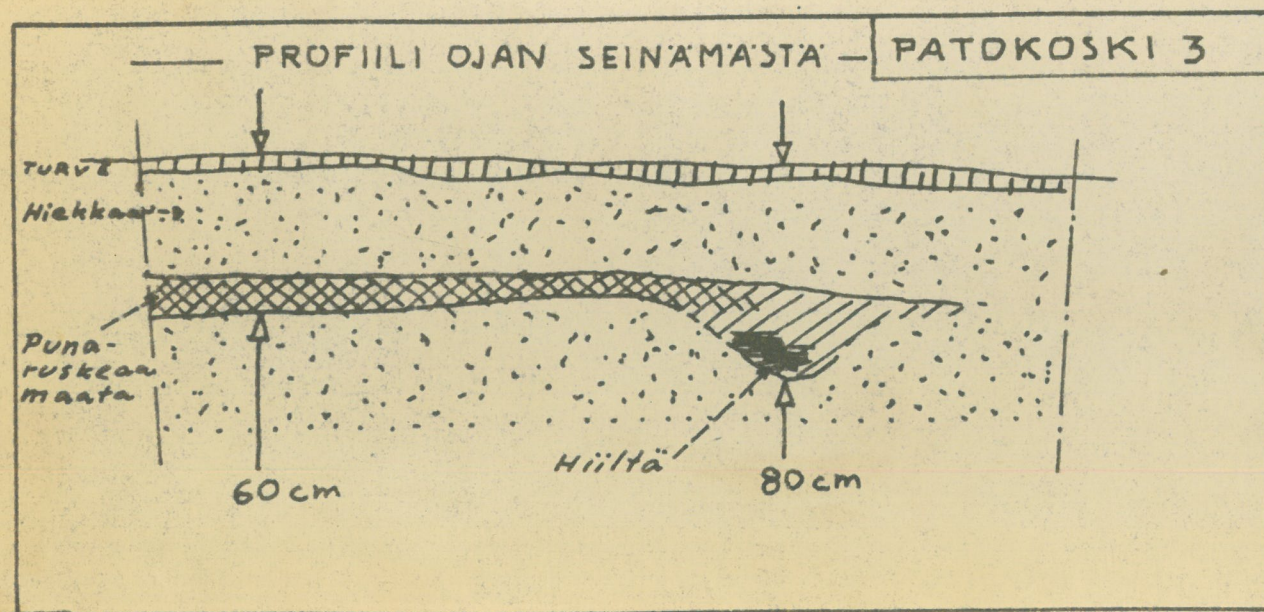
KUVA 1

F. 18322

F. 18323

3 2

90.6

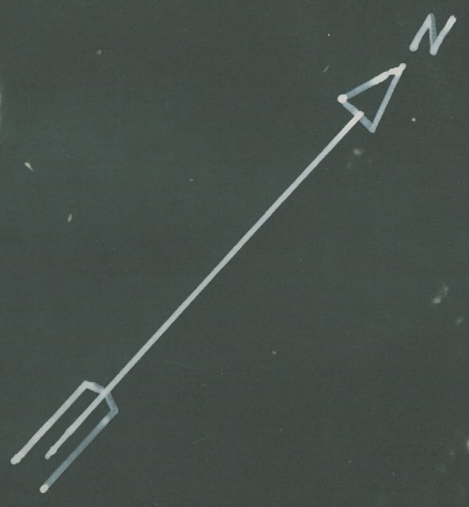
LAISENTIANSUU

1:4000

40 41

89.7

89.6

hailentia

②

89.6

①

89.4

Pk 2643 09 + 3621 06
PATOKOSKI

x = 2087
y = 6503
z = n. 96

Kylä: Patokoski
Talo: Laisentiansuu RN:o 121
Omist: Pekka ja Jussi Suopajärvi
Os: Rovaniemi, Patokoski.

Saatuani kuulla paikkakunnalla, ^{että} Laisentiansuussa oli löydetty aikaisemmin useita kiviesineitä, tarkastin paikan 31.7.54 Talon asukkaat muistivat löytökohdat summittaisella tarkkuudella, mutta kun talteen pistettyjä esineitä alettiin etsiä kätköistä, ei niitä löytynytäkään. Isännän määrittelyn mukaan oli "erittäin sileäksi hiottu, noin tulitikkurasian kokoinen taltta" löydetty tasaiselta maalta navetan ja saunan väliltä. Karkeampitekoinen ja suurikokoinen "tuura" oli löydetty navetasta n. 20 m koilliseen. - Tiedustellessani isännältä, oliko hän kyntäessään todennut missään ympäristöstään poikkeavaa, esim. tavallista punaisempaa tai hiilistä maata, vastasi hän, että "punaista maata" tulee syvältä esille kynnetäessä peltoa aivan Laisentianjoen suun läheltä, törmän reunasta. Käsitykseni mukaan on juuri tällä paikalla kivikautinen asuinpaikka, jonka ulkonaisilta tunnusmerkeiltään on samanlainen kuin pari sataa metriä luoteeseen päin oleva as.p. Laisentiansuu 2.

Alue on hiekkamaata.

Kuva 1-3. Näkymä Laisentiansuun talon kellarin luota Ounasjoelle, joka virtaa vasemmalle. Mies kuva 2:n oikeassa laidassa seisoo perunapellon laidassa "punaisen maan" kohdalla.

- Kuva 3. Aidan takaa näkyy Laisentianjoen uoma, joka oikealta tullen yhtyy Ounasjokeen kuvien 2 ja 3 liitoskohdan paikkeilla.
4. Rakennusten välissä kävelevän naishenkilön takana "taltan löytöpaikka", vasemmalla Laisentiansuun talon asuinrakennus.
5. Vasemmalla navetta ja sen takana, heinäseipäiden luona "tuuran löytöpaikka".

A. E-E. 1954

KUVA 1

F. 18307

2

F. 18306

① 3

F. 18305

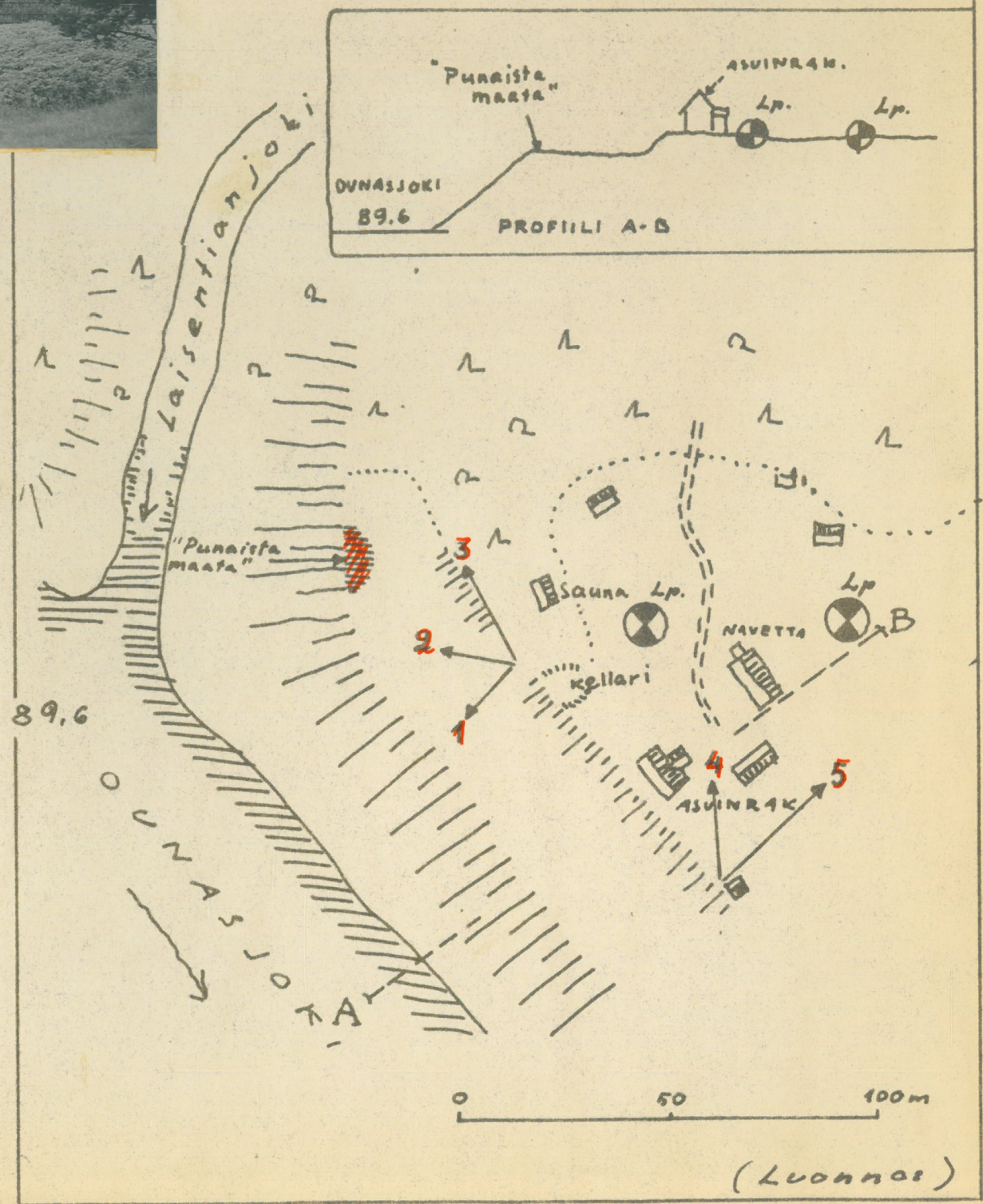
4

F. 18307

5

F. 18308

LAISENTIANSUU 1

41

LAISENTIANSUU 2.

(Rovaniemi, kartta 2

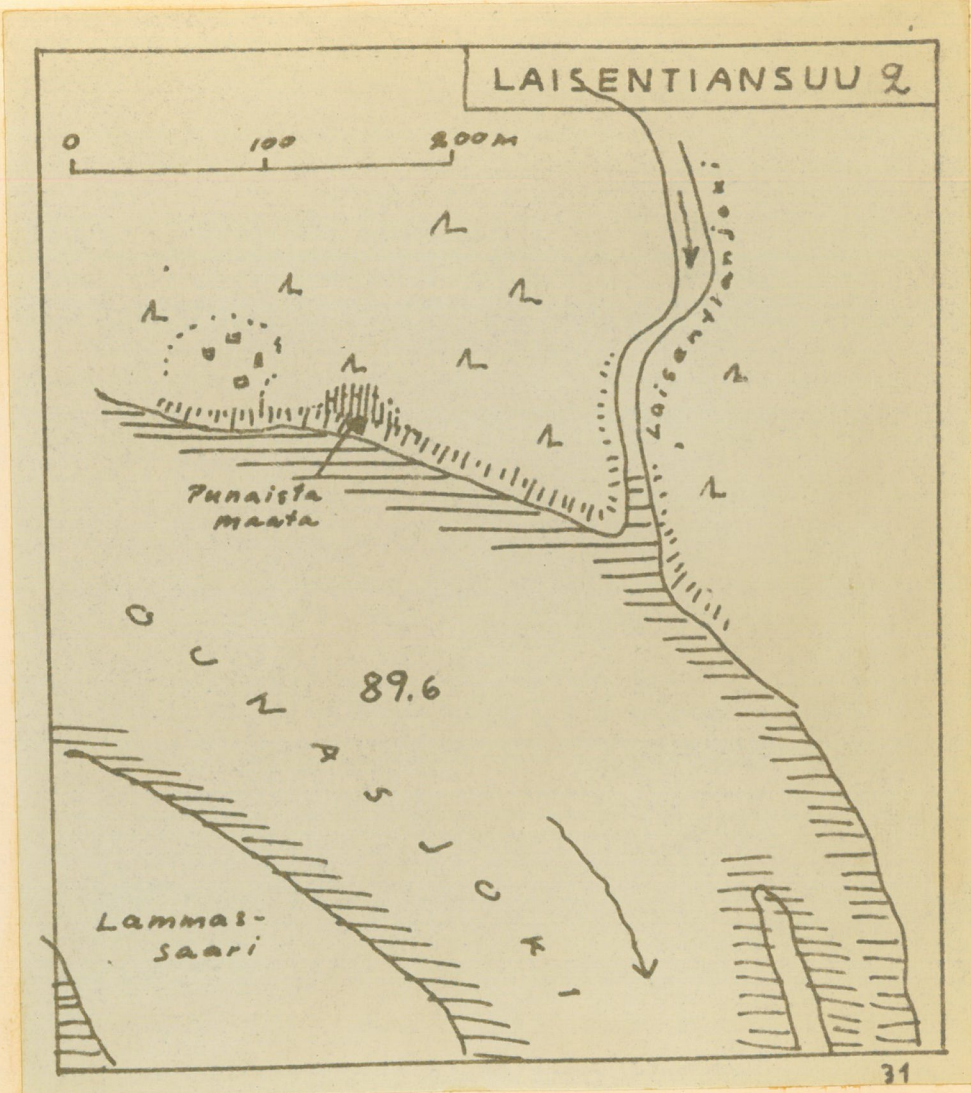
Pk 2643 09 + 3621 06
PATOKOSKI

Kylä: Patokoski (Ounasjoki)
Talo: Hotti RN:o 7:stä lohkottuja maita
Omist: Matti Uurtamo
Os: Rovaniemi, Patokoski.

x = 2093
y = 6477
z = n. 95

Patikoidessani 31.7.54 pitkin Ounasjoen vasenta rantaa tapasin hiekkatörmän reunassa voimakkaan väristä punaruskeaa maata noin 10 sm vahvuudelta 20-30 sm syvyydessä paikalta, joka sijaitsee Laisentianjoen suulta n 200 m länsiluoteeseen, Ounasjoen kaltaassa (ks. luonnos). Alue on hienohiekkaista, tasaista metsämaata. (Ks. myös Laisentiansuu 1)

A. E-E. 1954

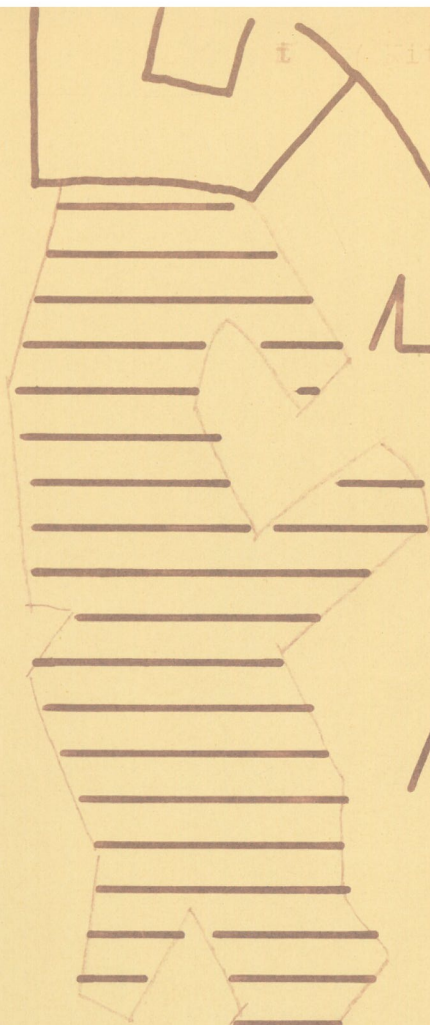

35

Λ

Λ

Λ

Λ

Λ

"

"

"

89,2

89,1

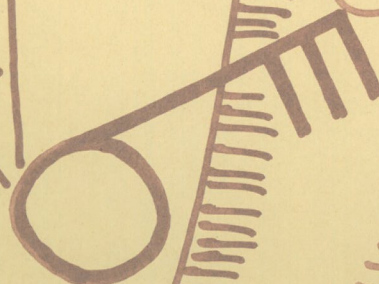
35

1

Λ

Λ

89

Kangas

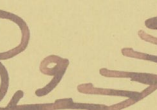
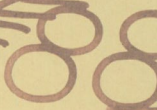

Kotiranta

Peurakangas

low
mirelle)

ELLISUVANTO

1:5000

ELLISSUVANTO 1.

(Rovaniemi, kartta 2)

Pk 2643 08 + 3621 05
MARRASKOSKI

Kylä: Patokoski (Ounasjoki)
Talo: Pikkupeura RN:o 10:4
Omist: Oskari Hirttiö
Os: Rovaniemi, Patokoski.

x = 1954
y = 6435
z = n. 95 - 97

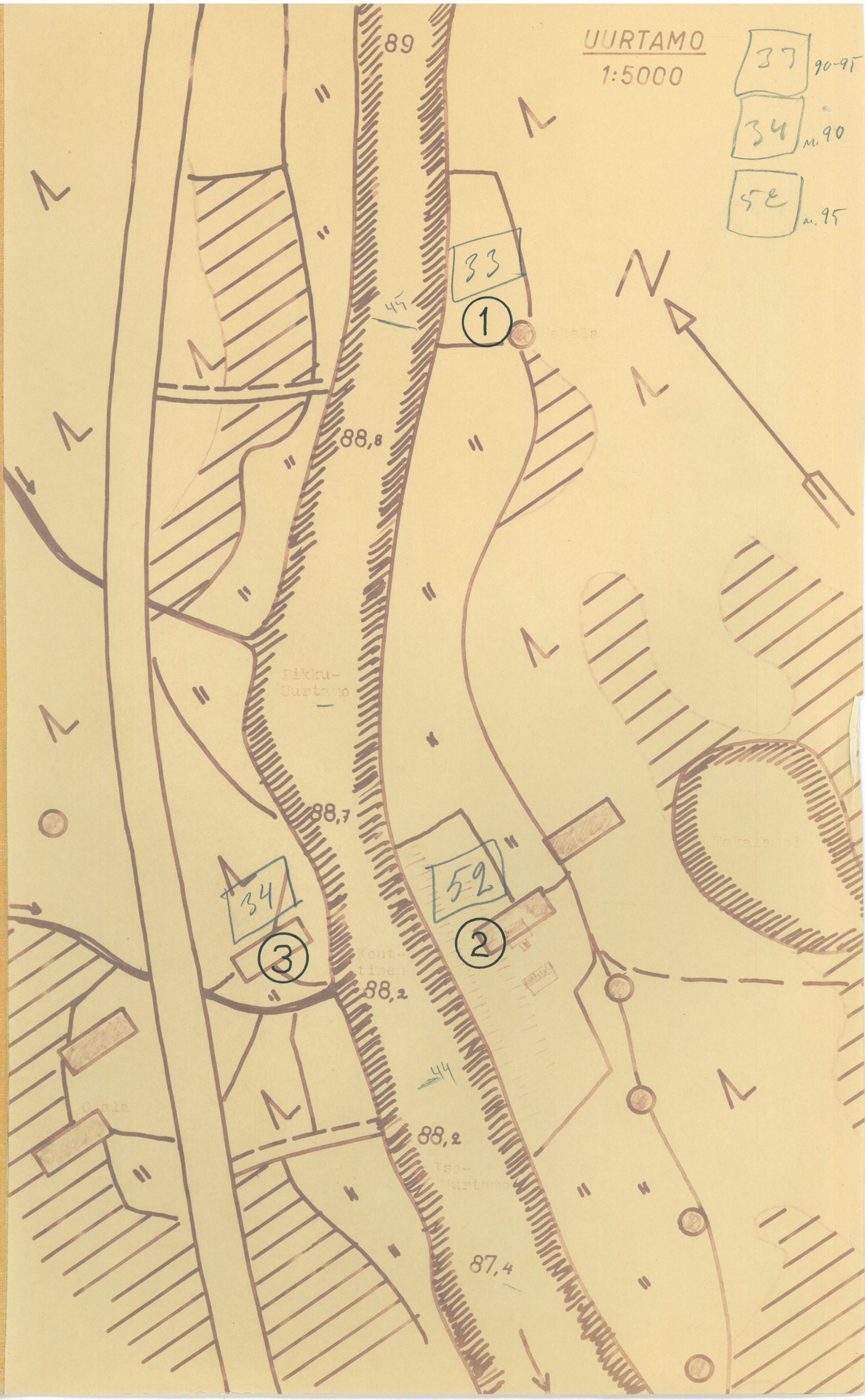
KM 1969:85, "tuura, ostettu Heikkilän eli Pikku Peuraniemen mökistä", tuonut Hj. Appelgren 1879.

Yrittäessäni paikallistaa em. epämääräistä löytötietoa sain mv. Oskari Hirttiöltä 30.7.54 selityksen, jonka mukaan "Heikkilä" johtuisi Heikki Tapio- nimisestä henkilöstä, joka on asunut lähellä hänen taloaan ko. aikana viime vuosisadalla. Heikki Tapio on asunut nyk. Pikkupeuran asuinrakennusten paikalta lähes 100 m pohjoiseen, jossa on vielä rakennuksen jäännöksiä. Paikka on Kittilään johtavan maantien oikealla puolella, Rovaniemeltä n 48 km.

A. E-E. 1954

UURTAMO
1:5000

37 90-95
34 m. 90
52 m. 95

Roi 33

Hakala = Uurtamo 1

KM 1969:83

Pk 2643 08 + 3621 05 MARRASKOSKI

x = 1734

y = 6300

z = n. 90 - 95

Roi 34

Ojala = Uurtamo 3

KM 1969:84

Pk 2643 08 + 3621 05 MARRASKOSKI

x = 1676

y = 6232

z = n. 90

Roi 52

Uurtamo = Uurtamo 2

KM 2110:10

Pk 2643 08 + 3621 05 MARRASKOSKI

x = 1671

y = 6255

z = n. 95

vrt. Roi 33

KM 1969:83, "suippopäinen ase, löydetty männyn tyveltä erään vaaran laidasta läheltä Hakalan mökkiä". Tuonut Hj. Appelgren 1879.

Hakalan talo , jota löytötieto ilmeisesti tarkoittaa, sijaitsee Ranta-Uurtamosta n 800 m ylöspäin, Ounasjoen vasemmalla rannalla. Sen asuinrakennuksia näkyy Uurtamo 2:n valokuvassa 3, ja arvattavasti löytötiedossa mainittu vaaran laita on kuvan oikeassa laidassa. - Kuvasin paikan 6.8.54 vastakkaiselta rannalta, mutta en sillä kertaa ollut tilaisuudessa suorittamaan perusteellisempaa tarkastusta. (Ks. seur.).
(Liitteet: ks. Patokoski 2)

Kylä: Patokoski (Ounasjoki),
Talo: Ranta-Uurtamo RN:o 12,
Omist: Juho Arvid Uurtamon perikunta.
Os. Rovaniemi, Ounasjoki, Uurtamon pl.

KM:2110:10, "taltan terä, Uurtamon talosta". Lahj. Iisakki Hoikka 1882. Em. esineen löytöaikana on Uurtamon talo sijainnut nyk. Ranta-Uurtamon asuinrakennusten vaiheilla, Ounasjoen vasemmalla rannalla, Uurtamon Konttinen- nimisen nivan kohdalla. Kiireeni ja veneiden puuttumisen vuoksi en ollut tilaisuudessa ylittämään Ounasjokea ja tarkastamaan paikkaa lähemmin. Vastarannalta katsellen näytti kuitenkin siltä kuin juuri Ranta-Uur-

tamon rakennusryhmän kohdalla ja molemmin puolin sitä olisi sopivia kivikauden asuinpaikkoja, joista Hoikan tuoma esine käsittääkseni on peräisin.

Kuva 1. Edessä oikealle virtaava Ounasjoki ja sen Konttinen, v vastarannalla Ranta-Uurtamon asuinrak., jonka kivi jalka on n.96-97 m y.m.p.

Kuva 2. Ounasjoki virtaa oikealle, kuvan oikeassa laidassa Iso Uurtamo-niminen niva.

3. Edessä oikealle virtaava Ounasjoki ja sen Pikku-Uurtamon-niminen niva, vastarannalla oletettu asuinpaikka Uurtamo 1, Hakalan rak.

4. Ranta-Uurtamon rakennuksia luoteesta nähtynä.

(Liitteet: 4 valokuvaa, kartta- ja profiililuonnos)

UURTAMO 3.

34

KM 1969:84, "iso tuura, löydetty Ojalan kruununtorpan viereisestä pellosta, n. puolen kyynärän syvyydestä", tuonut Hj. Appelgren 1879.

Appelgrenin löytöpaikan määrittely on tulkin varainen, eikä sen tarkempi määrittely enää liene mahdollista. Ojalan talo, joka paikkakunnan asukkaiden tietämän mukaan "on aikaisemmin ehkä ollut kruununtorppa", on ennen saksalaisten tuhopolttoja ollut lähellä Ounasjoen rantaa, vastapäätä Ranta-Uurtamon rakennuksia, joen vasemmalla rannalla *olevia*

A. E-E. 1954

KUVA 1

2

F. 18367

2

F. 18368

3

1

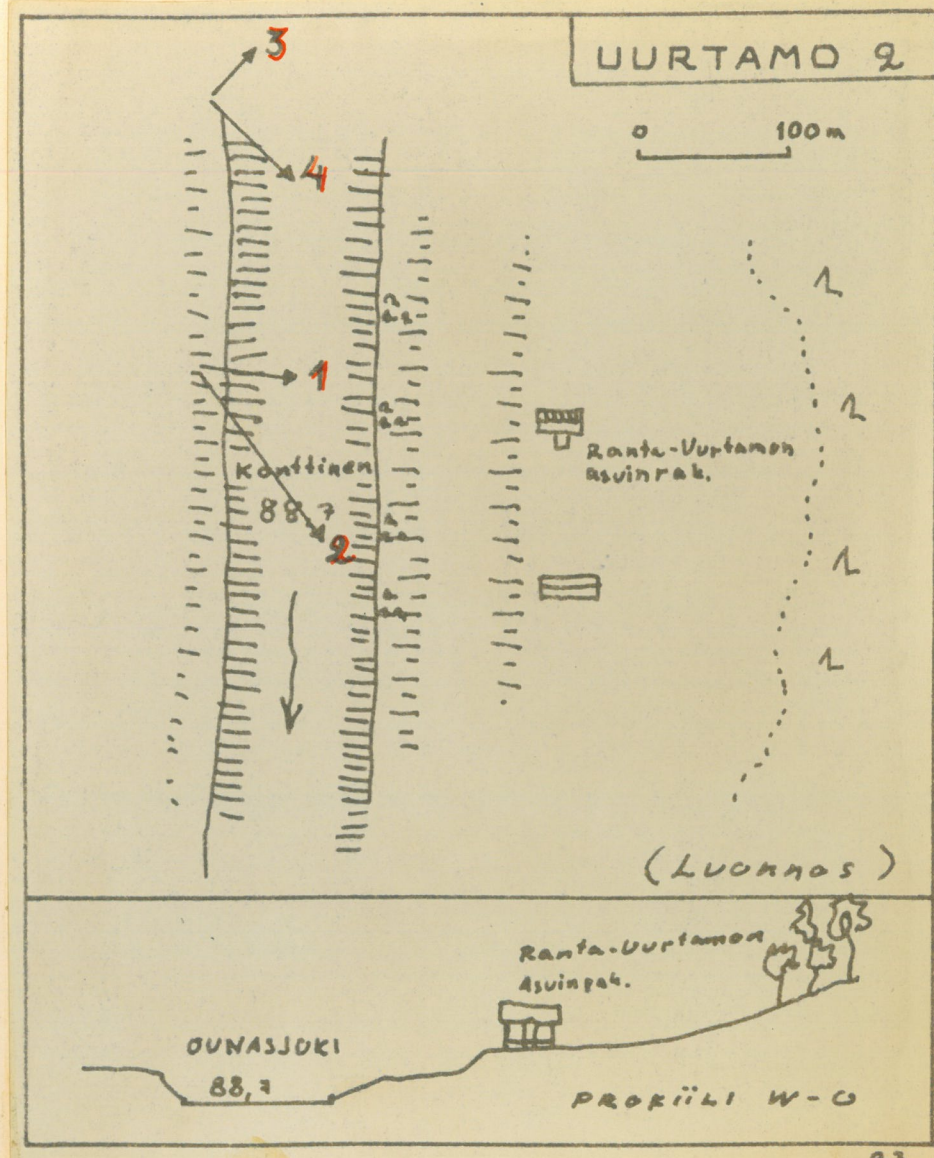
F. 18369

4

2

F. 18370

87.11

IISINGINSUVANTO

1:4000

①

108

41.5

41

32

②

③

109

87.11 = 40.5

④

110

Ilmakuva
Vaino
v. 1944
jälj. om.

Pk 2643 08 + 3621 04
MARRASKOSKI

Kylä: Marraskoski
Talo: Harju
Omist: Mikko Hiukka (asukkaat: Suopajärvi)
Os: Rovaniemi, Iisinki.

x = 1331
y = 6238
z = n. 95

KM 13475:1-3.

Saatuani kuulla , että Suopajärven miehet ovat löytäneet keväällä 1954 kyntötöissä kiviesineitä, tulin 30.7.54 tarkemmin perehtymään asiaan ja jatkoin tutkimuksia 6.8.54. Kummallakaan kerralla en onnistunut tapaamaan em. Suopajärven miehiä. Talon emäntä löysi kyllä ko. teelmät saunan eteisestä, mutta ei tiennyt niiden löytöpaikkoja. Tutkiessani aluetta kiintyi huomioni Harjun rakennusryhmän itäpuolella olevaan rinteeseen, jossa oli keväisen kynnön jälkiä. Luonnokseen merkitystä kohdasta löysin esineen KM 13475:3, mutta en voinut maan väristä päätellä mitään varmempaa. Asemansa vuoksi pitäisin tätä kuitenkin kivik. asuinpaikkana.

Kuva 1. Ounasjoen Iisinginsuvanto virtaa oikealle.

2. Löytöpaikka kuvan oikeassa laidassa äkeen lähetyvillä.

3. Löytöpaikka kuvan vasemmassa laidassa, oikealla Harjun latoja.

(Liitteet: 3 valokuvaa, kartta- ja profiililuonnos)

A.E-E. 1954

KUVA 1

F.18303

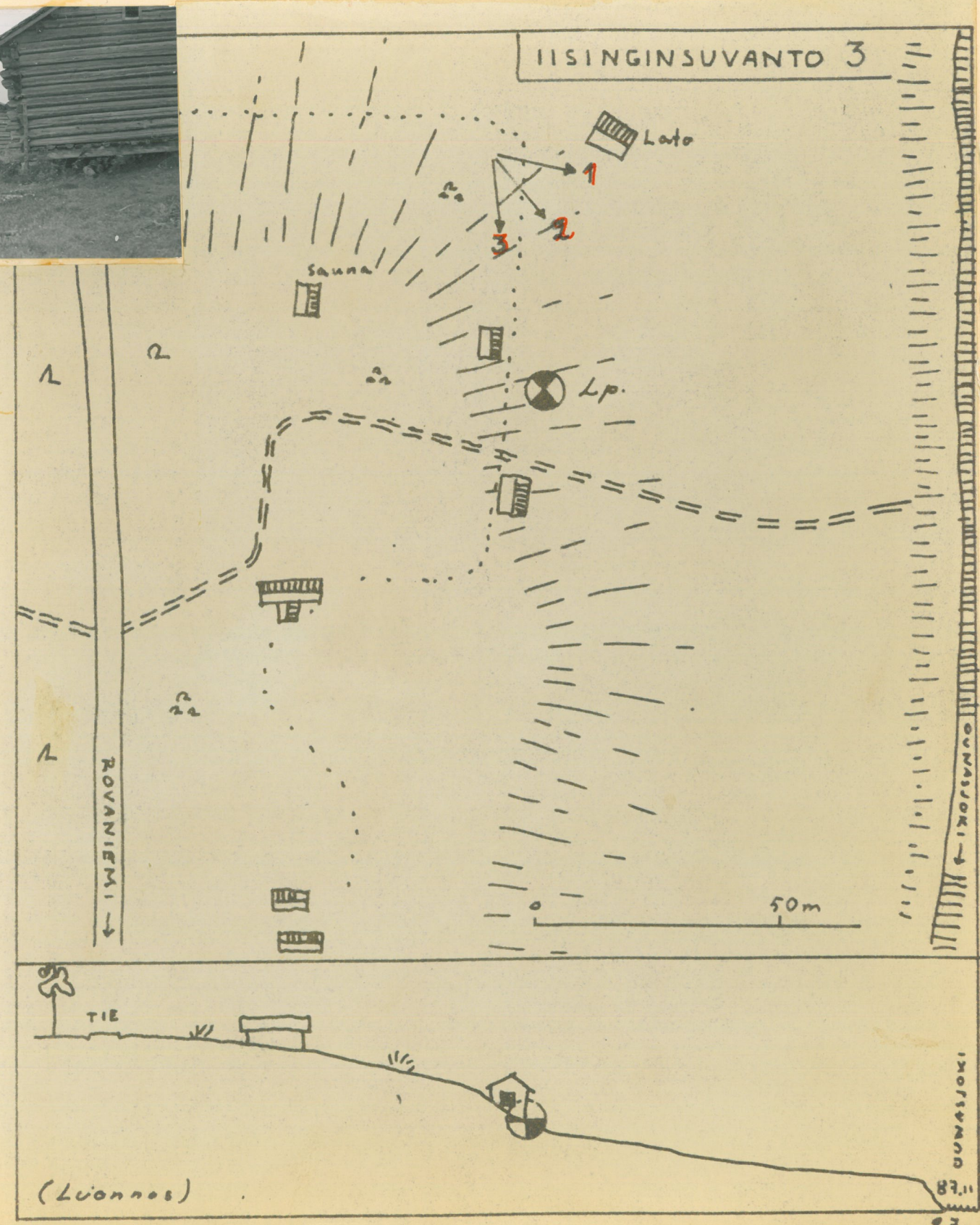
2

F.18302

3

3

F.18301

108

IISINGINSUVANTO 1.

(Rovaniemi, kartta 2)

Pk 2643 08 + 3621 04
MARRASKOSKI

Kylä: Marraskoski,
Talo: Kuusniemi RN:o 91,
Omist: Fredrik Halvari,
Os: Rovaniemi, Ounasjoki, Iisinki.

x = 6202
y = 1412
z = n. 95

KM 6505:15, tuuramainen kiviesine,
16, pohjal. tasataltta, "löyt. Kustaa Halvari Ounasjoen
kylän Kuusniemen torpan pellosta, n 45 km kirkolta".
Saatu Arvid Bergmanin kautta 1913.

Suorittaessani 6.8.54 tarkastusta alueella tapasin Kuusniemen vanhan isännän, löytötiedossa mainitun Kustaan pojan. Hän tiesi kertoa minulle, että Ounasjoen toiselta rannalta Kuusniemen kohdalla oli aikaisemmin löytynyt "ukonkynsi", mutta se oli hukkaantunut sodan aikana. Tiedustellessani em. Kustaan löytöjä, jotka on ilmeisesti tehty aivan tämän vuosisadan alussa, hän sanoi hämärästi muistelevansa, että kiviaseita olisi hänen lapsuudessaan löydetty vanhan navetan alapuolelta. Vanhan navetan rauniot näkyvät vielä osittain Saara Halvarin uuden navetan vieressä. - Fredrik isännän mainitsema vanha löytöpaikka vastaa asemansa puolesta rantaprofiilissa tarkoin muutamia toteamia kivik. asuinpaikkoja läheisyydessä. Tämän vuoksi pidän hyvin todennäköisenä, että tällä kohdalla on kivikautinen asuinpaikka.

Alue on hiekkamaata, maanteitse n 41,5 km Rovaniemeltä.

Kuva 1. Ounasjoki virtaa oikealle, vastarannalta on löydetty ja myöhemmin hukattu "ukonkynsi".

2. Kuvan keskivaiheilla tai oikealla sijaitsevan Saara Halvarin navetan nurkalla vanha kiviesineiden löytöpaikka 1900-luvun alusta.

3. Saara Halvarin asuinrakennusta näkyy kuvan oikeassa laidassa ja oikeassa alakulmassa näkyy Kuusniemen vanhan pirtin peruskiviä.

(Liitteet: 3 valokuvaa ja karttaluonnos)

A. E-E. 1954

KUVA 1

F. 18366

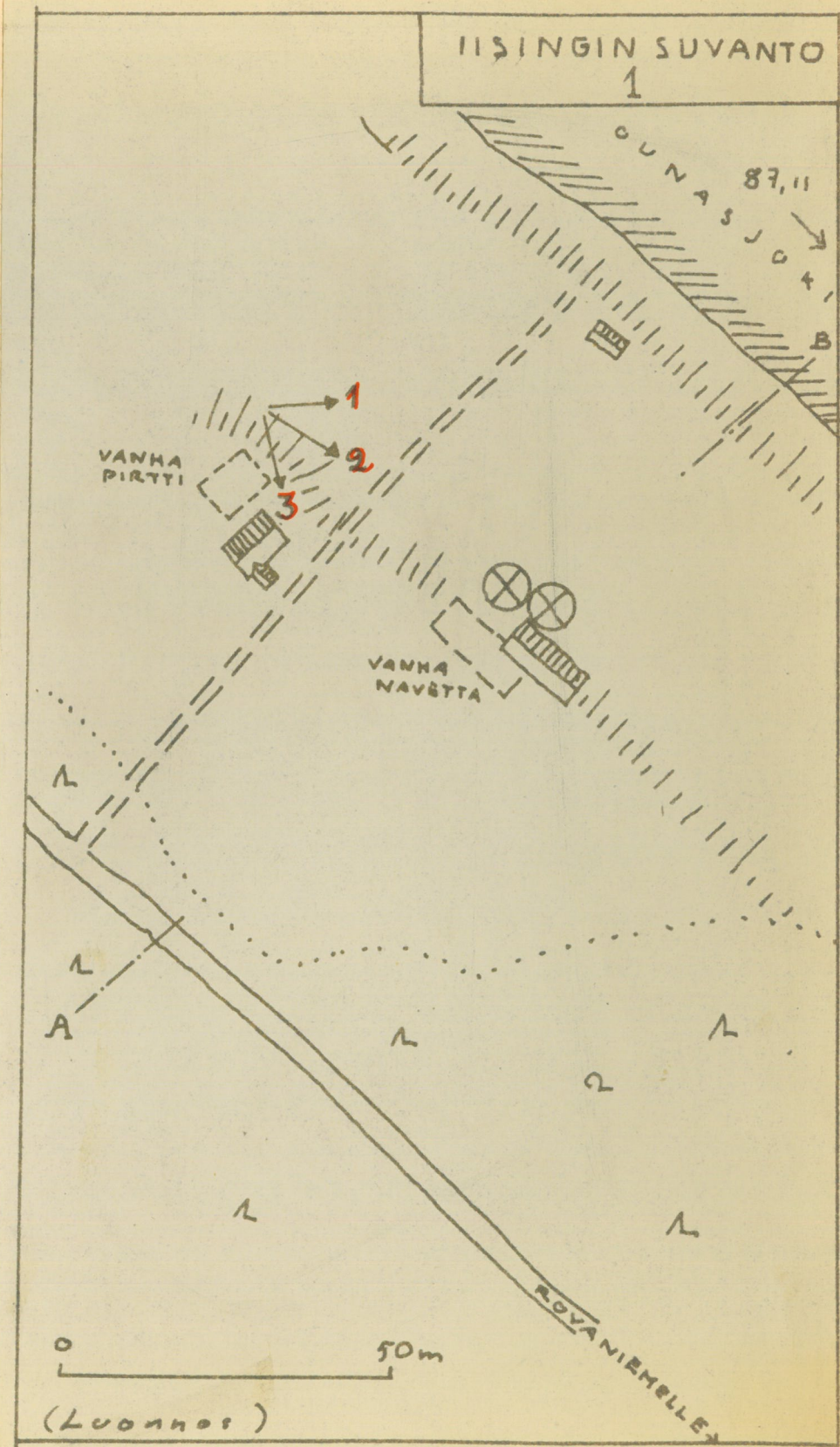
2

①

F. 18365

3

F. 18364

32

IISINGINSUVANTO 2.

(Rovaniemi, kartta 2)

Pk 2643 08 + 3621 05
MARRASKOSKI

Kylä: Marraskoski
Talo: Navettakangas RN:o 40:1
Omist. Mikko Hiukka
Os: Rovaniemi, Iisinki.

x = 1360
y = 6282
z = n. 95

KM 1969:81, "tasataltta, löyt. peltoa tehdessä Navettakankaan
undistalon maalta eräältä penkereeltä rannanpuolelta
sitä törmää, jolla talo on". Tuonut Hj. Appelgren 1879.

Käydessäni 6.8.54 Navettakankaan talossa Ounasjoen vasem-
malla rannalla, eivät kotona olevat ihmiset tietäneet vastata
mitään kiviesinelöytöjä koskeviin tiedusteluihini. Sen sijaan
minulle näytettiin vielä näkyvissä olevat vanhan asuinrakennuksen
rauniot. - Appelgrenin löytötiedot vaikuttavat tällä kohtaa tar-
koilta ja ne voidaan käsittääkseni tulkita siten, että ne tar-
koittavat luonnokseen merkitsemääni kohtaa vanhan rakennuksen rau-
nioiden länsipuolella, tai ehkä alempiakin kohtia. Korkeutensa ja
asemansa vuoksi on paikkaa hyvin perustein arveltava kivilauti-
seksi asuinpaikaksi. Alue on hiekkamaata.

Kuva 1. Ounasjoen Iisinginsuvanto vasemmalle virtaavana.

2. Todennäköinen Appelgrenin tarkoittama löytöpaikka kuvan
keskivaiheilla tai vasemmassa laidassa rakennusten
tällä puolella.

3. Kuvien 2 ja 3 liitoskohdassa Navettakankaan vanhan
rakennuksen peruskiviä, oikeassa laidassa uusi asuin-
rakennus.

(Liitteet: 3 valokuvaa, kartta- ja profiililuonnos)

A. E-E. 1954.

KUVA 1

F. 18363

2

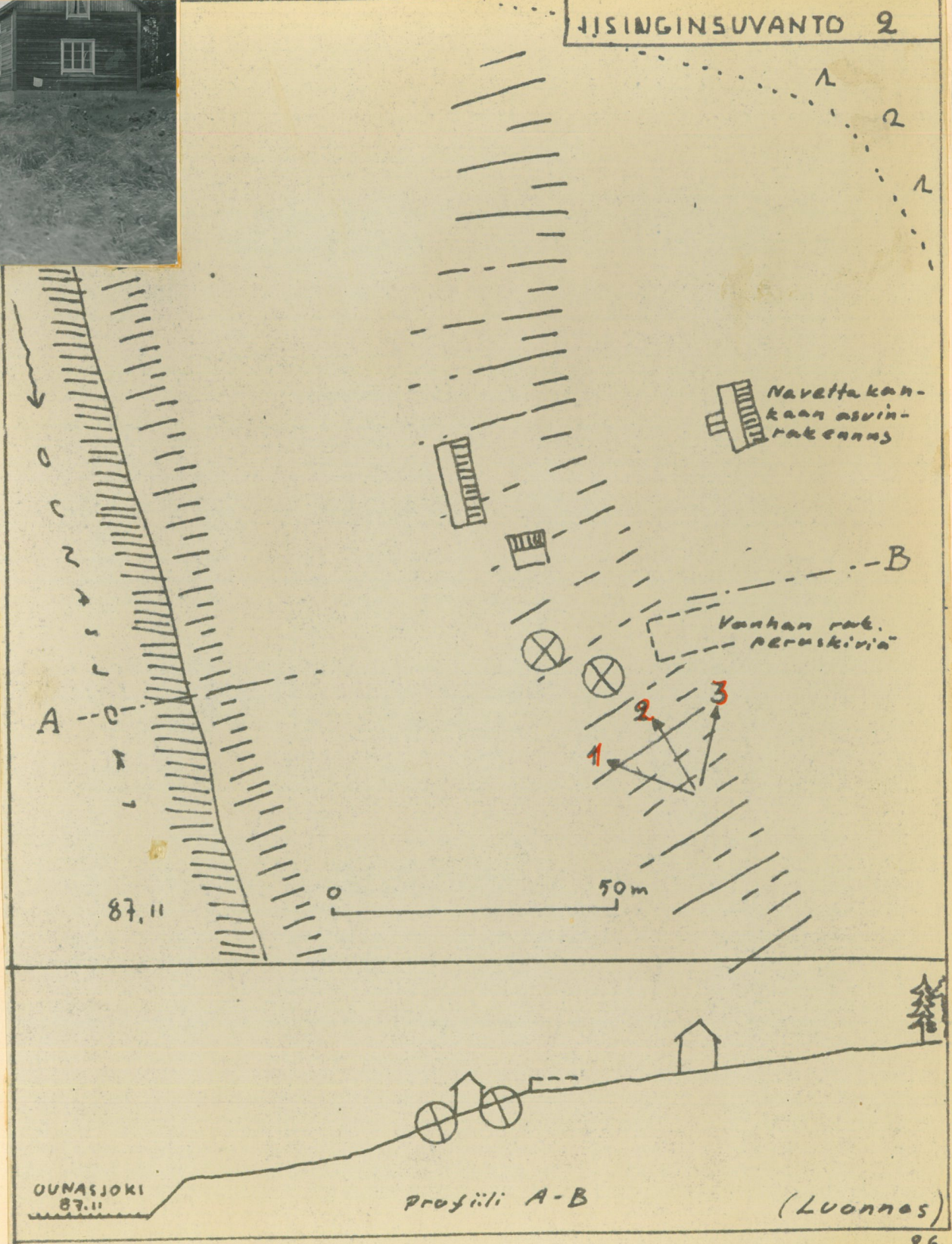
②

F. 18362

3

F. 18361

110

IISINGINSUVANTO 4.

(Rovaniemi, kartta 2)

Pk 2643 08 + 3621 04
MARRASKOSKI

Kylä: Marraskoski
Talo: Kumpula RN:o 129
Omist: Tauno Peura
Os: Rovaniemi, Iisinki.

x = 1293
y = 6245
z = n. 93

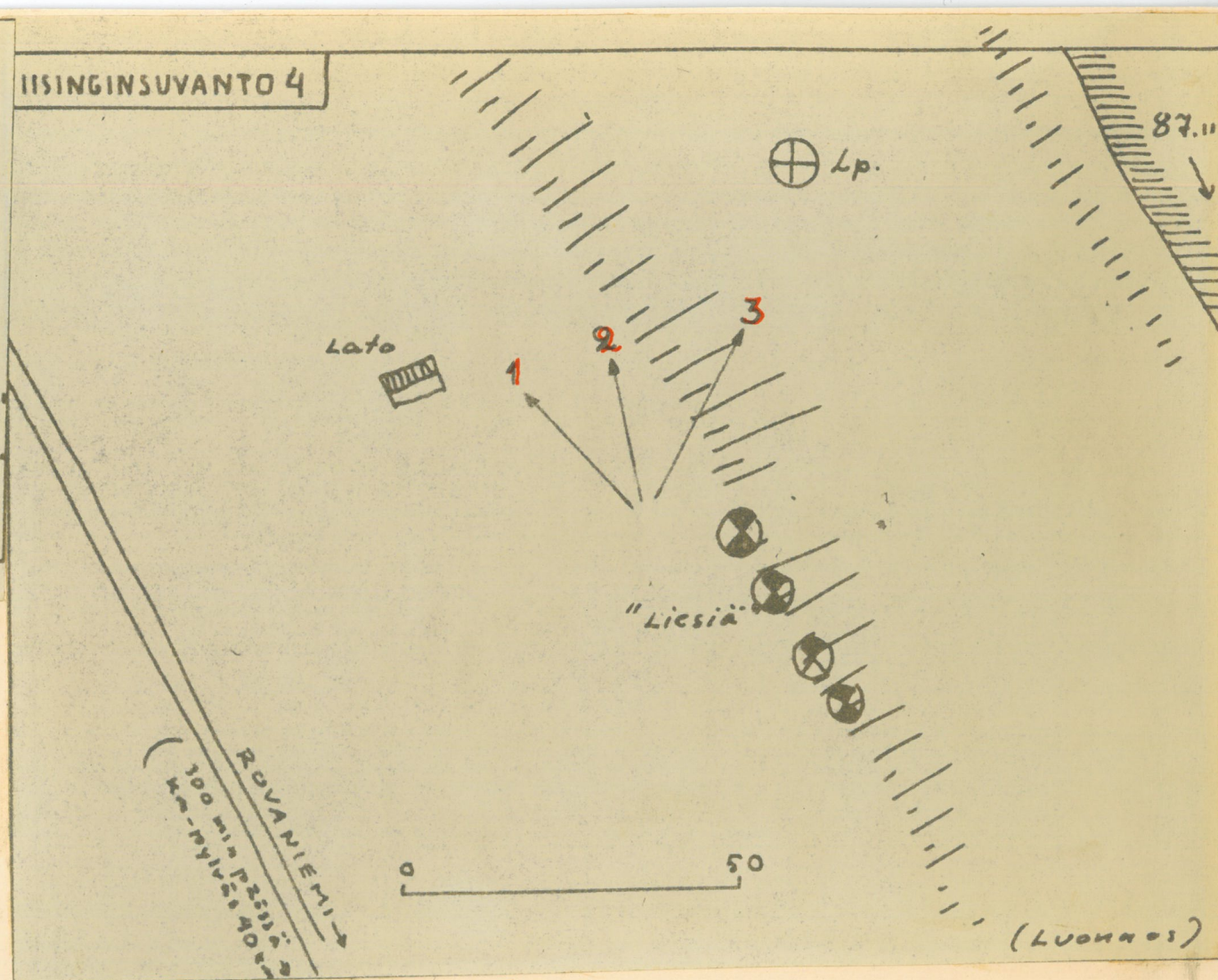
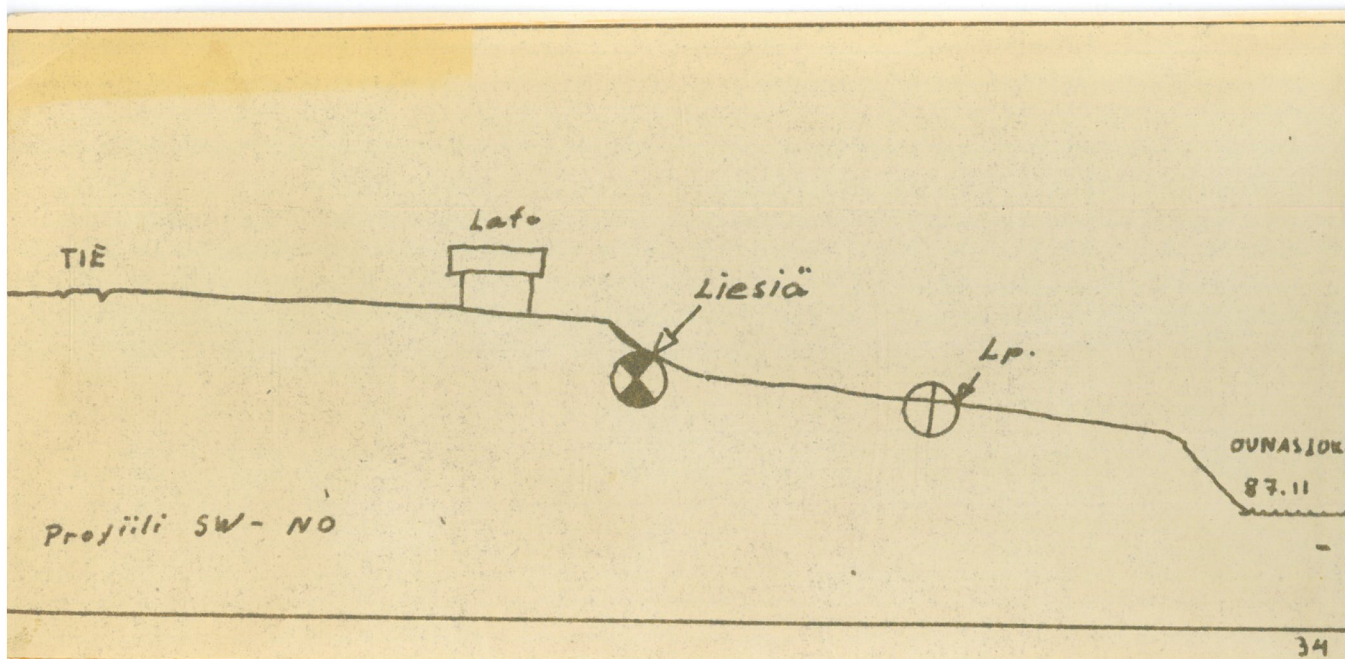
KM 12204, "lattea poikkikirves, saatu mv. Tauno Peuralta 1949".

Käydessäni paikalla 30.7. 54 tapasin läheiseltä pellolta Tauno Peuran, joka näytti minulle löytämänsä esineen paikan. Tiedustellessani tarkemmin lähialueiden maan laatua tai kynnessä huomattuja erikoisuuksia ilmoitti löytäjä, että luonnokseen merkitsemäni kohdalta oli löydetty maan sisästä myös nokisia "liesiä". Kävin paikalla vielä 6.8.54 suorittamassa korkeusmittauksia ja kaivamassa koekuoppia. Ilmoitettujen liesien paikalle kaive-
tuista kuopista ei tullut esille mitään muuta kuin puhdasta hiekkaa. Kuitenkaan ei mielestäni ole syytä epäillä Tauno Peuran havaintoja, sillä paikan asema rantaprofiilissa ja korkeus soveltuvat hyvin yhteen lähiseudun kivistien asuinpaikkojen kanssa.

Kuva 1. Näkymä Harjun rakennuksille päin (Iisinginsuvanto 3)
2. Ounasjoki virtaa oikealle, kuvan oikeassa laidassa vastarannalla Navettakankaan asuinrakennuksia (Iisinginsuvanto 2).

3. Tauno Peura seisoo pellolla Kiviesineen löytöpaikalla.
(Liitteet: 3 valokuvaa, kartta- ja profiililuonnos)

A. E-E. 1954

MARRASKOSKI

1:4000

87.1

87.1

86.6

1

85.6

83.7

Kylä: Marraskoski (Ounasjoki)

KALLIOPIIRROKSIA

Suoritin heinä-elokuussa 1954 jälkitutkimuksia aikaisemmin apogryfisenä pidetyn kalliopiiirroksen löytöpaikalla, josta J. Lep-
pääho on laatinut kertomuksensa 28/5 1938.

Alempana selostetut tutkimukset on suoritettu Ounasjoen
Marraskosken oikealla rannalla, peruskallion kohoumassa, jossa on
havaittavissa lasiaalijään hankaamia uurteita. Paikka sijaitsee
Kittilään johtavan maantien varressa n. 40 km päässä Rovaniemen
kauppalasta, ja todetut kalliopiiirrokset ovat lähellä vesirajaa.
Jokavuotiset tulvat huuhtovat vettä ja jäitä niiden ylitse,
joten voidaan pitää varmana, että kalliosta, joka on karkeaa
ja ilmeisesti pehmeähköä, on kulunut kokonaan pois osa muinai-
sista piiirroksista. Tähän mennessä on luonnokseen merkityiltä
kohdilta havaittu muutamien, ilmeisesti maanmittaukseen liittyvien
merkkien lisäksi seuraavat kuviot:

Kuovioryhmä A:1) Edestä kuvattu, sarvellinen eläinhahmo, jonka
eturuumiin yläosa on näkyvissä. Kuvion korkeus n. 80 sm, leveys
n 40 sm. Ääriviivat ovat heikosti näkyvissä karkeapintaaisessa
kalliassa, ne ovat ilmeisesti hiottuja ja hakattuja.

A:2) Sivusuunnasta kuvattu eläinhahmo, jonka vasemmalla ole-
va naama sarvineen ja korvineen on kuitenkin kääntynyt katso-
jaan päin kuten edelliselläkin. Eläimen ruumiin yläosa on näky-

vissä ja etenkin kaareva selkä vaikuttaa hiotulta. Kuvion korkeus on n 60 sm ja leveys n 65 sm. - Molemmat eläinkuviot ovat vieretysten ja kuuluvat näinollen yhteen, niiden muodostaman kuvion yhteinen leveys on n 105 sm.

Kuvioryhmä B:1) Sarvellinen naamakuvio edestä nähtynä ja sen alapuolella ilmeisesti ruumiin yläosaa merkitseviä ääriviivoja. Kuvio on n. 75 sm korkea ja 45 sm leveä ja sijaitsee ryhmästä A n 45 sm oikealle. Sen viivat on ilmeisesti hiottu karkeapintaaiseen kallioon.

B:2) Sirpin muotoinen kuvio edellisen sarvista 35 sm oikealle, sen pituus on n 10 sm ja se on joko hakattu tai hiottu

Todennäköisesti keskenään samaan kuvaesitykseen kuuluvat kuvioryhmät A ja B sijaitsevat n 30 asteen kulmassa kallistuvassa matalassa, kallion ~~ja~~ luoteenpuoleisessa rinteessä. Ne löysi apulaiseni Markus Giss 7.8.1954.

Kuvioryhmä C:1) clitoris en face.

C:2) penis profiilikuvana

C:3) testes etuviistosta kuvattuna.

Kuvioryhmä C muodostaa yhdyntäkuvion, ja sen viivat on tehty kiviaseella hakkaamalla*.) Kuvioryhmän leveys on n 25 sm ja korkeus n. 16 sm.

Kuvioryhmä on sijainnut yleensä vedenpinnan alla olevassa, mutta matalan veden aikana osittain kuiville tulevassa irtonaisessa kivipaadessa tasaisella, sileällä pinnalla. Kuvion havaitsi 1935 insinööri Uuno Mäkilaurila vaimonsa kanssa ja sen

*) G. Gjessingin kirje prof. A. Hackmanille 26/9 1936

tarkasti ja valokuvasi 1936 maist. J. Leppäaho, jonka kertomukseen nämä tiedot perustuvat.

30.7.54 Tauno Peuralta saamani tiedon mukaan on tämän ryhmän kuviot tuhoutuneet n. vuonna 1952 Kemijoen Uitto Oy:n suorittamissa koskenperkaustöissä. Vertailtuani kallion nykyistä muotoa Leppäahon ottamiin valokuviin, totesin, että koko se kallioniemen pää, jolla ko. kuviot ovat sijainneet, tosiaankin on räjäytetty pois.

Kuvioryhmä D:1) Kaaren muotoinen, n 15 sm pituinen, hakkaamalla tehty kuvio.

D:2) Epäsäännöllinen, keskipisteellä varustettu ympyrä, jonka kehästä lähtee n 20 sm pituinen epämääräinen viiva. Tämän ja edellisen kuvion välillä on epämääräisiä hakattuja syvennyksiä.

D:3) 3-jaksoinen siksakviiva, jonka kukin jakso on 30-40 sm mittainen ja koko viivakuvion pituus n 95 sm. Yksi, ylimmäinen jakso on piirretty kahdella toisistaan 3-4 sm etäisyydellä olevalla rinnakkaisella viivalla.

D:4) Edellisen kuvion ylempään päähän liittyy neliö, jonka sivut ovat n 6 sm.

D:5) Kaksi vieretysten asetettua rombikuviota tai soikiota, joiden yhteinen pituus on n 10 ja leveys n 9 sm.

D:6) Kaksi toisistaan vajaan 10 sm päässä olevaa keskipisteellä varustettua ympyräkuviota. Toinen, alempana sijaitseva, on selvemmin havaittava ja hieman päärynän muotoinen, halkaisijaltaan n 10 sm, toinen hieman pienempi ja heikommin näkyvä.

Kuvioryhmä D sijaitsee 10-20 asteen kulmassa kallistuvalla, lounaanpuoleisella kallion rinteellä. Kallio on karkearakeista, mutta pinnaltaan verrattain sileäksi kulunutta. Kaikki kuviot on tehty haakkaamalla. - Kuvioryhmän löysi 6.8.1954 A.Erä-Esko.

Valok. 1. Kuvioryhmä D.

2. Etualalla kuvioryhmä D, sitten taustalle päin virtaava Marraskosken alaosa.

3-4. Kuvioryhmä D ylhäältä kohtisuorassa kuvattuna.

5. Kuvioryhmät A ja B.

6. Etualalla kuvioryhmät A ja B.

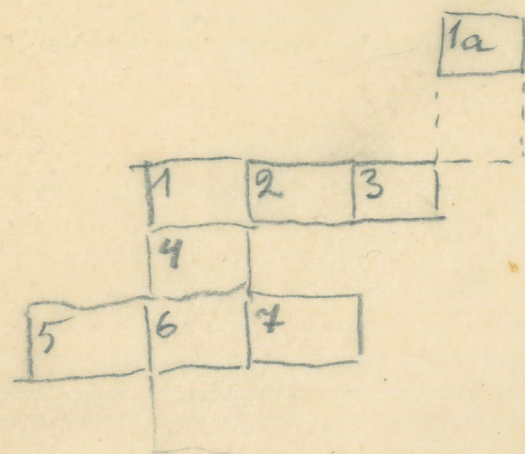
7. Etualalla kuvioryhmät A ja B, taaempana Markus Giss osoittaa kepillä kuvioryhmä D:tä.

Valok. 8. A. E-E. ja Markus Giss iltanuotiolla 6.8.54 Marraskosken vieressä olevalla hiekkaharjulla.

(Liitteenä: 8 valokuvaa, kartta- ja profiililuonnos, piirrosten pienennetyt jäljennökset).

A. E-E. 30.7. - 7.8. 1954

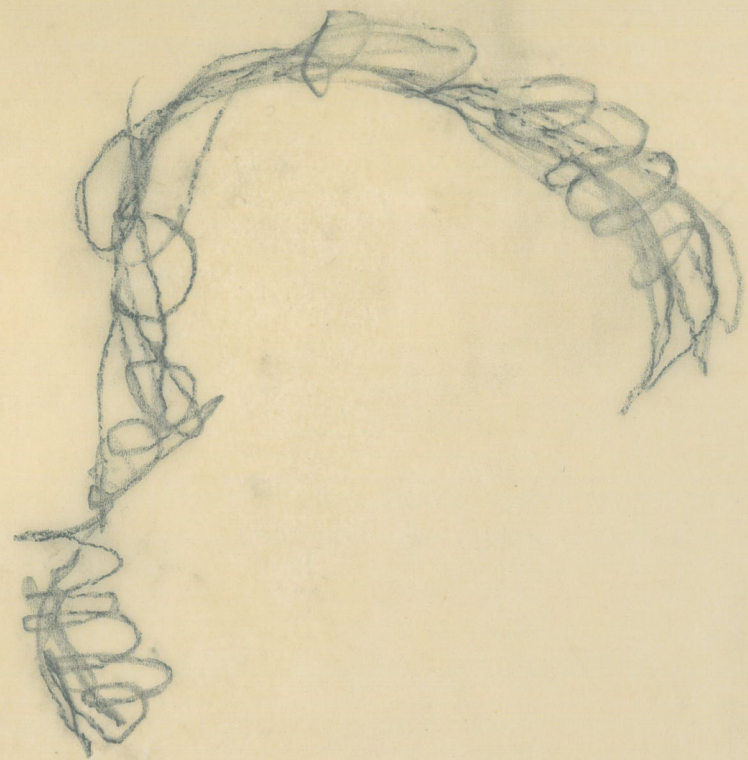
1a

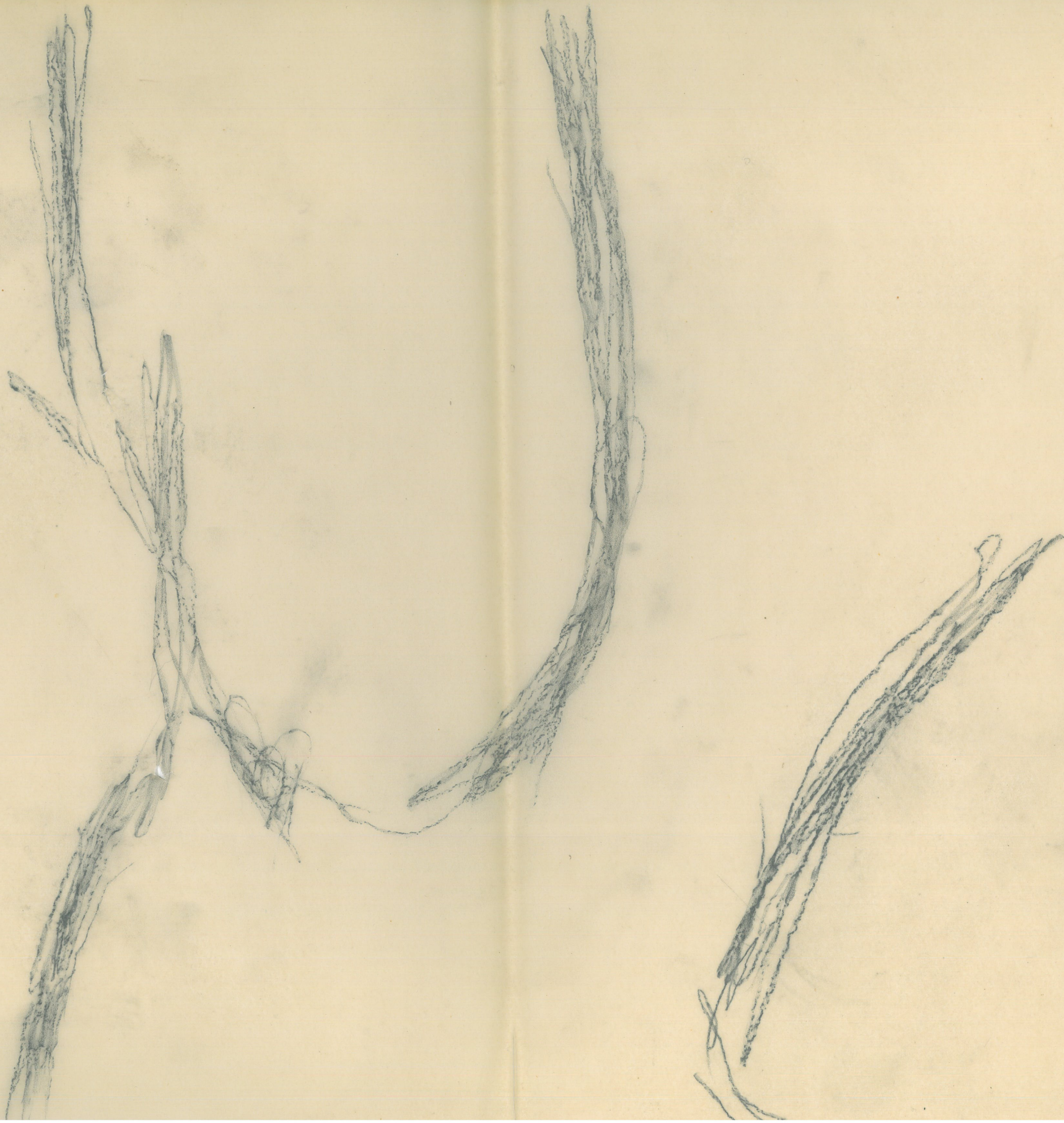
(10m)
a b
c
d e
a.

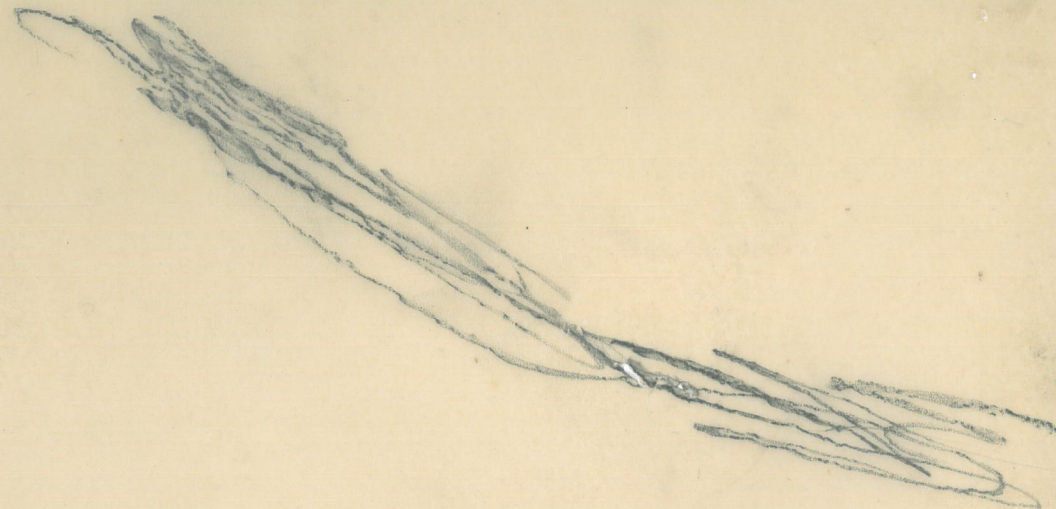
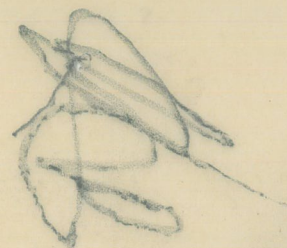
10.

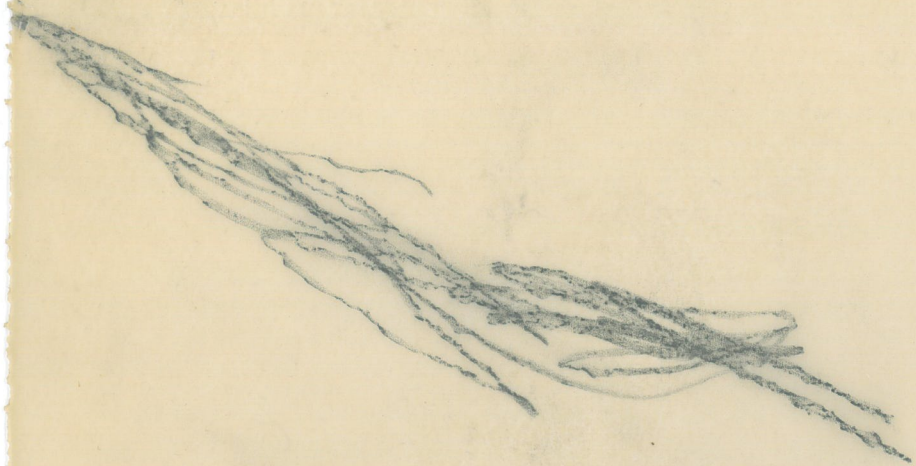
R.

d.

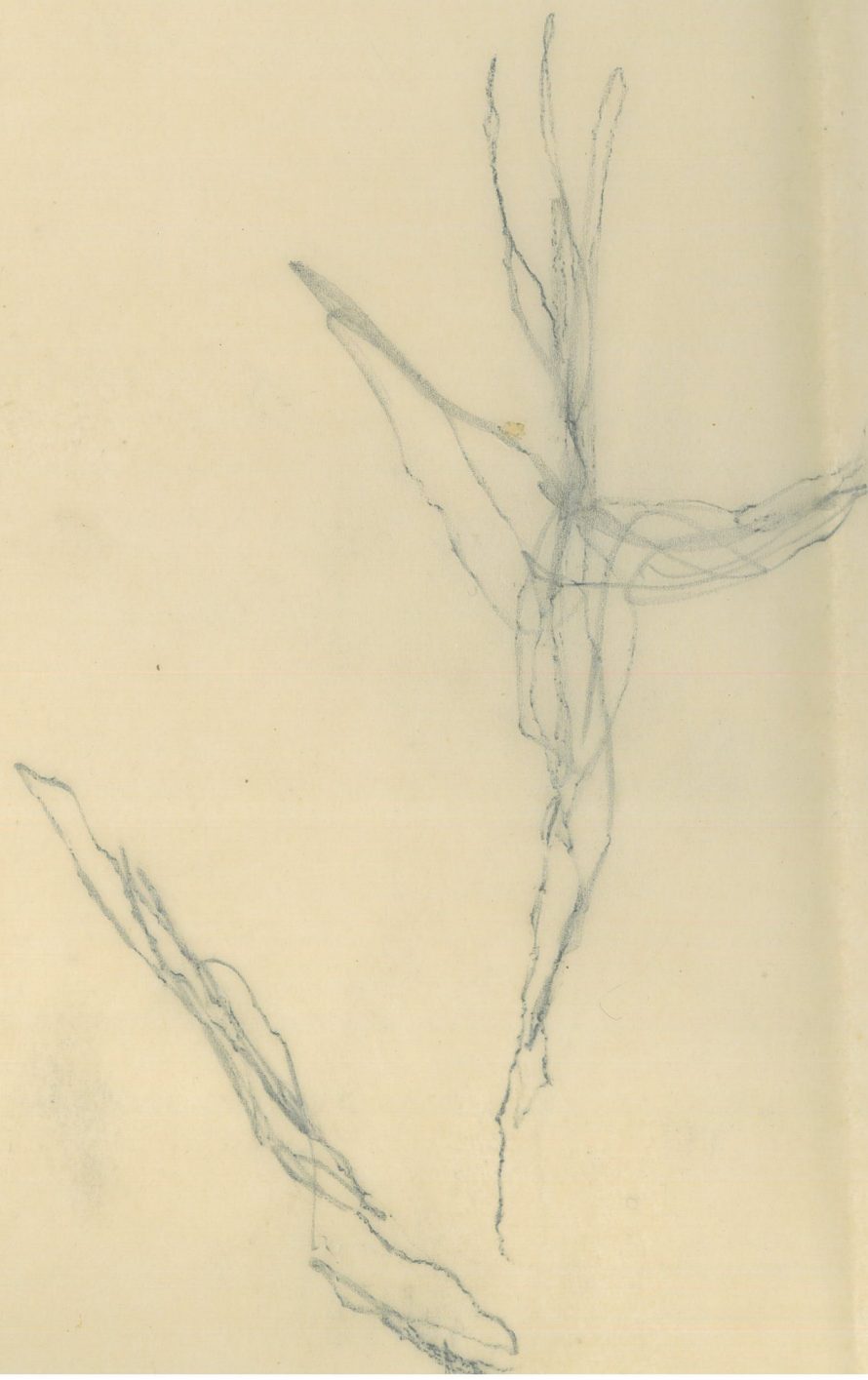

l.

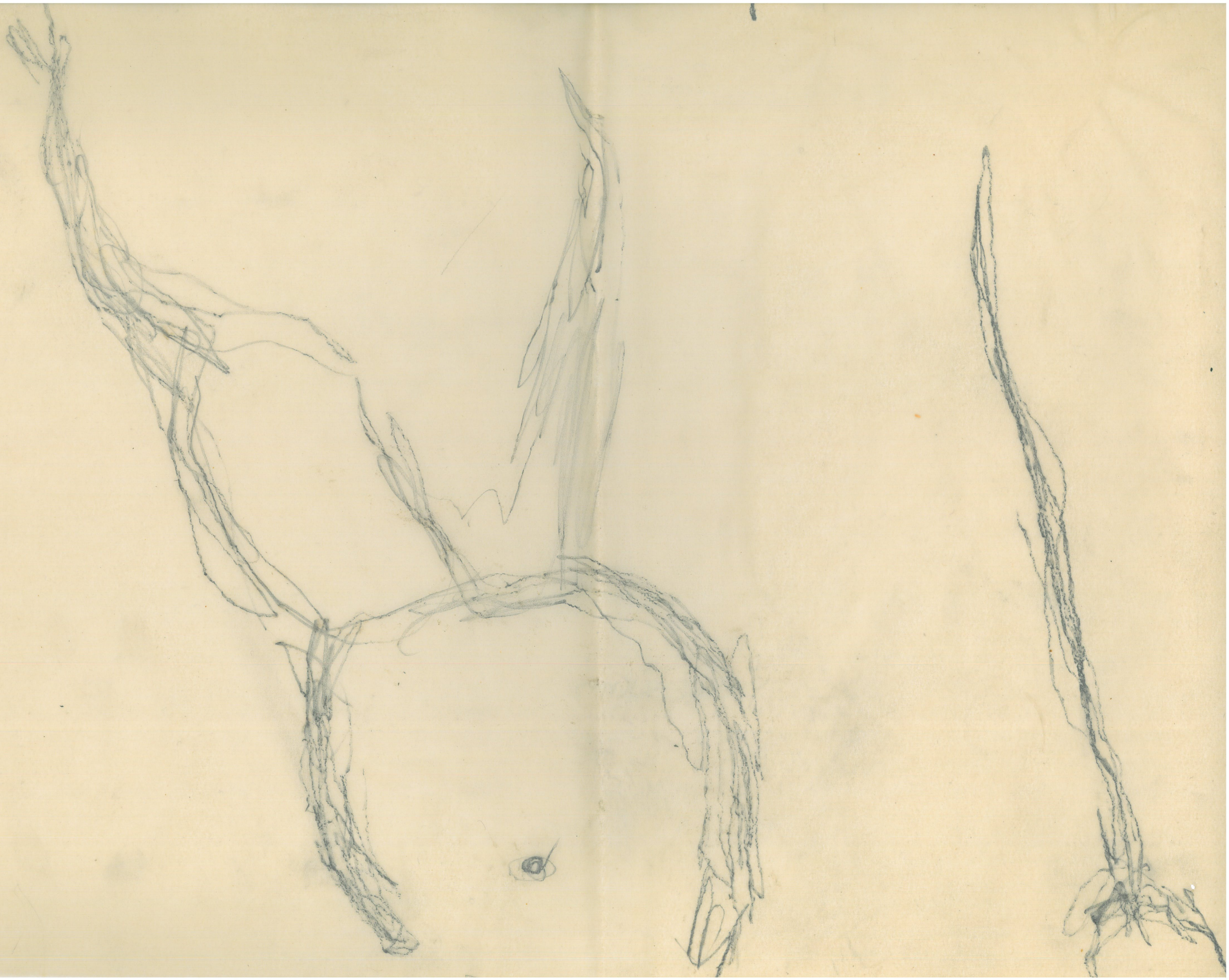

A

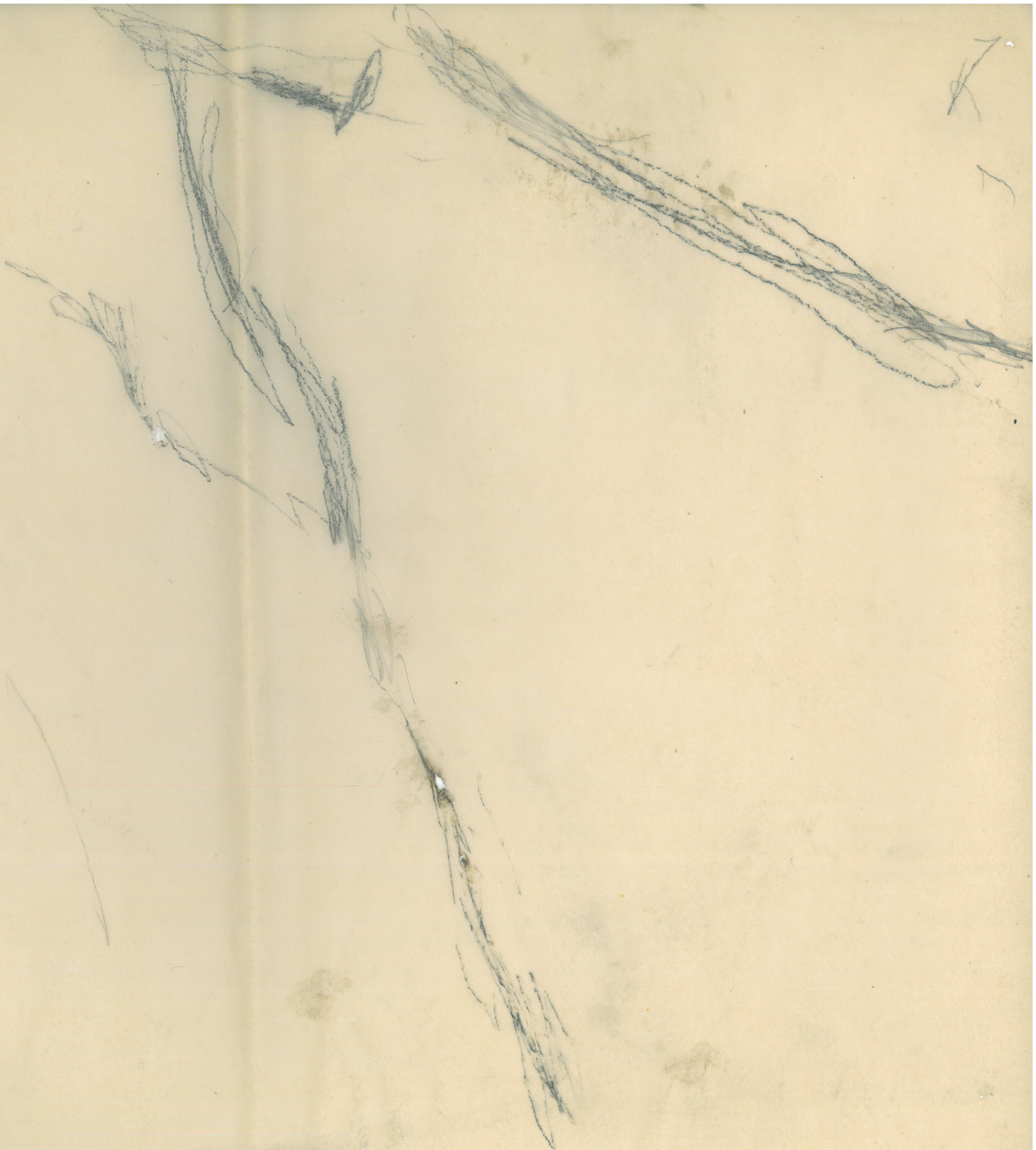
A		
B	D	
C	E	F

B

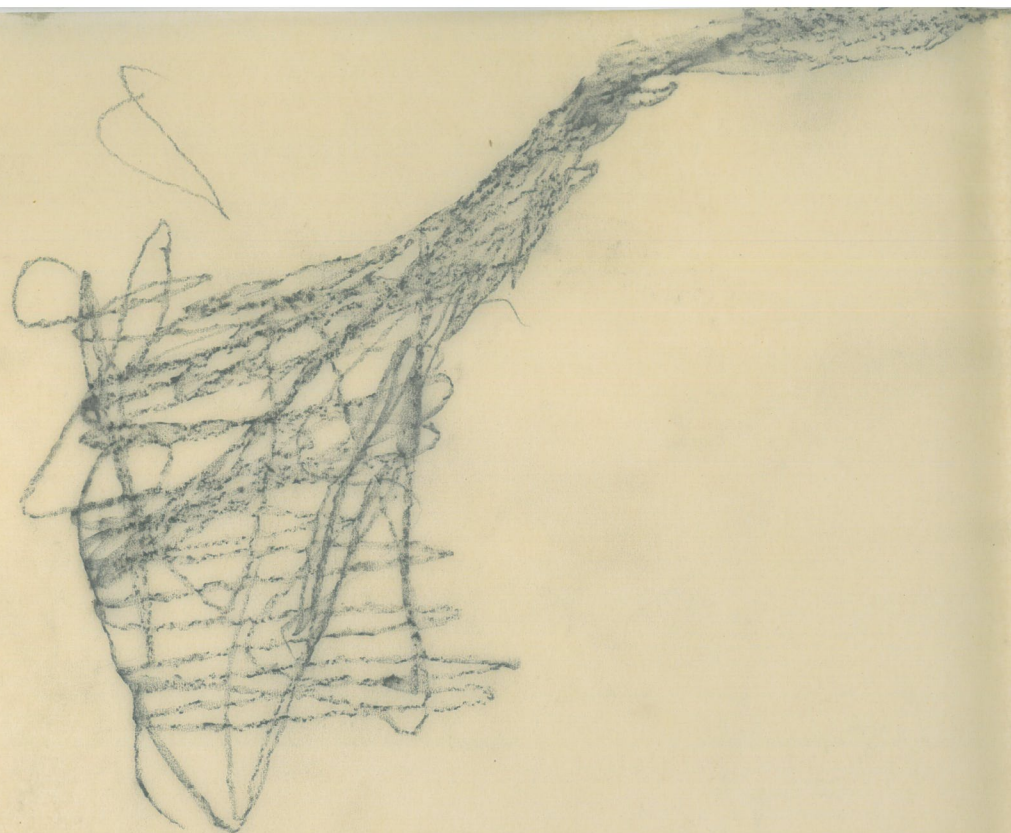
C

D

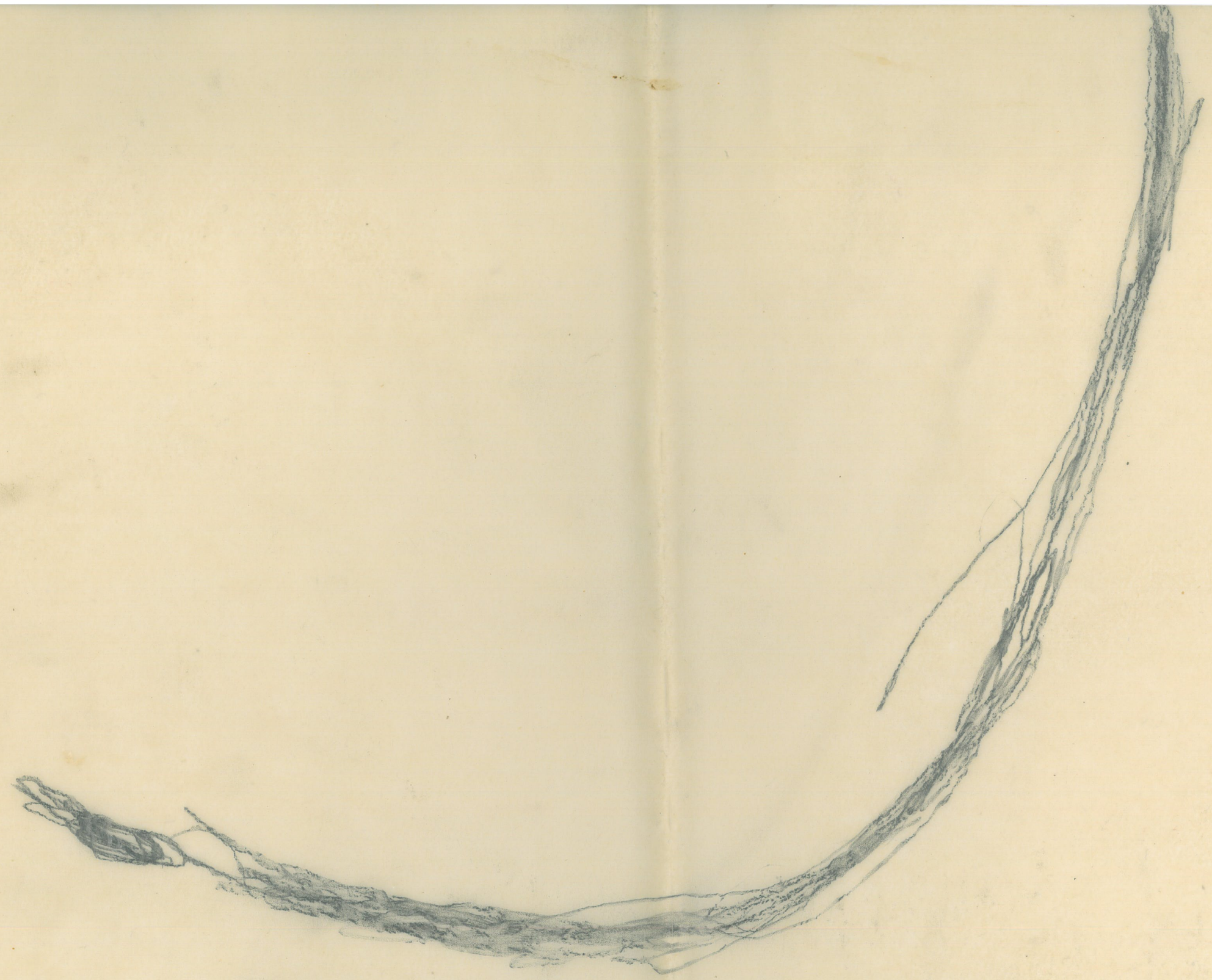

2.

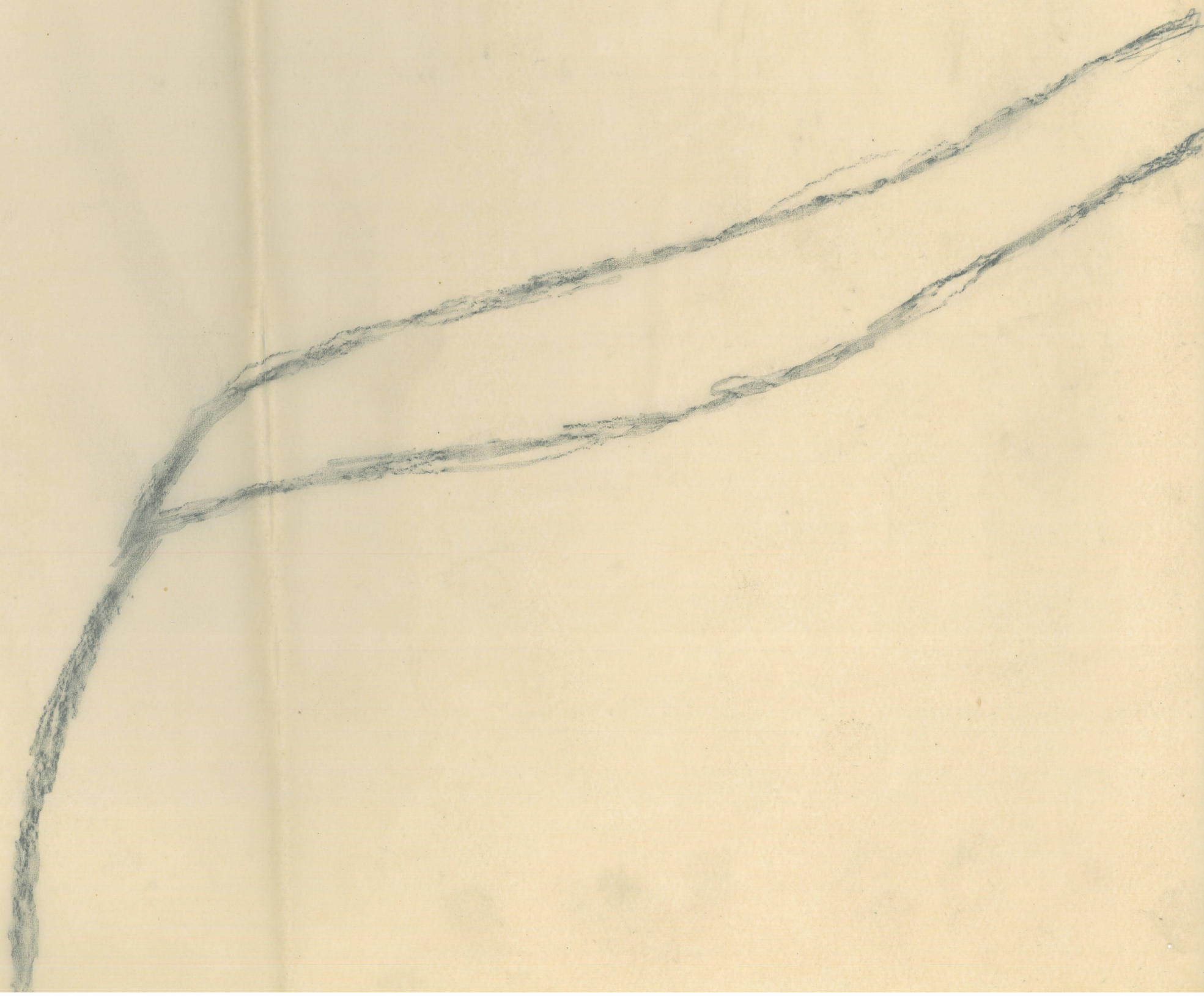

~~22~~

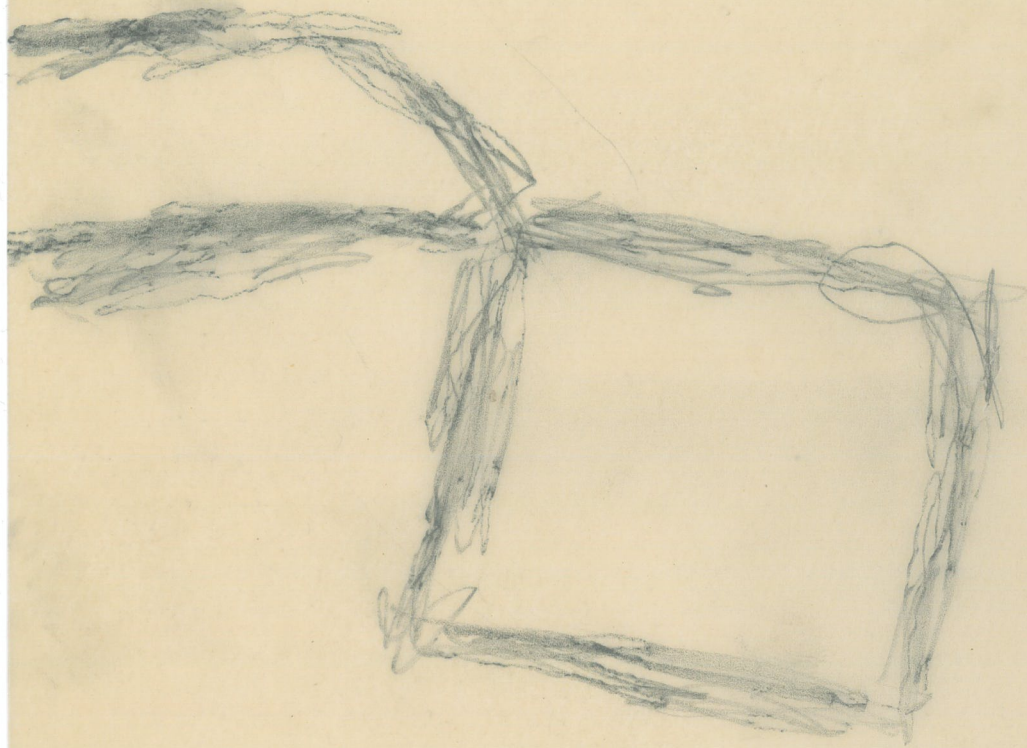
F.

1.

2

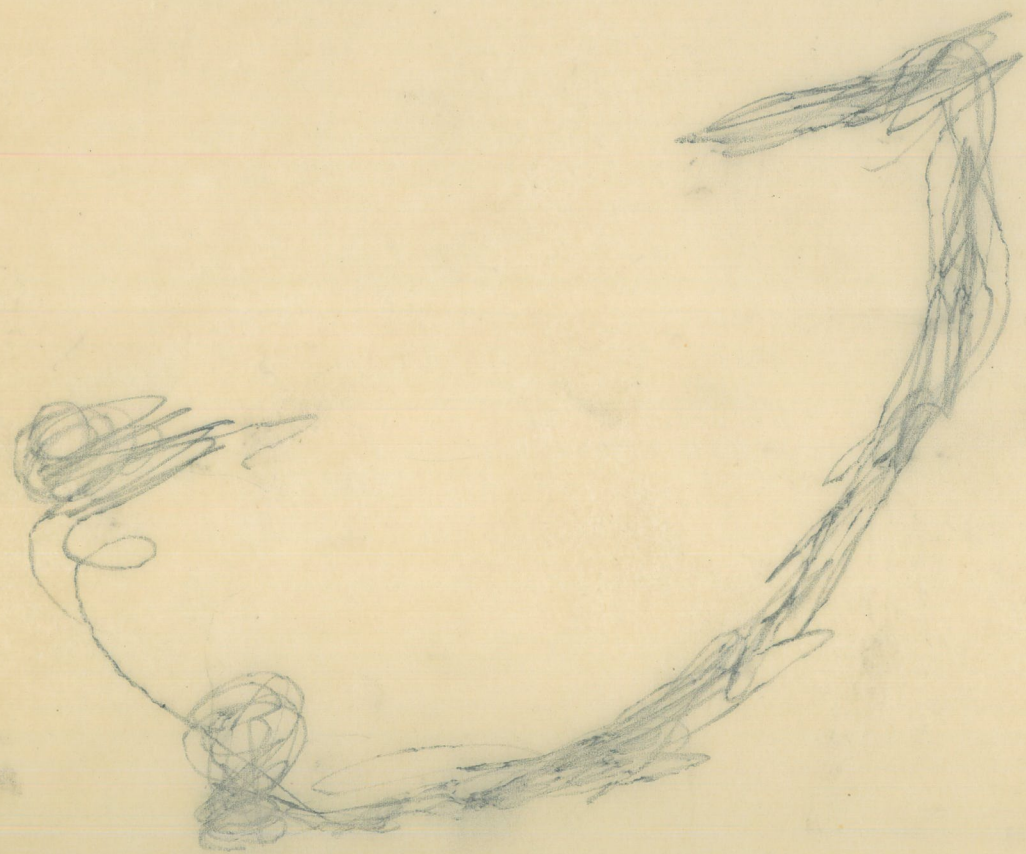
3

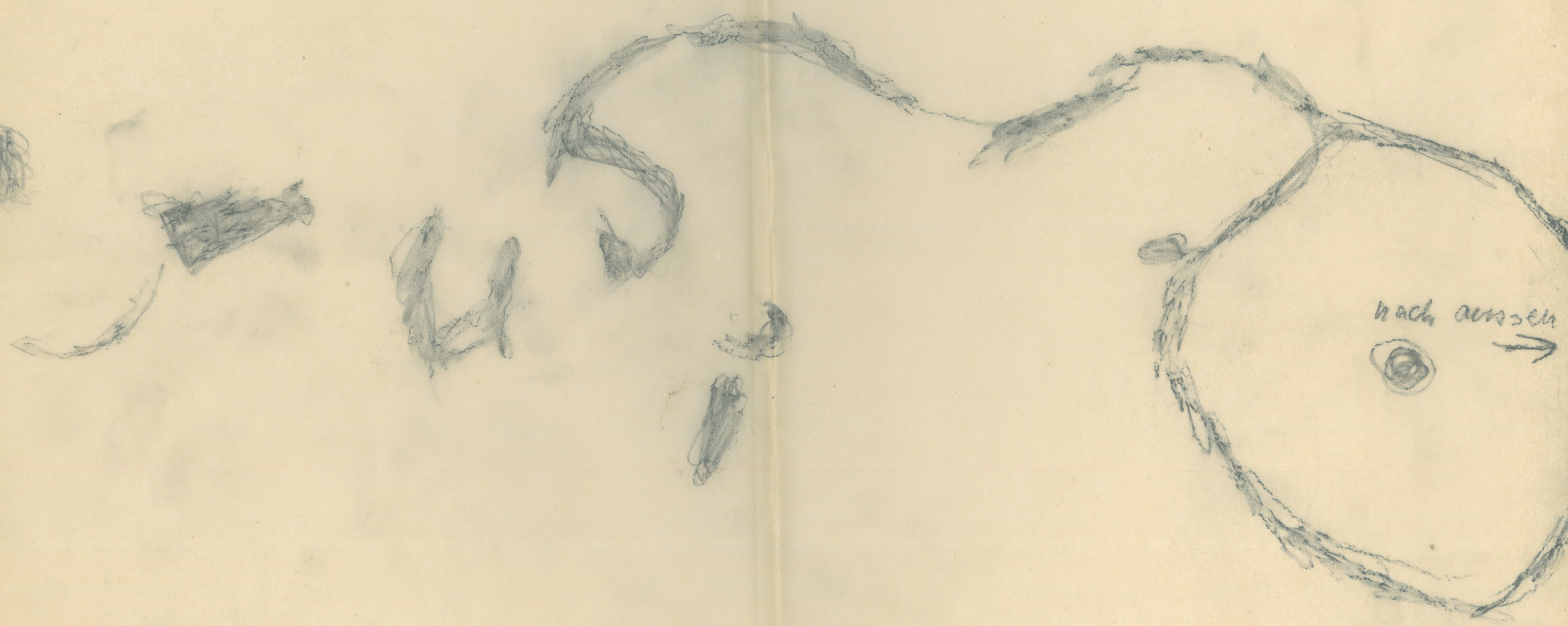
4.

5.

6.

nach aussen

Korrigiert
siehe Blatt 7.

7.

2

RUVA 1

(A)

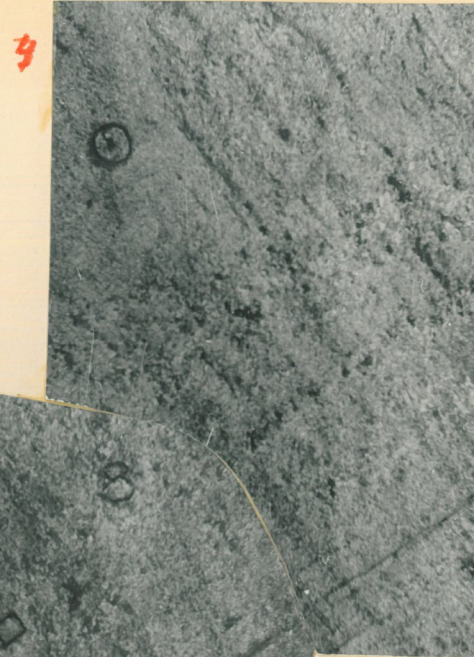
F.18373

2

(D)

F.18374

4

(D)

F.18376

3

F.18375

5

(A)

F.18377

(B)

6

(A)

(B)

F.18378

7

(A)

(B)

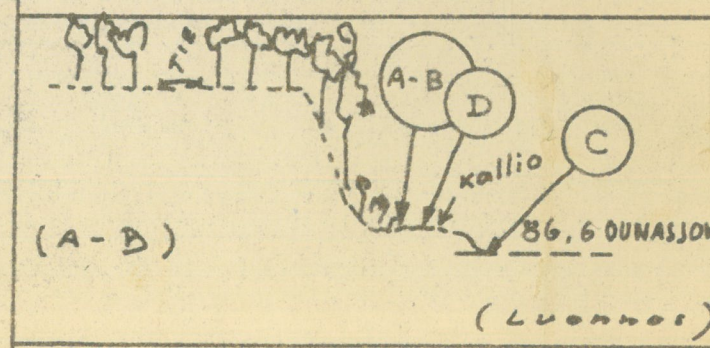
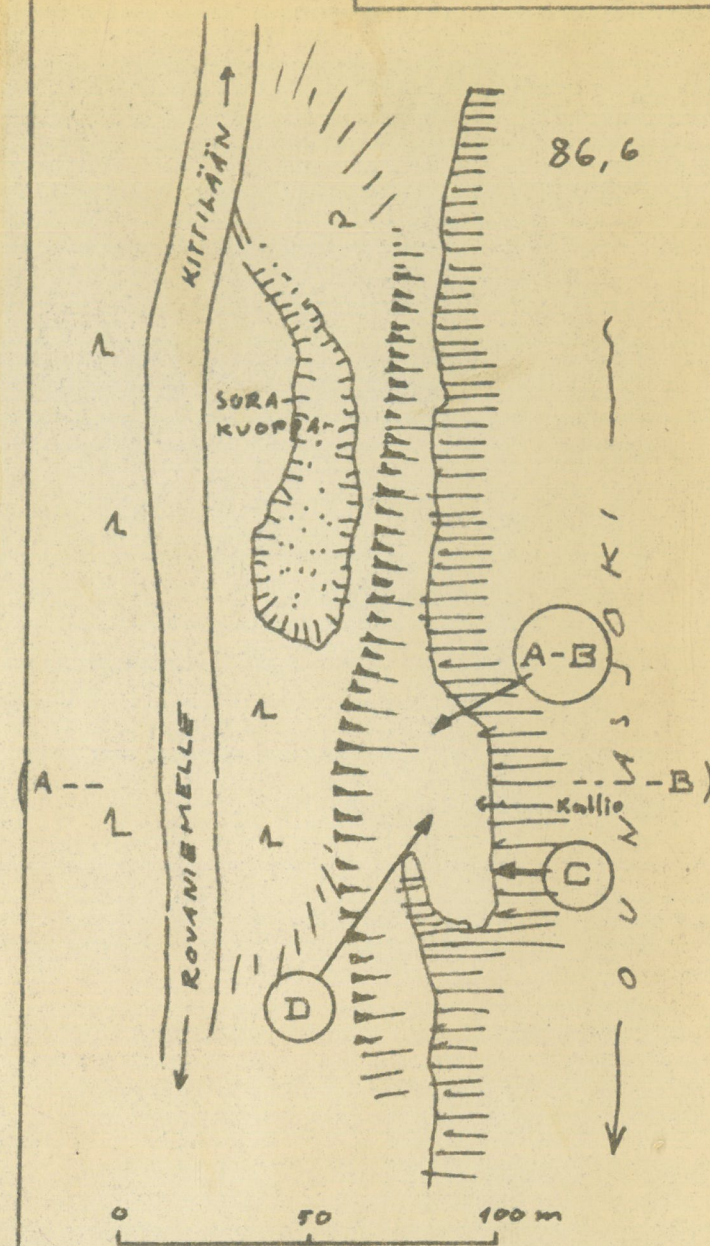
F.18379

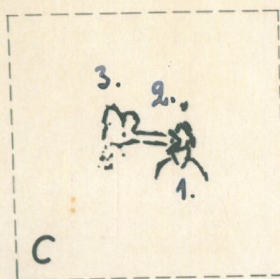

8

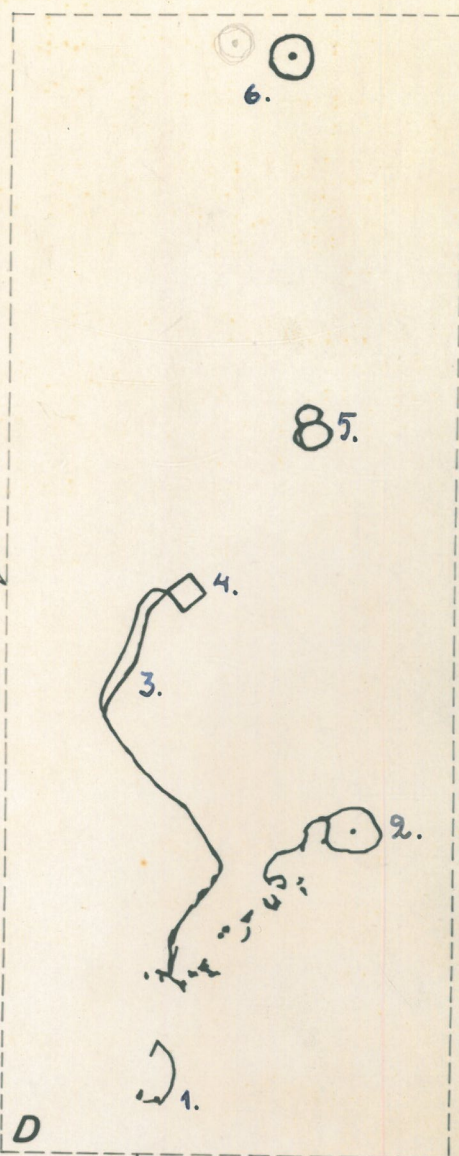
F.18372

MARRASKOSKI 1

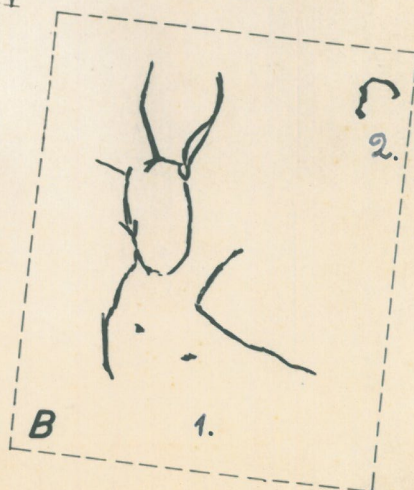
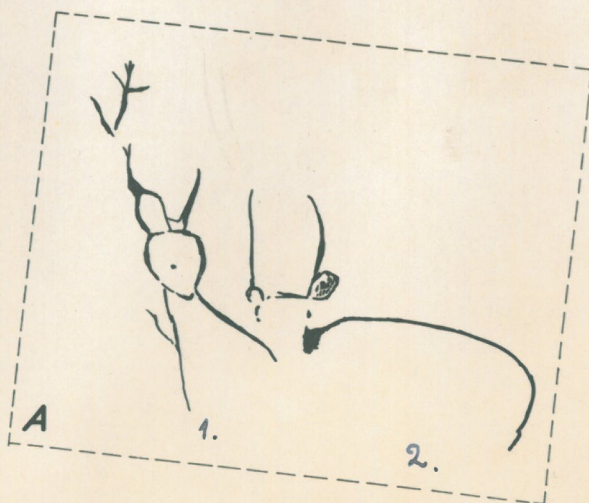

20 m

16 m

0 1m

87,10

87,10

86,6

1

85,6

83,7

83,2

Kylä: Marraskoski
Talo: Marraskosken kansakoulu

KM 10408, tuura, löyt. lautamies Mikko Huhtaniemi "valtion maalta Marraskosken kylän kansakoulun pellosta v. 1934".

Kansakoulun "pelto", jota löytötiedossa tarkoitetaan, sijaitsee ilmeisesti koulurakennuksen ja maantien välisellä tasaisella kangasmaalla. Sille oli ennen paikalla käyntiäni alettu rakentaa urheilukenttää, jolloin maata oli siirrelty ja tasoitettu Caterpillarilla. Käsittelyn alaiseksi joutuneesta maasta en kuitenkaan onnistunut havaitsemaan esim. kulttuurikerrosta tai kvartsin palasia. Sensijaan koulurakennuksen ja Ounasjoen väliselle metsäkaistaleelle kaivetusta viemäriojasta näkyi ohaiseen profiililuonnokseen merkitsemäni kohdasta turpeen alla, punertava tai tummanharmaa hiekkakerros. Ko. kohta oli silloista Ounasjoen pintaa arviolta 4-5 m ylempänä. Värjäntyneen maan asema rantaprofiilissa sekä korkeus viittaavat kivikautiseen asuinpaikkaan. Valok. Etualalla oja, jonka hiekkaisilta kaltailta näkyi tummanharmaata ja punertavaa maata.

(Liitteenä: 1 valokuva ja profiililuonnos)

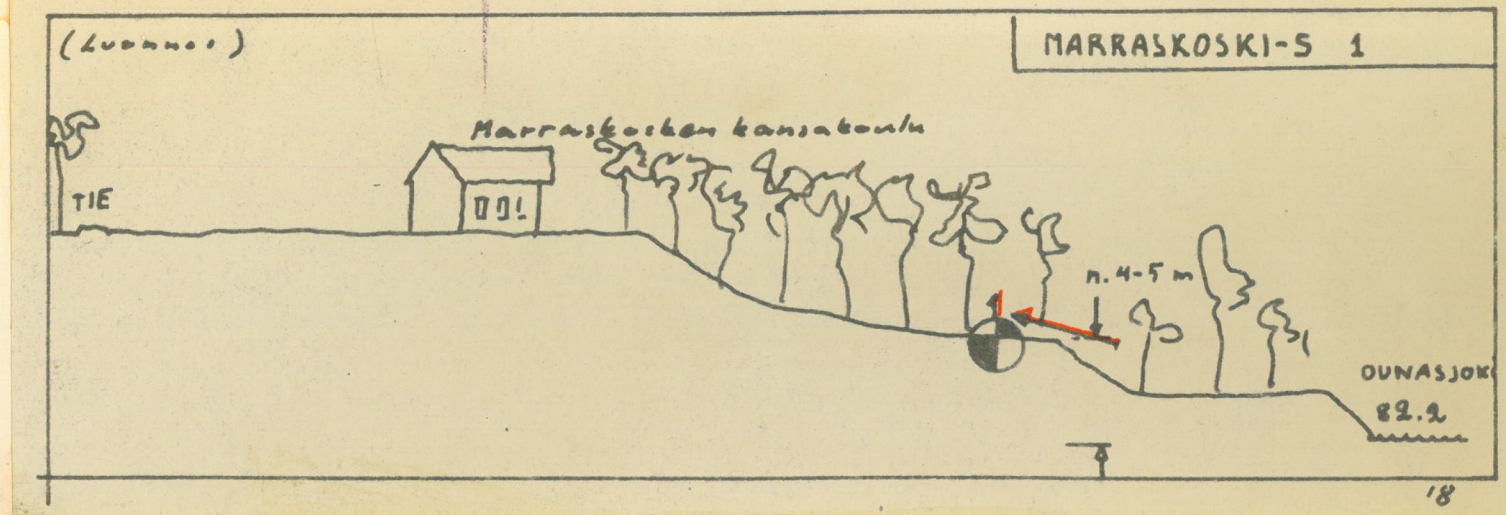
A. E-E. 6.8.1954

KUVA 1

1

F. 18360

215

per. 264307

81,14

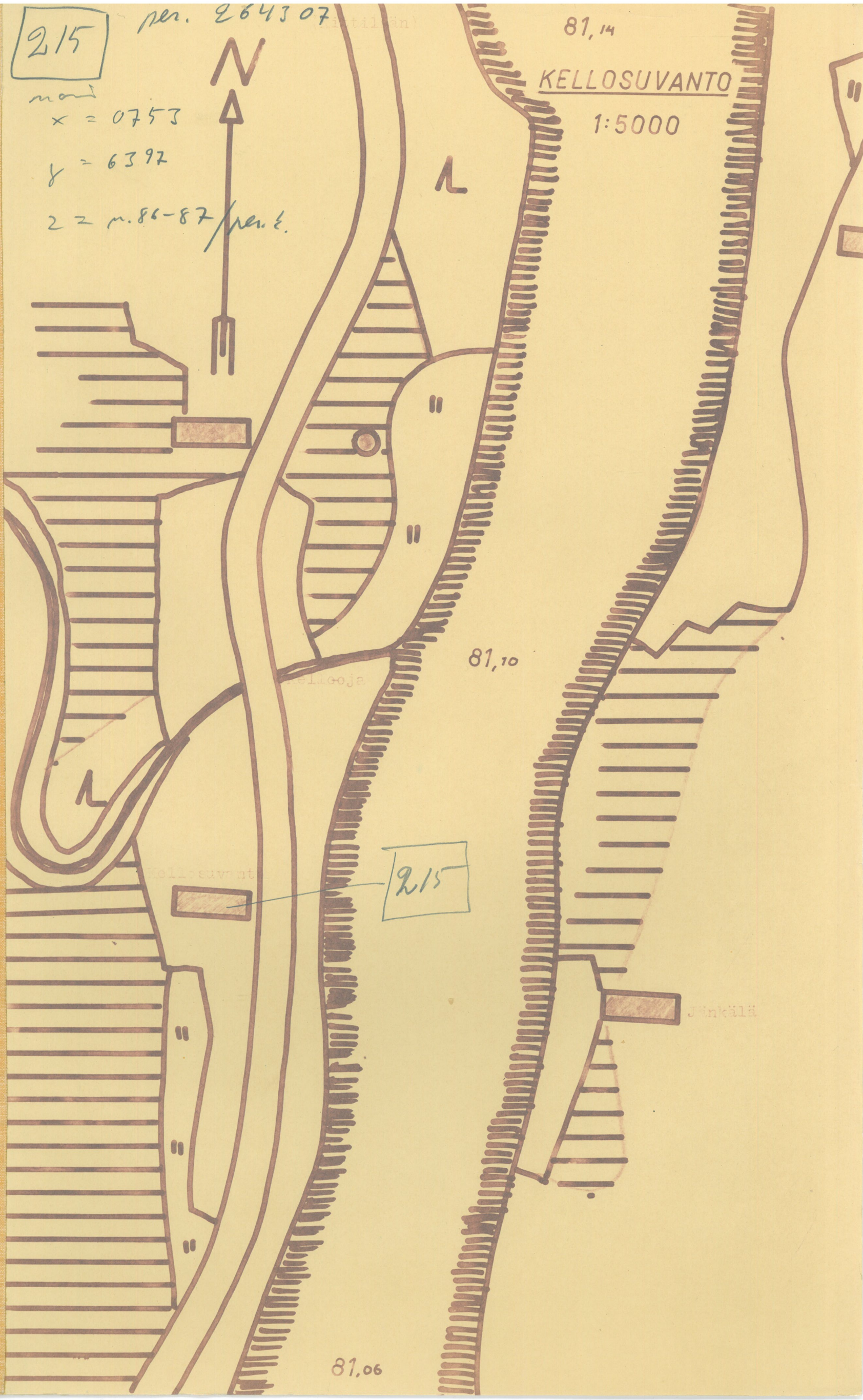
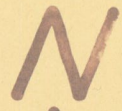
KELLOSUVANTO

1:5000

$x = 0753$

$y = 6392$

22 m. 86-87 / per. 6.

215

KELLOSUVANTO 1.

(Rovaniemi, kartta 2)

175 KM 8807:23-24, kiviesineitä 2 kpl "löyt. Auk. Jaukkuri Kellosuvannon kruununtorpan pellosta Tapion kylässä", lunastettu tullivirkamies E. Tamelanderilta 1927.

Kellosuvannon talo sijaitsee Ounasjoen oikealla rannalla Kelloajan suulla. - Em. esineiden löytöpaikkojen tarkempi määrittely jäi tulevien tutkimusten varaan, syystä, etten onnistunut useista käynneistäni huolimatta tapaamaan Kellosuvannon asukkaita kotoaan, koska he olivat ulkoniityillään heinäkorjuussa.

A. E-E. 1954

R12

KM 8807:25 peruskart. al. kartta

Vlinorvento

Alanorvento

159

79,6

Riihikari
noin

x = 04 60

y = 64 44

z = n. 85

79,4

Koden
Niiska

x = 03 70

y = 64 55

z = noin
n. 78

158

Aapiskoski

78

per. 2643 07

AAPISKOSKI

1:5000

1

158

AAPISKOSKI 1.

(Rovaniemi, kartta 2)

155

KM 4481, "lappalainen seitakivi, löydetty Aapiskosken partaalta 1904". Kivessä on ihmiskuvio, ja esineen on julkaissut Aarne Äyräpää: "Kaksi kuvapiirrosta kiviesineissä" (SM 1953).

Aapiskosken niska hämöttää kertomuksen Aapiskoski 2 valokuvassa n:o 1 taustalla.

A. E-E. 1954

Kylä: Tapionkylä
Talo: Norvanto RN:o 18:2
Omist: Uno Rikhard Raudanjoki
Os: Rovaniemi, Tapionkylä.

(1098)

TORNION MUSEO 135, "pieni soukka kirves sädekiviliusketta,
löydetty pellosta Alanorvannon talon maalta 400 m
Ounasjoelta länteen", lahj. opettaja Valo Nuotio.

Suorittaessani paikalla tarkastuksen 6.8.54 ilmoitettiin minulle, että entinen Alanorvanto on nykyisin nimeltään Norvanto RN:o 18:2. Talon väki ei ollut tietoinen opettaja Nuotion toimittamasta löydöstä. Käsitykseni mukaan em. 400 m matka Ounasjoesta on ilmoitettu liian pitkäksi, mahdollisesti on kysymys maantien ja Ounasjoen välisestä alueesta, kenties maisemasta, joka näkyy kuvissa 1-2.

- Kuva 1. kuvassa näkyy Ounasjoki oikealle virtaavana, oikeassa laidassa häämöttää Aapiskosken niska.
2. Edessä Norvannon karjapiha ja oikealla osa asuinrakennusryhmää.

(Liitteenä: 2 valokuvaa, karttaluonnos)

A. E-E. 1954

KUVA 1

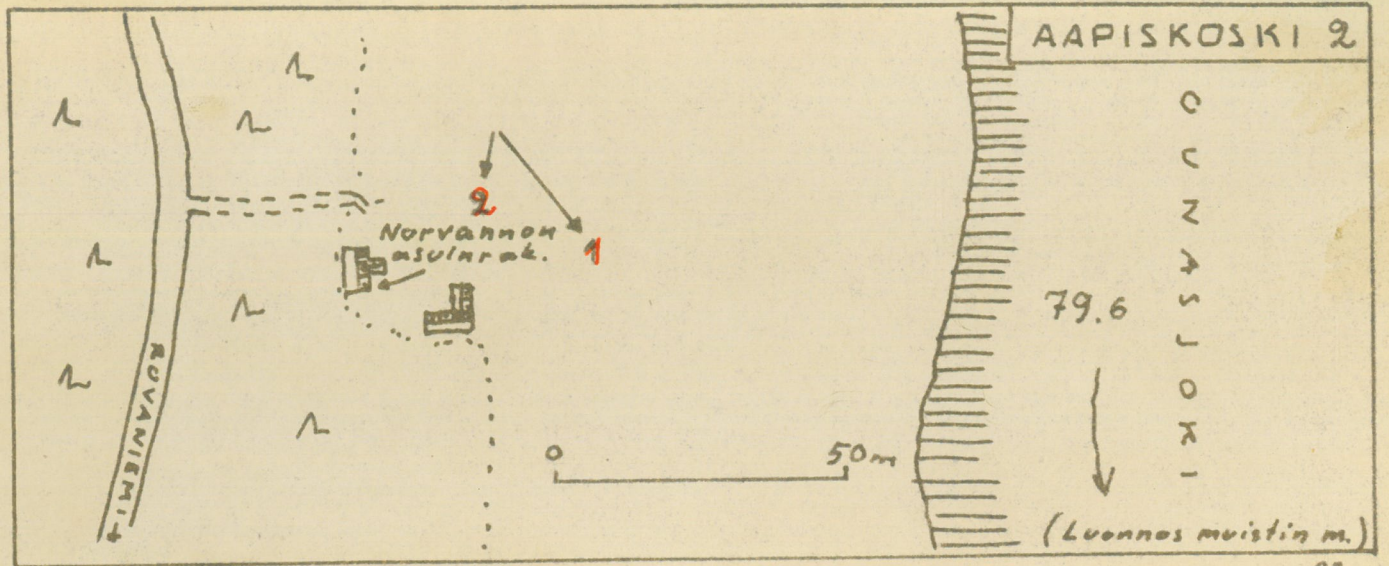
①

F.18359

2

②

F.18359

77.8

NORVAJOKI

1:4000

1

69

76.6

2

70

76.5

76.2

per. 2643 02

x = 0323

y = 6455

z = 82,5

69

NORVAJOKI 1.

(Rovaniemi, kartta 2)

Kylä: Tapionkylä
Talo: Koivukangas RN:o 19:10
Omist: Oskari Kunnarin perikunta
(vaimo: Lyydia Kunnari)

Osoite: Rovaniemi, Tapio.

1094 TORNION MUSEO 131, "kaksiuurteinen painokivi, saatu Tapion kylästä talokas Oskari Kunnarilta. Löydetty pellosta n 70 m Ounasjoesta länteen, josta myöskin löydetty opettaja Nuotion lahjoittamat 2 tasatalttaa ja 2 muuta kiviasetta". Lahj. opettaja Nuotio.

121 KM 3276:2, "reikäkivi, löytänyt Oskari Kunnari Likurin talon uudispellosta". Saatu K. Moilaselta 1896.

562 KM 18558 / *Altti Antti Kunnari* 1972 (1. 1971)

Suoritin paikalla tarkastuksen 6.8.54, jolloin sain kuulla ko. talon olevan entisestä Likurin tilasta lohkottu ja, että talon asuinrakennukset ovat vanhan Likurin rakennuksia. - Talon väki muisteli, että kiviaseita olisi kerrottu aikaisemmin löydetyn paikalta, joka on heidän asuinrakennuksestaan n 50 m kaakkoon; tämä paikanmäärittely vastaa mielestäni hyvin em. esineiden löytöpaikkaa "n 70 m Ounasjoesta länteen". Pidän todennäköisenä, että em. löydöt ovat peräisin ko. kohdassa sijaitsevasta kivilautisesta asuinpaikasta.

Kuva 1. vasemmalla vanhan Likurin asuinrakennus.

2. törmän takana näkyy oikealle virtaava Ounasjoki, oikealla vanhan Likurin navetta, jonka takana on kiviesineiden löytöpaikka.

(Liitteenä: 2 valokuvaa ja karttaluonnos)

A. E-E. 1954

KUVA 1

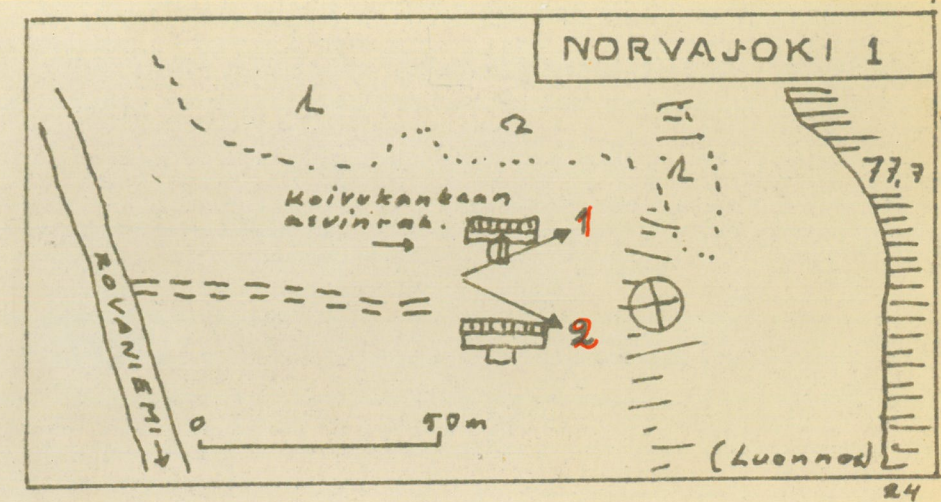
F.18357

2

1

F.18356

Ravaniemi 69

NORVAJOKI 2.

70

per. 2643 07

x = 0243

y = 6461

z = 82,5

(Rovaniemi, kartta 2)

Kylä: Tapionkylä
Talo: Puistola RN:o 20:12
Omist: Einari Vitikka
Os: Rovaniemi, Tapionkylä.

1096

TORNION MUSEO 133, "keskentek. kiviase, löydetty Tapion kylästä, 400 m Ounasjoen länsipuolelta Ilolan talon maalta". Lahj. opett. Nuotio.

122

KM 3276:4, kapea kirves, "löyt. Matti Jaakonpoika Tapio Ilolan Niemelän torpan pellon ojasta Tapion kylästä".

137

3282:6

Saatu K. Moilaselta 1896.

274

KM 13476, suuri nelisivuinen oikokirves, "löyt. Einari Vitikka n. vuonna 1949-1950 pellolta, asuinrakennuksesta n. 200 m itään". A.E-E:n tuoma 1954.

275

KM 13477, nuolenkärki, "löyt. Pauli Puolamaa 1952 Ilolan törmästä". A. E-E:n tuoma 1954.

Kuten ylläesitetystä luettelosta käy ilmi, ko. alueelta on löydetty useita kiviesineitä. Löytöpaikkoina tulevat kysymykseen Ounasjoen oikealla rannalla sijaitsevat rantapellot molemmin puolin Kuoksajärven lossille johtavaa tietä. Em. Puistola on lohkottu entisestä Ilolasta, jonka rakennukset ovat sijainneet Kuoksajärven lossin kohdalta 300 m luoteeseen. Mainittu Niemelä taas on sijainnut lähempänä nykyistä lossille johtavaa tietä. - Niemelän ja Ilolan entisten rakennusten lähettyvillä on kumpuilevien peltujen hiekkamultaisessa maassa havaittavissa laajalti punaisen väristä maata. Suorittaessani alueen tarkastusta 5-6.8.54 en kuitenkaan löytänyt pelloilta kvartseja. Kuitenkin

olen sitä mieltä, että oheiseen luonnokseen merkitsemäni Einari Vitikan ilmoittama löytökohta kuuluu kivikautiseen asuinpaikkaan, jollaisia ovat myös vastaavalla korkeudella olevat mainitut punaisenväriset alueet lossille johtavan tien toisella puolella, Niemelän ja vanhan Ilolan lähellä. - Einari Vitikka ilmoitti löytäneensä esineen peltotyössä auranviilloksen syvyydestä, hiek- kamaasta, jossa hän ei kuitenkaan ollut havainnut hiiltä tai punaista maata.

Kuva 1 - 3, edessä Niemelän ja taaempänä ent. Ilolan peltoja, joissa rinteillä on havaittavissa punaisenväristä maata.

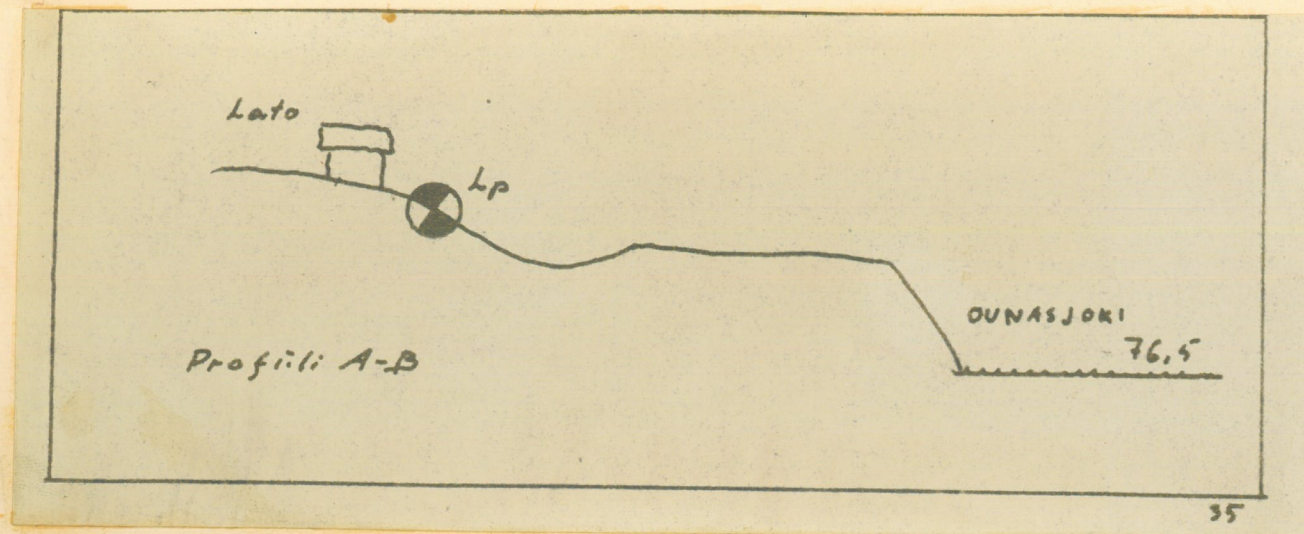
4. Kuoksajärven lossille johtavatie , jonka päässä näkyy kappale oikealle virtaavaa Ounasjokea.
5. ladon vasemmalla puolella esineen KM 13476 löytöpaik- ka. Ladon takana näkyy Ounasjoen uoma Pirttikorva- ni- misen kosken kohdalla.

(Liitteenä: 5 valokuvaa, kartta- ja profiililuonnos)

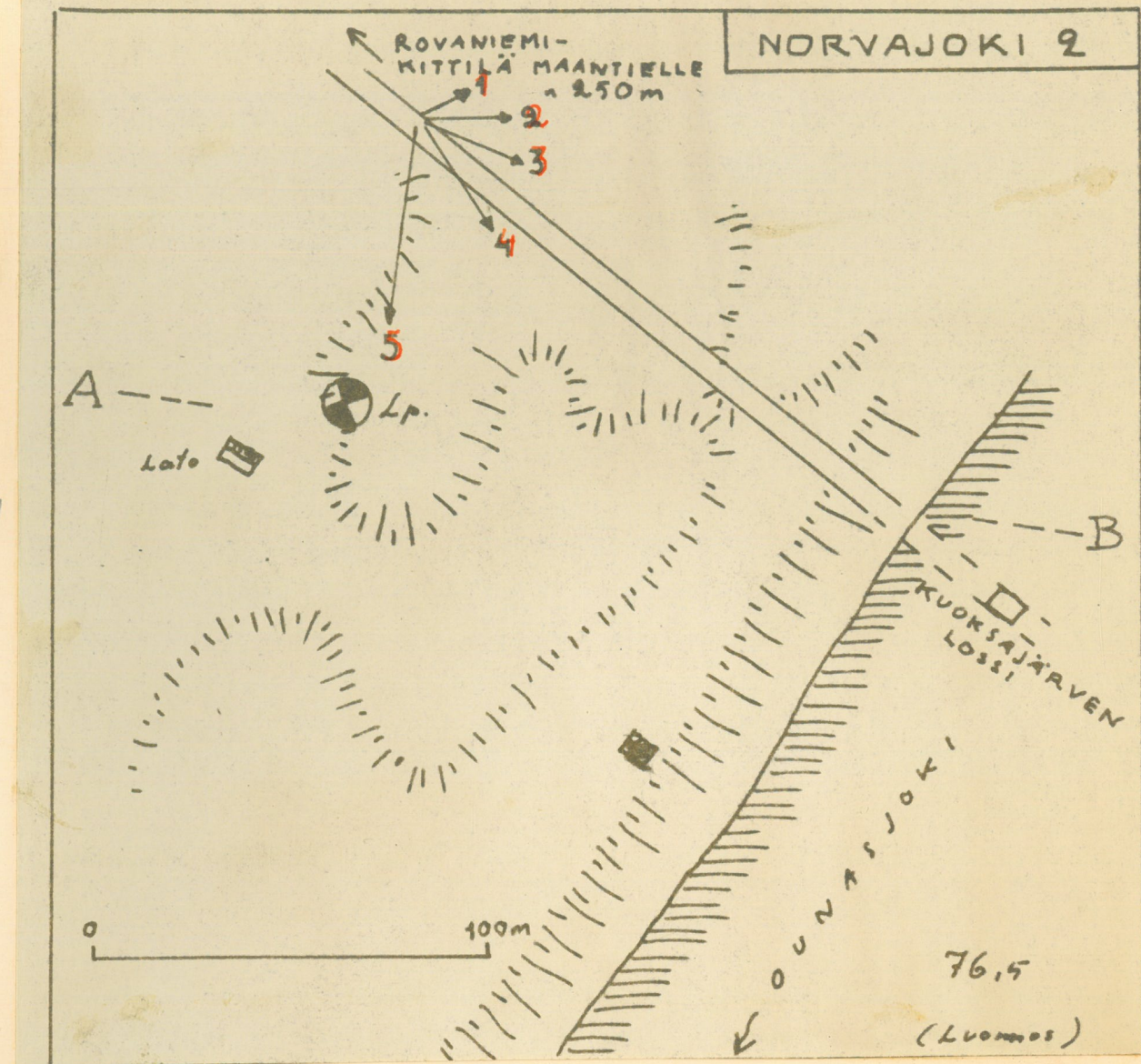
A. E-E. 1954

J.K.

KM 3282:6, tuuran kärkikatkelma, "löyt. isäntä Aappo Ilola ta- lonsa jokirannasta". Tuonut K. Moilanen 1896.

Rovaniemi 70

KUVA 1

F. 18355

2

F. 18354

3

F. 18353

4

F. 18352

5

2

F. 18351

76.2

⑥

392

106

①

75.6

18

75.2

75

N

29

②

28

③

29.5

39

④

31

⑤

75

MURHAKORVA 1.

106

(Rovaniemi, kartta 2)

Pk 2643 07 + 3621 04
TAPIONKYLÄ

x = 0171
y = 6441
z = n. 83

Kylä: Tapionkylä
Talo: Alatervo
Omist: Emma Alatervo
Os: Rovaniemi, Tapionkylä.

TORNION MUSEO 134, kourutaltta, "pellosta Alatervon maalta, 70 m
Ounasjoesta itään". Lahj. opettaja Valo Nuotio.

Alatervo sijaitsee Ounasjoen vasemmalla rannalla Pyörkin-
karin ja Tervonhampaiden puolivälissä. Käydessäni Tapionkylässä
7.8.54 en ollut tilaisuudessa menemään Alatervoon. Ympäristönsä
lukuisten löytöjen vuoksi olisi tämän paikan tarkastaminen tu-
levaisuudessa kuitenkin aiheellista.

A. E-E. 1954

Pk 2643 07 + 3621 04
TAPIONKYLÄ

Kylä: Tapionkylä
Talo: Ylitapio
Omist: Kalle Ylitapio
Os: Rovaniemi, Tapionkylä.

x = 0145
y = 6398
z = n. 85

KM 3276:5 - 6

KM 4450:2, kaksoistasataltta, "löyt. Kreetta Karoliina Tapio n.
vuonna 1880 ontelosta ison kiven alta Tapion kylän
Pirttikosken talon niemipellosta". Ylioppilas Väinö
Salmisen tuoma 1904.

Em. esineen löytöpaikan määrittely on nykyään vaikeaa. On
tosin seikkoja, jotka viittaavat siihen, että tarkoitettaisiin
mahdollisesti Ylitapion taloa. - Kalle Ylitapion ilmoituksen
mukaan Pirttikoski on Mäkitapion paikan vanha nimi. Löytötie-
dossa mainittu "niemipelto" tarkoittaisi Pirttiniemi-nimistä paik-
kaa, jolla nyk. Ylitapion asuinrakennukset sijaitsevat.

A. E-E. 1954

Pk 2643 07 + 3621 04
TAPIONKYLÄ

Kylä: Tapionkylä
Talo: Mäkitapio RN:o 24
Omist: Toimi Saarelainen
Os: Rovaniemi, Tapionkylä.

x = 0140
y = 6390
z = n. 83 - 84

71 KM 1969:76, varsireiän kohdalta katkennut ase, "löyd. Vanhan Tapion maan pellosta", Hj. Appelgrenin tuoma 1879.

1 KM 1969:77, tasataltta, "saatu Mäkitapion talosta", Hj. A:n tuoma 1879.

u KM 1969:78, hiontajälkinen kivikappale. "Kun Mäki-Tapion maalta pellon ojaa pohjattiin, nostettiin se ojan pohjasta eli laidalta siis kyynärän verran maan pinnan alta" Hj. A:n tuoma 1879.

251 KM 11077, väkäkeihäänkärki, "löyt. Samuli Saarelainen 5.6.39 - Mäkitapion pellosta Ounasjoen varrella 30 m joesta peltoa veltatessa auran viilloksesta 25 sm syvästä. Maa savensekaista, ruokamullan rajasta savea vasten". Saatu E. Sarasmon kautta 1939.

ILMOITUS edellisen esineen löytötietojen jäljessä: 'Läheltä löydetty ennen "luita, taltan terä sekä suuri laakakivi n. 20 m alalta". Taltta ei ole tallella. Maa paikalla tasaista kaunista vaaran alustaa.'

Mäkitapio sijaitsee Ounasjoen vasemmalla rannalla, pientä matalanveden aikana nimenä olevaa Oravasaarta vastapäätä. Hieman ylempänä Ounasjoessa on Murhakorva-niminen niva, sitten Tervon hampaat ja Pyörkinkari. Vanhan Tapion rakennukset ovat sijainneet nyk. Mäkitapion asuinrakennusten luoteispuolella, lähem-

pänä rantaa, "Tapionniemellä".

Mäkitapion isännän, Toimi Saarelaisen käsityksen mukaan ovat yllä luetteleman esineet melkoisella varmuudella kaikki peräisin luonnokseen merkitsemältäni paikalta Saarelaisen asuinrakennuksen ja rannan puolivälistä. Isäntä muisteli, että jo hänen lapsuudessaan olisi siitä löydetty kiviesineitä ja, että myös Sarasmon toimittama esine on siitä paikasta.

Asemansa ja korkeutensa vuoksi on löytöpaikkaa pidettävä kivikautisena asuinpaikkana.

Kuva 1. Ounasjoki virtaa vasemmalle. Rannalle johtavan kapean polun oikealla puolella kuvan oikeassa laidassa Vanhan Tapion raunioita.

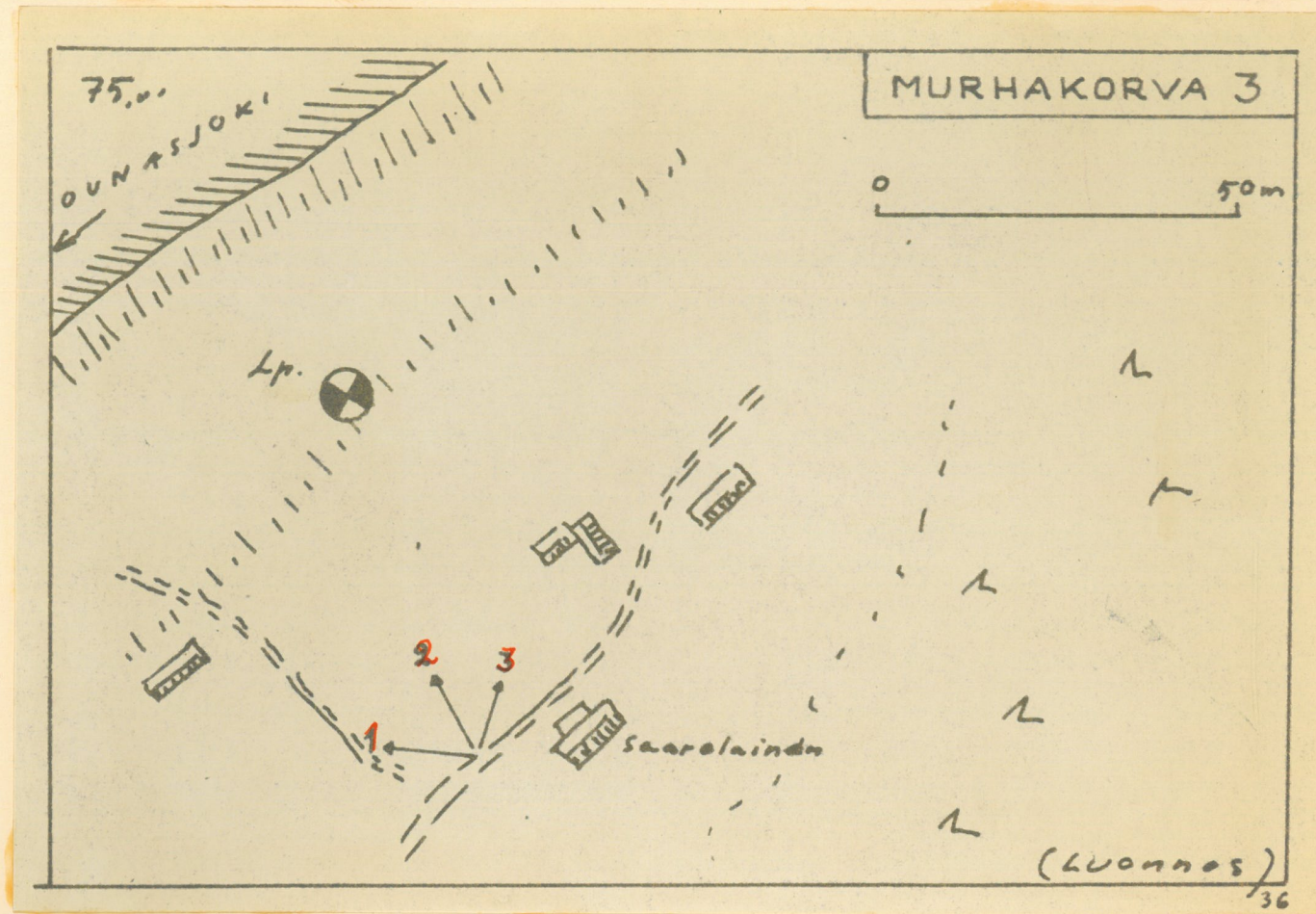
2. Kiviesineiden löytöpaikka kuvan keskivaiheilla, perunapellon ja sen alapuolella olevan, viljaa kasvavan osan yhtymäkohdassa.

Vastarannalla on Oravasaari kuvan keskellä.

3. Saarelaisen sauna ja ulkorakennuksia, niiden takana Ounasjoen Murhakorva.

(Liittena: 3 valokuvaa ja karttaluonnos "Tapionniemeltä")

A. E-E. 7.8.1954

KUVA 1

F. 18394

2

3

F. 18393

3

F. 18392

Pk 2643 07 + 3621 04
TAPIONKYLÄ

Kylä: Tapionkylä
Talo: Keskitapio RN:o 27:3 (ent. Pallari)
Omist: Heikki Muhonen

Os: Rovaniemi, Tapionkylä.

x = 0110
y = 6378
z = n. 82 - 83

TORNION MUSEO 132, reikäkiven puolikas, "löyd. Tapionkylän Keski-
tapion maalta 120 m Ounasjoesta itään". Lahj.
opettaja Valo Nuotio.

KM 1969:90, tuuran terä, "saatu Pallarin mökistä", tuonut Hj.A.
1879.

Em. esineet lienevät peräisin kivik. asuinpaikalta, jollai-
nen olettavasti on Muhosen rakennusten lähellä vastaavalla
korkeudella kuin as.p. Murhakorva 5 n. 100 m etelämpänä. Paik-
ka on Pirttivaaran juurella, etelärinteessä, vajaan sadan met-
rin päässä Ounasjoesta.

Kuva 5. Ounasjoki virtaa vasemmalle, kuvan vasemmassa laidassa
ja keskellä vastarannalla näkyy Koivusaari.

6. oikeassa laidassa Keskitapion (Muhosen) asuinrakennus.

(Liitteenä: 2 valokuvaa ja karttaluonnos, yhdessä Murhakorva
5:n kanssa)

A. E-E. 7.8.1954

Pk 2643 07 + 3621 04
TAPIONKYLÄ

Kylä: Tapionkylä

Talo: Alatapio

RN:o 28:1, omist:Kusti Lindroth

RN:o 28:2, omist: Hemmi Laaka

Osoite: Rovaniemi, Tapionkylä.

x = 0094

y = 6375

z = n. 83

KM 4450:5, tasataltta, "löyd. 1896 Navettapellosta Alatapion kyl.
Alatapion maalla", saatu yliopp. Väinö Salmiselta
1904.

KM 1969:80, tuuran kappale, "saatu Laakan mökistä", Hj. A:n tuoma
1879.

TAPIONKYLÄN KANSAKOULU, 2 Veikko Laakan löytämää hiottua kivi-
kappaletta.

Esineet on löydetty 22.4. ja 3.5. 1952. Piirretty
KM:ssä ja palautettu kansakoululle 1954.

"Navettapello" sijaitsee luonnokseen merkitystä kohdasta,
Laakan asuinrakennuksesta n. 70 m lounaaseen. Veikko Laakan
löytämät esineet ovat peräisin pellolta, Laakan asuinrakennukses-
ta n. 70 m länsiluoteeseen, rannalle johtavan polun oikealta
puolelta. Löytökohta sijaitsee maastossa havaittavalla muinai-
sella rantaviivalla, joka on merkitty luonnokseen Muhosen
rakennusten luo jatkuvaksi. - Kysymyksessä on ilmeisesti kivi-
kautinen asuinpaikka, joka alkaa Navettapellon kohdalta ja
jatkuu pohjoiseen Veikko Laakan löytöpaikan kautta samalla
korkeudella ehkä Muhosen asuinrakennusten luo (Murhakorva 4).

Kuva 1. Ounasjoki Koivusaaren yläpuolella, virtaa vasemmalle.

2. Heinää kasvavan ojan päässä seisoo Veikko Laaka kan-
sakoululle viemiensä esineiden löytöpaikalla. Taustalla esim-

mäisenä Muhosen rakennuksia.

3. Oikealla Laakan asuinrakennus ja sen takana metsässä Pirtti-
vaara.

4. "Navettapelto", KM 4450:5 tasataltan todennäköinen löytöpaikka.
Taustalla Lindrothin asuinrakennus.

(Liitteenä: 4 valokuvaa ja karttaluonnos)

A. E-E. 7.8. 1954

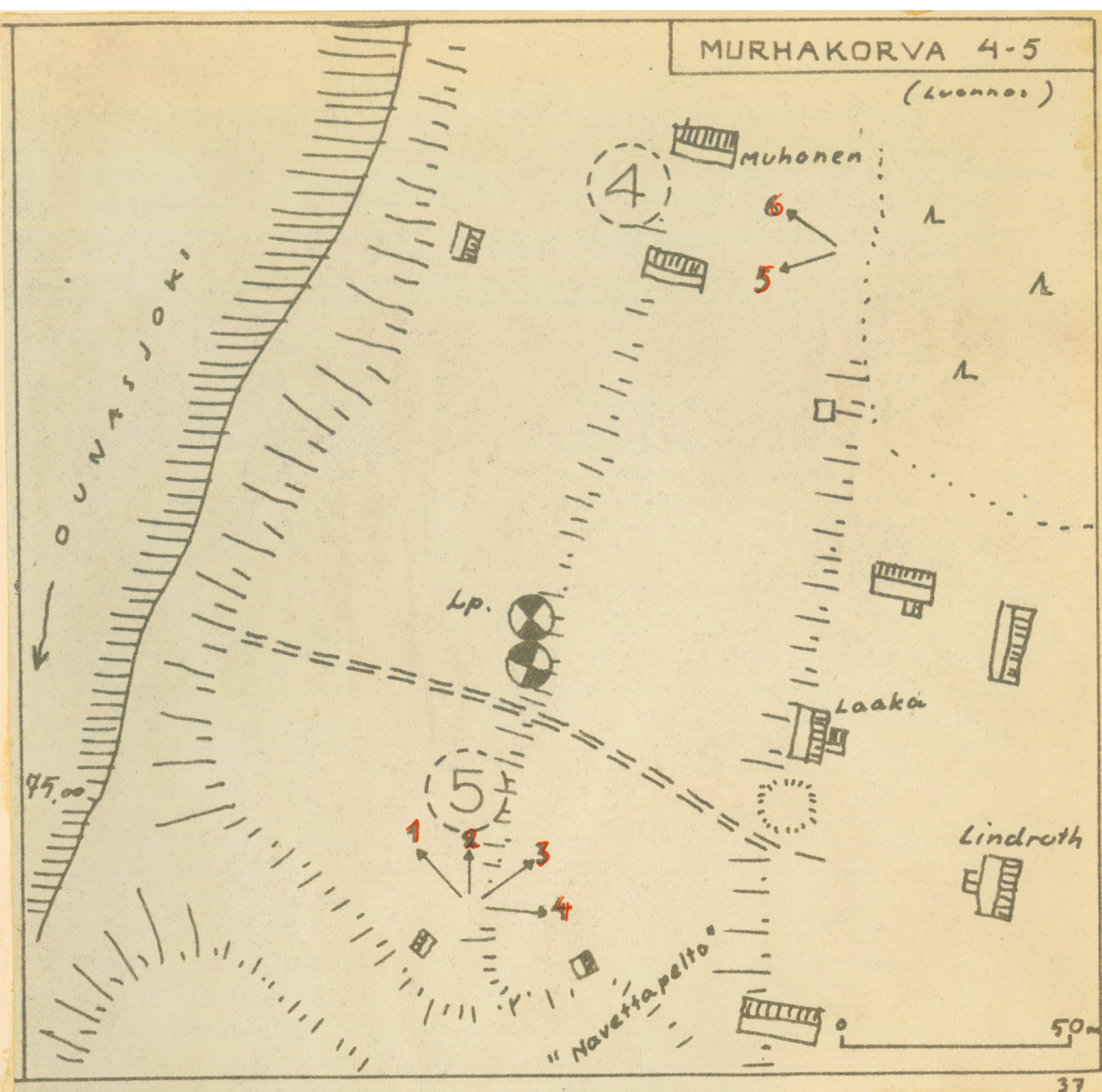
KUVA 5

F. 18391

6

④

F. 18390

KUVA 1

F. 18389

2

④

F. 18388

⑤

3

F. 18387

4

F. 18386

Kylä: Tapionkylä

Talo: Ylitervo

Omist: Antti Ylitervon perilliset

Os: Rovaniemi, Tapionkylä.

KM 12803, poikkikirves, "löyt. koulul. Jorma Ylitervo Ounasjoen rantatörmän päältä, kansakoulun kohdalta, mutta joen eteläpuolelta, Pirttivaaran alta läheltä Ounas- ja Norvajokien yhtymäkohtaa".

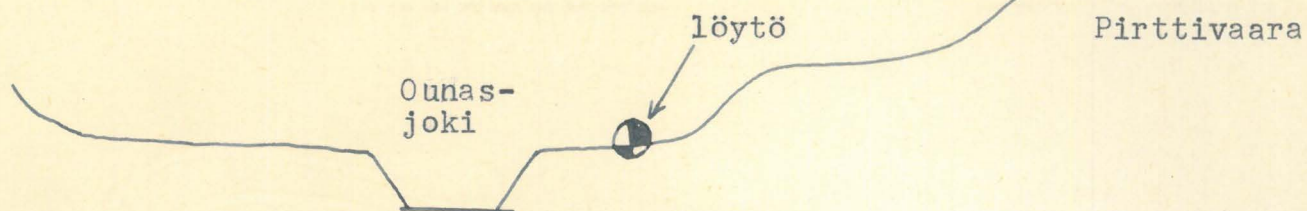
KM 13017, tasataltta, "löyt. Jorma Ylitervo Ylitervon tilan maalta asuinrakennuksen takaa, kivikkoisesta multamaasta".

ILMOITUS, Erkki Ylitervo lähettänyt vuonna 1950 tai 1951 Rovaniemen nuorisoseuraan nuorisoseuramerkkiä varten n 20 sm pitkän kivitaltan. Esineen oli ottanut vastaan opettaja Elis Kantola. (On luultavaa, että tämä esine ei ole peräisin Ylitervon maalta vaan on Arvid Kunnarin n 30 vuotta sitten Likurista (vrt. as.p. Norvajoki 1)-löytämä)

Ylitervon asuinrakennukset sijaitsevat Ounasjoen vasemmalla rannalla, Pyörkinkarin kohdalla, noin $\frac{1}{2}$ km:n päässä Norvajoen suuta. Ainakin 2 ensinmainittua löytöä ovat peräisin asuinrakennusten välittömästä läheisyydestä, jossa ilmeisesti on kivi-kautinen asuinpaikka. En ollut tilaisuudessa käymään paikan päällä, joten asuinpaikan lähempi määrittely jääköön tarpeen vaatiessa tulevien tutkimusten varaan.

A. E-E. 1954

Jorma Ylitervon piirtämä profiililuonnos KM 12803:n löytöpaikalta (jäljennös):

75.0

N

74.9

74.8

1

74.7

74.5

ANKKURINKARI 1.

(Rovaniemi, kartta 2)

Pk 2643 07 + 3621 04

TAPIONKYLÄ

x = 0019

y = 6318

z = n. 80

Kylä: Tapionkylä

Talpo: Ankkuri

Omist: Elis Rahko, Sinetän kylään kuuluvasta
Alatalosta (maa kuulunut aikaisemmin
Ankkurin talolle)

Os: Rovaniemi, Sinettä.

KM 4450:1, onsitaltta, "löyt. 1880 multaisesta paikasta, Vainioniityn Tapionkylän maalta.

Ounasjoen vasemmalla rannalla, Luonuansaaren ja Ankkurikarin kohdalta on "Vainioniitty", jolla on aikaisemmin ollut pari torppaa.

Tarkastaessani 7.8. 54 tätä verrattain tasaista niitty- aluetta havaitsin erään ojan suulla, Ankkurin asuinrakennuksista n. 200 m pohjoiseen, vasta traktorilla kynnetyn alueen. Syväältä kynnetyssä maassa totesin luonnokseen merkitsemältäni kohdalta hiiltä. Maa on tällä kohdalla ruskeaa hiekkamultaa, Alempana savea ja viemäriojan kaltailla multaa. - Hiilinen kohta on tullut esille n. 40 sm syvyydestä, aikaisemmin koskemattomasta maasta, ja se sijaitsee rantaprofiilissa ilmeisesti vastaavalla kohdalla kuin $1\frac{1}{2}$ km ylempänä olevat Murhakorvan asuinpaikat.

Kuva 1. Viemäriojan suu ja sen takana vasemmalle virtaava Ounasjoki, taustalla Luonuansaari.

2. Edessä kynnöksen savista osaa.

3. Kynnöksen ylempää, hiekkamultaista osaa, jossa henkilö (Markus Giss) seisoo kynnöksen alta esille tulleen hiilikerroksen kohdalla.

4. Hiilinen paikka kynnöksessä kuvan keskellä, lähellä kyntämättömän maan reunaa; taustalla näkyy Ankkurin

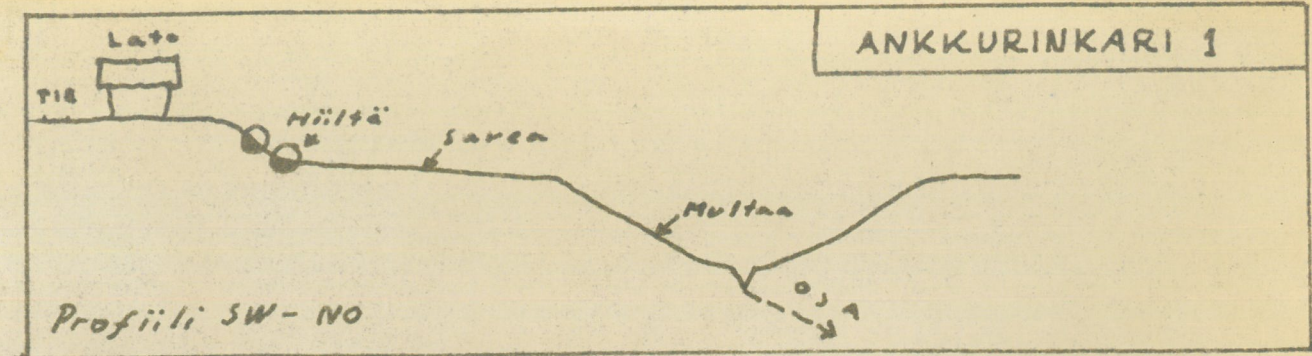
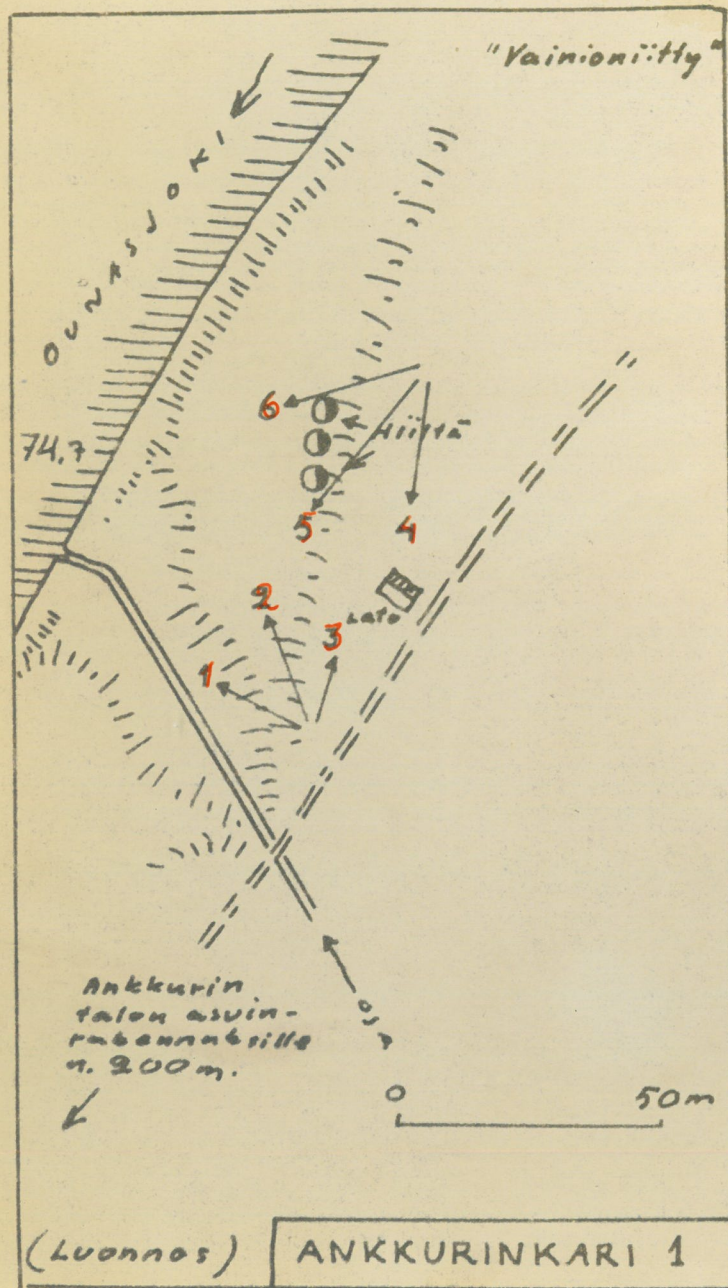
talon asuinrakennuksia.

Kuva 5. Kynnöksen savista osaa, oikealla viemäriojan suu.

6. Pensaiden takana vasemmalle virtaava Ounasjoki.

(Liitteenä: 6 valokuvaa, kartta- ja profiililuonnos)

A.E-E. 7.8. 1954

KUVA 1

F. 18385

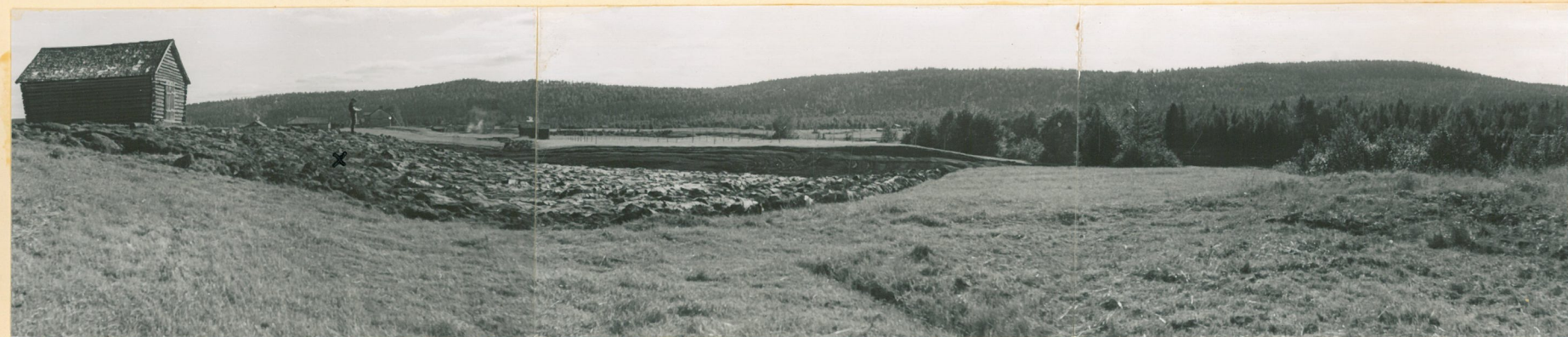
2

F. 18384

3

①

F. 18383

4

①

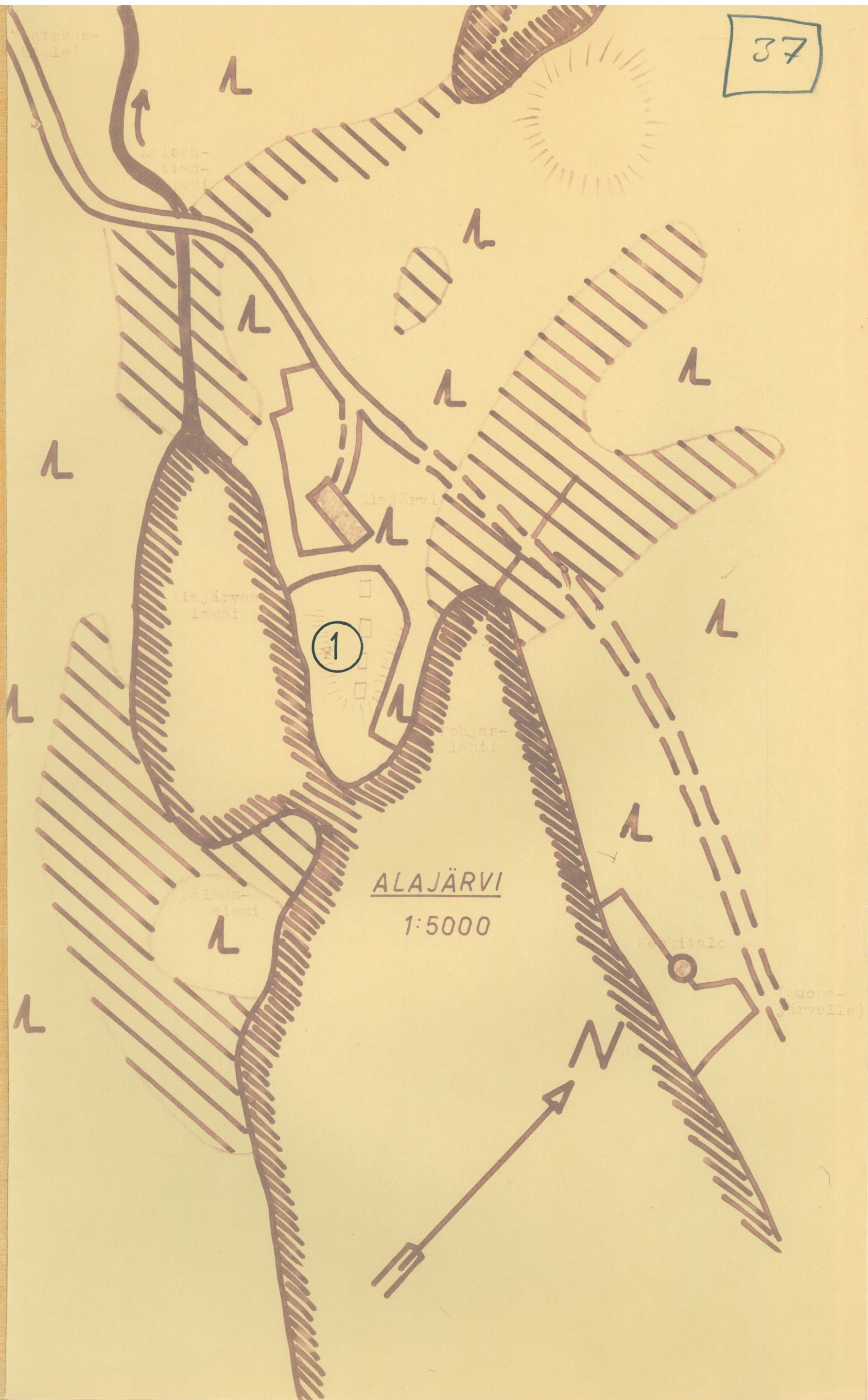
F. 18382

5

F. 18381

6

F. 18380

Roi 37

Alajärvi 1

KM 1969:88

Pk 2643 09 + 3621 06 PATOKOSKI

x = 2170

y = 3847

z = n. 140

Kylä: Patokoski (Ounasjoki)
Talo: Alajärvi RN:o 54:1
Omist: Ville Alajärvi
Os: Rovaniemi, Patokoski.

KM 1969:88, kourutaltta, "löyd. Alajärven mökin pellosta, kolme neljänneestä Ounasjoesta itään päin. Täältä oli löyd. toinenkin 'vaaja', vaan se oli jo hävinnyt". Hj. Appelgrenin tuoma 1879.

ILMOITUS: isäntä Ville Alajärvi muisteli, että Alajärven niemeltä, jolla talon vanhat rakennukset ovat sijainneet, olisi aikaisemmin löydetty kiviesineitä ns. "Kaivopellolta".

Alajärven talo sijaitsee Suopajärven tien varressa, Ounasjoeⁿ lossilta n. 8 km, Alajärven pohjoisrannalla, josta myös alkaa Ounasjokeen laskeva Laisentianjoki. - Molemmat yllämainitut löytötiedot viittaavat Alajärven vanhojen rakennusten raunioiden läheisyyteen ns. Alajärven niemen lounaisrinteellä. Isännän mainitsema löytöpaikka on merkitty luonnokseen, ja löytö kuuluu ilmeisesti niemellä sijainneeseen kivistä asuinpaikkaan. Niemi on hiekkamultamaata.

Kuva 1-2. Puiden takana Alajärven "Pohjaslahti".

3. Kuvan keskivaiheilla Alajärven talon vanhojen rakennusten pohjia, taustalla Alajärvi.
4. Kuvan etualalla Alajärven niemen lounaisrinteellä kiviesineiden löytöpaikka, vastarannalla Salmenniemi.
5. Kuvan etualalla "Kaivopeltoa" ja keskellä Alajärven lämpi, josta vedet virtaavat oikealle, Laisentianjokeen.

Kuva 6. Näkymä Pohjaslahden pohjoisrannalta, vastarannalla vasemmalla Salmenniemi ja oikealla Alajärvenniemi, kivi-esineiden löytöpaikka.

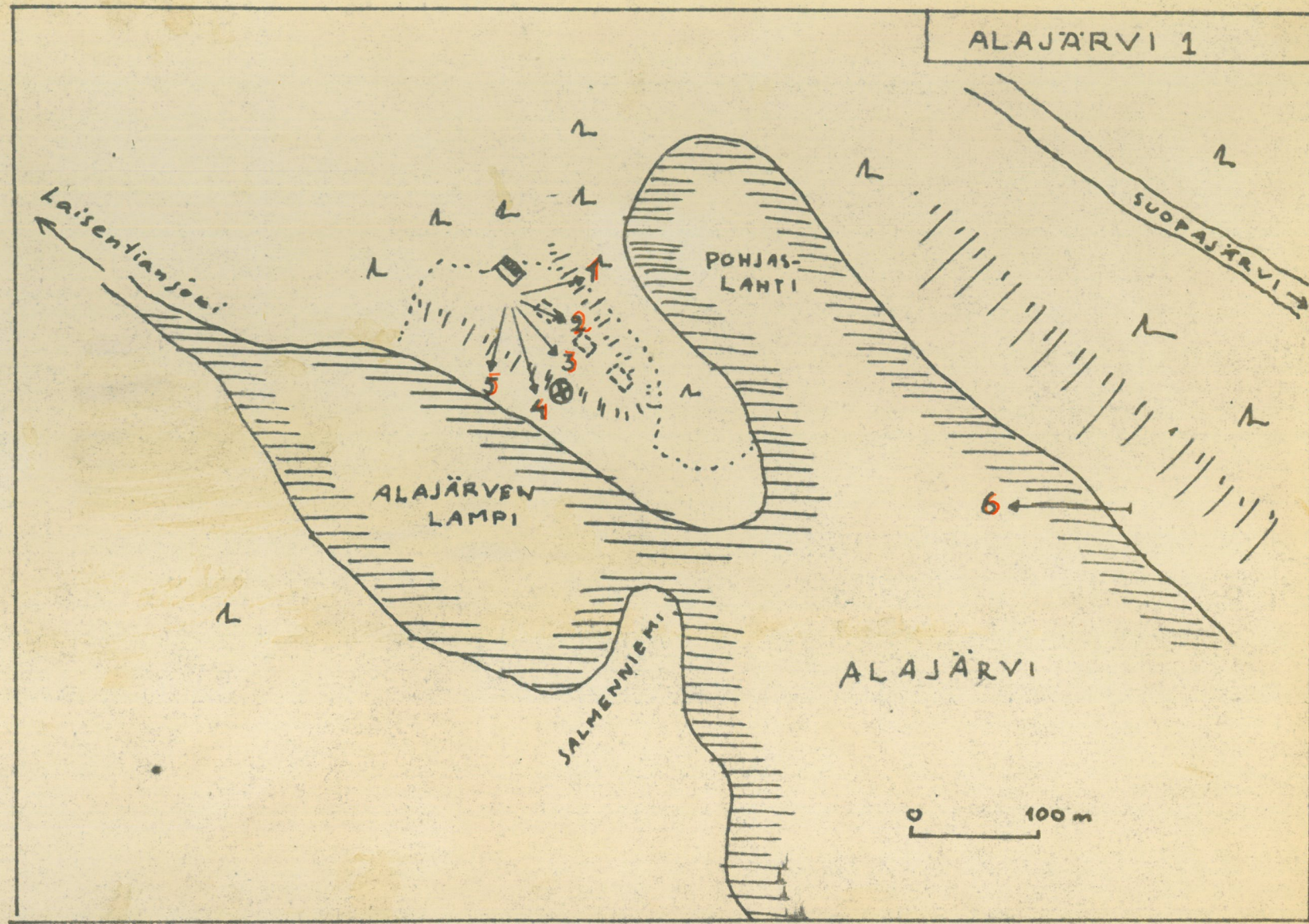
(Liitteenä: 6 valokuvaa ja karttaluonnos)

A. E-E. 1.8. 1954

KUVA 6

F. 18330

40

KUVA 1 F. 18328 2

F. 18327 3

F. 18326 4

1 F. 18325 5

F. 18324

73.4

Rai
KOIVURANTA

1:5000

ja

51

72

126

127

N

51

127

(Kittilään)

Maavikko

3

3

4

73.4

72

1

126

2

Koivuranta

Vesistö

L

"

"

"

"

"

"

"

L

L

L

KOIVURANTA 1.

(Rovaniemi, kartta 5)

ks. [51]

Kylä: Ounasjoki
Talo: Koivuranta RN:o 34:1
Omist: Martta Österlund,
Os: Sweden, Boträsk,
Os:

125
KM 3276:8, tuura, "löyt. itsellinen Juho Seppälä kyynärän syvyydestä
Tupanimisestä uutispellosta Koivurannan talon Ounasjoen kylässä".
Saatu K. Moilaselta 1896.

Paikkakunnan vanhempien isäntien opastuksella löysin viimevuosi-
sadan Koivurannan vanhan pirtin rauniot, jotka olen merkinnyt oheiseen
luonnokseen. Pirtin eteläpuolella sijaitseva alue oli ollut aikoinaan
nimeltään "Tupa-pelto", josta mainittu löytö ilmeisesti on peräisin.

A.E-E. 29.7.1954

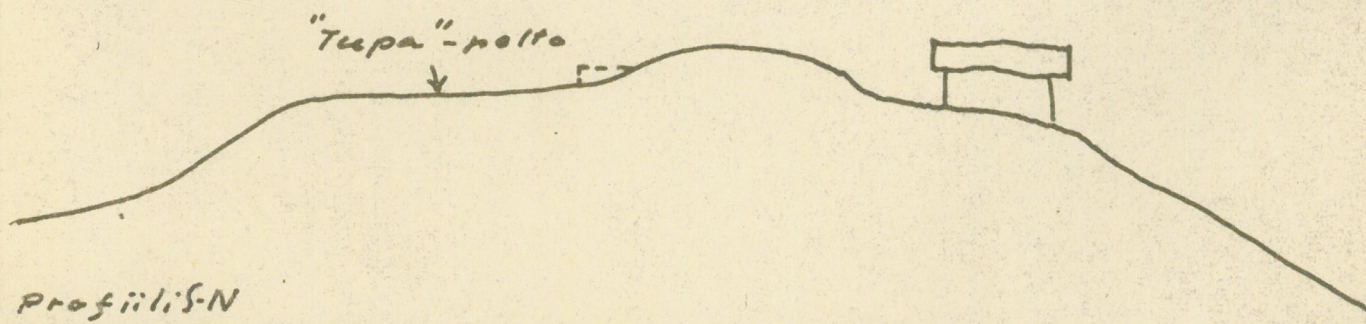
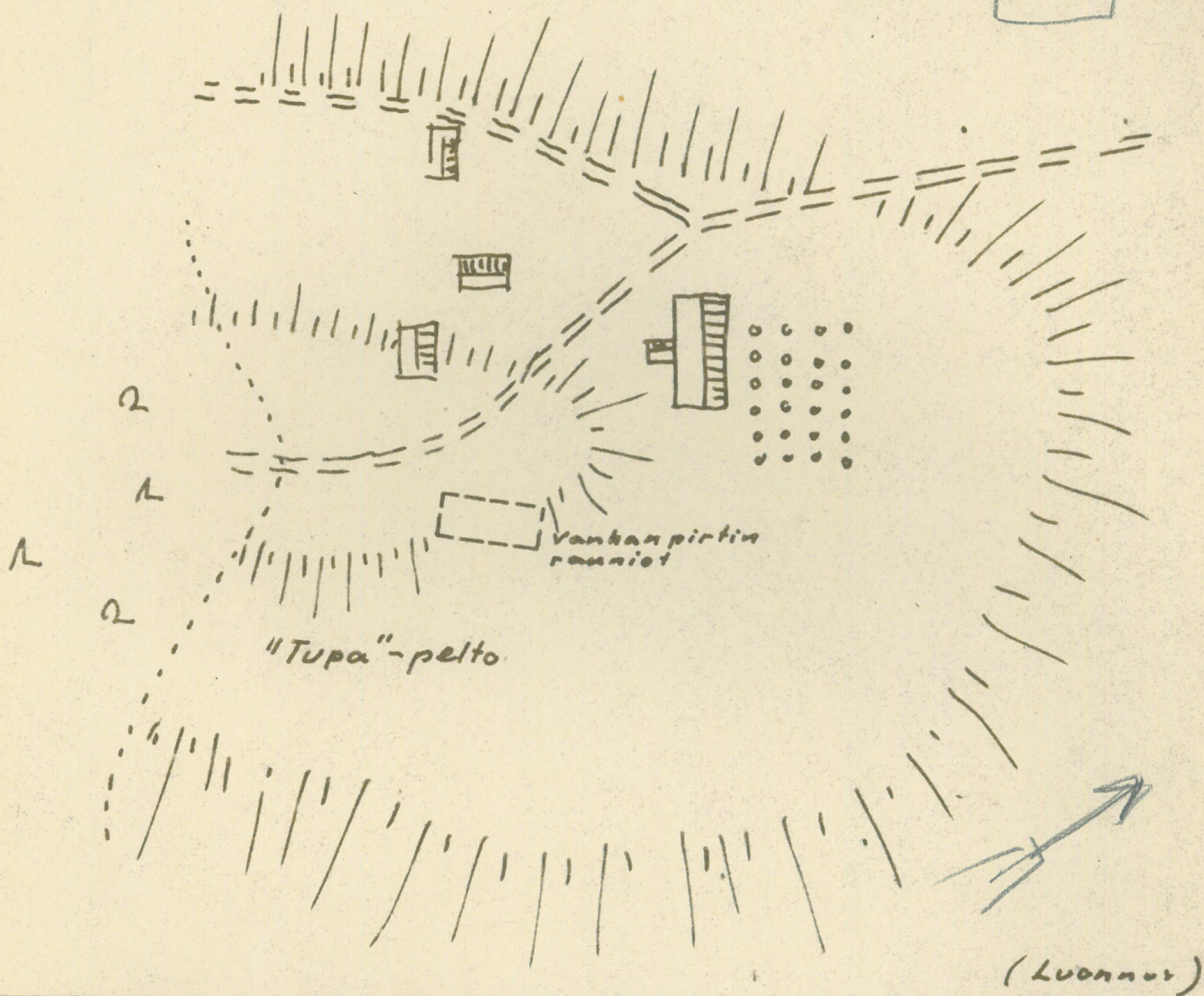
per. 3612 06
debit Huhtavaara

x = 9438

y = 3400

z = 90-92/per. 2

[42]

73,2

①

26

③

27

7391

105_b

N

②

105_a

99

④

438

X

23

⑤

73.1

Pk 3612 06 NUUKSVAARA

x = 9082

y = 3752

z = n. 76 - 78

Kylä: Nivankylä

Talo: Keskirahko RN:o 36:6/16

Omist: Allu Rahko

Os: Rovaniemi, Nivankylä.

KM 1969:73, tuuran teräpuoli, "löyd. Rahon maasta maantien ojan kaivoksesta". Tuonut HJ. Appelgren 1879.

KM 3276:9, tasataltta, "löyd. Rahkon pellosta Nivan kylää".
Tuonut K. Moilanen 1896.

KM 3276:10, tasataltan terän katkelma, "löyt. talonisäntä Adolf Rahko talonsa pellosta Nivan kylää". Tuonut K. Moilanen 1896.

KM 13478:1-2, Rovaniemen tuura ja katkelma hiottua kiveä, löyt. Onni Rahko ja A.E-E. Anttilanranta-nimisestä pellosta. Tuonut A. E-E. 1954.

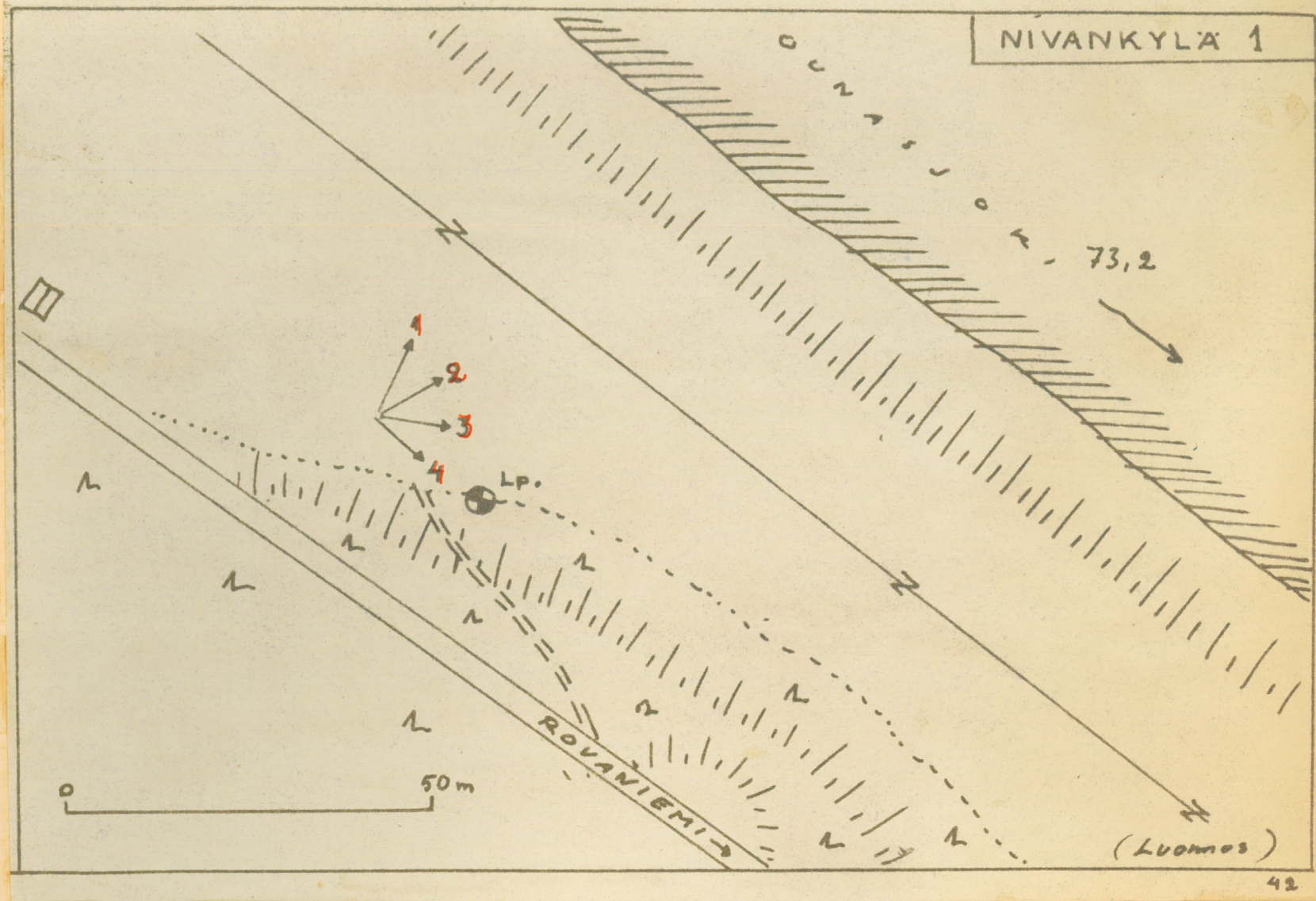
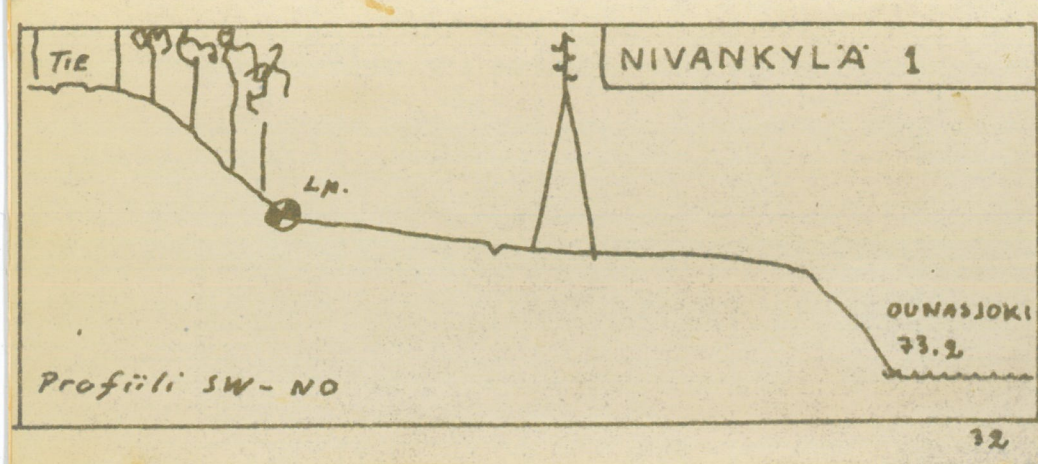
Anttilanranta sijaitsee Ounasjoen oikealla rannalla, vastapäätä vanhan Helistön taloja. Onni Rahkon osoittama löytöpaikka on oheiseen luonnokseen merkityllä kohdalla metsän reunassa, hiekkaisen harjun juurella. Onni Rahko kertoi löytäneensä esineen kuokkiessaan, 20 sm syvyydestä. Esineen löytökohdasta n. $\frac{1}{2}$ m:n päässä sanoi hän havainneensa tulisijan jäännöksiä, ja ympärillä ruskeaa maata. Viljaa parhaillaan kasvavalla pellolla ei voinut kovin perusteellista tutkimusta suorittaa, mutta pellon laidasta löysin kuitenkin maan pinnalta hiotun kivikappaleen, joka ilmeisesti on kuulunut samaan kivikautiseen asuinpaikkaan kuin Onni Rahkon löytämä esine.- Saattaa olla, että osa aikaisemmistakin Rahkon eli Rahon löydöistä on peräisin

läheltä tätä paikkaa, tai sitten jostain Nivankylän 2:n ympäristöstä.

- Kuva 1. Ounasjoki virtaa oikealle, joessa on tällä kohdalla matala ja pitkänomainen saari, jonka luoteispää näkyy kuvan vasemmassa laidassa, taustalla vastarannalla Helistön rakennuksia ja Nivankylä 3.
- Kuva 2. kuvan oikeassa reunassa näkyy vastarannalla Hetemäen talon asuinrakennus.
3. vasemmassa reunassa vastarannalla Nivankylä 4. Kuvan keskivaiheilla Ounasjoessa em. saaren kaakkoispää.
4. Onni Rahko seisoo paikalla, josta hän löysi Rovaniemen tuuran sekä tulisijan jäännöksiä, taustalla Ounasjoen toisella puolella häämöttää Nivankylä 5.

(Liitteenä: 4 valokuvaa, kartta- ja profiililuonnos)

A. E-E. 29.7. 1954

KUVA 1

③ F.18297 2

F.18296 ④ 3

F.18294 ⑤ 4

① F.18293

Roi 105 a

Ylirahko = Nivankylä 2

- ilmoitus 1954

- ehkä osa Roi 26 :n löydöistä

Pk 3612 06 NUUKSVAARA

x = 9045

y = 3784

z = n. 82 - 83

Roi 105 b

KM 14382:1 - 2

vrt. Roi 26

Pk 3612 06 NUUKSVAARA

x = 9060

y = 3786

z = n. 81 - 82

Kylä: Nivankylä
Talo: Ylirahko RN:o 36:15
Omist: Kalle Rahko
Os: Rovaniemi, Nivankylä, Rahkon pl.

ILMOITUS: Ylirahkon pihasta lähes 200 m eteläkaakkoon, oheiseen luonnokseen merkityltä paikalta, on joku talon työmiehistä löytänyt kiviesineen yli 20 vuotta sitten. Ylirahkon asukkaat muistelivat, että joku maist. Airamo olisi sittemmin vienyt esineen toimittakseen sen edelleen museoon.

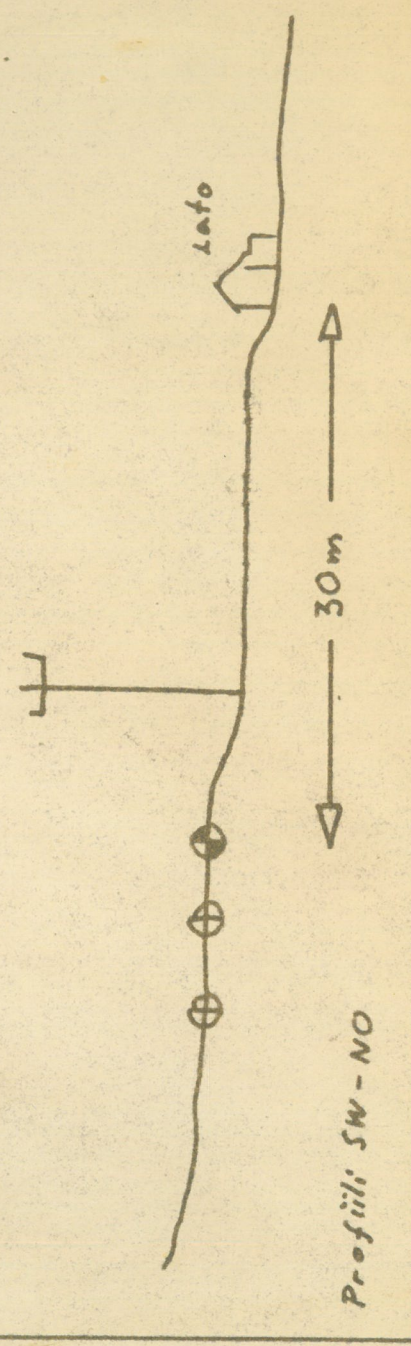
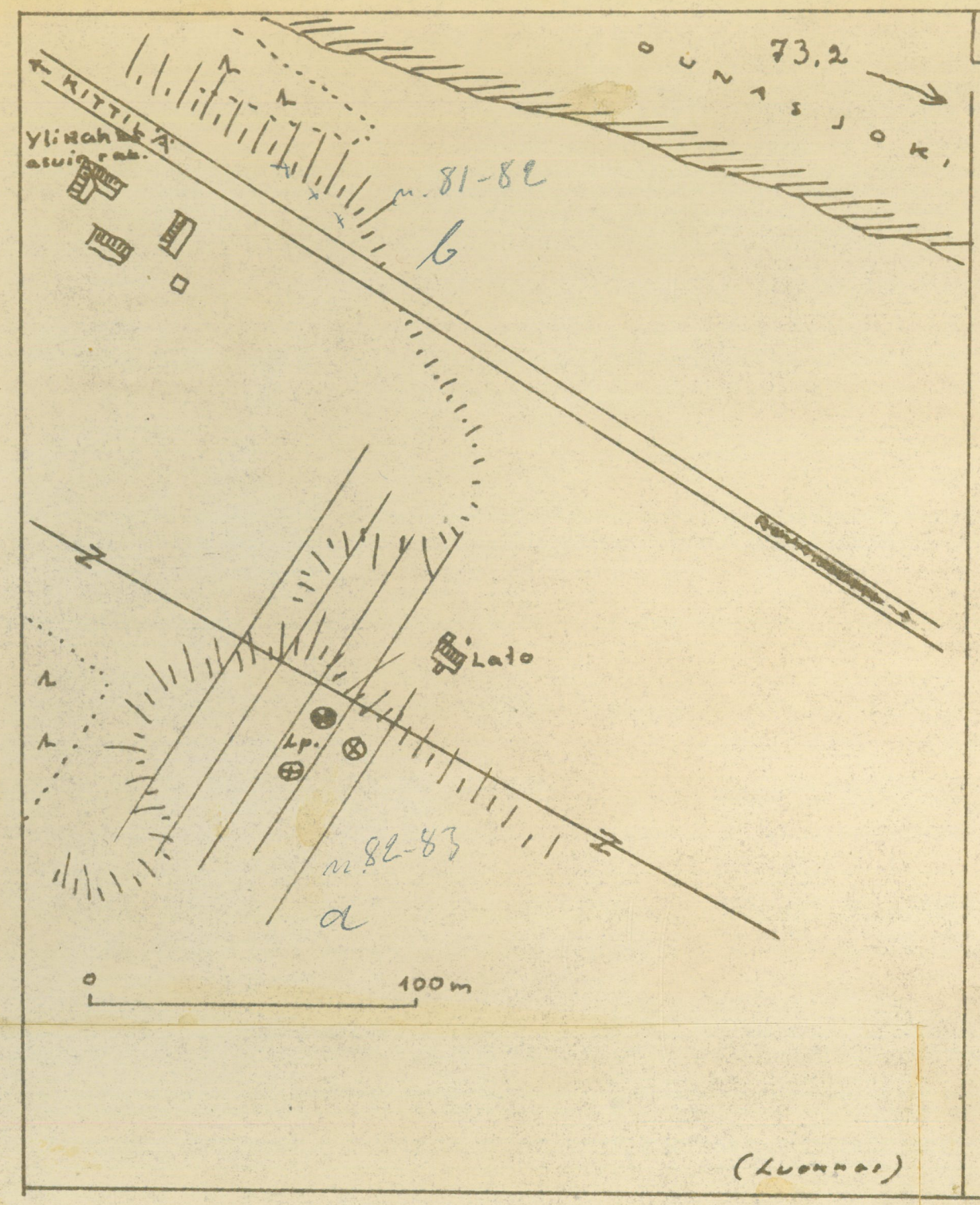
Ks. myös Nivankylän 1:n löytöluettelo.

Ylirahkossa minulle ilmoitettu löytöpaikka sijaitsee Ounasjoen oikealla rannalla vajaan 200 m päässä joesta. Vanhaa löytöpaikkaa ei voitu määritellä ehdottamalla tarkkuudella; luonnokseen oli merkittävä kolme eri mahdollisuutta, joista kuitenkin sähkölinjaa lähinnä olevan ilmoitettiin olevan todennäköisimmän. - Pellot ovat löytöpaikalla hiekkamaata ja niillä on kartta ja profiililuonnokseen merkittyjä loivia, matalia terasseja.

(Liitteenä: kartta- ja profiililuonnos)

A. E-E. 29.7. 1954

NIVANKYLÄ 2

(Luonnos)

NIVANKYLÄ 3.

27

(Rovaniemi, kartta 6)

Pk 3612 06 NUUKSVAARA

Kylä: Nivankylä
Talo: Helistö.

x = n. 9122
y = n. 3791
z = n. 80 - 85

KM 1969:74, tuura, "löyd. Helistön mökin pellosta", tuonut Hj.A.
1879.

KM 1969:75, reikäkivi, "löyd. Helistön mökin maalta", tuonut Hj.A.
1879.

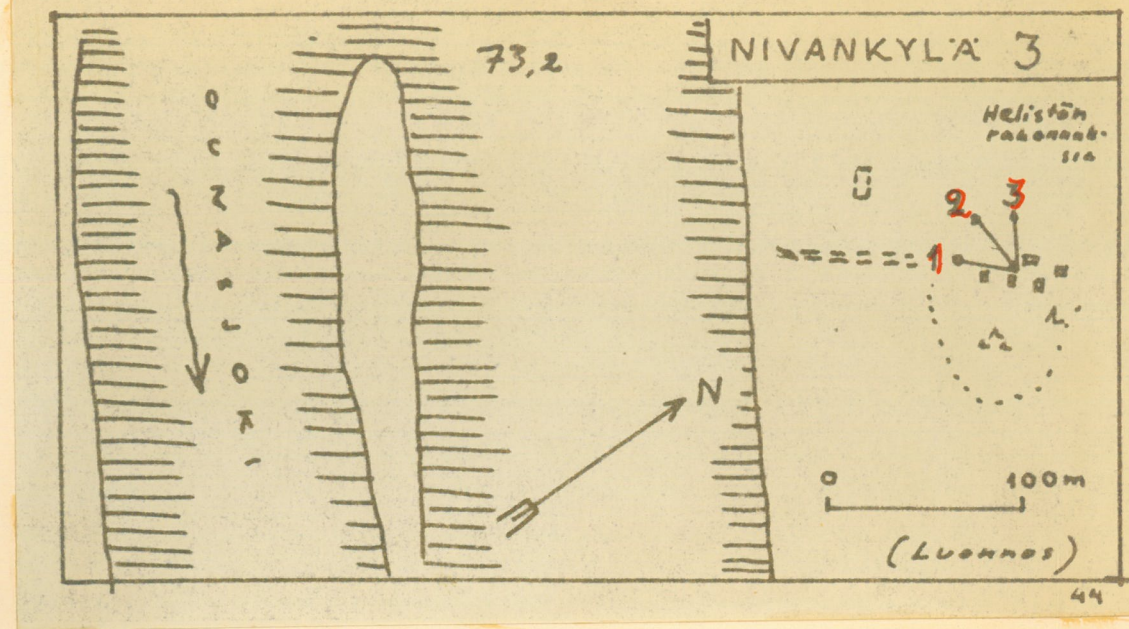
KM 2110:7, suippoteräinen tuuran kärki, "Helistön torpasta", lahj.
J. Hoikka 1882.

Vanhan Helistön asuinrakennusten paikka näkyy vastarannalta kuvattuna selvästi kertomuksen Nivankylä 1 valokuvassa 1. Yllä luetellut esineet on ilmeisesti löydetty vanhan Helistön tontilta tai pelloilta, Ounasjoen vasemmalla rannalla.

- Kuva 1. Ounasjoki virtaa vasemmalle; saaren takana vastarannalla, näkyy as.p. Nivankylä 1 kuvan vasemmassa reunassa.
2. Edessä olevien puiden takana pellolla on vanhan Helistön asuinrakennuksen rauniot.
 3. Kuvan oikeassa laidassa Helistöstä jaettujen talojen asuinrakennuksia.

(Liitteenä: 3 valokuvaa ja karttaluonnos)

A. E-E. 29.7.1954

KUVA 1

F. 18286

2

3

F. 18285

3

F. 18284

Pk 3612 06 NUUKSVAARA

x = 9096

y = 3826

z = n. 80 - 85

Kylä: Nivankylä

Talo: Hetemäki RN:o 22:20

Omist: Simo Tuisku

Os: Rovaniemi, Nivankylä.

KM 13479, Rovaniemen tuuran kärjen katkelma, löyt. Simo Tuisku
v. 1952, tuonut A. E-E. 1954.

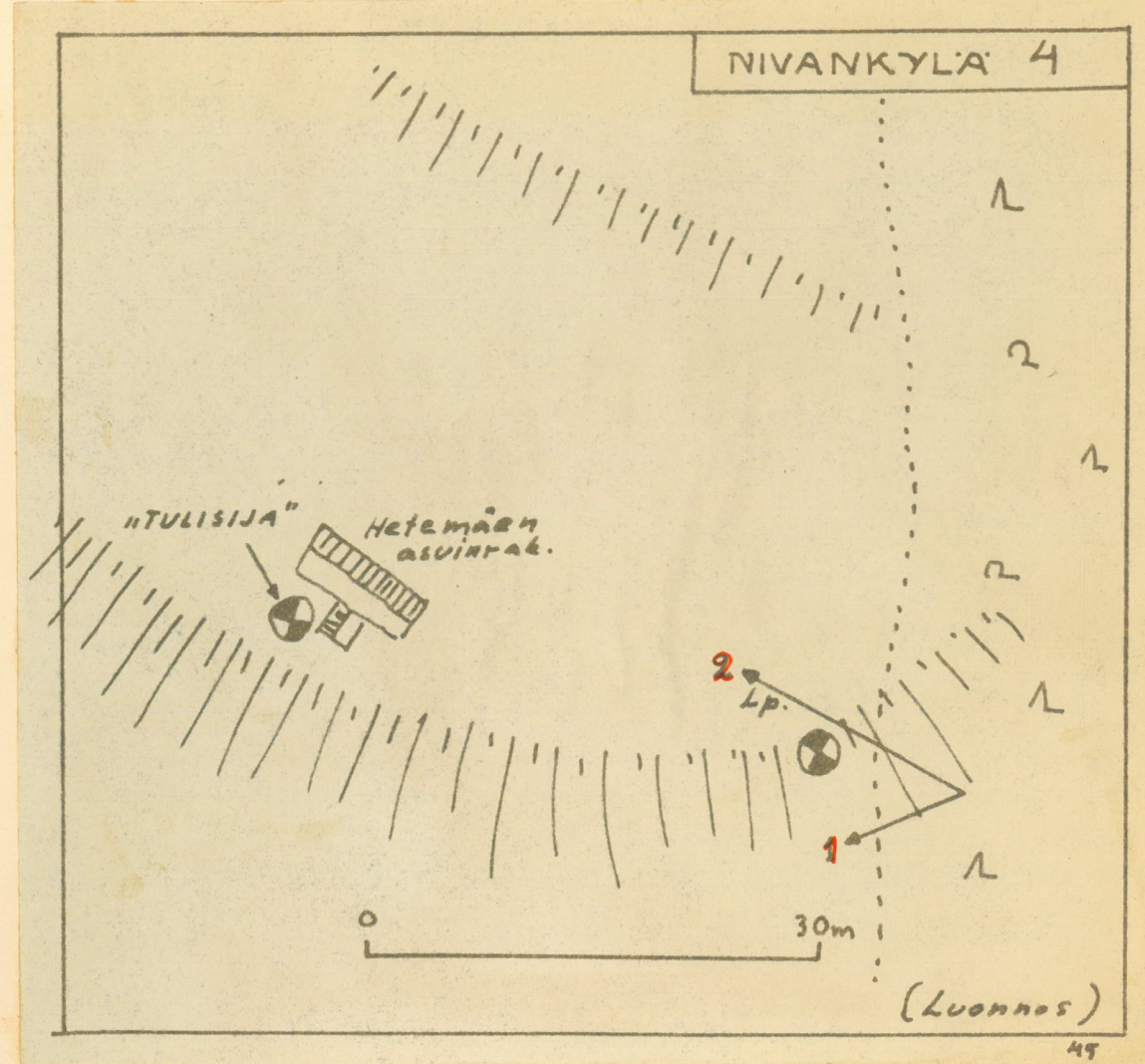
Em. esine on löytynyt Hetemäen asuinrakennuksesta n. 30 m itäkaakkoon, luonnokseen merkitystä paikasta. Se oli tullut esille peltotyössä hiekkamaasta, auranviillon syvyydestä. Asuinrakennuksen rappusia rakennettaessa oli maan sisästä tullut esille "tulisija". Molemmat löytöpaikat sijaitsevat lähellä loivaa, luonnokseen merkittyä terassia Ounasjoen vasemmalla rannalla, n. 150 metrin päässä joesta, ja kysymyksessä on ilmeinen kivikautinen asuinpaikka.

Kuva 1. Ounasjoki virtaa vasemmalle.

2. Simo Tuisku seisoo löytämänsä esineen paikalla, taaempana Hetemäen asuinrakennus (tummempi), jonka rappusten alta oli tavattu "tulisija".

(Liitteenä: 2 valokuvaa ja karttaluonnos)

A. E-E. 29.7.1954

KUVA 1

F. 18292

2 (4)

F. 18291

Pk 3612 06 NUUKSVAARA

x = 9035
y = 3890
z = n. 75

Kylä: Nivankylä
Talo: Kovala, RN:o 12
Omist: Kovalan perikunta
Os: Rovaniemi, Nivankylä.

- KM 1969:69, tuura "löyd. Kovalan pellosta Ounasjoen varrella",
tuonut Hj. Appelgren 1879.
- KM 1969:70, tuura, "löyd. Kovalan pellosta, eri paikasta kuin edel-
linen", tuonut Hj. A. 1879.
- KM 3276:11, kirves, "löyt. talonisäntä Antti Kovala maantieltä
Kovalan talon seuduilta Nivan kylää", saatu K. Moi-
lasen kautta 1896.
- KM 13480:1-2, kaapimen muotoinen kvartsipala ja 4 kv. iskosta,
löyt. A.E-E. 1954.

Em. vanhojen löytöjen olemassa olostä ei Kovalan väki
tiennyt mitään sen enempää kuin mahdollisista myöhemmistäkään
kiviesinelöydöistä. Aluetta tutkiessani tapasin em. kvartsit
rantatörmältä, kovin alhaiselta korkeudelta muihin Nivankylän
löytöihin verrattuna, arviolta vajaan 4 m silloista Ounasjoen
pintaa ylempänä. - Arvattavasti on osa vanhemmista löydöistä
peräisin kuvissa 2 ja 3 näkyvältä pellolta. Alue on hiekka-
maata.

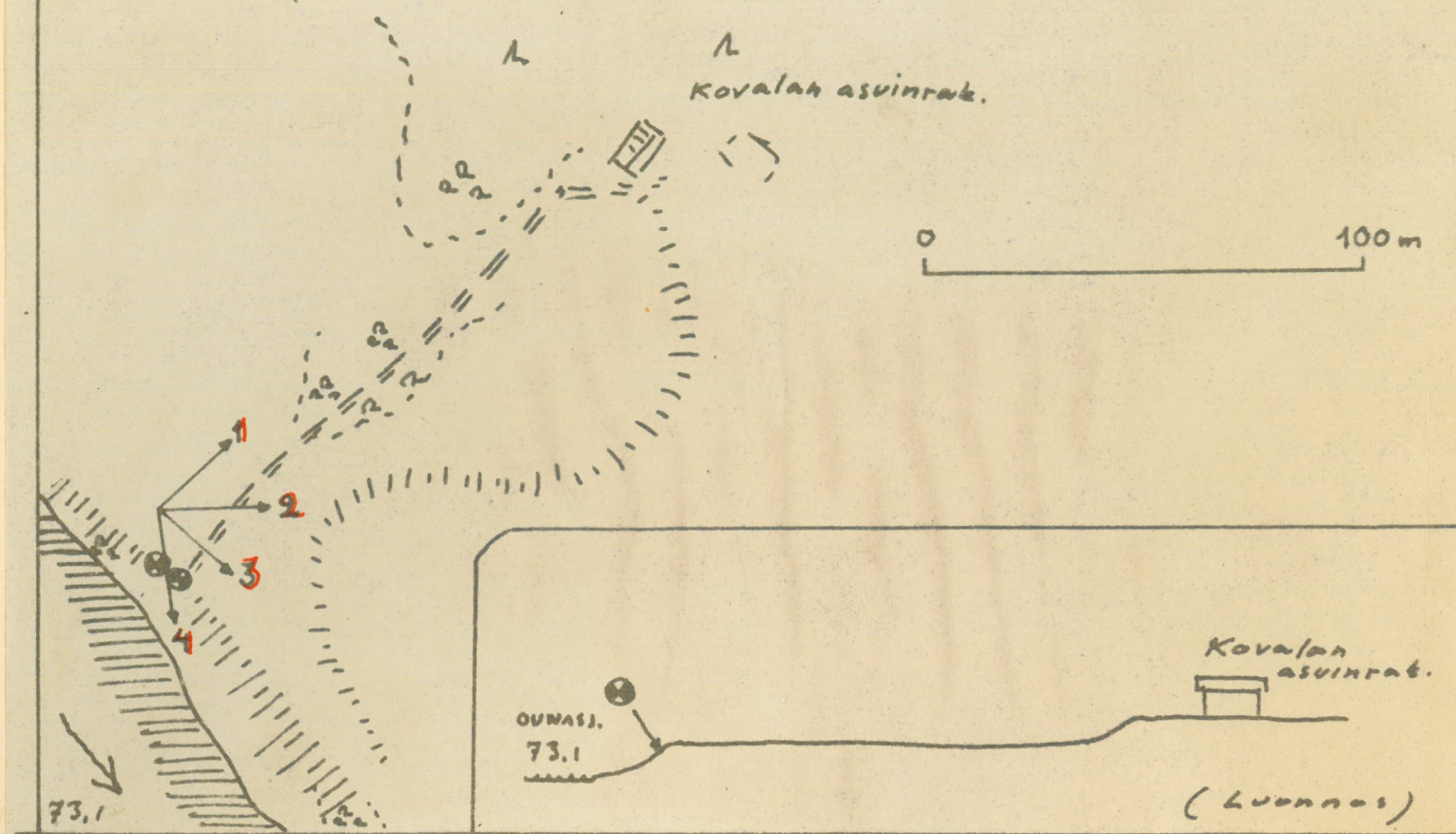
Kuva 1. Kovalan asuinrakennus, ja sille johtava polku.

2-3. Kovalan peltoa, jolta vanhat kiviesinelöydöt ilmei-
sesti on tehty.

3-4. kuvien liitoskohdassa kvartsien KM 13480:1-2 löytö-
paikka, Ounasjoki virtaa taustalle päin.

(Liitteenä: 4 valokuvaa ja kartta-profiililuonnos)

A. E-E. 29.7.1954

KUVA 1 F. 18290

2 F. 18289

3 F. 18288

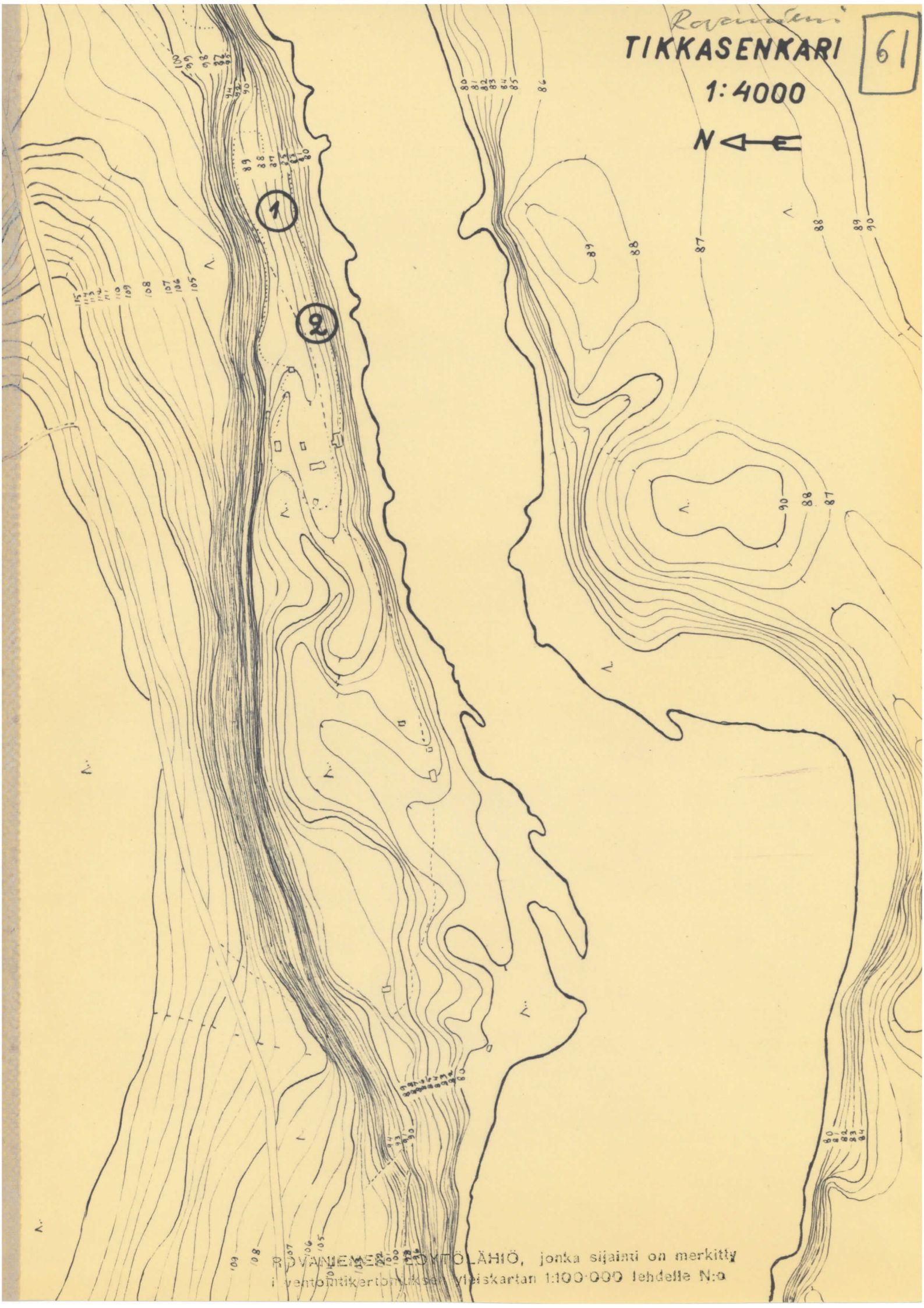
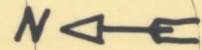

(5) 4 F. 18287

Rovaniemi
TIKKASENKARI

61

1:4000

JOVANNEN K. TOYTÖLÄHIO, jonka sijainti on merkitty
i ventonitikkartan 1:100 000 lehdelle N:o

Roi 61

Pk 3613 03 KAMPSA-AAPA

Ollonen

61 a, x = 6892

y = 6848

= Tikkasenkari 2

z = n. 85 - 87

KM 3266:15, Tikkasenkari 2

61 b, x = 6888

y = 6834

KM 13481:1 - 2, Tikkasenkari 2

z = n. 85 - 87

61a ja 61b

TIKKASENKARI 1 ja 2.

(Rovaniemi, kartta 11)

Kylä: Kemihaara (Oikarainen)
Talo: Ollonen RN:o 46
Omist: Väinö Kaihua
Os: Rovaniemi, Oikarainen, Tikkasenkari pl. 6.

KM 3266:15 "löytänyt torpantyttö Anna Reeta Eskola kivirauniota purka-
essa Kärkön Vitikan talon Ollosen torpan maalla" / 1896.

KM 13481:1-2 inventoinnista 1954.

Ilmoitus: "Antti Sääskilahti n. 20 vuotta sitten löytänyt tuuran saman-
laista kiveä kuin KM 13481:1".

KM 3266:15 on löytötietojen mukaan 'Ollosen torpan' maalta. -
Inventoinnissa 1954 nyk. Ollosen talon vanha isäntä kertoi, että löy-
töjäksi mainittu Anna Reeta Eskola on aikoinaan asunut juuri hänen ta-
lossaan, joten löytötiedossa esiintyvä 'Kärkön Vitikan talon Ollosen
torppa' varmuudella tarkoittaa nyk. Oikaraisen kylän Ollosen taloa RN:o 46.
Talon nykyiset rakennukset on sijoitettu kuulemma entisten paikoille,
ja ne sijaitsevat Kemijoen pohjoisrannalla ns. Tikkasenkarin kohdalla,
laajan Tahtamovaaran juurella, noin 34 km Ounas- ja Kemijokien yhtymä-
kohdasta Kemijokea ylöspäin.

Tahtamovaaran ja Kemijoen väliin jää tällä kohdalla n. 50-100 m
levyinen tasainen alue, joka on muutamia metrejä Kemijoen pintaa ylempä-
nä. Tarkastaessani maan laatua rakennusten idänpuoleisilla oras- ja
perunapelloilla, havaitsin niissä olevan hiekkamultamaan paikoitellen
punertavaksi ja löysin luonnokseen merkitystä kohdasta (2) kiviaseen
sirun KM 13481:2. Selitettyäni talon väelle pellolla olevan kivikauti-
sen asuinpaikan tuotiin minulle nähtäväksi tuuran teelmä KM 13481:1,
joka ilmoitettiin löydettyksi suunnilleen ^asmasta kohdasta vuonna 1951.

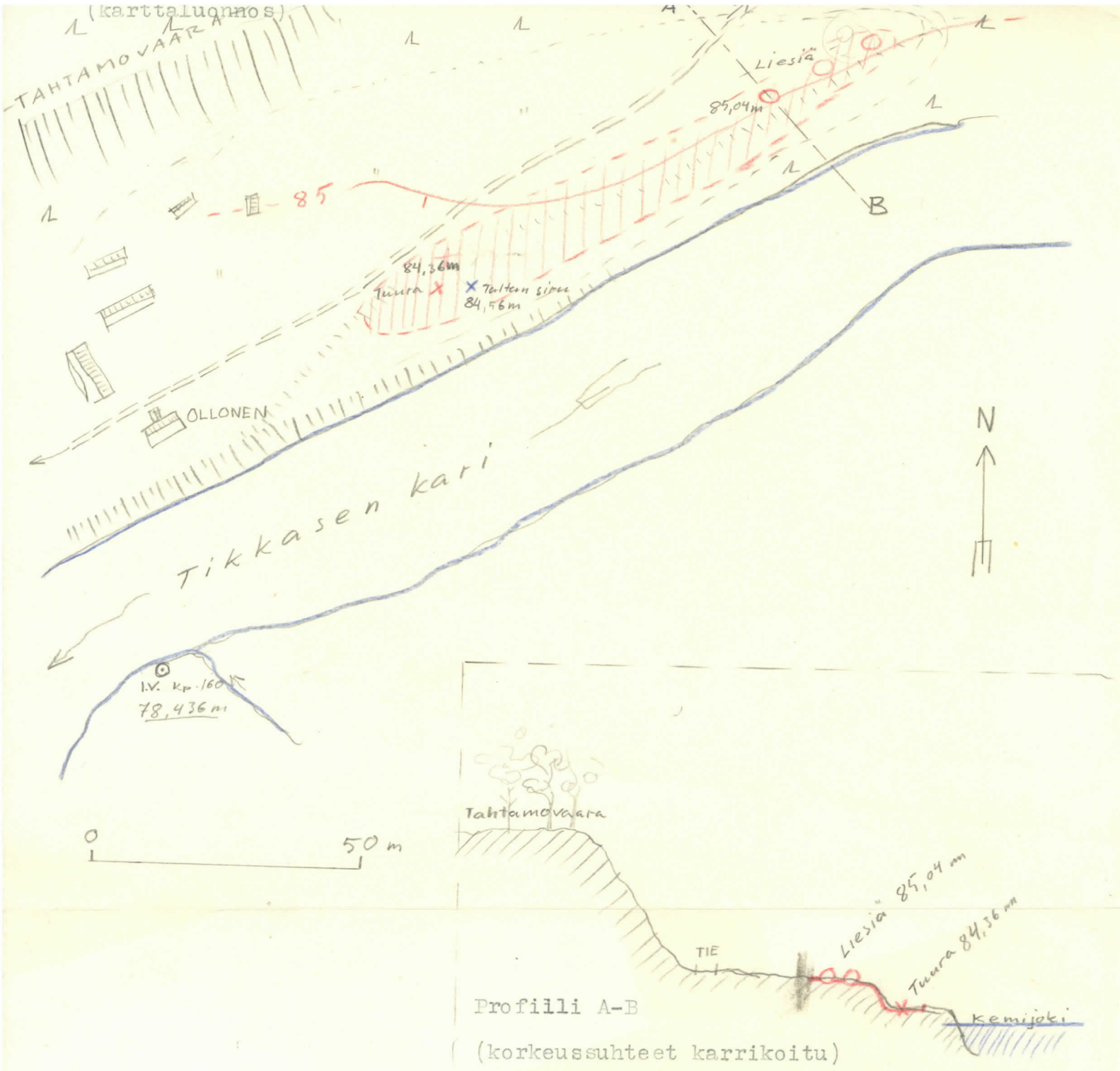
Isäntä ilmoitti nyt kuultuaan tämän olevan muinaisesineen, että
hän oli kyntäessään havainnut luonnokseen merkityllä kohdalla (1)
maan alla olevan muutamia nokisia kiviä, joita hänen kuvauksensa perus-
teella pitäisin kivikautisina liedensijoina. - Niitten sijaintipaikka

oli vankan oraan peitossa, enkä voinut tarkastaa maata paremmin, mutta metrin verran alemmalla törmällä oli vastaavalla kohdalla verrattain punaista maata näkyvissä.

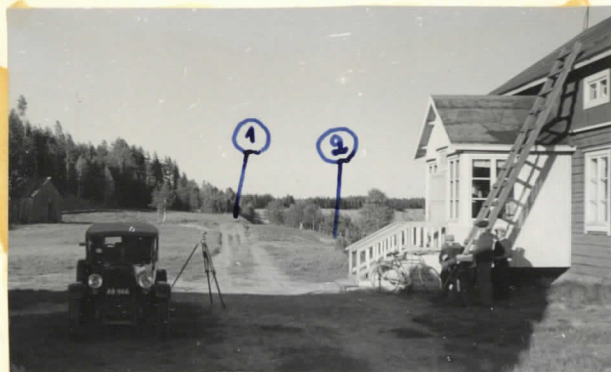
Vastakaisella rannalla olevasta I.V:n kp. 160:stä, joka on 78,436 m y.m.p., mitattuna saatiin löytöpaikkojen eri kohteille seuraavat korkudet y.m.p.:

TIKKASENKARI 2	KM 13481:1 = 84,36 m
- " - 1	- :2 = 84,56 m
	Liedet = 85,04 m

A. E-E. 1956

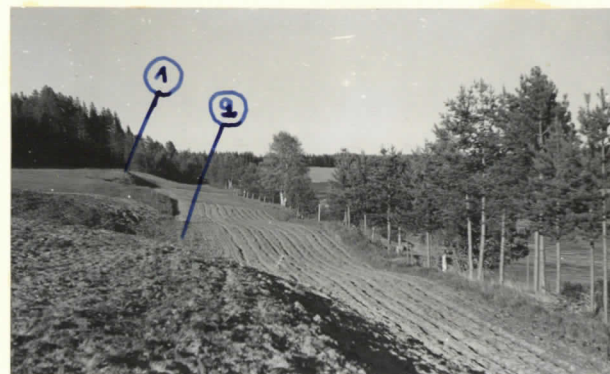

Korkeudet on mitattu vastakkaisella rannalla olevasta IV:n kiintopisteestä n:o 160 ja luonnokseen on tämän perusteella vedetty summittaisesti pätkä 85 m käyrää. Pintatarkastelun perusteella kulttuurimaa rajoittunee punaisella merkityn katkoviivan sisäpuolelle.

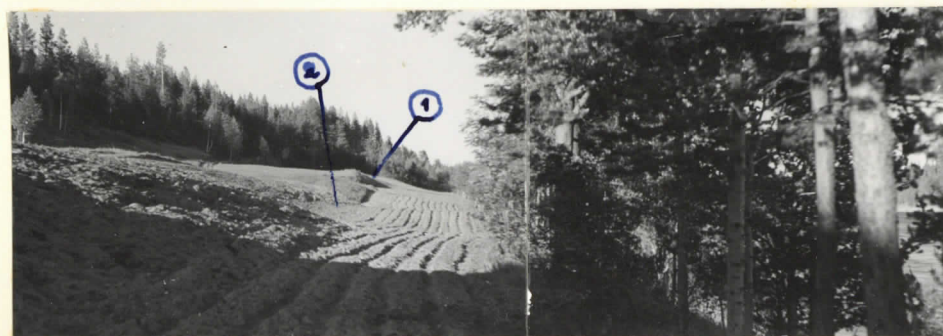
Kuvat 1

F.18439

2

F.18440

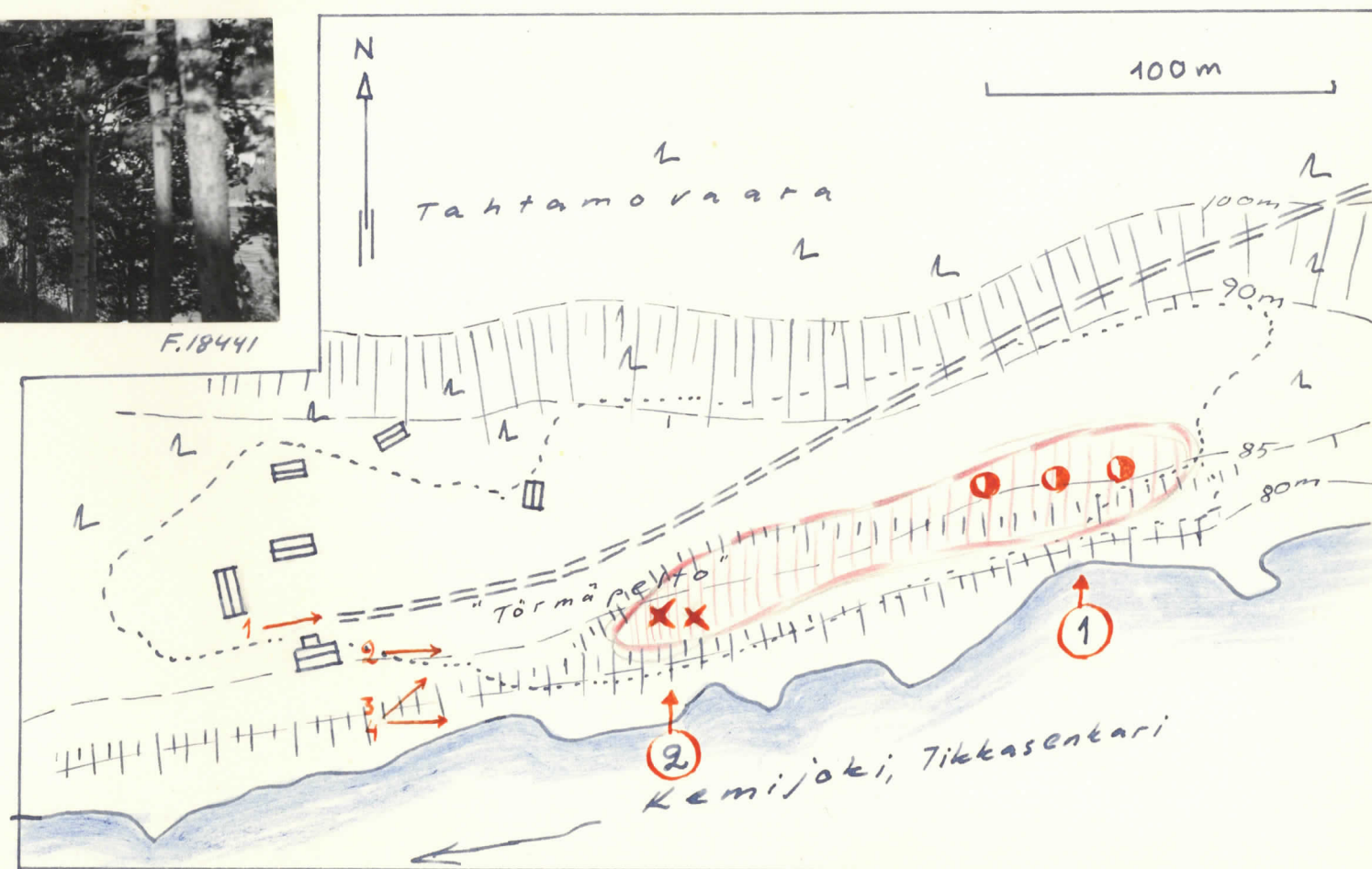
3

F.18442 4

F.18441

✕ = km 13481:1-2

① = "liedensijöju"

Rei 450

ty. 3611 12

VITTA-AAPA 1.

(Rovaniemi, kartta 10)

Kylä: Korkalo
Maanomist: Mari Pohjola
Os: Rovaniemi

x = 6580

y = 5280

z = 165 / top.

Inventoinnissa 1954 ilmoitti maanvilj. Oskari Vanhamaa erään kiviraunion, johon hän oli aikaisemmin usein kiinnittänyt huomiotaan, ja jolla hän arveli olevan muinaistieteellistä merkitystä. Raunio sijaitsee Vitta-aapa nimisen suon eteläreunassa metsäniemekkeellä. Paikka on Rovaniemen kauppalaista linnuntietä 16 km kaakkoon, ja sinne pääsee kävelemällä Raunan maantieltä Korkalon ja Kemihaaran kylien rajalta Paavonojan sillan kohdalla alkavaa polkua pitkin. Kävelymatkaa tulee tällöin n. 3 km paikoitellen melko kosteaa, mutta kulkukelpoista maastoa myöten. Muuta reittiä ei kannata kesäaikaan yrittää.

Käydessäni paikalla Oskari Vanhamaan kanssa piirsin oheisen luonnoksen, josta käynee ilmi tämän Vanhamaan "käräjäkiviksi" oletettaman kivirykelmän muoto. - Vetisen suon pinnasta vain puolen metrin verran keskustastaan kohoavalla pienellä metsäniemekkeellä on paria suurempaa kivilohkarettä lukuunottamatta havaittavissa hieman epäsäännöllisen ympyrän kehän muodossa 6 kiveä, jotka on merkitty luonnokseen kirjaimilla A-F. Kehän halkaisija on n. Ø 5,5 m ja kivien läpimitat suunnilleen 60 - 110 cm. Kehän keskellä on pariin kappaleeseen lohjennut, edellisten kokoinen kivi, joka on merkitty kirjaimella X.

Kivirykelmään ei tiettävästi liity minkäänlaista tarinaa tai perimätietoa, mutta Oskari Vanhamaa mainitsi, että siihen olivat kiinnittäneet huomiotaan aikojen kuluessa muutkin paikalla liikkuneet henkilöt pitäen kiviä ihmisten joskus siihen asettamina.

Valokuvat (kuvaliite):

1) otettu kohti koillista metsän reunasta Paavonojalta kivirykelmälle tultaessa. Etualan mättäikön takana em. metsäniemeke, jolla "käräjäkivet" ovat kuvaan punaisilla nuolilla rajoitetulla alueella.

2) otettu kohti luodetta kivirykelmän kaakkoispuolella sijaisevien, suurempien kivien takaa. 6 reunakiveä merkitty kuvaan kirjaimilla A-F ja ja keskuskivi kirjaimella X. Kiviryhmän takana Vitta-aapaa.

A. E-E. 1956.

VITTA-AAPA

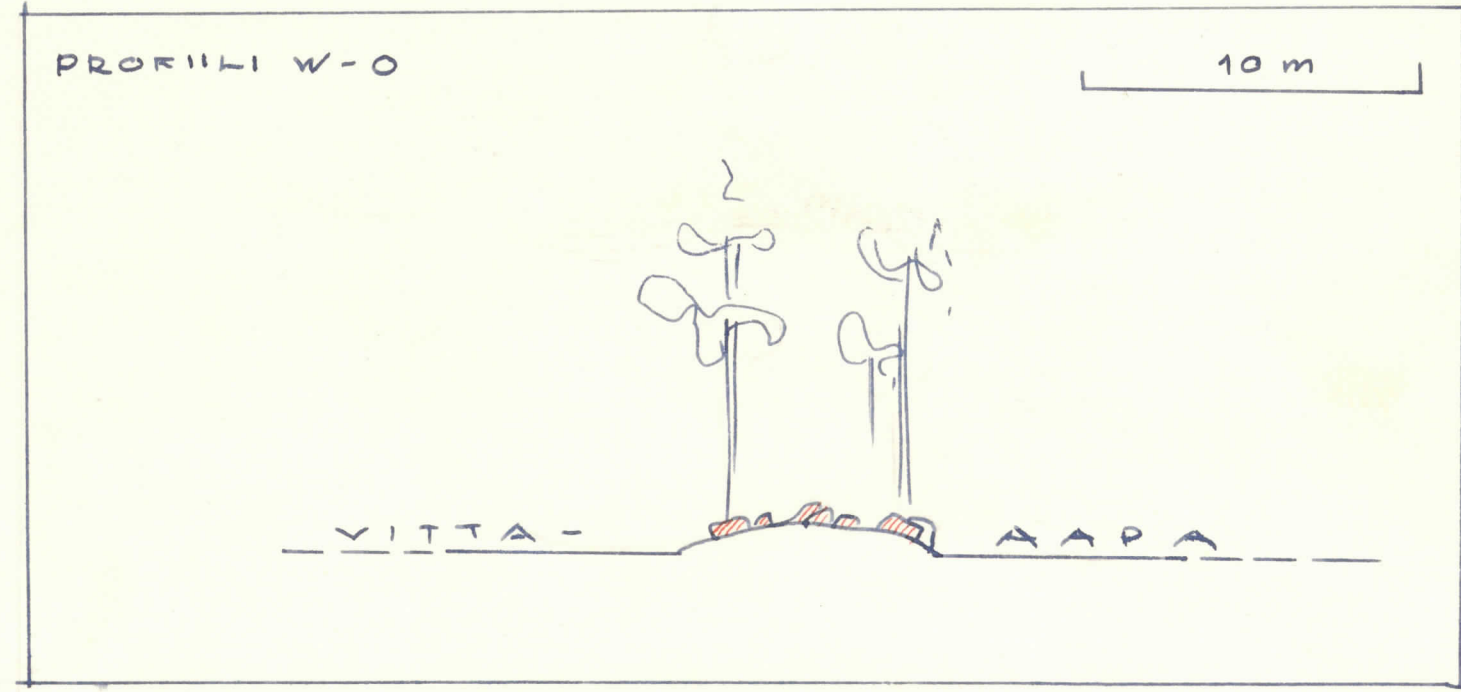

Kuvat 1 F.18589

2 F.18589

A. BRÄ-ESKO 1954

KONTTIKANGAS 1.

(Rovaniemi, kartta 10)

Kylä: Taipale / Kemihaara
Talo: Konttikangas RN:o 200
Omist: Mari Issakainen
Os: Rovaniemi, Taipale

x = 6480

y = 5048

z = 160

225
KM 10428 reikäkiivi "löytänyt A. Ollonen talvella 1936 19 km Rovaniemeltä Nuupan tien varteen sorakuoppaa kaivaessa. Oli 1,5 tuumaa vahvan turpeen alla; maa kovaa sorakangasta. Paikka vain 50 m Konttijoesta alhaalta luki-
kien itärantaa, kuopan lähellä Issakaisen torppa"/ J.L. 1936.

Kyseessä oleva sorakuoppa on ilmeisesti sama kuin oheiseen luonnokseen ristillä merkitty TVH:n käytössä ollut kuoppa Issakaisen rakennusten kohdalla, välittömästi Ranuan maantien itäpuolella. Kuoppaa on TVH:lta saamani tiedon mukaan käytetty tien rakennuksessa juuri löytövuoden 1936 aikana, ja kuopan reunoista näkyykin, että niihin on parinkymmenen vuoden aikana kasvanut vapaasti turvetta ja vesaikkoa. Inventoinnissa 1954 suoritetussa tarkastuksessa ei todettu mitään ~~ki-~~
~~vikautiseen asuinpaikkaan viittaavia löydöksiä.~~ - Kuoppa sijaitsee, kuten valokuvasta ja luonnoksesta näkyy, loivarinteisen ja pitkänomaisen soramäen päällä. Se on TVH:n ilmoituksen mukaan n. 160 m y.m.p.

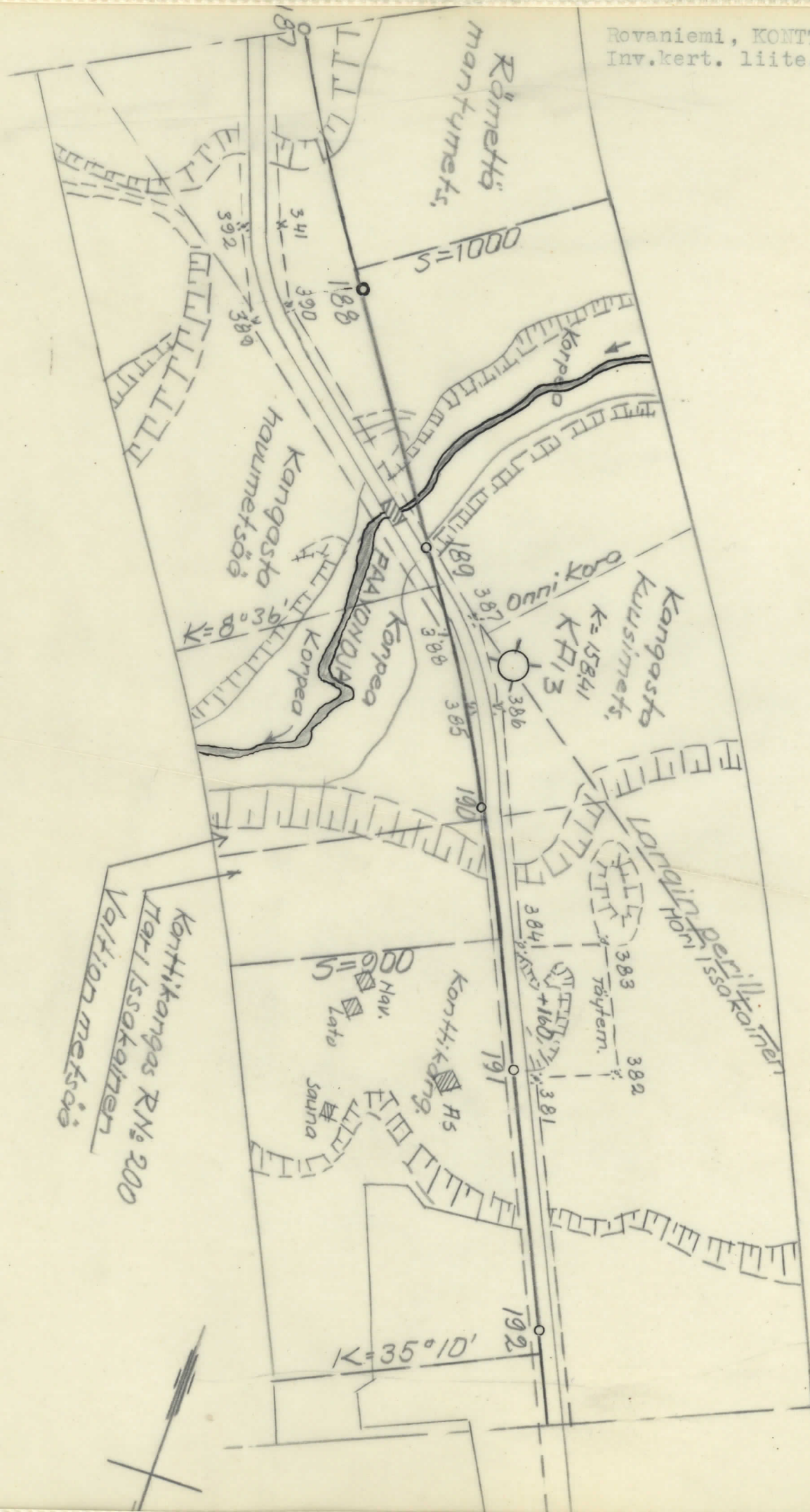
Valokuvat (kuvaliite):

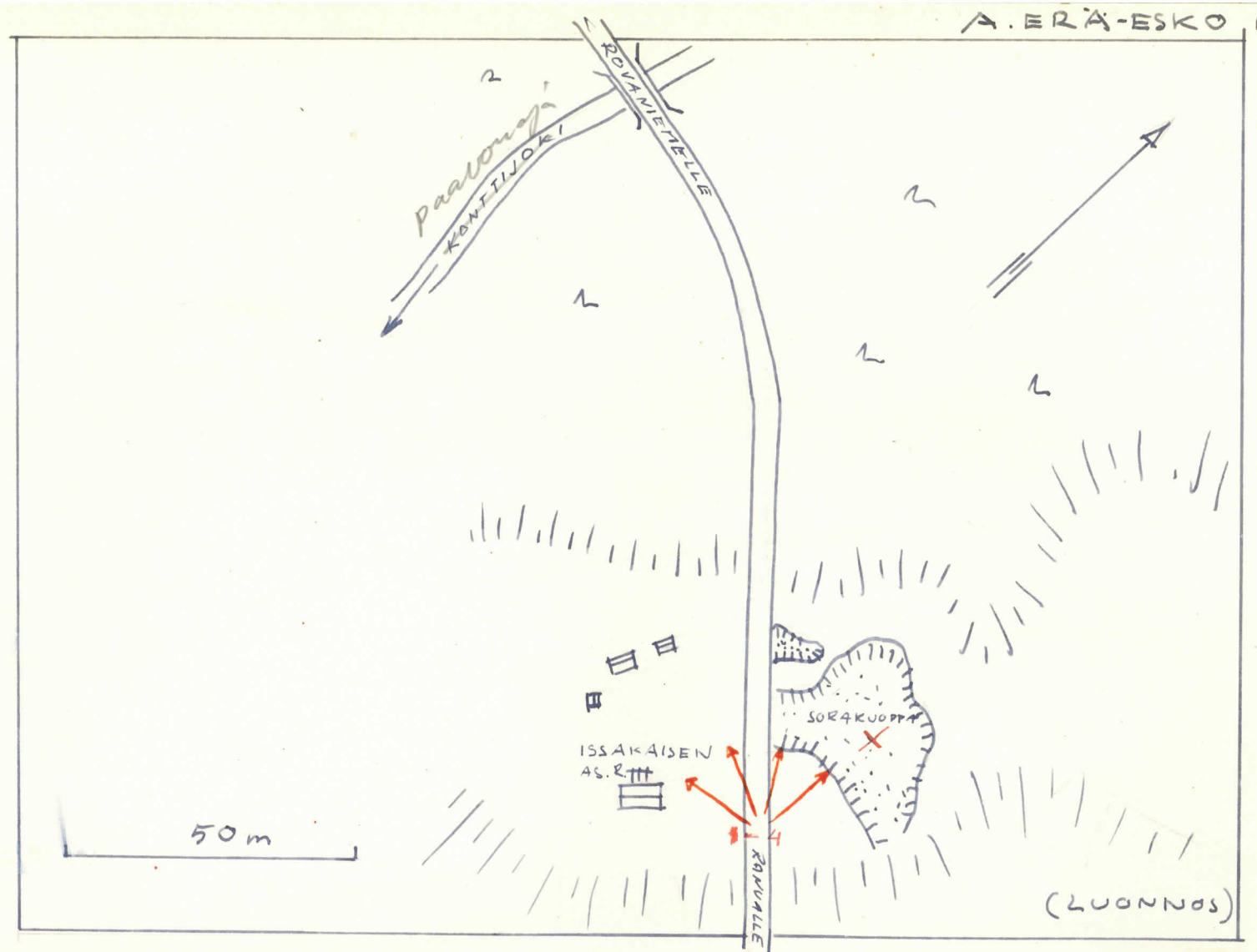
1-4) panoraama otettu Ranuan maantieltä Rovaniemen kauppalan suuntaan; vasemmalla Issakaisen rakennuksia, oikealla po. sorakuoppa (x).

A. E-E. 1956

Liite: TVH:n kartta

Rovaniemi, KONTTIKANGAS 1.
Inv.kert. liite.

Kuvat 1

F.18586 2

F.18585 3

F.18584 4

F.18583

251-252

KOLPENE 1 - 2.

(Rovaniemi, kartta 6)

Rovaniemen kauppala
Kolpeneenperä1.

Hiekkakuoppa-alueen omistaja: Kalle Korva

Inventoinnissa 1954 sain tietooni, että autoilija Kalervo Järvinen oli 1953 syksyllä löytänyt kivikirveen Kolpeneenharjun soramontusta. Esine luovutettiin kauttani Kansallismuseoon (KM 13482) ja Järvisen poika opasti minut löytöpaikalle, joka on n. 200 m länteen Kolpeneen huoltolaitoksen päärakennuksesta. Esine oli löydetty soraa autoon kuorattaessa kuopan pohjalta (kuva 1) luonnokseen merkityltä (x) kohdalta, jonne se on tietenkin vierinyt jostain ylemmästä turvekerroksesta.

Kuten oheisesta luonnoksesta näkyy, on hiekkakuoppa verrattain laaja ja lisäksi oli koko tien viereinen sivu juuri kuorittu turpeesta vapaaksi Caterpillarilla. Tästä kuoritusta alueesta eroittui muutamia punaisen värisiä tai hiilisiä läiskiä ja löytyi muutamia kvartsejakin (KM 13483:1), joten on ilmeistä, että paikalta oli muutamaa viikkoa ennen käyntiäni kuorittu pois laajahko alue kivikautista kulttuurikerrosta. Tätä todistivat lisäksi kuorittuun alueeseen liittyvät koeleikkaukseni D ja C, mutta muualta hiekkakuopan reunoilta en onnistunut toteamaan kulttuurimaan jäännöksiä. - Koska kuopan pohjoispuolella oli lähistön ainoa ehyt metsäinen rinne, kaivautin sinne koekuopat E-K, jotka on esitetty luonnoksen kääntöpuolella. Vaikka niiden seinämissä olikin paikoitellen havaittavissa esim. punertavaa maata tai hiiltä, eivät ne kuitenkaan vaikuttaneet kulttuurimaaalta.

2.

Tontin omistaja: Väinö Kerimaa

Harjun etelärinteen mökkien pelloilta, siis em. hiekkakuopan

eteläpuolelta, ilmoitettiin minulle vuosikymmenien aikana löydetyn "runsaasti kiviesineitä", mutta ao. mökeissä tiedusteluja suorittaessani asukkaat jostain syystä vaikenivat asiasta. - Etelärinteen tarkastuksessa kaivettiin koeleikkaukset A ja B, joiden punertava humus saattaa olla kulttuurimaata. Alempaa rinteestä, Väinö Kerimaan perunapellosta, löytyi pari kvartsin sirua. Seuraavana kesänä 1955 luovutettiin Kansallismuseolle samalta perunapellosta löydetty esine KM .

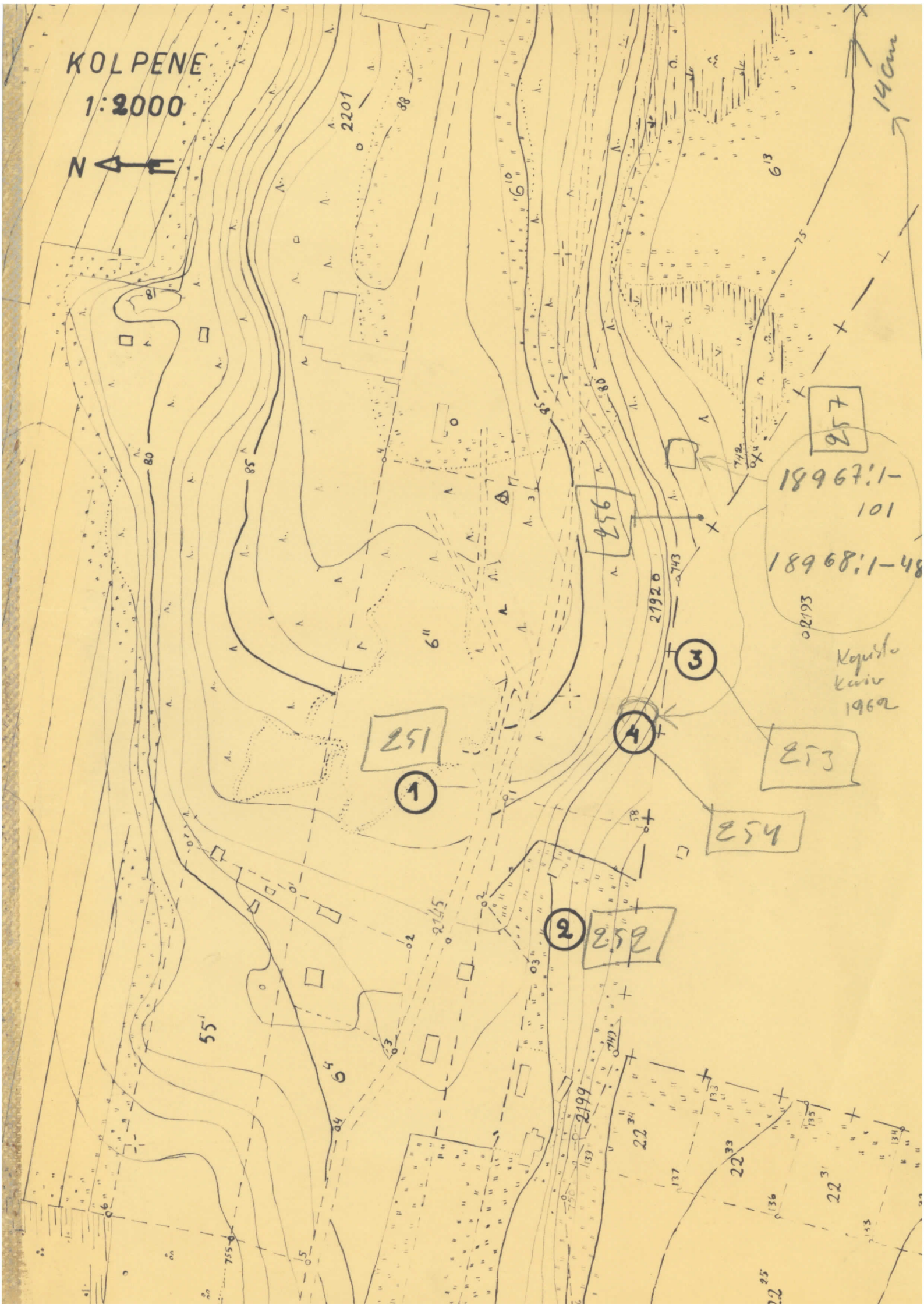
A. E-E. 1956
Valokuvat (kuvaliite):

- 1) Kolpeneen soraomonttu maantieltä, etelästä kuvattuna. Opas seisoo kuopan pohjalla esineen KM 13482 löytökohdalla.
- 2) Kuva lounaaseen, otettu em. esineen löytökohdan läheltä kuopan reunan päältä, taustalla Salmijärvi.
- 3) kaakkoon, otettu löytökohdan läheltä kuopan reunalta.
- 4-5) koeleikkaus D latan kohdalla etelästä kuvattuna.

A. E-E. 1956

KOLPENE

1:2000

140m

257

18967:1-101

18968:1-48

02193

Kopisto Kuvu 1962

253

254

252

251

1

3

4

2

55

6

2145

2199

22

22

22

22

22

22

Kuvat 1

F.18598

4

F.18516

2

F.18596

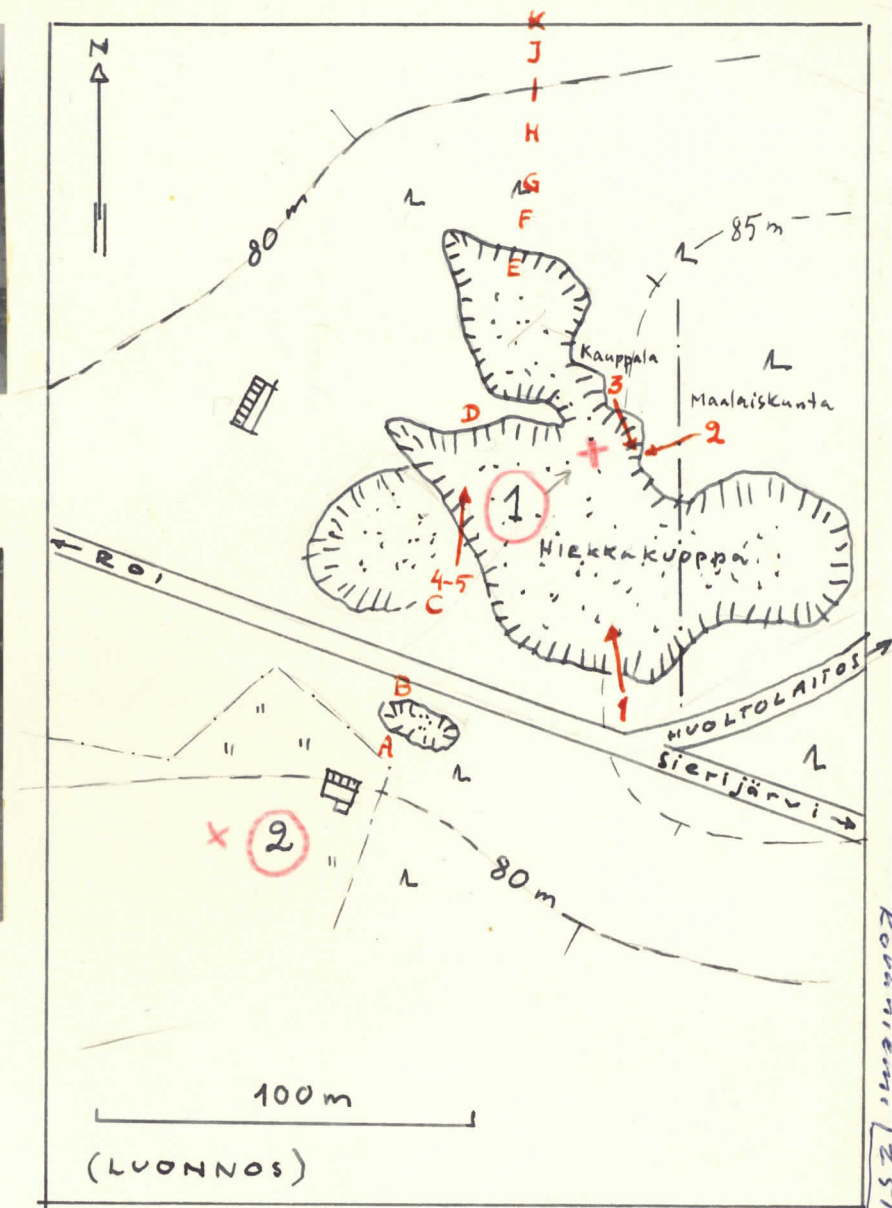
5

F.18615

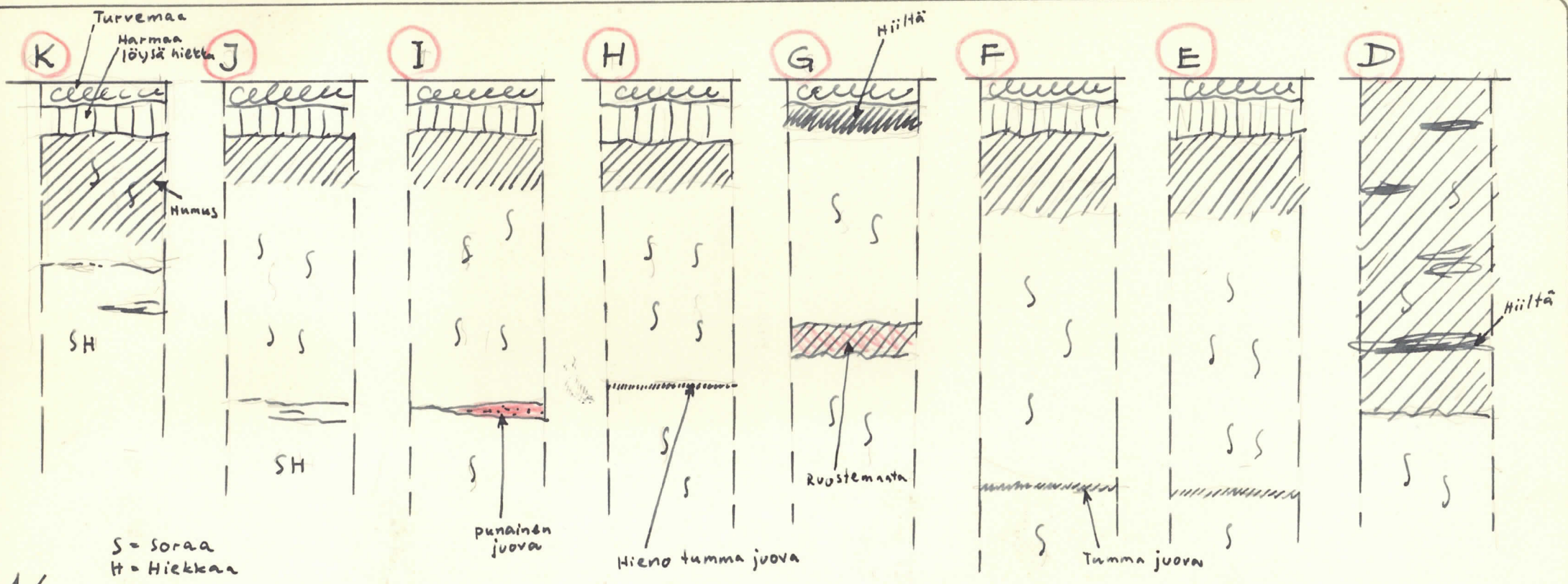
3

F.18597

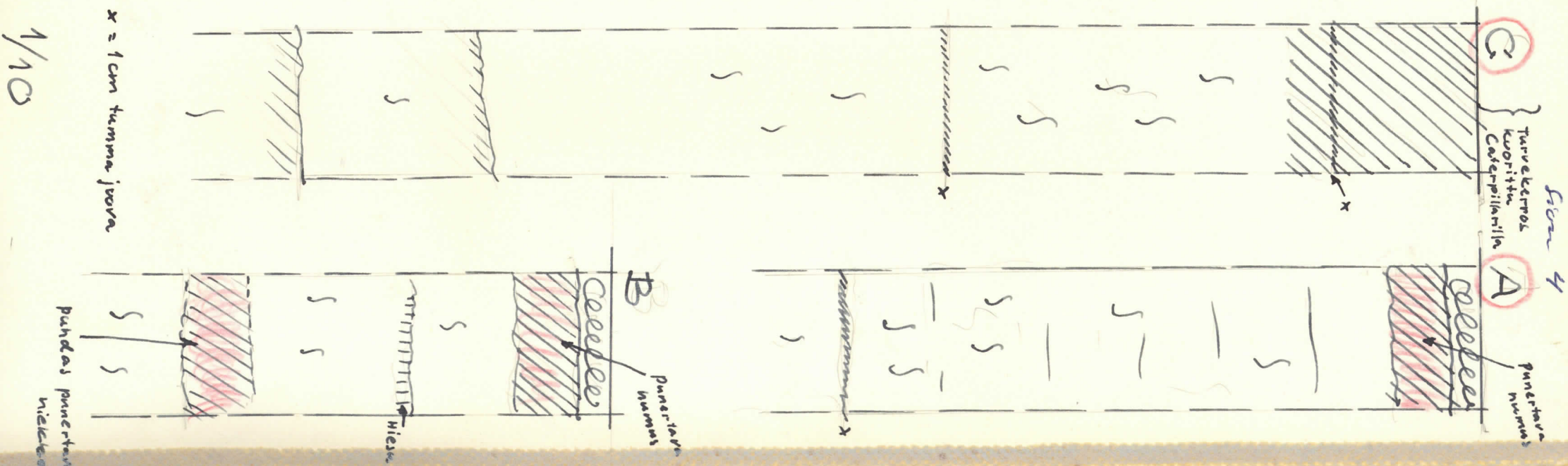

KÄÄNNÄ →

Kaikki nämä 1251-252-1954, 1955

1/10

1/10

Form 4

KOLPENE 3.

Rovaniemen kauppala

Kolpeneenperä

Hiekkakuoppa-alueen omistaja: Eelis Korva

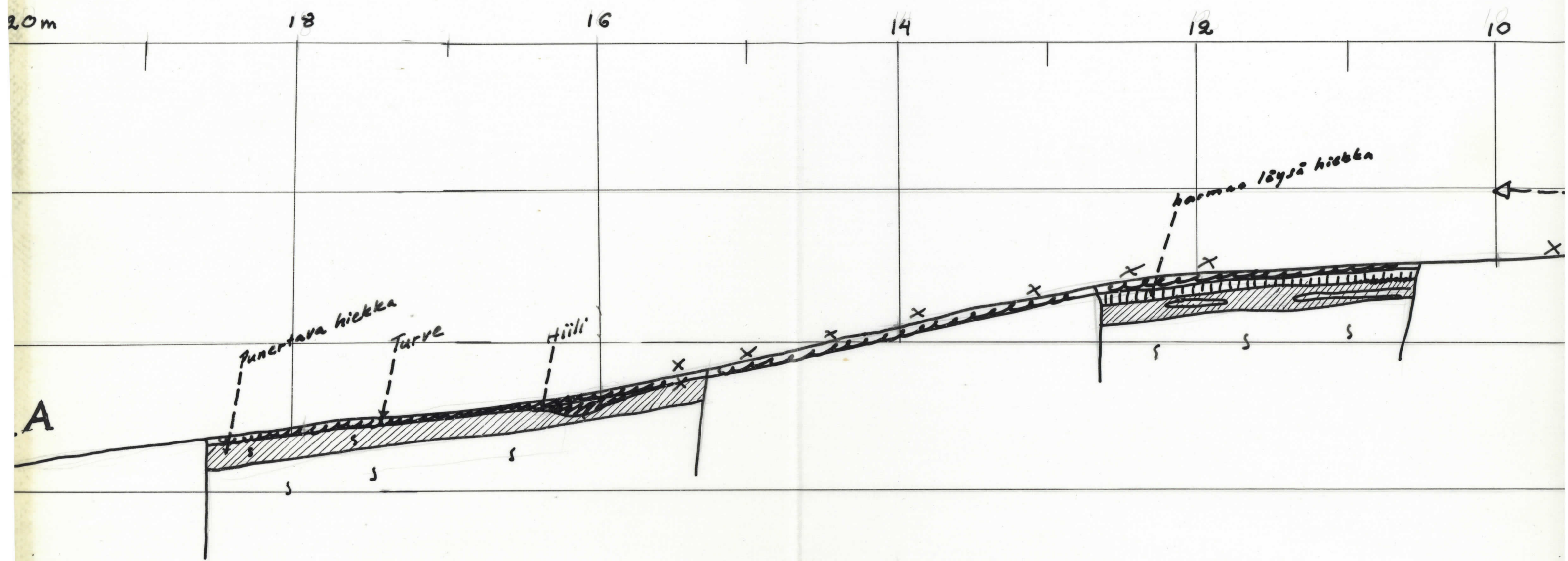
Kolpene 2:n tarkastusta laajennettiin inventoinnissa 1954 edelleen itään, Väinö Kerimaan tontin vieressä olevalle mäntymetsäiselle rinteelle, joka on etelään, Salmijärven rantaan viettävä. Rinne on kuivaa, hienohiekkaista maata, jossa järven vesijättöniittyä ylöspäin noustessa on todettavissa pari selvempää abraasioluiskaa. Niiden välillä olevalta W-O suuntaiselta polulta saattoi poimia muutamia kvartsin palasia. Erikoisen runsaasti oli iskoksia n. 150 m:n päässä Kerimaan tontista, lähellä Eelis Korvan omistamaa hiekkakuoppaa, jonka vieressä mainittu W-O suuntainen polku yhtyy ylempää rinteestä hiekkauopalle tulevaan tiehen (KM 13483:2).

Hiekkakuopan edustalle kaivettiin tien ja polun risteykseen 20 m:n pituinen koeoja A-B, jonka tulokset on esitetty oheisessa profiili-piirroksessa. Koeojan kohdalla näytti, että kulttuurimaan yläraja oli saavutettu suunnilleen 78 m:n korkeudella, mutta tämän korkeuden yläpuolelta hiekkakuopalle johtavalta tieltä saattoi poimia kvartsi-iskoksia, jotka lienevät olleet peräisin koeojan yläpään abraasioluiskan yläpuolelta.

Valokuvat (kuvaliite):

1-2) panoraama otettu hiekkakuopalle johtavalta tieltä abraasioluiskan yläreunasta kaakkoon. Mittanauha maassa osoittaa koeojan B-A sijainnin. Kuvasta vasemmalle Eelis Korvan hiekkakuoppa ja oikealle Salmijärven vesijättöniitty.

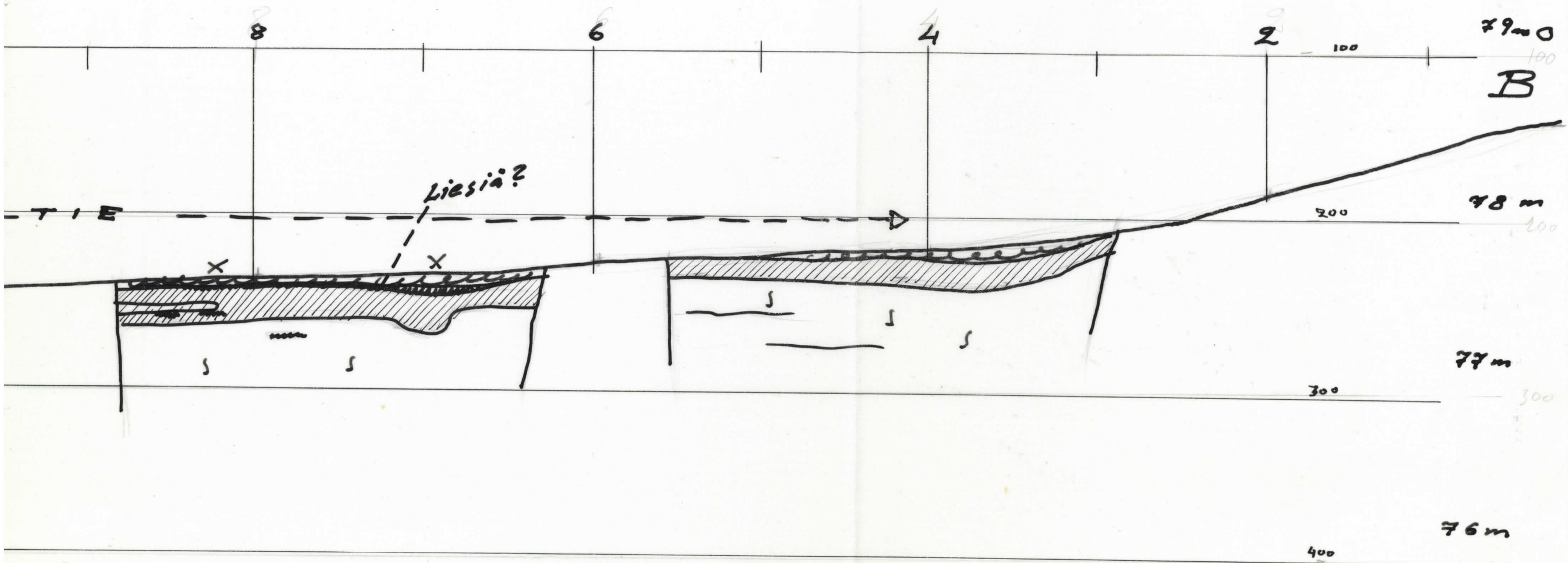
KOLPENE 3. 278
2-2

KOLPENE 3.
PROFIILI A-B

1m

x = kvartsi-iskoksia
s = hiekkaa

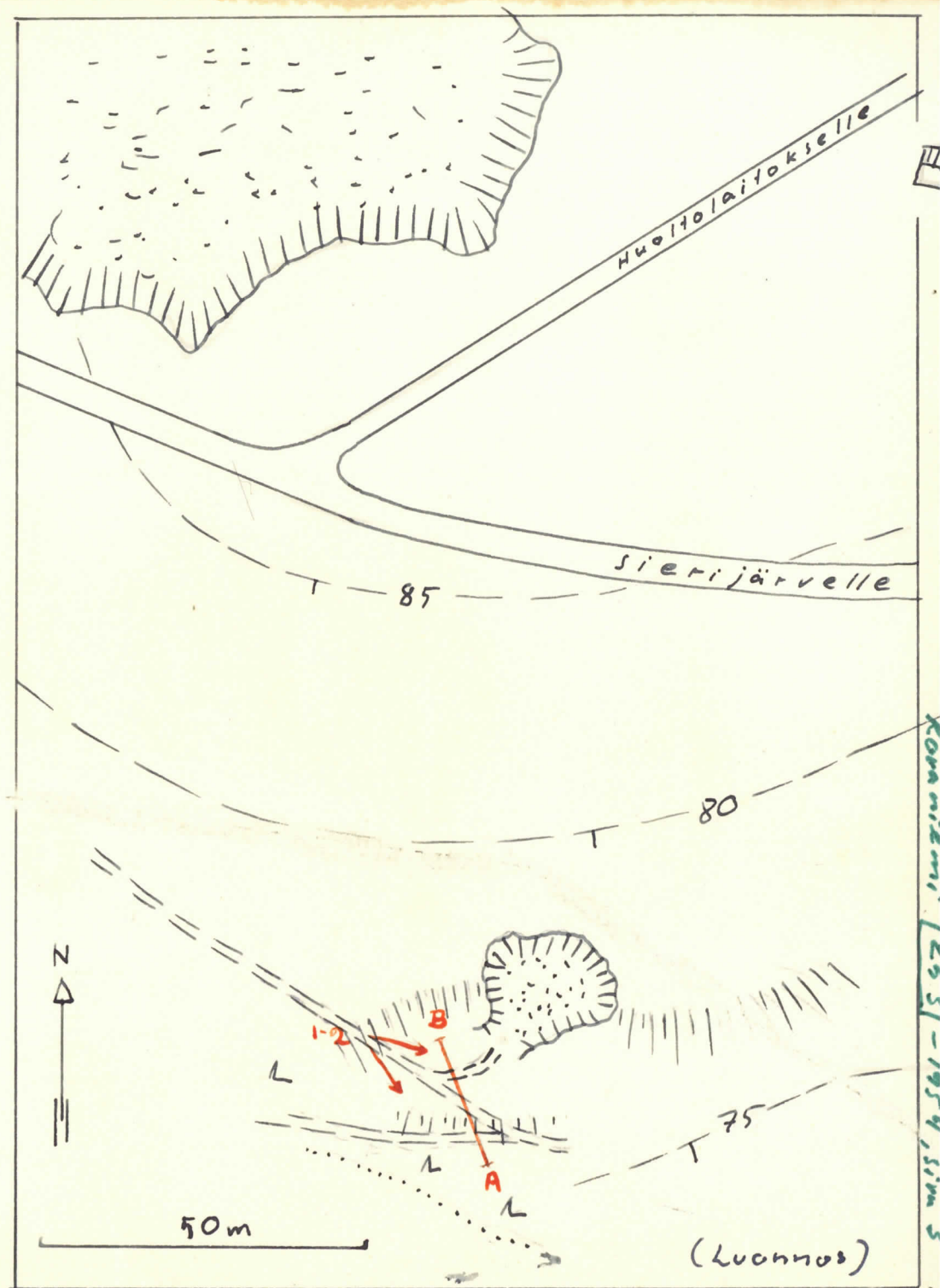
Kuvat 1

F.18618

2

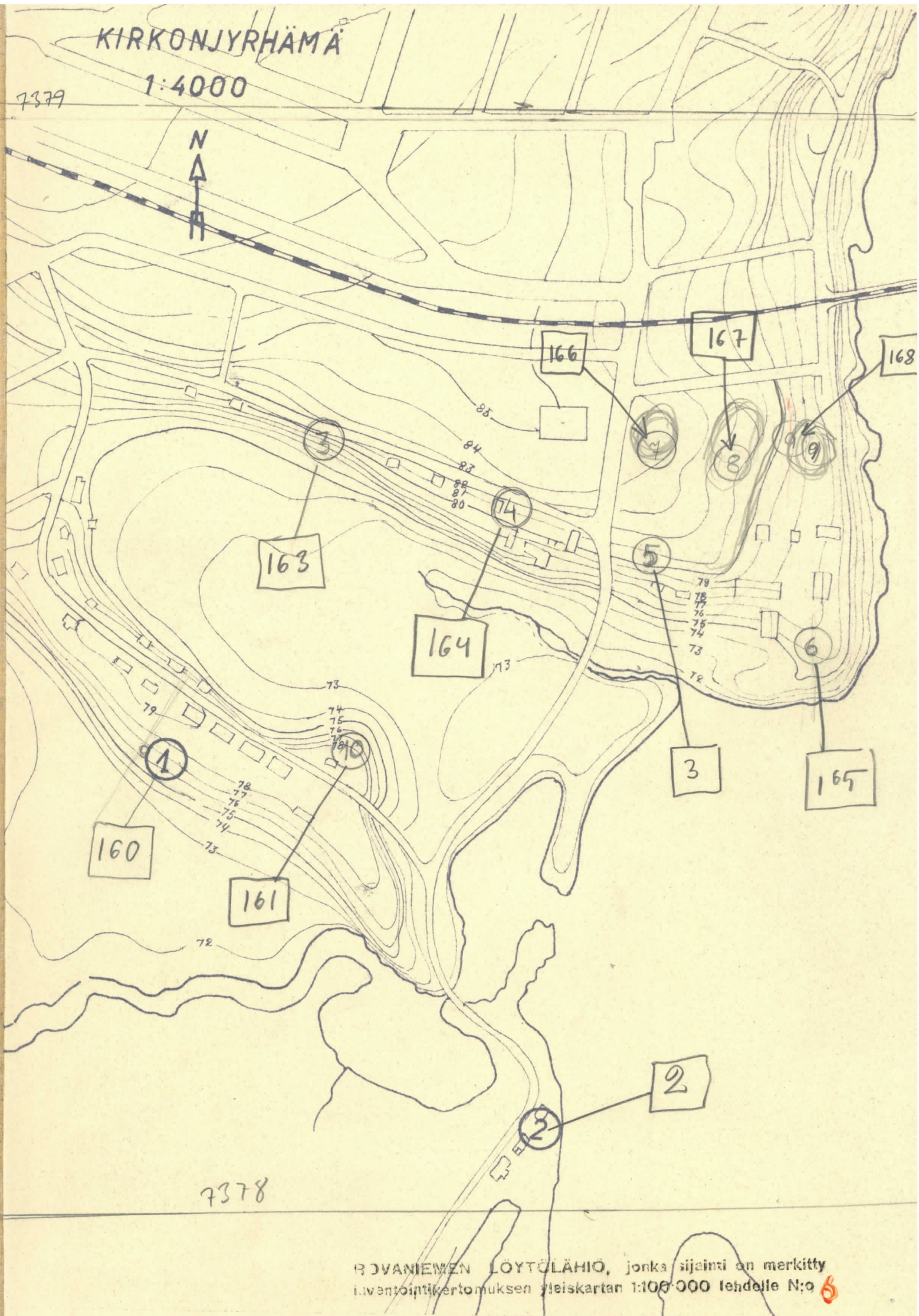
F.18617

KIRKONJYRHÄMÄ

1:4000

7379

7378

ROVANIEMEN LOYTTOLÄHIO, jonka sijainti on merkitty
luento- ja karttatuksien yleiskartan 1:100 000 lehdelle N:o 6

Rovaniemen kauppala
Talo: Vanhamaa RN:o 26:70
Omist: Oskari Vanhamaa
Os: Rovaniemi, Veitikantie 33.

282 KM 4936:1-3
KM 13484:1-4
KM 13833:1-2

Ks. myös A.M. Tallgrenin kert. 15.10.1907 kohta "Vanhamaa".

Löytöpaikka sijaitsee Kemijoen Kirkonjyrhämän länsipuolella, ran-
nasta n. 300 m:n päässä, ns. Granlundin harjun lounaisrinteessä.

Talon isäntä Oskari Vanhamaa muisti Tallgrenin ja Europaeuksen
käynnin sekä heille luovutettujen esineiden löytöpaikat osoittaen ne
minulle harjun reunasta muutaman metrin päästä muuntajasta kaakkoon,
paikat on merkitty luonnokseen ristillä (x). Samoilta kohdilta isäntä
kertoi löytäneensä myöhemmin myös muutamia "saviastian paloja, joita
oli koristeltu pisteillä kuin näkkileipää". Hän oli säilytellyt niitä
asunnossaan pitkät ajat, mutta nyt niitä etsittäessä osoittautui, että
talon naisväki oli siivouksessa hävittänyt löydökset. Sen sijaan kivi-
esineet 13484:1-2 olivat jäljellä uunin ranssilla. - Esineiden löytö-
paikka kuuluu Vanhamaan "Keskipeltoon".

Inventoitaessa 1954 löytyi em. kohdalta muuntajan koillispuolelta
kvartsikaavin ja huonompi kvartsin pala (13484:3-4) ja jälkitarkastuk-
sessa 1955 paikalta joka on muuntajasta 20 m länteen niin ikään kvartsia
ja sitten yksi koristeeton saviastian pala (13833:1-2).

Löytöpaikka on hienoa hiekkamaata ja siitä on aikaisemmin havaittu
tulevan nokista maata kynnöksen syvyydestä.

Valokuvat (kuvaliite):

1-3) panoraama otettu "Keskipellolta" luoteeseen. Vasemmalla puiden
takana Veitikanojan vesijättömaata, niittyä, keskellä muuntaja ja esi-

neiden KM 13484:1-4 löytöpaikka siitä n. 10-15 m tännepäin, äärimmäisenä oikealla Veitsiluoto Oy:n (läntisin) asuinrakennus ja samalla Granlundin harjun korkein kohta.

5) ed. panoraaman vasen reuna.

4) otettu suunnilleen samalta kohdaltakuin edelliset, mutta kaakkoon. Vasemmalla Vanhamaan navetta, siitä oikealle mänty, johon on merkitty vanhoja tulvarajoja. Taustalla keskustasta oikealle Nätyngin nokka, jonka takanapilkottaa kappale oikealle virtaavaa Kemijokea. Oikealla Veitikanojan suusuvantoa.

KIRKONJYRHÄMÄ 10.

161

Omistussuhteet samat kuin ed.

KM 4936:4-6

4636:4 (hrt. o.)

Ks. myös A.M. Tallgrenin em. kertomuksen kohta "Vanhamaa": Vanhamaan pohjoisreuna.

Ko. paikka sijaitsee arvattavasti Vanhamaan asuinrakennuksen koillispuolella ts. pihassa. Paikka on pihanurmikkona eikä siitä ole tiettävästi tullut esille mitään löydöksiä viime vuosina, mutta isäntä muisteli kyllä kuulleensa, että siitäkin olisi joskus aikaisemmin esineitä löydetty.

A. E-E. 1956

KIRKONJYRHMÄ (1) (10)

F.18609 KUVAT 1

F.18608 2

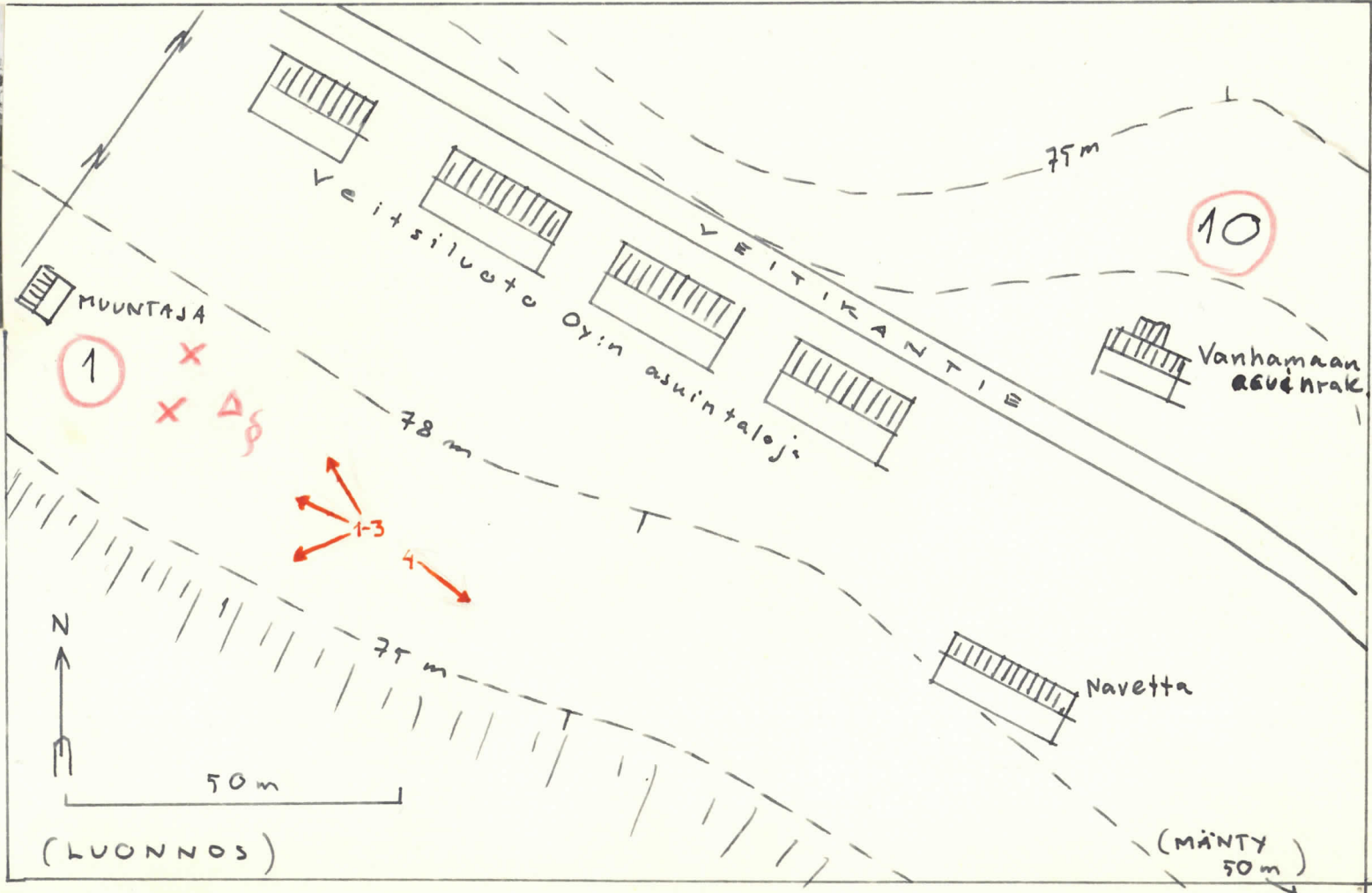
F.18607 3

F.18606

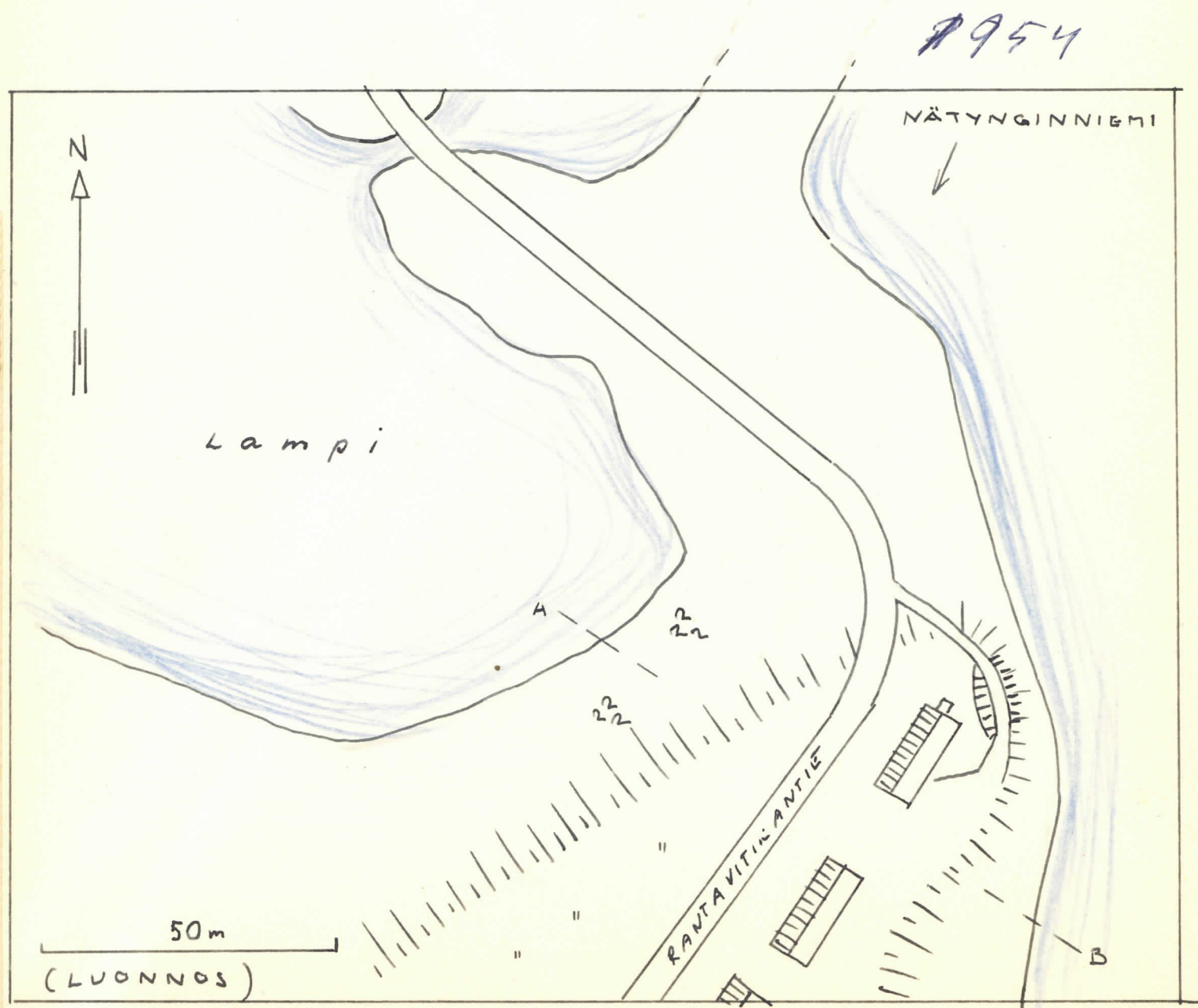
F.18610

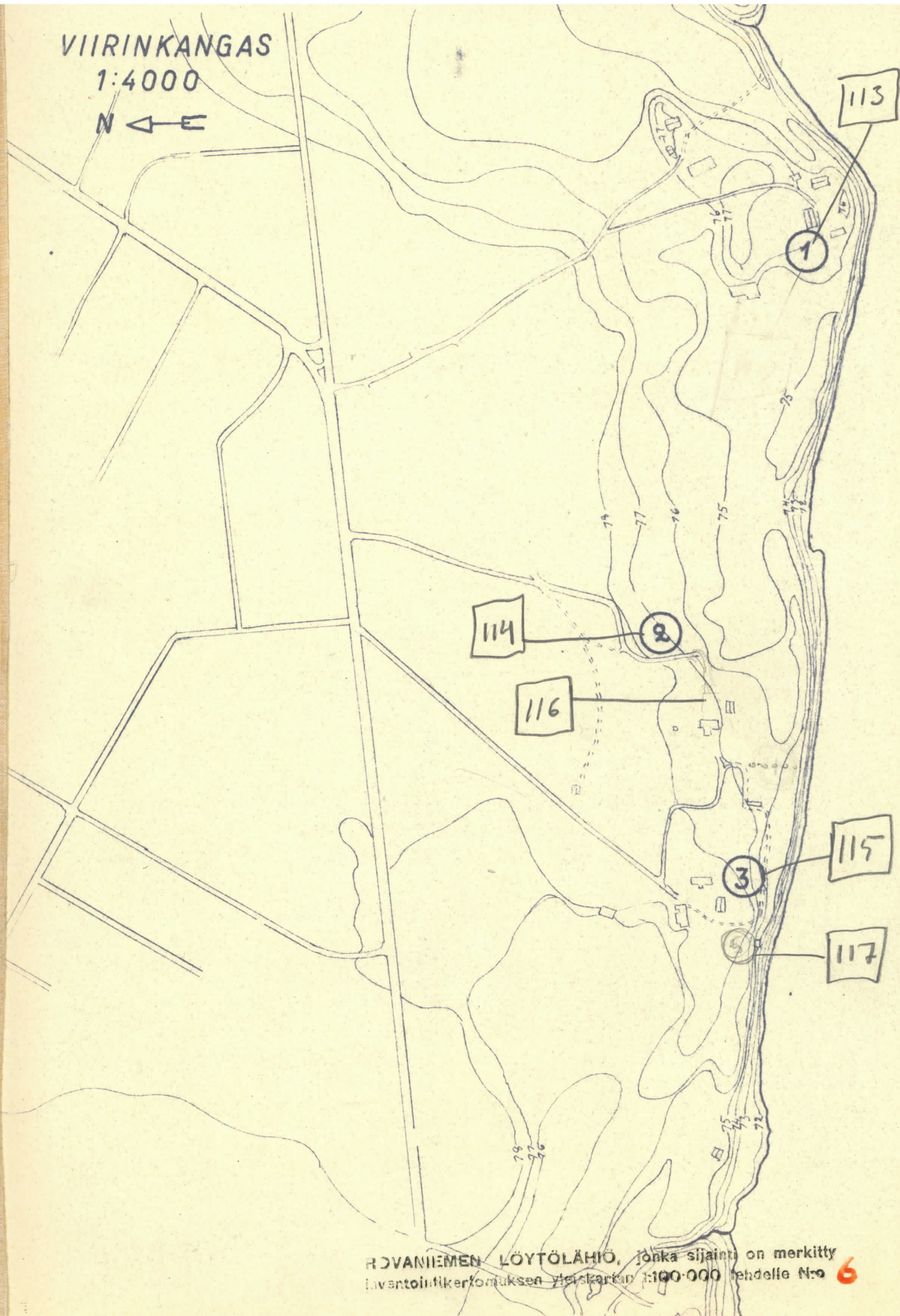
x = kivesineiti

Δ = kvartsia

8 = "hiilikerrus ja saviahtamaloja"

~~N~~ $\triangleleft$ E

ROVANIEMEN LÖYTÖLÄHIÖ, jonka sijainti on merkitty inventointikarttakuksen viitekirjan 1:100 000 lehdelle N:o

VIIRINKANGAS 1.

113

per. 3612 07

(Rovaniemi, kartta 6)

Rovaniemen kauppala.

Talo: Liitosalahirttiö RN:o 15:14 (Hirttiö)

Omist: Niilo Mölläri

Os: Rovaniemi, Viirinkangas.

82

KM 1969:91

283

KM 13485:1-2

x = 7710

y = 4204

z = 76 / per. t.
76-77 / i.v.

Löytöpaikka sijaitsee kauppalan eteläosassa Kemijoen pohjoisenpuoleisella rannalla "Kotaniemi" nimisellä paikalla, jolla ovat Hirttiön talon rakennukset.

Esineet 13485:1-2 on löydetty 1945 sodanjälkeen Hirttiön asuinrakennuksen raunioista, mutta niiden eikä muidenkaan kiviesineiden alkuperäisiä löytöpaikkoja ei talossa tiedetty varmemmin. Isäntä arveli esineitä löydetyn aikaisemmin rakennusten lännenpuolisilta rinnepellolta. Niiltä ei löytynyt inventoinnissa 1954 mitään asuinpaikkaan viittaavaa paitsi että alue on täsmälleen samalla korkeudella kuin lännempänä sijaitsevat asuinpaikat Viirinkangas 2 ja 3.

per. 3612 07

VIIRINKANGAS 2.

114

x = 7720

y = 4172

z = 77.5 / per. t.
~77 / i.v.

Rovaniemen kauppala

Talo: Mäkihirttiö
tontti 15/12 (asuu Unto Sälevä)

Omist: Kallioniemen perikunta

Os: Rovaniemi, Viirinkangas.

284

13486:1-3

Löytöpaikka sijaitsee etelänpuoleisessa loivassa rinteessä Kemijoen rantatörmästä n. 150 m pohjoiseen.

Esineet 13486:1 ja 2 kerrottiin löydetyn Unto Sälevän uudisrakennuksen perustaa kaivettaessa kesäkuussa 1953. Löytäjät arvelivat esineiden tulleen ruskeasta hiekasta 1 m syvyydestä. Inventoitaessa 1954 löytyi uudisrakennuksen eteläpuolelta perustustöissä kaivetusta maasta kvartsi 13486:3. Koska paikka on näiden löydösten lisäksi maastosta päätellen muinaisella rantapenkereellä ja samalla korkeudella (77 m) kuin useat muut ympäristön kivistiset löytöpaikat, on sitä syytä pitää kivistisenä asuinpaikkana.

Kulttuurikerroksen syvyyden määrittäminen tällä alueella oli varsin vaikeaa, sillä kaikkeasta päätellensuurettulvat ovat Viirinkankaan kohdalla Kemijoen varressa liikutelleet aikojen kuluessa suuria maamääriä. Sälevän tontilta Kemijoen rantaan johtavalta polulta (kuva 4) tapasin itse paikan, jossa oli havaittavissa hiilikerros n. 1 m:n syvyydessä. Läheisessä naapurissa Saastamoisen huvilassa oli niin ikään mm. antennitankoa pystytettäessä tehty huomioita n. 1 m:n syvyydessä olleesta "tuoreesta ruhosta", j.n.e. Näin ollen saatta Sälevän rakennuksenperustan kaivajien käsitys, että kiviesineet olisivat olleet 1 m:n syvyydessä, olla oikea.

Valokuvat:

1-3) panoraama otettu Sälevältä Kemijoen rantaan johtavalta polulta itään. Vasemmalla Sälevän uudisrakennus, jonka oikealta puolelta kaivetusta maasta löytyi kvartsin palanen. Taustalla kuvien 2 ja 3 yhtymäkohdassa Hirttiön rakennuksia (Viirinkangas 1).

4-5) panoraama otettu samalta paikalta kuin edellinen, mutta etelään. vasemmasta reunasta polulta löydettiin yllä mainittu hiilikerros 1 m:n syvyydestä (x).

Rovaniemen kauppalan liitosalue
Talo: Mortti (ent. Nyborg) RN:o 33:3
Metsäntutkimuslaitos (pohj. hoitoalue Viirinkangas)
Omist: Suomen valtio

Tutkimuslaitoksen johtaja:
Metsänhoitaja Väinö Sandström
Os: Rovaniemi, Viirinkangas

(29) KM 2110:11

Löydöksiä:

TORNION MUSEO, "Insinööri Avela toimittanut toistakymmentä vuotta sitten verkonpaimon", ilmeisesti reikäkiven (tieto saatu metsänhoitaja Sandströmiltä)

Prof. Olli Heikinheimon kokoelmassa Helsingissä on muutamia n. vuosina 1939-40 sinne Tutkimuslaitokselta lähetettyjä talttoja (tieto saatu kuin ed.)

KM 13487:1-3 vuoden 1954 inventoinnissa kerätyt löydökset.

(285)

(402) KM 14077:1-6

Löytöpaikka sijaitsee etelänpuoleisella rinteellä muutaman kymmenen metrin päässä Kemijoen rantatörmästä pohjoiseen, Metsäntutkimuslaitoksen taimitarha-alueella. Maaperä on tällä kohdalla hiekkaa tai lietettä.

Useimmat aikaisemmin löydetty esineet Metsäntutkimuslaitoksen johtaja ilmoitti olevan peräisin pääarakennuksen läheisestä rint eestä, johon oheisessa luonnoksessa on merkitty joukko inventoinnissa 1954 poimittujen kvartsien paikkoja. Kvartseja löytyi kauempaakin, läheltä Saastamoisen huvilan raja-aitaa, mutta nekin samalta abraasioluiskalta kuin em. löydökset.

Valokuvat:

1-4) panoraama otettu Saastamoisen raja-aidalta länteen. Kuvassa 3 tutkimuslaitoksen päärakennus, jonka edustalta on löydetty runsaasti kivi-esineitä ja kvartsinpalasia.

5-6) Päärakennuksen edustalla oleva löytöpaikka kuvattuna samasta suunnasta kuin edellinen, mutta lyhyemmän matkan päästä.

116

VIIRINKANGAS 4.

(Rovaniemi, kartta 6)

Rovaniemen kauppalan liitosalue
 Talo: Mäkihirttiö
 huvila Kesäranta
 Omist: Toim.joht. Hugo Saastamoinen
 Os: Rovaniemi, Pirkkak. 2.

x = 77 20
 y = 41 67
 z = m. 77/per. 2
 77-78 / i.v.

Alue sijaitsee löytöpaikkojen Viirinkangas 2 ja 3 välissä. Siitä ei ole toistaiseksi saatu mitään löydöksiä, mutta vuosien mittaan on maan kaivussa tehty parissa paikassa huomioita, joilla lienee merkitystä ympäristön kivik. asuinpaikkojen tutkimuksessa.

Toim.joht. Saastamoinen ilmoitti minulle, että hänen huvilansa koillispuolelle n. 20 vuotta sitten antennikuoppaa kaivettaessa löydettiin 1,5 m:n syvyydestä "kortetta, joka oli sisältä aivan vihreää".

Antennikuopasta n. 40-50 m itään, Kesärannan ja Kallioniemen huvililan rajalta, ilmoitti Kallioniemen isäntä löytäneensä ojaa kaivaessaan "mustan kerroksen n. 50 cm syvyydestä".

Tässä mainitut seikat lienevät todisteita muinaisista tulvista, jotka ovat liikutelleet maita tällä alueella kuten edellä jo on mainittu (Viirinkangas 2). Havaitut mustat maat ja kortteet näyttivät kuuluvan samaan korkeuteen, josta joenrantaa lähempänä olevasta abraasioluis-kasta poimittiin asuinpaikkaa Viirinkangas 3 inventoitaessa joukko kvartsi-iskoksia, myös aivan Saastamoisen huvilan läheltä.

Valokuvat:

1-3) panoraama otettu Metsäntutkimuslaitoksen ja Kesärannan rajalta itään. Vasemmalla Saastamoisen huvilan rappuset ja keskellä abraasioluiska, josta n. 10 m lännempää poimittiin joukko kvartsi-iskoksia.

Kuvat 1

F.18591 2

F.18592 3

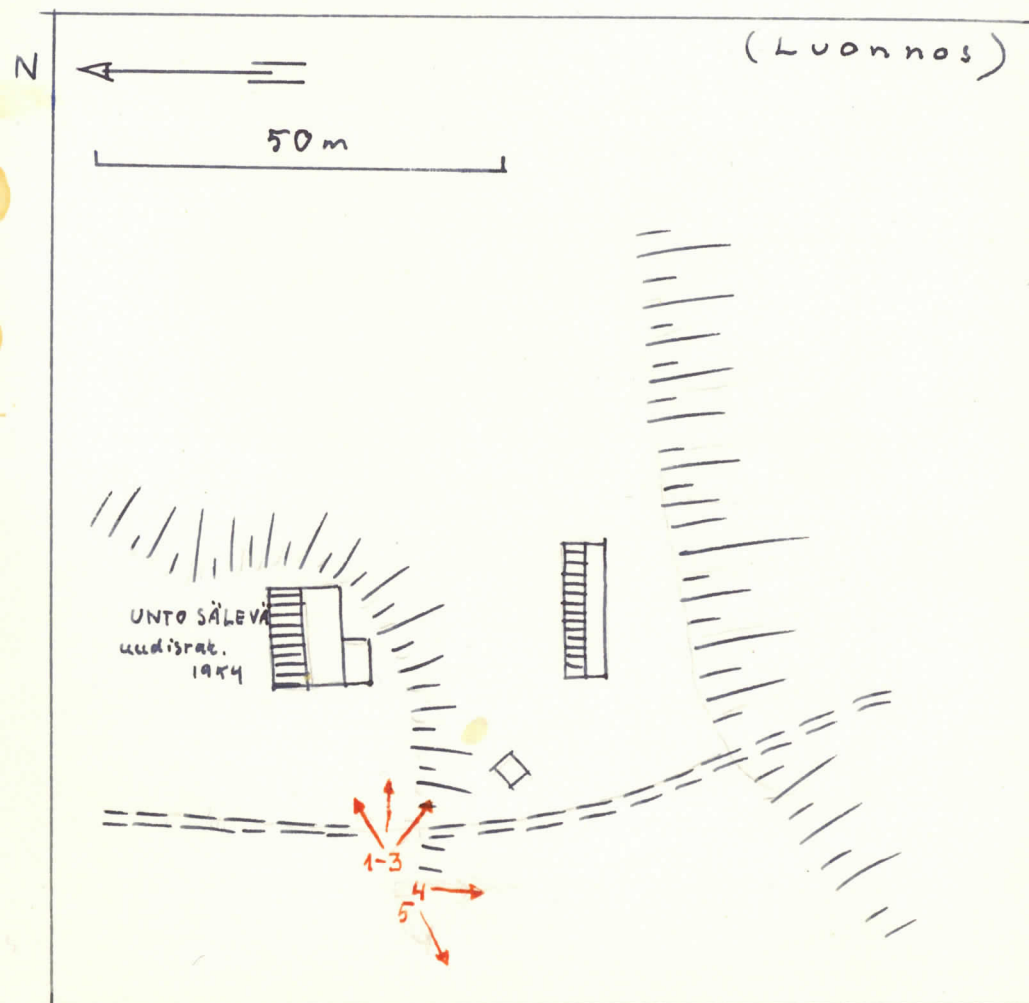
F.18593

4

F.18594 5

F.18595

x = löytöpaikka

Kuvat 1

F.18602 2

F.18601 3

F.18600 4

F.18599

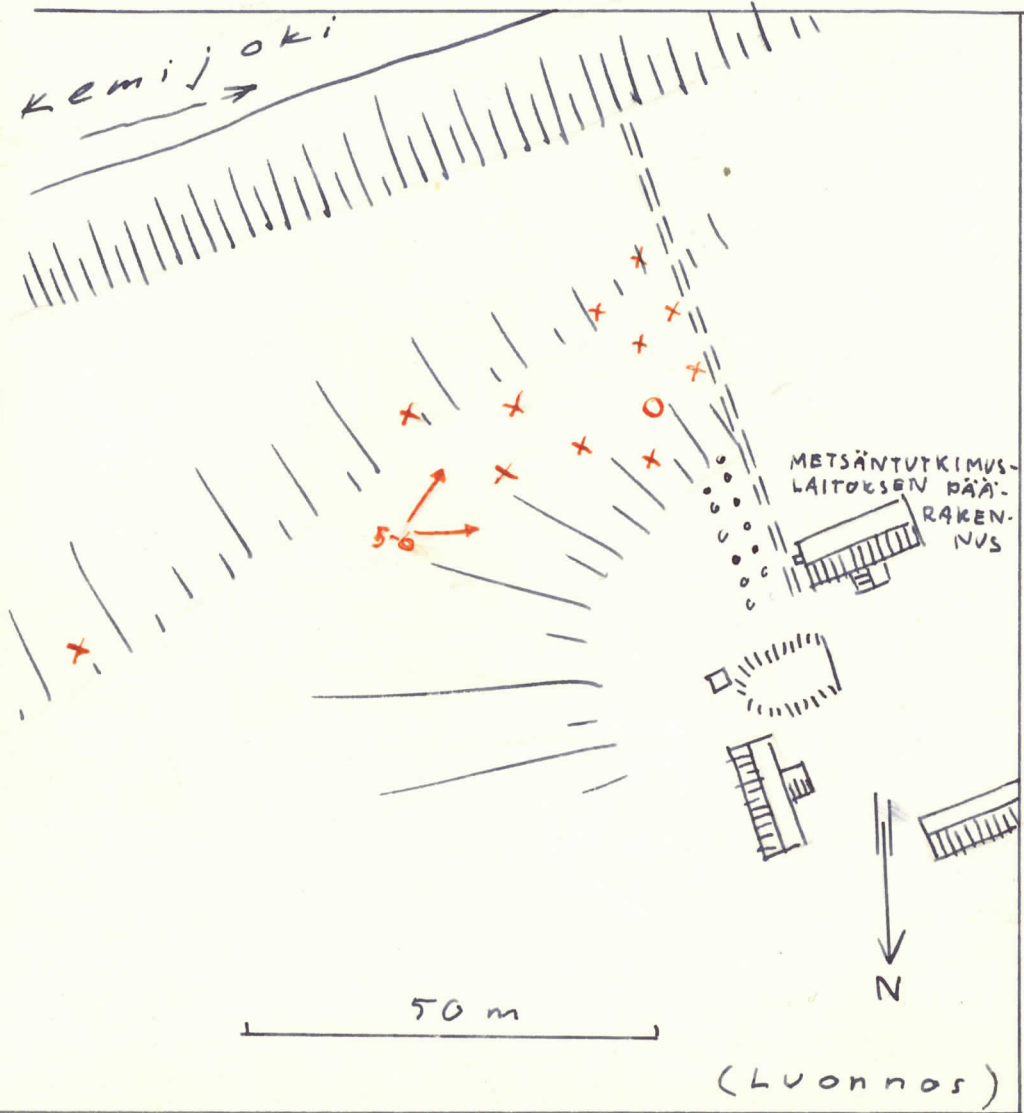

5

F.18614 6

F.18613

x = kvartseja
o = "verkonpaine"

Kuvat 1

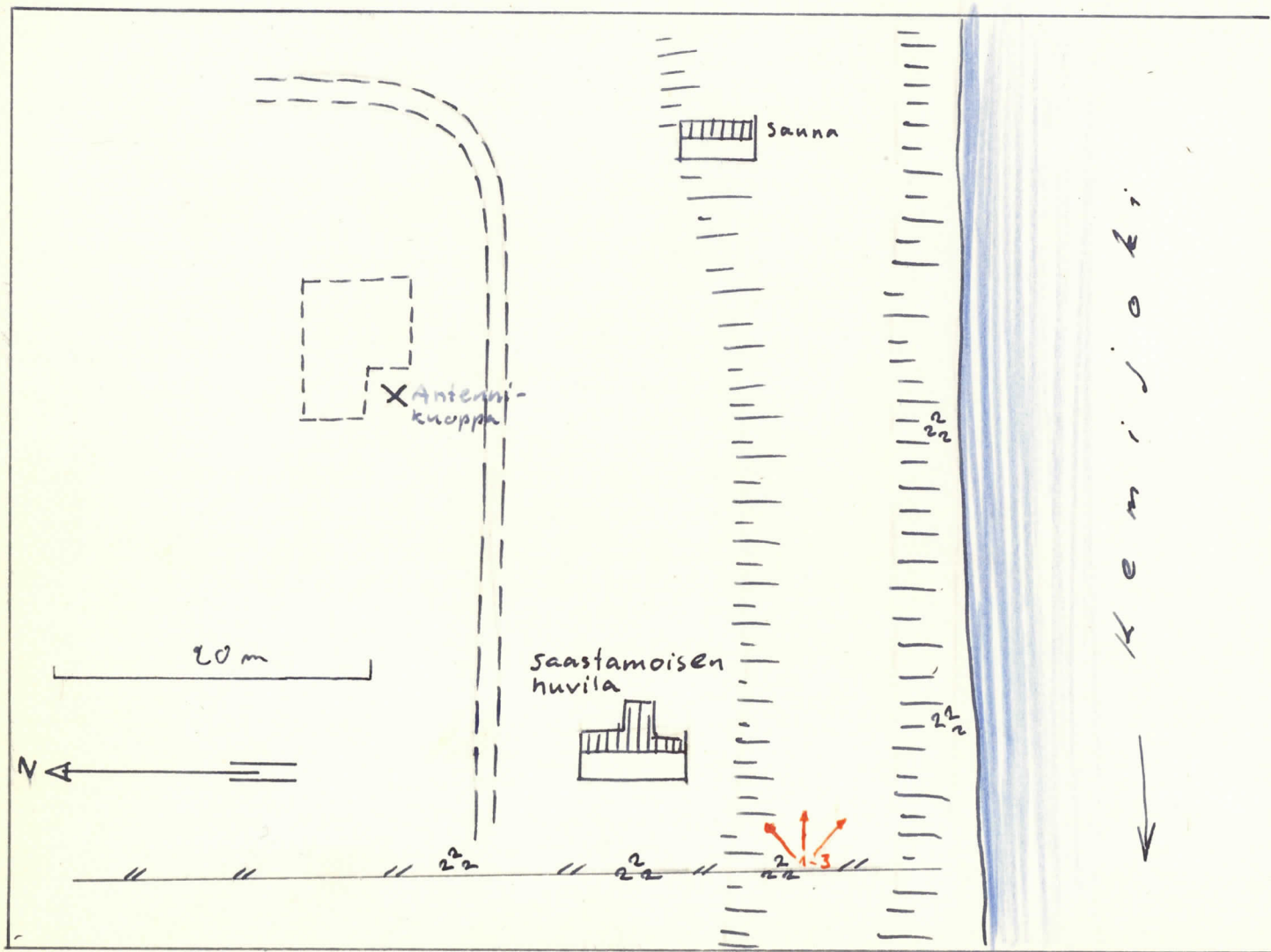
F.18605 2

F.18604 3

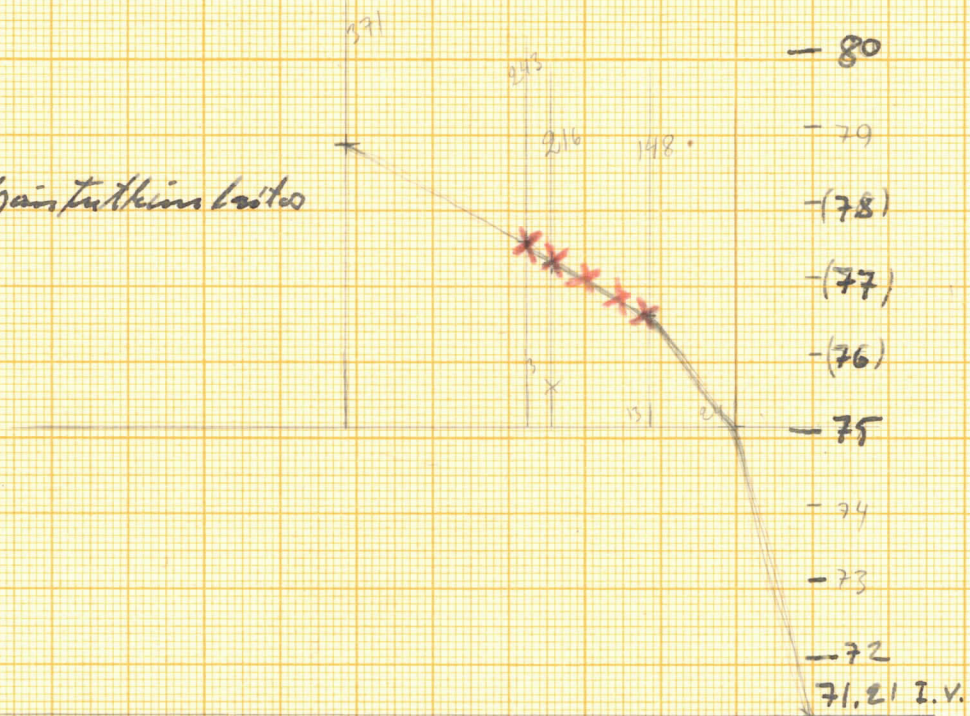

F.18603

Vitaintyos 4

Rovaniemi, Metsäintuhtien laitos

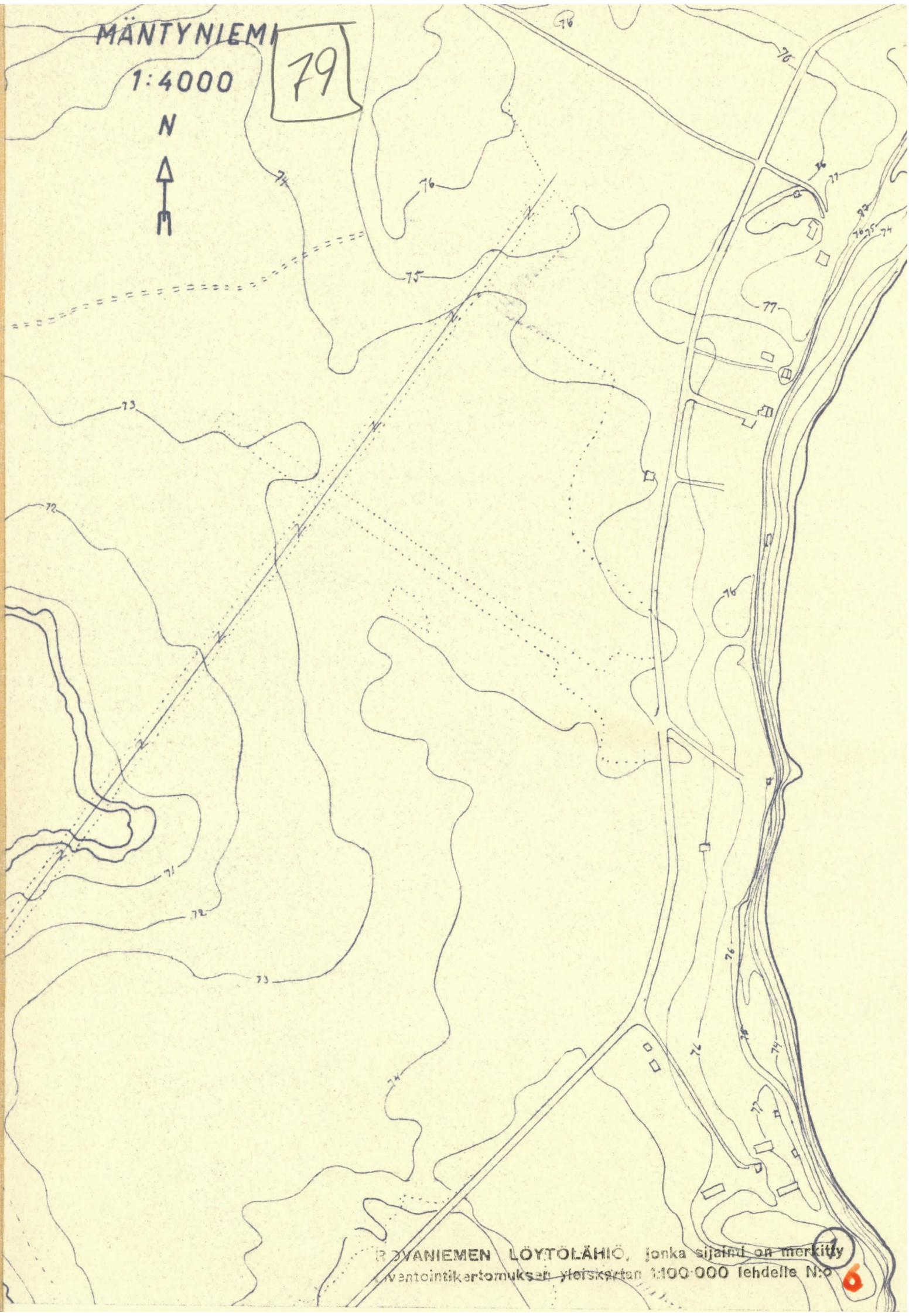
MÄNTYNLEMI

1:4000

N

79

POYANIEMEN LÖYTÖLÄHIÖ, jonka sijainti on merkitty
eläintointikartomuksen yleiskartan 1:100 000 lehdelle N:o

MÄNTYNIEMI 1.

79

(Rovaniemi, kartta 6)

Kylä: Ala-Korkalo
Talo: Mäntyniemi RN:o 30:8
Omist: Kalle Westerlund
Os: Rovaniemi, Ala-Korkalo

KM 3276:19
KM 13488

(286)

Löytöpaikka sijaitsee Kemijoen länsirannalla n. 70 m kaakkoon Mäntyniemen pihasta, kilometrin verran Kuolajoen suulta pohjoiseen. Esineen 3276:19 löytämisestä Mäntyniemen talossa ei tiedetty mitään, mutta löytäjä August Westerlund on talon nykyisen omistajan isä. Inventoinnissa 1954 tarkastettiin pihamaan etelä- ja kaakkoispuolella olevia pelloja, joista löytyi tosin vain yksi epämääräinen kavartsin palanen luonnokseen merkityltä kohdalta (x) perunapellosta. Löytökohdan korkeus (76-77 m) on sama kuin useiden muiden lähiseudun kivikautisten asuinpaikkojen. Pelto on hiekkaa tai hiekkamultaa.

Valokuva:

1-2) panoraama otettu Mäntyniemen perunakellarin lounaispuolelta itään. Vasemmalla perunakellaria ja perunapellossa merkityllä kohdalla (x) kvartsin löytöpaikka abraasioluiskassa. Taustalla puiden takana oikealle virtaavaa Kemijokea.

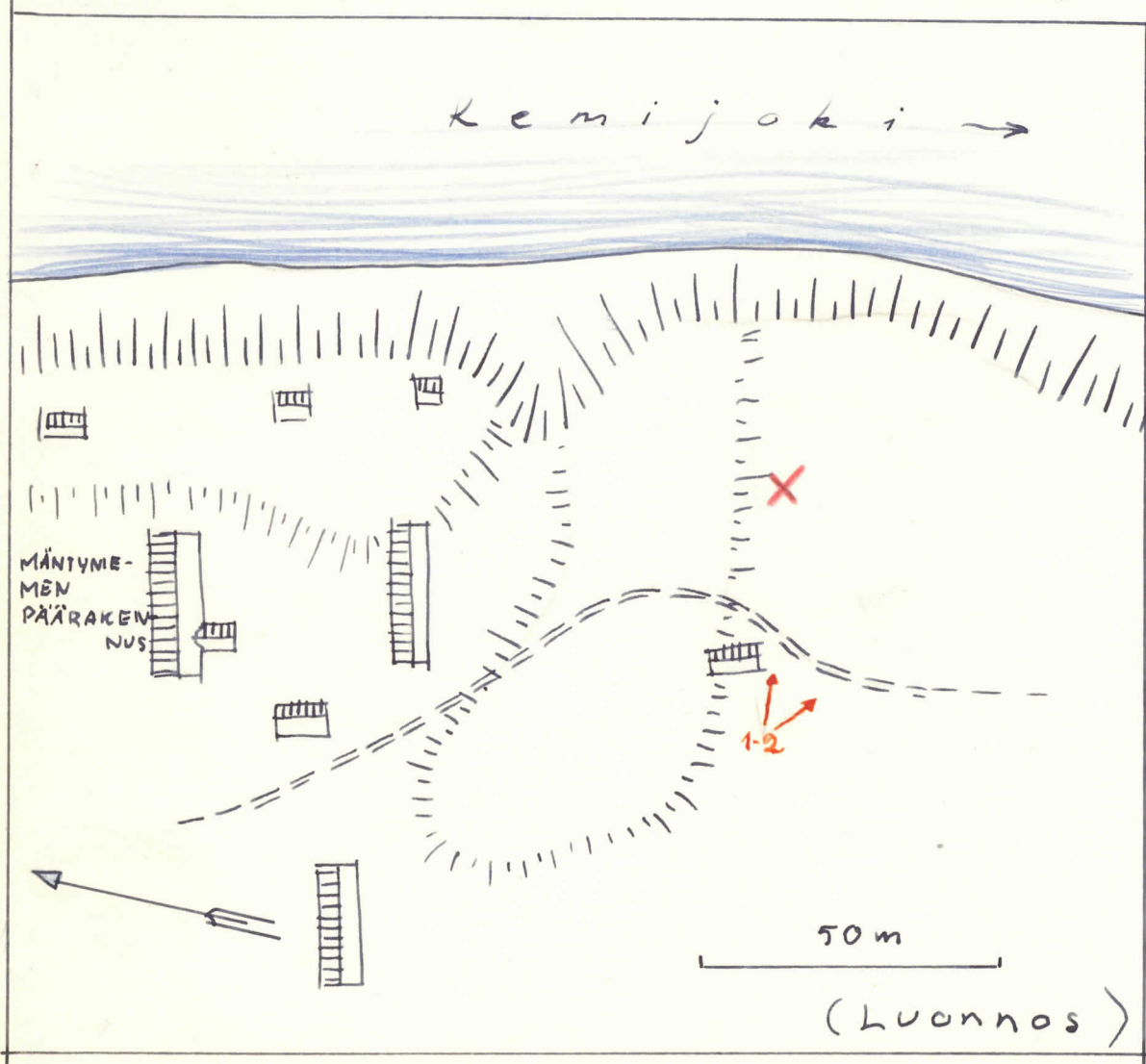
A. E-E. 1956

Kuvat 1

F.18612 2

F.18611

Mäntymäen 1

Alakorko, Mäntymäen

17.00 - 70.91 I.V. - 1.50 + 0.40

KUOLAJOKI

1:4000

K

u

o

1

118

α

1

119

120

2

3

5

122

7375

121

4

ROVANIEMEN LOYTÖLÄHÖ, jonka sijainti on merkitty
vantaointivertailun yleiskartan 1:100 000 lehdelle Nro 6

KUOLAJOKI

1:4000

N

K

U

O

I

O

J

O

K

I

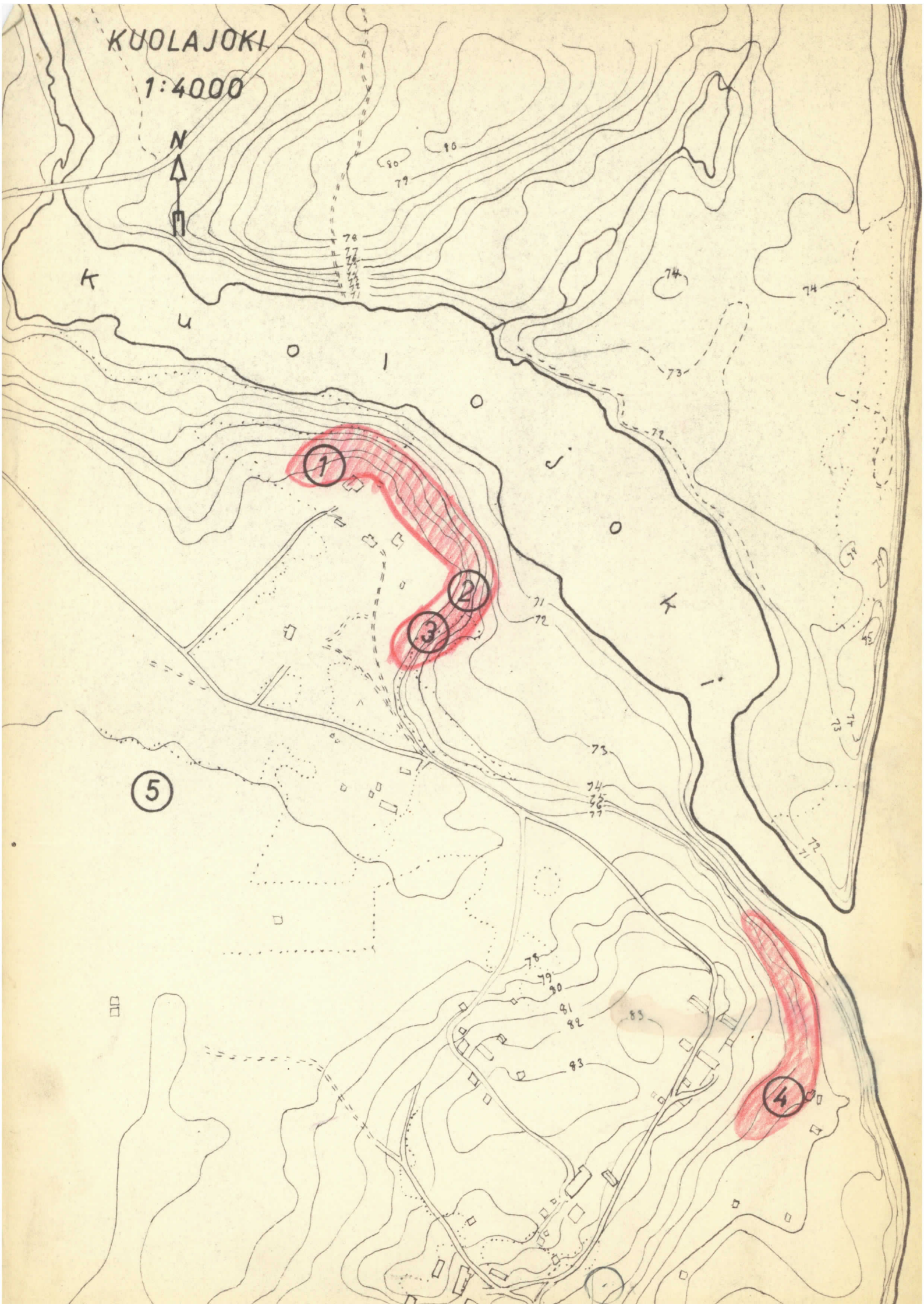
5

1

2

3

4

118

KUOLAJOKI 1.

(Rovaniemi, kartta 6)

Kylä: Ala-Korkalo
Talo: Kuola-Huhta RN:o 30:40
Omist: Johan Arnold (Janne) Heikkinen
Os: Rovaniemi, Ala-Korkalo

x = 75 37

y = 38 43

z = 77-78/1.V

2242 KM 10427:1-2
287 KM 13489:1 ja 3

-8

Löytöpaikka sijaitsee Kuolajoen suusuvannon etelärannalla, joen suulta 600 m luoteeseen, Heikkisen rakennusryhmän rannan puoleisella pellolla. Kuolajoki 1 käsittää alueen navetan ja saunan väliseltä polulta länteen, siis Heikkisen 'Kotopellon' ja riien luoteispuolella olevan pellon. Molemmilta pelloilta, etenkin 'Kotopellolta', on aikaisemmin löytynyt osittain talteen saatuja ja osittain hukkaantuneita kiviesineitä. Pellot ovat hiekkamultamaata ja pohjoiseen viettävää rinnettä. Inventoinnissa 1954 niitä tarkastettaessa löytyi kynnöksen päältä muutamia kvartseja ja paikoitellen oli havaittavissa selvästi ympäristöään punaisempaa maata, lisäksi sain isännältä riien luoteispuolelta löydetyn esineen (13489:1). Tämän pintapuolisen tarkastuksen perusteella rajoitin punaisella katkoviivalla oheiseen luonnokseen (KUOLAJOKI 2) alueen, jolta tavattiin em. merkkejä kivikautisesta asuinpaikasta. - Ks. myös kert. "Jorma Leppäahon kivikautisista tutkimuksista Rovaniemen pitäjässä v 1935-1936", s. 9, V.

Valokuvat (kuvaliite):

1-12) panoraama otettu pellolta Heikkisen aitan ja riien pohjoispuolella.
1-4) etualalla peltoa aitan (vas.) ja riien (2) pohjois- ja luoteispuolella, josta tavattiin kulttuurimaan jäännöksiä. Riien takaa oikealta löydetty KM 13489:1.

5-9) Näköala Kuolajoen suusuvannolle, joki virtaa oikealle.

10-12) Heikkisen 'Kotopelto', etualalla, pellon takana (11) sauna ja navetta (12). Maa pellon pinnalla oli punertavaa hiekkamultaa, josta löytyi muutamia kvartseja ja josta on aikaisemmin löydetty kiviesineitä,

kaukana taustalla saunan oikealla puolella näkyy Rantatalon rakennuksia (Kuolajoki 4).

13) otettu heikkisen pihalta pohjoiseen. Kuvan keskellä koivun juurella kp. = 80.86 m y.m.p., koivujen takana 'Kotopellon' kulttuurimaata.

A. E-E. 1956

Kuvat 1

F. 18464

2

F. 18463

3

F. 18462

4

F. 18461

5

F. 18460

6

F. 18459

7

F. 18458

8

F. 18457

9

F. 18456

10

F. 18455

11

F. 18454

12

F. 18453

13

F. 18465

[Karttaluomo : ks. Kuolajoki 2)

per. 3612 04

Kylä: Ala-Korkalo
Talo: Kuola-Huhta RN:o 30:40
Omist: Johan Arnold (Janne) Heikkinen
Os: Rovaniemi, Ala-Korkalo

x = 75 25

y = 38 55

z = m. 76 / i.v.

188-189

KM 10164:1-4

224 KM 10427:2 (ks. myös Kuolajoki 1)

288 KM 13489:2 ja 3

264 KM 13260:1-2

Löytöpaikka sijaitsee Kuolajoki 1:stä itään, käsittäen peltosarat Heikkisen navetalta saunalle ja rantaan johtavalta polulta kaakkoon raja-aidalle saakka, Niemisen 'Nokkapellon'.

- Ks. myös "Jorma Leppäahon kivikautisista tutkimuksista Rovaniemen pi-täjässä v. 1935-1936", s.9, v.

Heikkisen isännän tärkeimmäksi ilmoittama löytökohta, josta hän on löytänyt mm. esineen KM 13489:2 ja todennut maan alla olevia "liedensi-joja", on merkitty kuvallitteen luonnoksen oikeaan laitaan. Paikka sat-tuu punaisella katkoviivalla merkityn ~~kvartseja~~, kulttuurimaahan viit-taavan, osittain punaisen värisen pellon osan reunaan. Ilmoitetut liesien kohdat sijaitsevat tämän pellon osan alapuolella, ~~ilms~~ abraasioluiskan puolivälissä. Tälle kohdalle kaivetusta koekuopasta tuli esille puh-dasta hiekkaa (kuva 15, oikea reuna). - 'Nokkapellon' voimakkaimmin pu-naisen värinen maa on koekuopasta 5-7 m rinnettä ylöspäin, sähköpylvään lähetyvillä (kuva 14).

Valokuvat (kuvaliite):

14-16) panoraama otettu luoteeseen kohdalta, joka sijaitsee Kuola-Huhdan ja Huhta-Niskan raja-aidalla abraasioluiskan alapuolella.

Vasemmalla (14) pylvään paikkeilla hyvin punaista maata, kuva 15 keski-kohdalta löydetty mm. KM 13489:2 ja sen oikeaan reunaan oraspellon lai-taan kaivettu edellä selostettu koekuoppa, taustalla oikealle virtaavaa Kuolajokea (16).

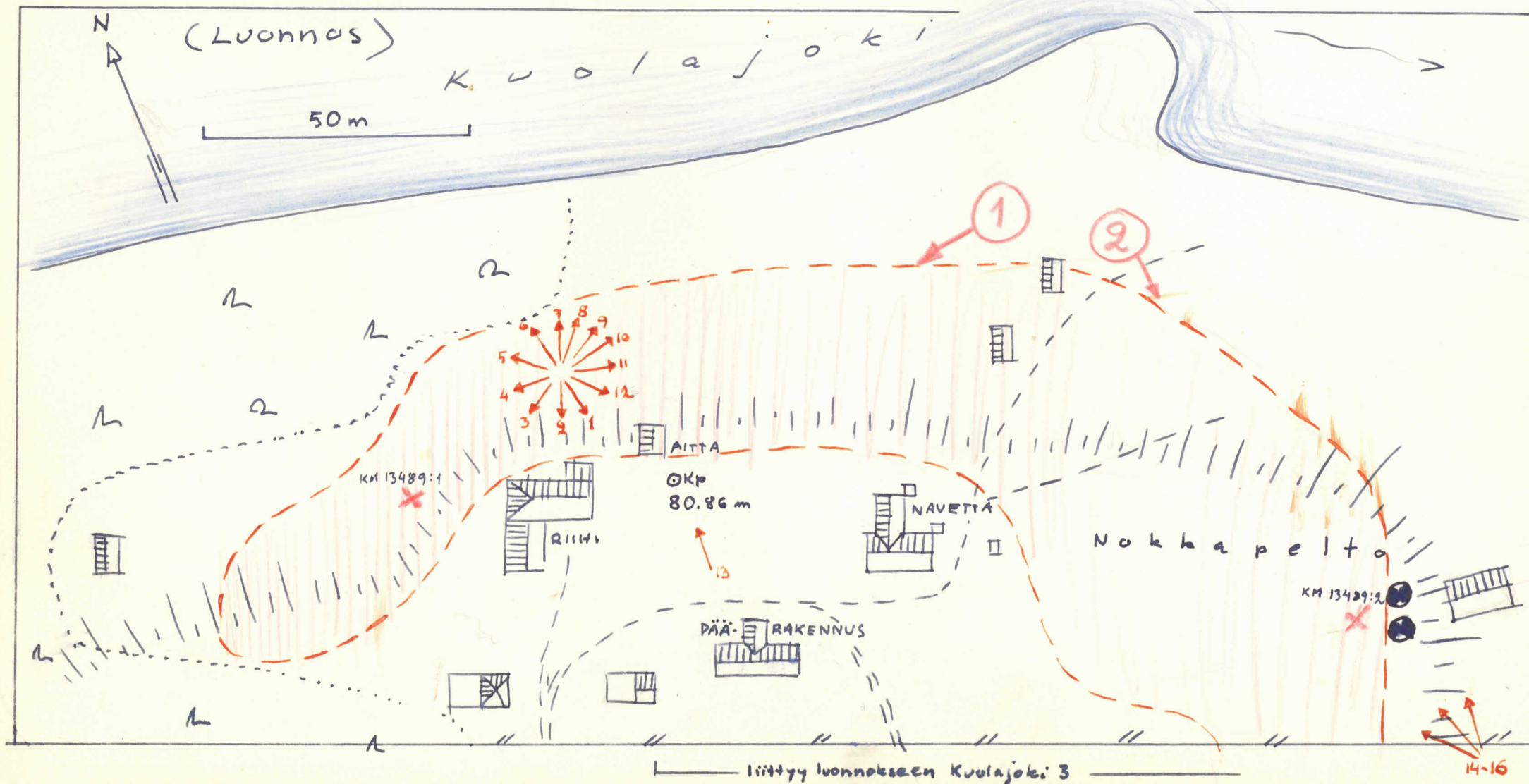
Kuvat 14

F.18450 15

F.18451 16

F.18452

⊗ = "liedensija"

190

per. 3612 04

KUOLAJOKI 3.

(Rovaniemi, kartta 6)

Kylä: Ala-Korkalo
Talo: Huhta-Niska RN:o 18:10
Isäntä: Henrik Niska
os: Rovaniemi, Ala-Korkalo
(maanomist. Henrik Niskan tytär Tyyne, osoite Helsinki)

x = 75 22

y = 38 52

z = m. 77/i.v.

(190) KM 10164:5, löydetty "Janne Heikkisen pellolta asuinrakennuksesta 60 m etelään". Ilmansuunnan ja matkan perusteella kysymys lienee Henrik Niskan pellosta eli Kuolajoki 3:sta.

(289) KM 13490:1-2

Löytöpaikka sijaitsee välittömästi Kuolajoki 2:sta lounaaseen ja liittyy eteläisimpänä osana Kuolajoki 1 ja 2:ssa selostettuun, niiden karttaluonnokseen punaisella rajoitettuun kulttuurimaa-alueeseen.

Henrik Niskan ilmoituksen mukaan suurin osa hänelle selostamistani KM:n luettelossa olevista "Kuolajoen Heikkisen" löydöistä on tosiasias-
hän maaltaan, Huhta-Niskasta peräisin. Löydökset ovat vaan "tulleet
usein kuljetetuksi Heikkisen taloon, josta ne on toimitettu museoihin".
- Henrik Niska ilmoitti lisäksi todenneensa luonnokseen merkityiltä koh-
dilta "liedensijoja". Ne ovat täsmälleen samalla korkeudella kuin Kuo-
lajoki 2:n liedet, sijaiten niin ikään abraasioluiskan puolivälissä.
Liesien lähetyviltä oli löydetty teelmä KM 13490:2 ja abraasioluiskan
yläpuolella sijaitsevalta pellolta kerättiin inventoitaessa 1954 kynnök-
sen päältä kvartseja 6 kpl (13490:1).

Valokuva (kuvaliite):

17) otettu em. pellon etelänurkasta koilliseen, oikealla pensaikon reu-
nassa "liedensijoja" ja vasemmalla kulttuurimaan jäännöksiä. Taustalla
A-pylvään vierellä Kuolajoki 2:n keskeisin löytöpaikka.

A. E-E. 1956

KUOLAJOKI 4.

121

(Rovaniemi, kartta 6)

x = 7480

y = 3884

z = 76-77 / I. V.

Kylä: Ala-Korkalo
 Talo: Rantatalo RN:o 18:9
 Omist: Kalle Niska
 Os: Rovaniemi, Ala-Korkalo

40 KM 1510

498 KM 15006:1

86 KM 1969:95-97

KM 3276:14-16,24

185 KM 10162:1-2

290 KM 13491:1-3

Ilmoitus: Kalle Niska luovuttanut v.1954 löytämänsä kivitaltan TVH:n mestari Kyösti Hanhirovälle edelleen "Tornion Museoon toimitettavaksi".

- Ks. myös "Jorma Leppäahon kivikautisia tutkimuksia Rovaniemen pitäjässä v. 1935-1936", s.8, IV.

"Kalle Niskan talo"

130 134

Löytöpaikka sijaitsee Kemijoen länsirannalla käsittäen ensimmäiset rantapellot Kuolajoen suulta Kemijokivartta etelään.

Kalle Niskan kertoman mukaan alueen kiviesinelöydökset ovat miltei kaikki peräisin kaakonpuoleisesta rinteestä Rantatalon asuinrakennuksen ja riiden välillä. Kynnössä tehtyjen havaintojensa perusteella Kalle Niska otaksui kivikautisen asuinpaikan sijaitsevan tarkalleen riiden edustalla kohdassa, joka on karttaluonnokseen merkitty varjostuksella. Siitä oli tullut esille tummempaa maata kuin muualta ja hänen tietääkseen kiviesinelöydöt ovat sillä kohtaa olleet runsaimmat. - Paikalta löytyi inventoinnissa 1954 joukko kvartseja samoin kuin karttaluonnokseen punaisella rajoitetulta, punertavapintaiselta hiekkamultaan osittain oraspelloltakin (13491:2-3). Esineen KM 13491:1 Kalle Niska oli niin ikään löytänyt riiden edustalta, mutta mestari Hanhirovälle luovutettu esine oli löydetty rinteestä ylempää.

Valokuvat (kuvaliite):

1-3) panoraama otettu Rantatalon tien Kuolajoen lähellä olevalta pelto-alueelta kaakkoon, "Pirttipellolle". Vasemmalla Kuolajoen suu ja oikealle virtaavaa Kemijokea (1), keskellä 'kivikautisen asuinpaikka-alueen' alapuolella olevia, löydöttömiä peltosarkoja, oikealla "Pirtti-

pelto", jonka löytörikkain kohta on taustalla näkyvästä riihirakennuksesta oikealle (3).

4) otettu Rantatalon pihasta itään. Riihirakennuksen edessä "Pirttipellon" löytörikkain kohta, taustalla oikealle virtaavaa Kemijokea.

5) löytöpaikka riihirakennuksen edustalla etelästä kuvattuna, riihi oikeassa reunassa.

A. E-E. 1956

199

KUOLAJOKI 5.

nr. 3618 04

x = 75 02

y = 38 27

z = 78-79/1. v.

499 KM 15006:2

Löytöpaikka sijaitsee lähiökarttaan merkityllä kohdalla, n. 550 m Rantatalon pihasta luoteeseen.

Rantatalon isäntä Kalle Niska ilmoittinminulle inventoinnissa 1954, että hän oli useita vuosia sitten tälle kohdalle suolle peltoa raiva-
tessaan löytänyt turpeen alta kiviaseen teelmiä pystyasentoon pistettyinä 5-6 kpl. Ne olivat olleet hänen mielestään samaa kivilajia kuin Pirttipellosta (Kuolajoki 4) löydetty kiviesineet. - Tarkastaessani Kalle Niskan opastuksella löytöpaikan en voinut todeta muuta kuin, että se sijaitsee entisen suon reunassa, kuivan kangasmaan vieressä ja kartan mukaan 78 m korkeuskäyrän alapuolella.

A. E-E. 1956

Kuvat 1

F.18447

2

F.18446

3

F.18445

50 m:n päässä
Kp = 74,69 m

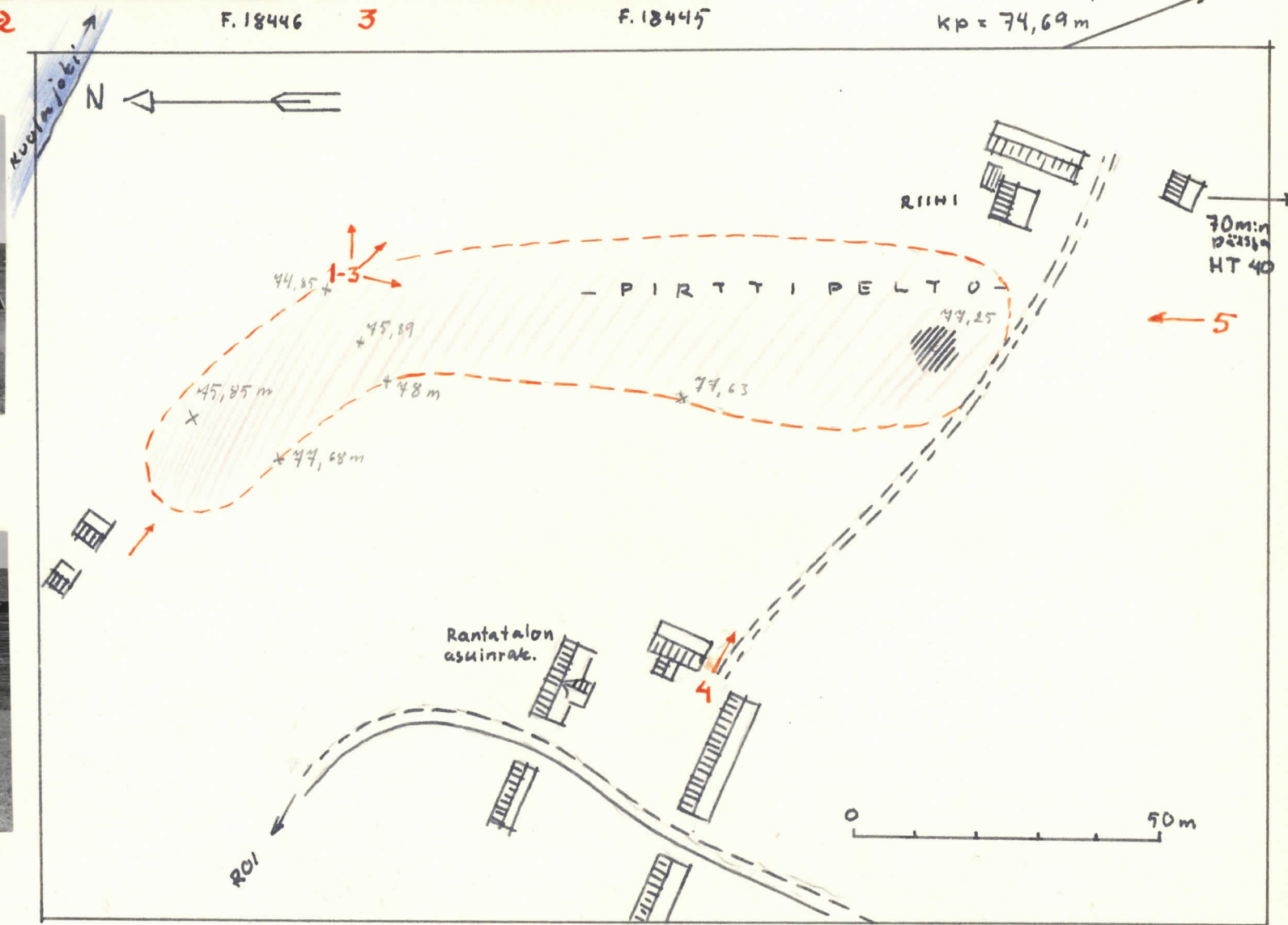
4

F.18443

5

F.18444

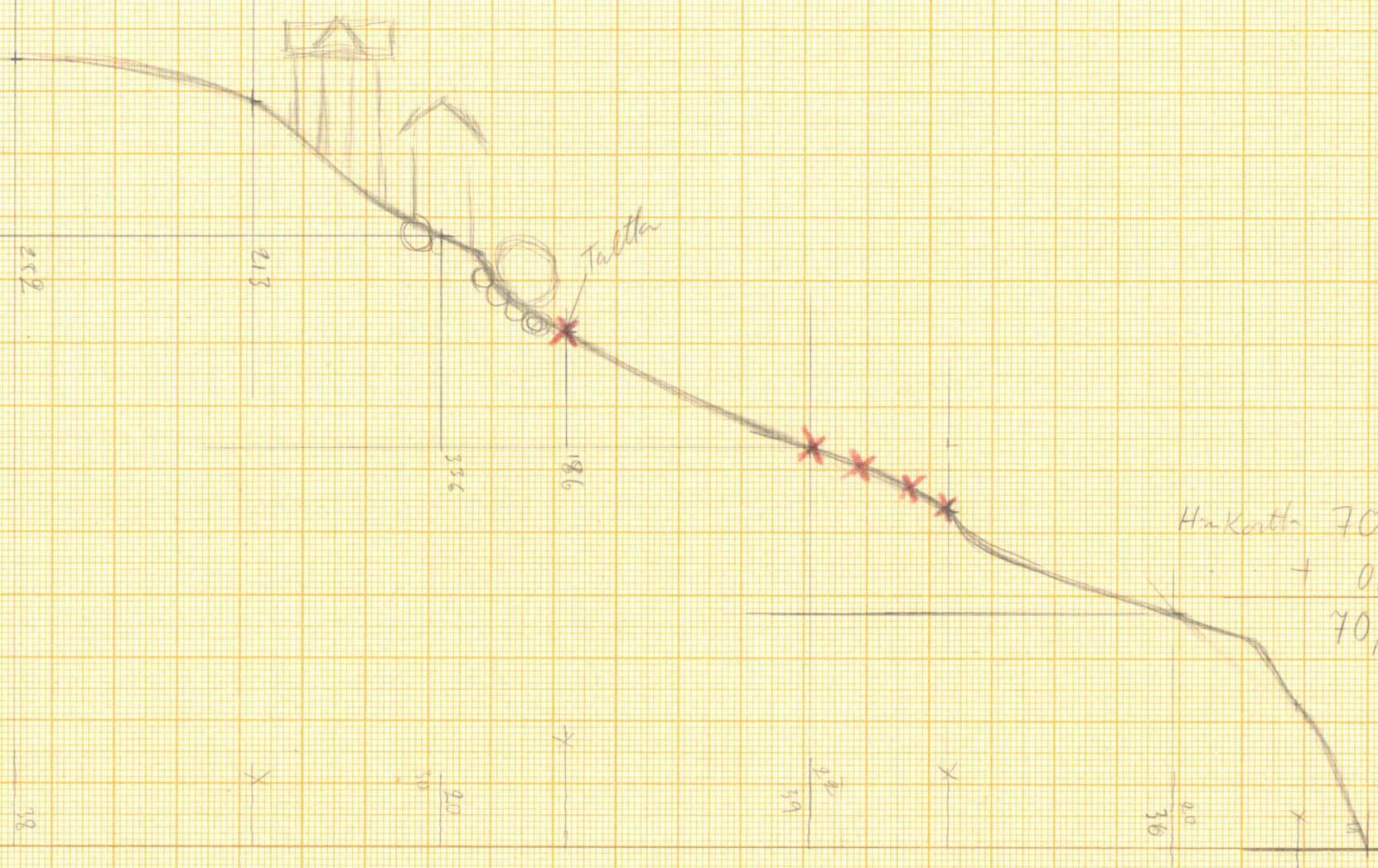

Kuolampi 5

Ala-Korkalo, Rautatalo

710

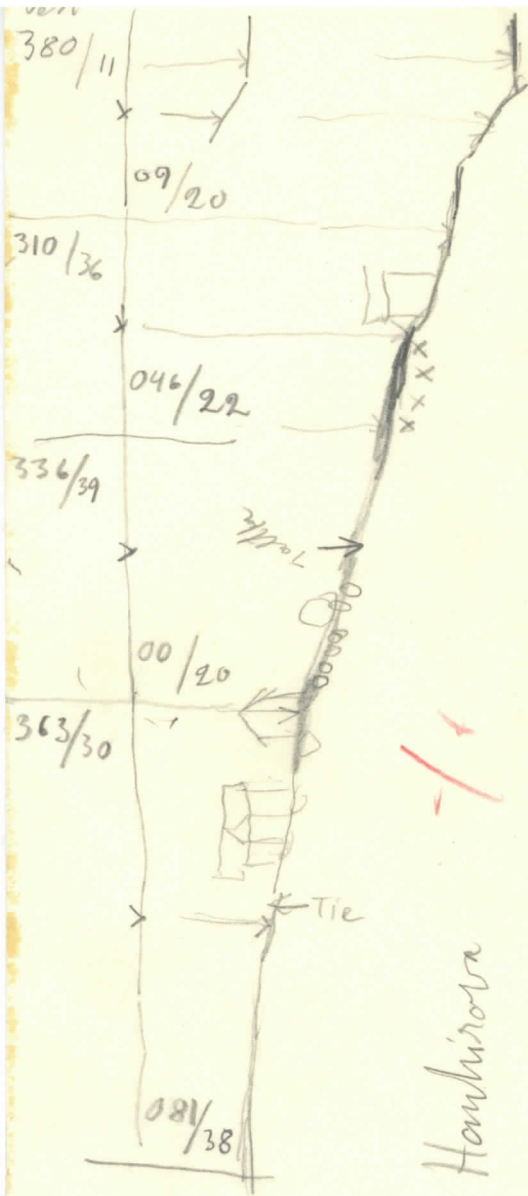
85
84
83
82
81
80
79
78
77
76
75
74
73
72
71

Ri 122

Kusla joki 5

Rautatalo
Kudogori

TVH: m
mer. Kijoti Hamirova

KUOLAJOKI

1:4000

N

78

77

76

75

74

73

72

71

80

79

74

74

73

72

71

72

73

74

73

72

71

78

79

80

81

82

83

83

83

4

1:4000

Random

201-214

17.5

ROVANIEMEN LOYTÖLÄHIÖ, jonka sijainti on merkitty
inventointikartomuksen yleiskartan 1:100 000 lehdelle N:o

6

NISKANPERÄ

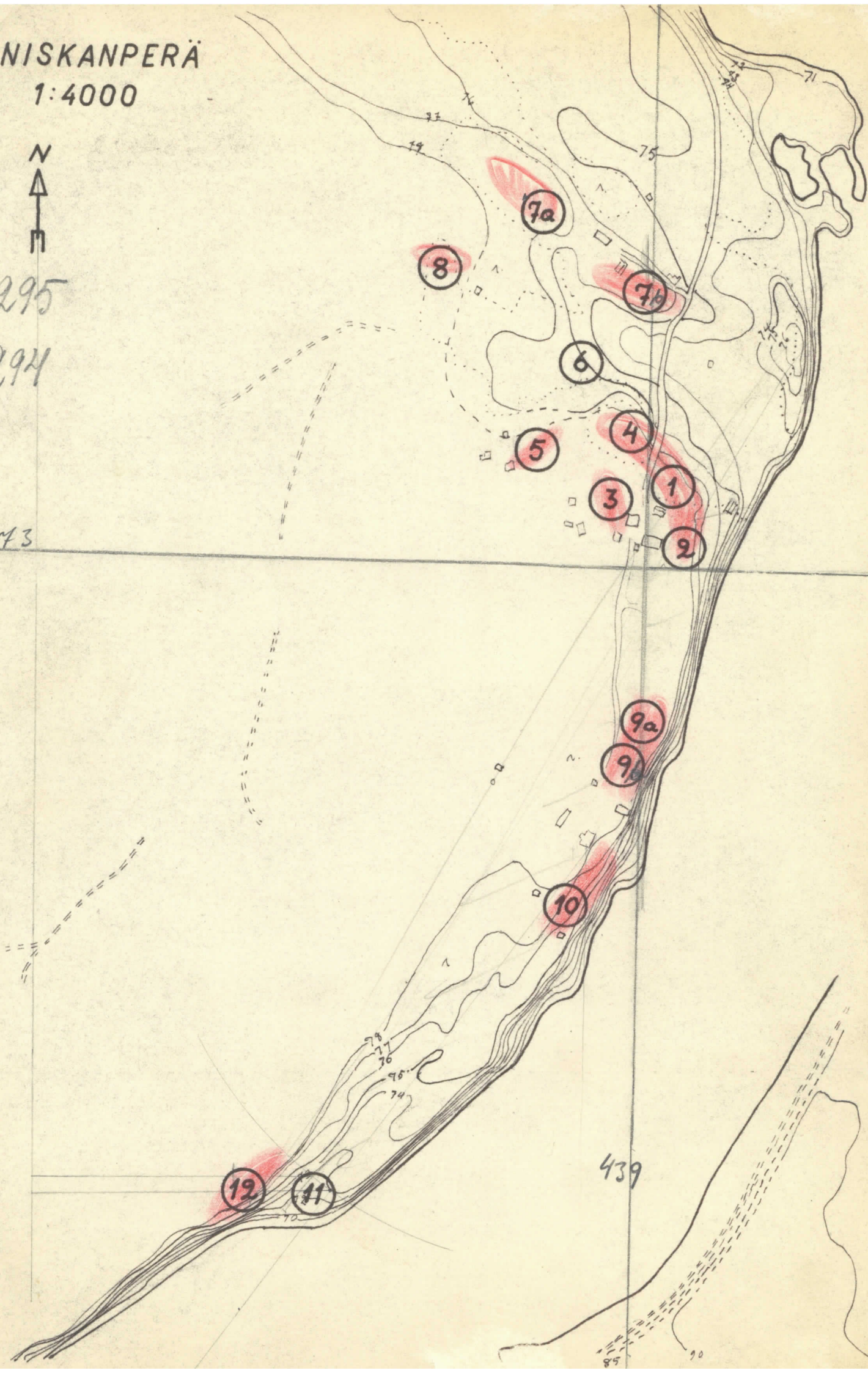
1:4000

295

294

4343

Kylä: Ala-Korkalo.

Löytölähiö sijaitsee Kemijoen länsirannalla 11 - 12 km Rovaniemen kauppalaista virtaa alaspäin, Valajaskosken niskassa. Sen eräässä löytökohdassa on m.ist. J. Leppäaho suorittanut kaivauksia vuosina 1935 ja -36 keräten samalla esineitä lähiympäristöstä. Hänen tutkimustensa tulokset, jotka on esitetty Top.ark. kertomuksessa "Jorma Leppäahon kivikautisia tutkimuksia Rovaniemen pitäjässä v. 1935 - 1936" on yhdistetty ja sovitettu tässä esitettyyn aikaisemman ja myöhemmän Niskanperän löytöateriaalin järjestelyyn.

1800-luvun löydöksiä, jotka kuuluvat Niskanperän löytölähiöön,
mahdollisesti löytökohtaan Niskanperä 1:

OULUN MUSEO 71, 142-3, "Niskan talon pellosta" / K. Moilanen 1896.
KM 3266:22-23, "löyt. isäntä Tuomas Niska talonsa vanhan pirtin perustuksia pelloksi tehdessä" / K. Moilanen -96.
KM 3282:1-3, "löyt. Lanton talon isäntä pellostaan" / K. Moilanen -96.

Seuraavassa on Niskanperän löydökset sijoitettu kukin omaan löytökohtaansa KM:n arkistossa olevien ja tiedustelujen avulla saatujen löytötietojen avulla:

Niskanperä 1.

Talo: Niskala KM: 6232
Omist: Lenne Niska
Os: Rovaniemi, Niskanperä

KM 9972:1-5
KM 10158:1-1017
KM 10160:1-3
~~KM 10161~~
KM 10224:1-11, 18-32
KM 10423:1-1039
KM 10424:1-4, 8-14 (tai Niskanperä 4), 20, 24-26.
KM 10502:3-8
KM 10698:2, 4-6, 8-9, 11-12, *mutta 14 myös täältä alueelta*
KM 13498:1-3
KM 13238
KM 13263:4-6
KM 13267:1-2

Yllä luetellut esineet, joihin sisältyvät myös J. Leppäahon löydökset kaivausalueista I ja II, ovat kaikki peräisin Niskan päärakennuksen pohjoispuolella rinteessä sijaitsevalta pellolta. Pello on Rovaniemelle johtavan kylätien itäpuolella, ja löydökset n. 75 - 77 m korkeuskäyrien välillä.

Ks. myös Niskanperä 6:n yleiskartta 1:1000 ja Niskanperä 1-4:n kartta 1:500, johon on yhdistetty aikaisemmat löytömerkinnät.

Valokuvat (kuvaliite):

3-6) panoraama otettu Niskan päärakennuksen itänurkalta luoteeseen.

Etualalla ko. löytökohta = Leppäahon pelto I, ja sen takana (kuvat 5-6) puiden kohdalla puretun kiviaidan paikka. Leppäahon kaivausalue sijaitsee panoraaman oikeassa reunassa näkyvästä koivusta oikealle, siis kuvan ulkopuolella. Inventoitaessa 1954 oli pelto juuri äestetty ja silloin sen hiekkamultaiselta pinnalta kerättiin yli 160 kvartsi-iskosta, joista 2 oli kaapimia (13498:1-3)

Ks. myös Niskanperä 7:n valokuva, jonka taustalla vasemmalla ko. "pelto I" näkyy.

Niskanperä 2.

202

käsittää Niskalan asuinrakennusten alueen kylätien itäpuolella, kauttaaltaan yli 79 m y.m.p., mukaan luettuna Leppäahon "pelto II". KM 10161:1-4, löydetty navetan luoteisnurkan läheltä, jossa Leppäahon suorittama koekaivaus ei tuottanut tuloksia. KM 10424:6-7, löytöpaikka "pelto II". KM 10424:27-28, löydetty vieläkin ylempää kuin edelliset, mahdollisesti tallin eteläpuolella sijaitsevalta soraiselta mäen nyppylältä tien vieressä, Niilo Niskan asuinrakennuksen luota.

Valokuvat (kuvaliite):

Kuva 1:n oikea alakulma on osittain jo sitä hiekkakuoppaa, jota on oletettava KM 10424:27-28 löytöpaikaksi.

Kuva 2:n oikeassa reunassa mäen takana on "pelto 2".

Niskanperä 3.

203

Talo: Niskala RN: 9232

"Tarhapelto"

Omist: Lenne Niska

Os: Rovaniemi, Niskanperä

KM 10224:12-13

KM 10424:21-23 , 5

KM 10502:1

KM 10698:10

KM 13261:

KM 13499:4-3

Yllä luetellut esineet ovat peräisin Niskan rakennusryhmän länsipuolella sijaitsevasta "tahapellosta" = Leppäahon "pelto III", jokseenkin tarkalleen 79 - 80 m korkeuskäyrien väliltä. Inventoitaessa 1954 kerättiin pellolta yhteensä yli 50 iskosta.

Valokuvat:

1) otettu Niskalan tien korkeimmalta kohdalta pohoiseen, keskellä sijaitsevan tuparakennuksen edessä kp. kivi = 81,185 m y.m.p., löytöpaikka tuparakennuksen vasemmalla puolella.

Löytöpaikka on merkitty myös seuraaviin kuviin: 2 ja 3, sekä Niskanperä 7:n kuvaliitteen kuva 2.

Niskanperä 4.

204

Talo: Niskala RN: 0232

"Riihipelto"

Omist: Hannes Niska

Os: Rovaniemi, Niskanperä

10424:8-14 löydetty kivi as. pöytäkirja 201 + tai 204

KM 10424:15-17

KM 10698:13

KM 13500

KM 13501

10502.2

Löytöpaikka sijaitsee Niskasta Rovaniemelle johtavan kylätien länsipuolella, välittömästi 75 m korkeuskäyrän yläpuolella "Riihipelolla" = Leppäahon "pelto IV". Inventoitaessa 1954 kerätiin pellon pinnalta kymmenkunta iskosta (13501).

Valokuvat (kuvaliite):

Löytöpaikka näkyy parhaiten panoraaman keskivaiheilla tien toisella puolella kuvassa 4 sekä osittain Niskanperä 7:n kuvassa 2.

A. E-E. 1956

Kuvat 1

F.18433

2

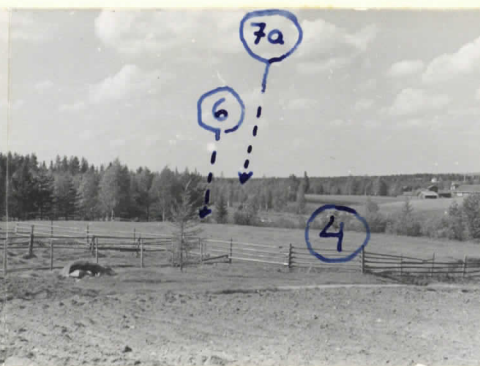
F.18429

3

F.18425

4

F.18426

5

F.18427

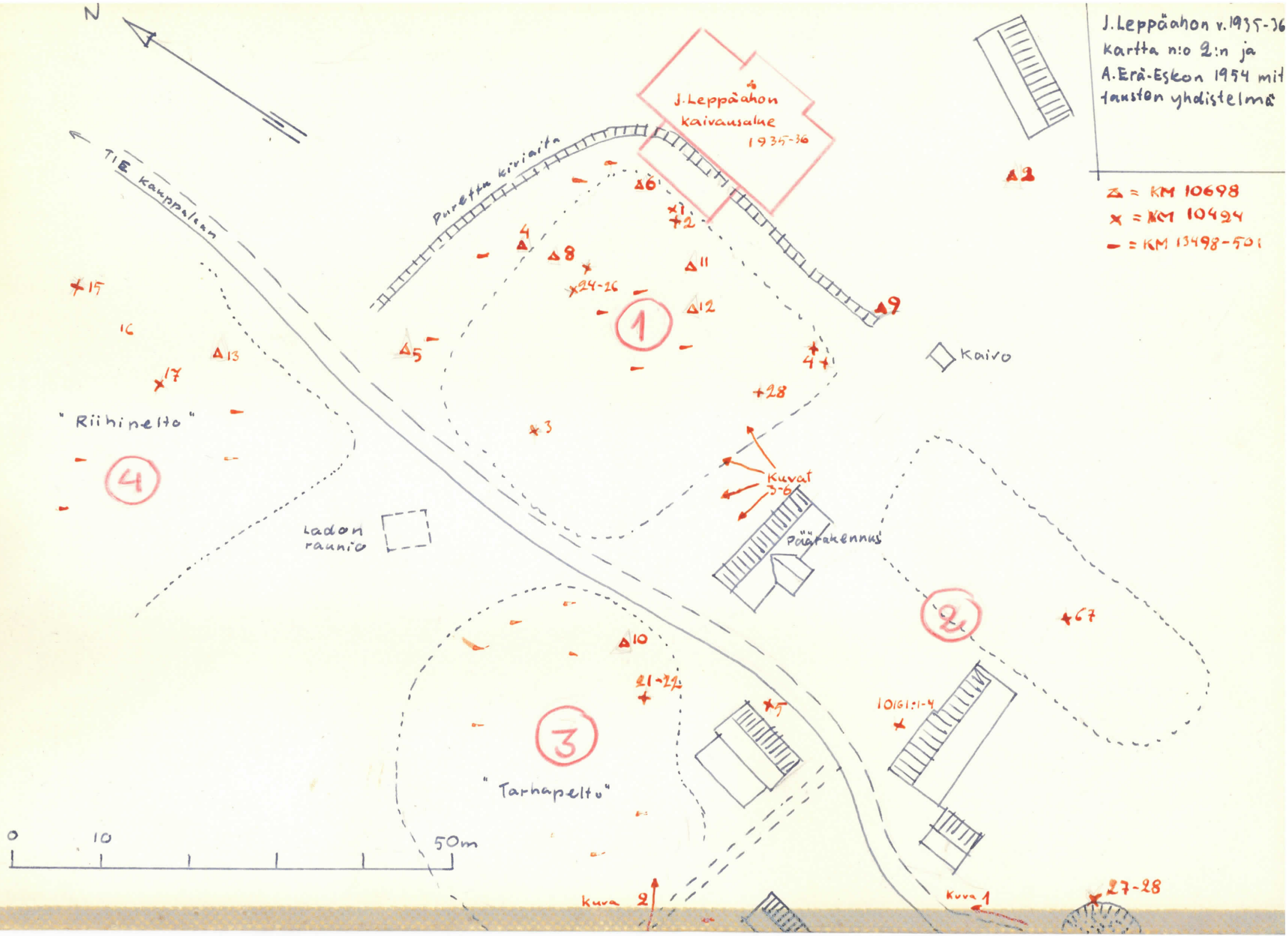
6

F.18428

J. Leppäahon v. 1935-36
 kartta n:o 2:n ja
 A. Erä-Eskon 1954 mit-
 tausten yhdistelmä

Δ = KM 10698
 x = KM 10494
 - = KM 13498-501

Rovaniemi [205]

NISKANPERÄ 5.

(Rovaniemi, kartta 6)

Kylä: Ala-Korkalo
Talo: Niskalan RN:o 32
Hannes Niskan pelto
Omist: Hannes Niska
Os: Rovaniemi, Niskanperä

KM 10698:7 (luettelon kartan mukaan on löytöpaikka lähellä nyk. Hannes
Niskan rakennusryhmää)
KM 13502:1-2

Löytöpaikka sijaitsee tasaisen kangasmaan reunassa, Hannes Niskan
pihasta n. 50 m itään. Paikalla olevalta hiekkaiselta pieneltä pellol-
ta , joka on n. 80 m y.m.p., kerättiin inventoitaessa 1954 joukko
kvartseja ja liuskeiskos (13502:1-2). Iskoksien löytökohdat on mer-
kitty kuvaliitteen luonnokseen ristillä (x).

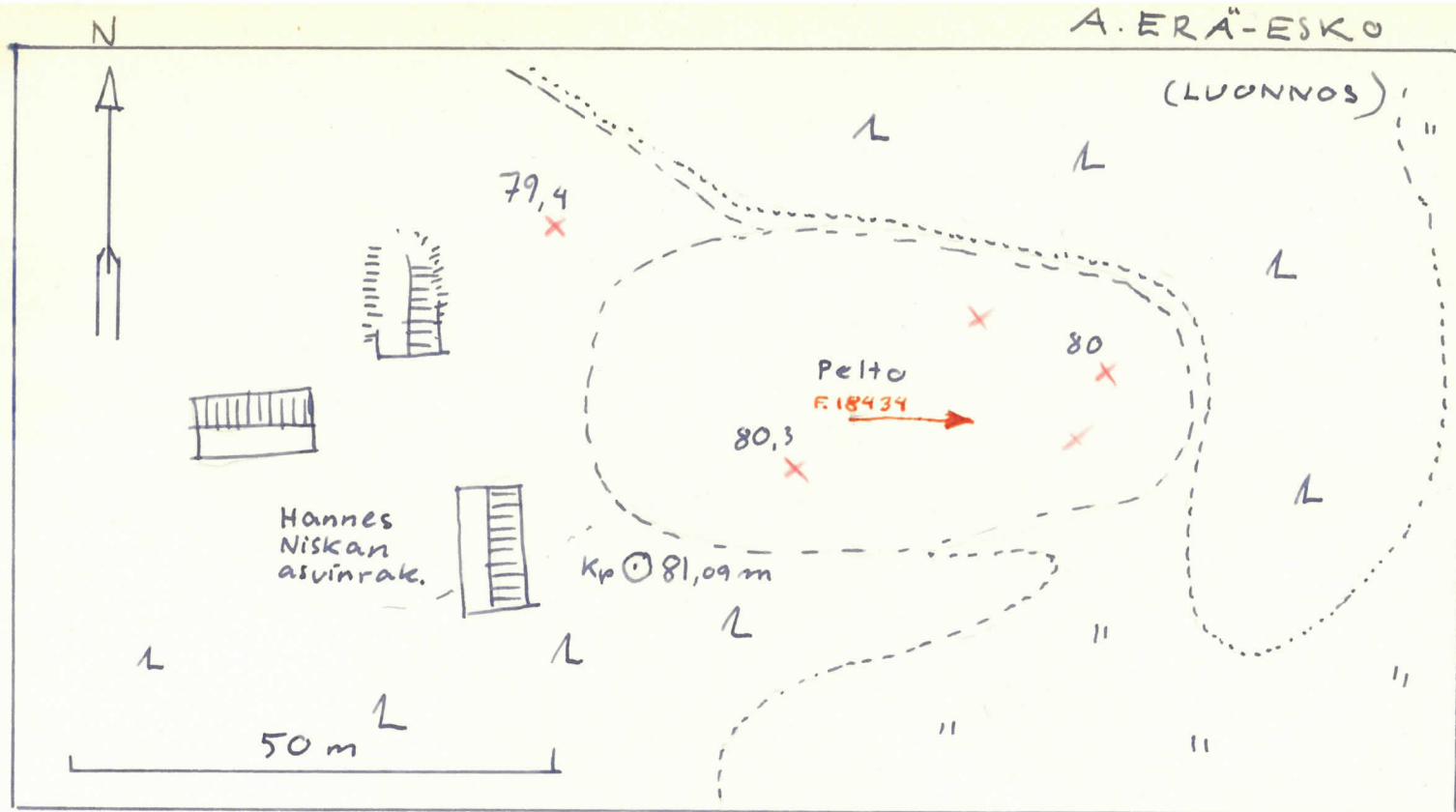
Valokuva (kuvaliite):

F.18434) otettu pellolta Hannes Niskan asuinrakennuksesta itään.
Etualalla äestettyä hiekkaisen pellonpintaa, josta poimittiin muutamia
kvartsi-iskoksia. Taustalla oikealla Niskan päärakennus.

A. E-E. 1956

F. 18439

Rovaniemi 206

NISKANPERÄ 6.

(Rovaniemi, kartta 6)

Kylä: Ala-Korkalo
Talo: Niskala RN:o 32
Omist: Lenne Niska
Os: Rovaniemi, Niskanperä

KM 13497

Löytöpaikka sijaitsee Niskan rakennusryhmän ja Pauli Pahtajan rakennusryhmän puolivälissä, notkelmaan 1954 tehdyssä mudispellossa. Siinä oli 75 m:n korkeuskäyrän kohdalla havaittavissa abraasioluiskaa muistuttava matala törmä, josta poimittiin inventoitaessa 1954 tuoreen hiekkaisen kynnöksen päältä joukko kvartseja (13497). - Löytökohta on merkitty kuvaliitteen yleiskarttaan.

Valokuva (F. 18424):

otettu mäen alapuolelta Niskan pihaan vievältä kylätieltä, luoteeseen. Löytöpaikka on nurmikon takana vasemmalla näkyvässä kynnöksessä. Taustalla häämöttävät myös löytöpaikat Niskanperä 8 ja 7a sekä kuvan oikeassa reunassa Pahtajan asuinrakennus ja Niskanperä 7.

A. E-E. 1956

207a

NISKANPERÄ 7a.

(Rovaniemi, kartta 6)

Kylä: Ala-Korkalo
Talo: Niskala RN:o 32
Omist: Metsäteknikko Pauli Pahtaja
Os: Rovaniemi, Niskanperä

KM 13496

15236: 472-3

Löytöpaikka on pitkä NW-SO suuntainen pelto Pahtajan navetasta luoteeseen. Hiekkamultaisen pellon kynnöksestä poimittiin inventoitaessa 1954 muutamia kvartseja pitkin peltoa 77 m korkeuskäyrän yläpuolelta, löytökohdat on merkitty kuvaliitteen luonnokseen risteillä punnituslu-kuineen (Niskanperä 7:n kp 75,7 m y.m.p. = lukema 207).

Valokuva (kuvaliite):

F. 18437) otettu pellon luoteiskulmasta kohti Pahtajan asuinrakennusta, joka näkyy taustalla, navetta vasemmalla. Kvartseja löytyi pellolta va-kojen välistä.

A. E-E. 1956

Lisäys 14. 5. 1962

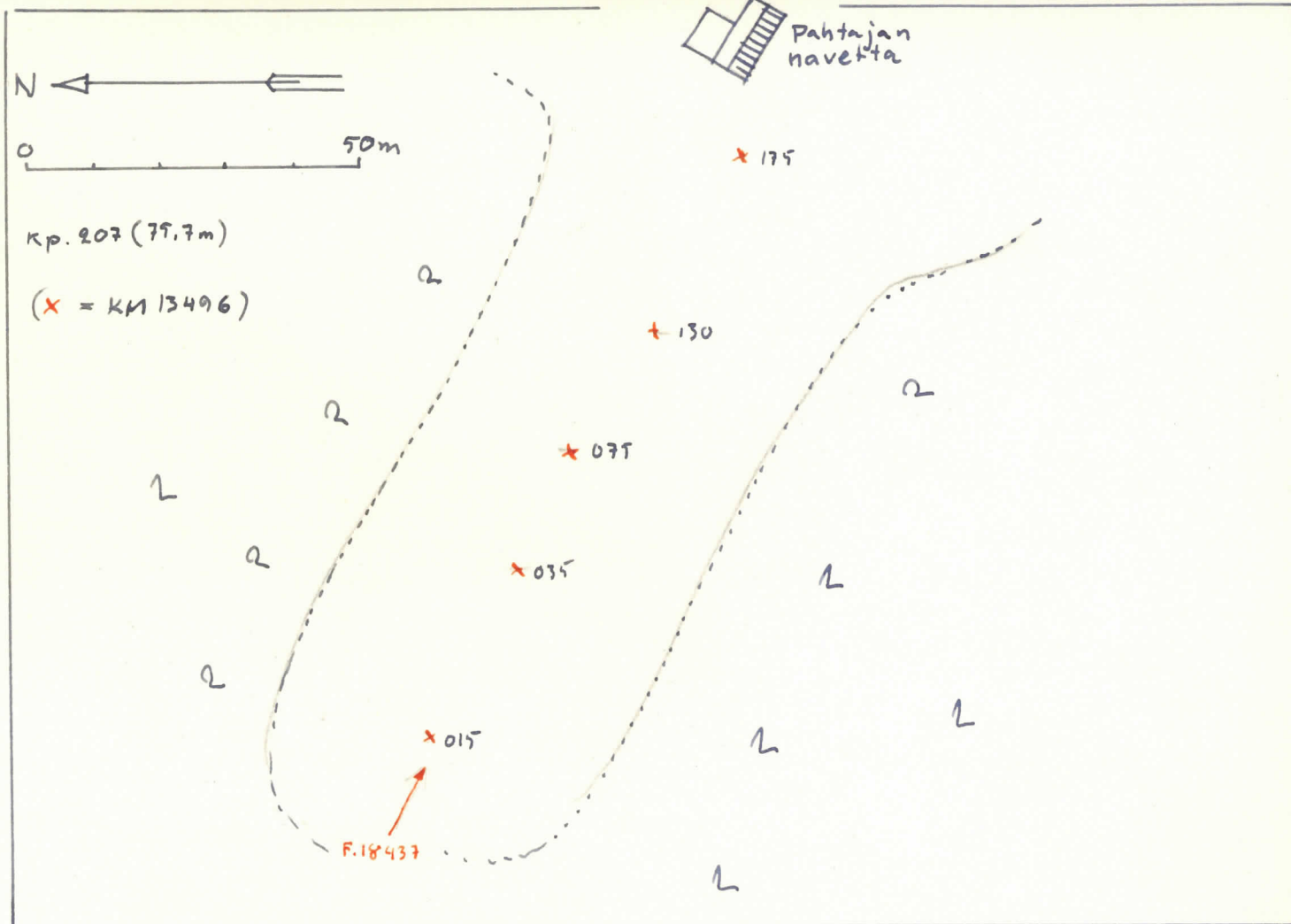
Kesällä 1961 löysi metsäteknikko Pauli Pahtaja pellolta, sen keskivaiheilla, Kalen kumran tekniä (15236: 472) ja kvartsi-iskunäisen (15236: 473)

Pekka Sarvas

F.18437

x = Otto Niskan löyt. hiottu taltta
(Sarkamo)

Rovaniemi

2046

NISKANPERÄ 7.6

(Rovaniemi, kartta 6)

Kylä: Ala-Korkalo
Talo: Niskala RN:o 32
"Kangaspelto"
Omist: Metsäteknikko Pauli Pahtaja
Os: Rovaniemi, Niskanperä

KM 3282:4-5
KM 10224:14-16
KM 10424:18-19, 29-30
KM 13263:1-3
KM 13492
KM 13493
KM 13494

Löytöpaikka sijaitsee Pahtajan asuinrakennuksen kaakkoispuolella, rakennuksen ja kylätien välisellä pelto- ja kasvitarhamaalla. Alue on vanhemmissa löytötiedoissa ollut nimeltään Kangas- niminen pelto tai Kangaspelto. Kuvaliitteen luonnokseen merkityt vuoden 1954 löytökohdat (13492 ja 13493) ovat molemmat lähellä 75 m korkeuskäyrää, joka samalla on abraasioluisen kohdalla sekä peltoniemekkeen reunassa. - Inventoitaessa 1954 poimittiin kynnöksen pinnalta koko peltoalueelta runsaasti kvartsi-iskoksia (123 kpl), joiden löytökohdat on luonnokseen merkitty risteillä (x). Pellolla on maa hiekkamultaa.

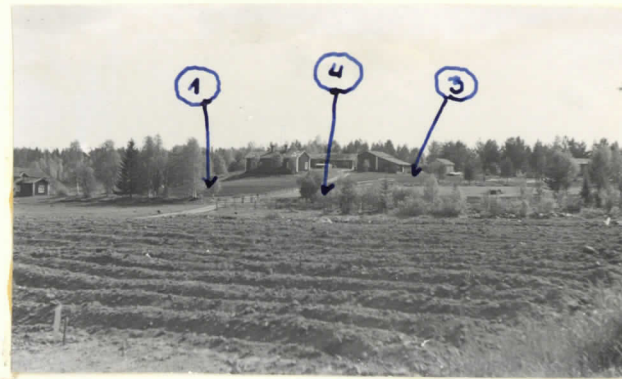
Valokuvat (kuvaliite):

- 1) kuva otettu Pahtajan asuinrakennuksen vierestä koilliseen. KM 13492 on löydetty pylvästä pari metriä vasemmalle.
- 2) kuva otettu Pahtajan asuinrakennuksen etelänurkalta etelään. Edessä olevalta pelloilta poimittiin osa kvartseista KM 13494. Taustalla Niskalan taloryhmä ja löytöpaikat Niskanperä 1,4 ja 3.
- 3) otettu käytävältä Pahtajan asuinrakennuksen koillispuolelta kaakkoon. Käytävän oikealla puolella perunapellossa KM 13493:n löytöpaikka (x).
- 4) otettu kylätieltä luoteeseen. Vasemmalla Pahtajan asuinrakennus, jonka edessä käytävän molemmin puolin kivik.asuinp.aluetta. Oikealla aitan edessä maanviljelyskoneen alla kp-kivi 75,7 m y.m.p.

Kuvat 1

F. 18420

2

F. 18422

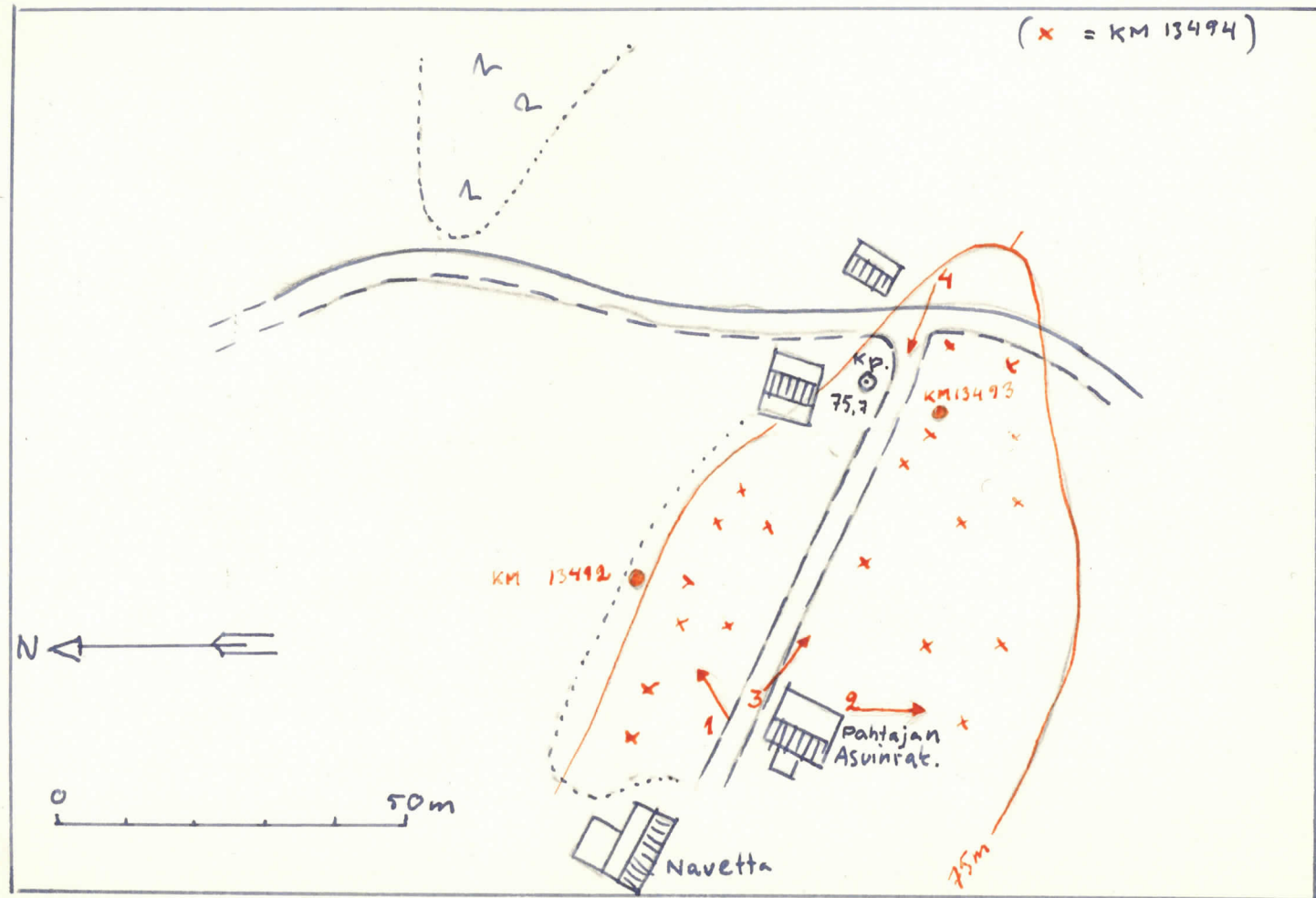
3

F. 18421

4

F. 18423

Rovaniemi 208

NISKANPERÄ 8.

(Rovaniemi, kartta 6)

Kylä: Ala-Korkalo
Talo: Niskala RN:o 32
"Riihikangas"
Omist: Metsäteknikko Pauli Pahtaja
Os: Rovaniemi, Niskanperä

KM 13495:1-2

Löytöpaikka sijaitsee Pauli Pahtajan asuinrakennuksesta 150 m länteen, Riihikankaan laidassa olevan pellon lahdekkeessa. Lahdekkeen pohja on hiekkamaata loivassa etelärinteessä, alempana on alava, kostea niitty. Inventoitaessa 1954 poimittiin luonnokseen merkityiltä (x) kohdilta iskoksia kolmattakymmentä kappaletta, kaikki 79 m korkeuden yläpuolelta.

Valokuvat: (kuvaliite):

- 1) otettu löytöpaikan eteläpuolella olevalta kostealta niityltä pohjoiseen. Löytöpaikka taustalla kynöksessä, vasemmalla metsän sisässä
kp-kivi = 80,88 m y.m.p.
- 2) otettu kp-kiven luota kaakkoon, mäntyjen takana pellon lahdeke ja löytöpaikka.

A. E-E. 1956

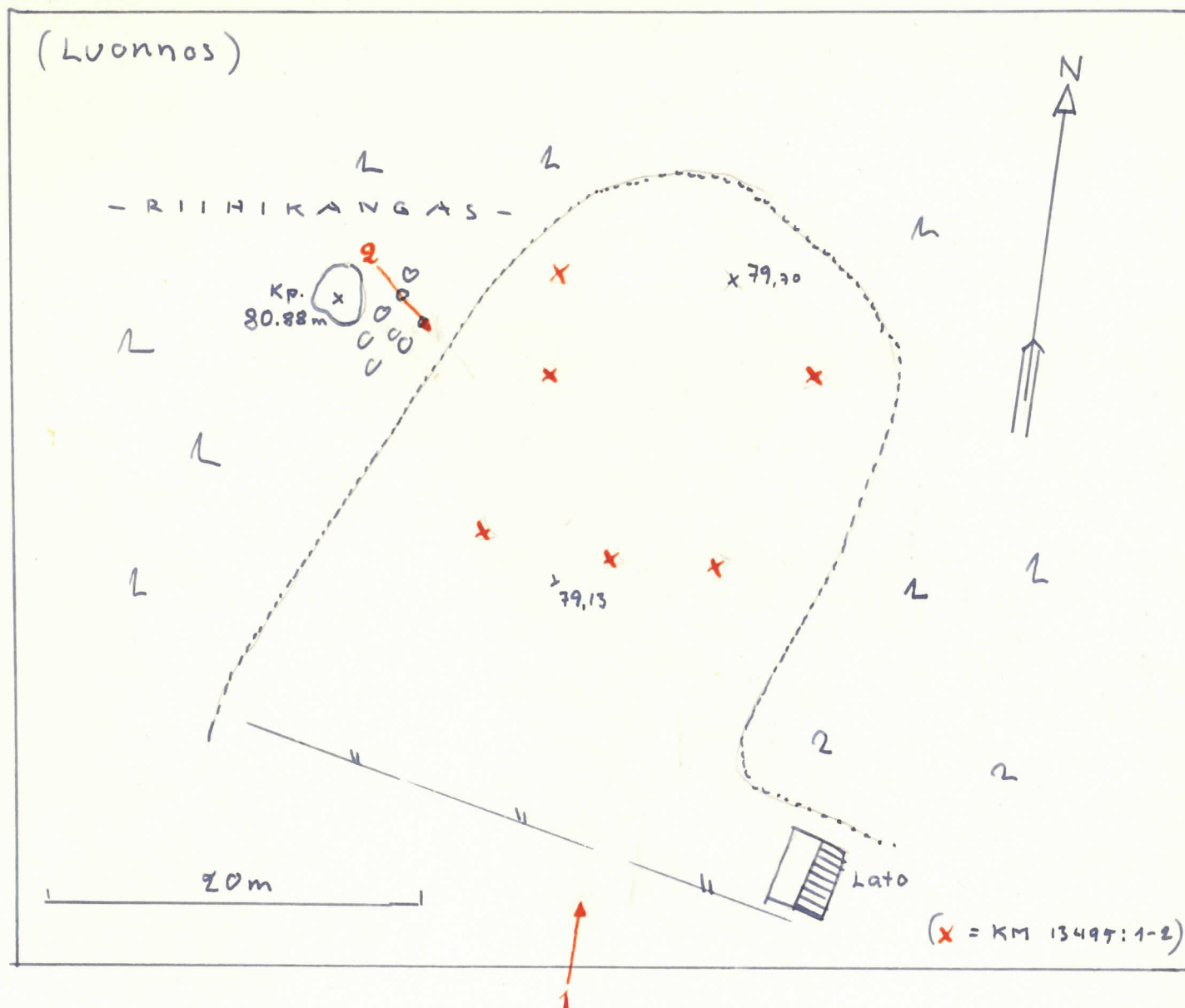
Kuvat 1

F.18435

2

F.18436

Kylä: Ala-Korkalo
Talo: Niskala RN:o 32
Omist: Niskalan velj. perikunta
Os: Rovaniemi, Niskanperä

----- varatuomari Onni Koran huvilan luona.

KM 10698:3 löydetty "luultavasti sorakuopasta, talosta (Niskala) 150 m etelään".

KM 13503:1-2

KM 13836

Löytöpaikka sijaitsee Kemijoen Valajaskosken länsirannalla Palo-
kankaan laidassa, hiekkakuopassa välittömästi Onni Koran huvilarakennuk-
sen eteläpuolella. Ko. hiekkakuoppa on Koskelan pihaan johtavan tien ja
Valajaskosken rantatörmän välissä jokseenkin tarkalleen 80 m korkeuskäy-
rän kohdalla, jossa soran seassa ja maan pinnalla on ilmeisesti muinais-
rantaan kuuluneita suurempia kiviä. Inventoitaessa 1954 löytyi kuopan
reunoilta muutamia iskoksia (13503:1-2) ja vuonna 1955 oli Lenne Niska
löytänyt kuopasta Rovaniemen tuuran (13836).

Valokuvat (kuvaliite):

- 1) Koskelan pihaan johtavalta tieltä Koran huvilan kohdalta kaakkoon
otettu kuva: edessä vasemmalla kp-kivi, kauempana maatonut hiekkakuoppa,
josta löytyi iskoksia. Taustalla oikealle virtaava Valajaskoski ja toi-
sella rannalla Jarkon rakennuksia.
- 2) otettu em. tieltä koilliseen, kohti Koran huvilaa, etualalla hiekka-
kuoppaa.
- 3) otettu tieltä itään, Lenne Niska seisoo oikealla hiekkakuopan reunas-
sa Rovaniemen tuuran löytöpaikan kohdalla (x), vasemmalla Koran huvila
ja taustalla oikealle virtaavaa Valajaskoskea.

Kuvat 1

F. 18430

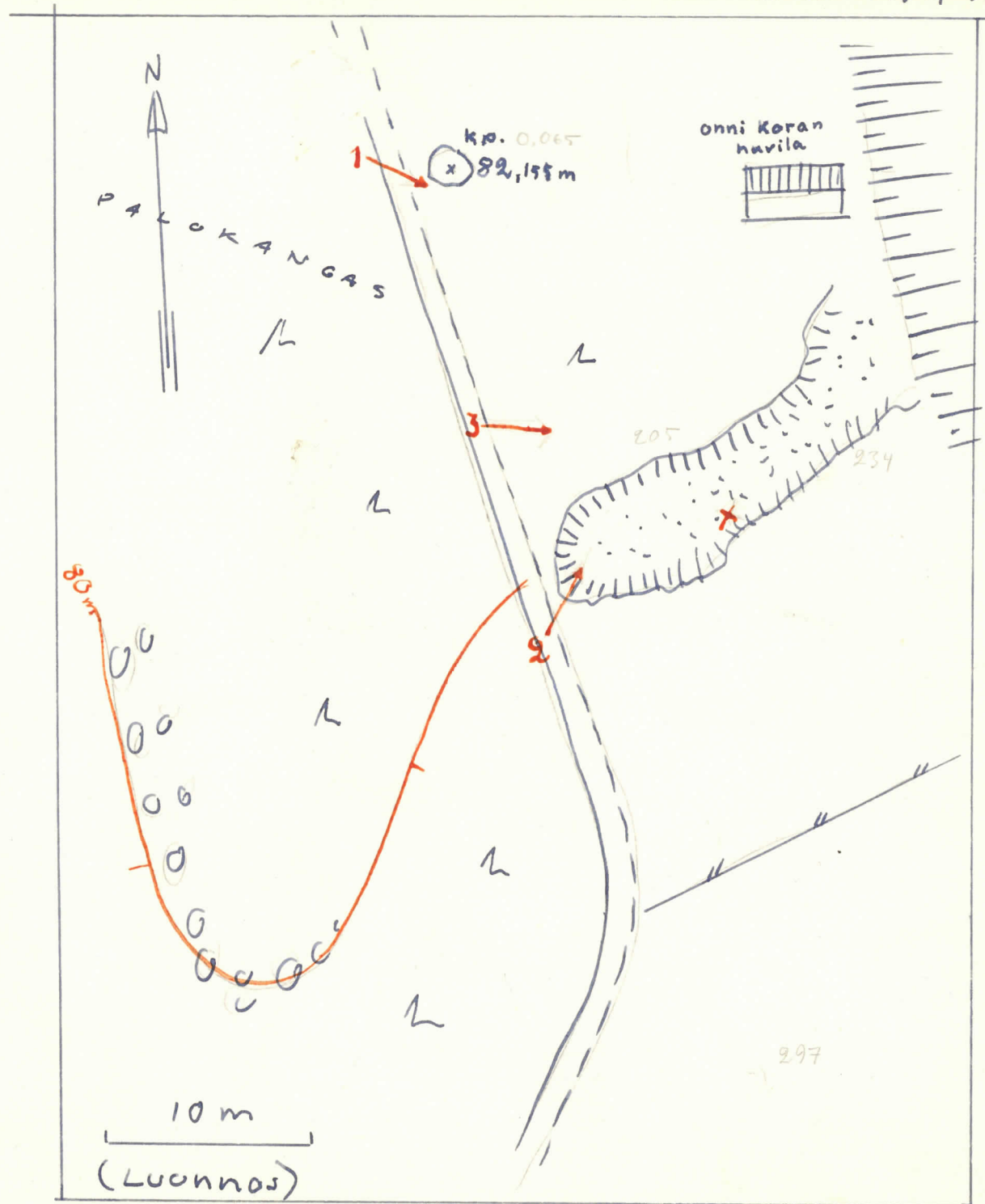
2

F. 18431

3

F. 20451

Rovaniemi 210

NISKANPERÄ 10.

(Rovaniemi, kartta 6)

Kylä: Ala-Korkalo
Talo: Koskela
Omist: Niilo Luiro
Os: Rovaniemi, Niskanperä

KM 13505:1-2

KM 13507:1

210 KM 15662 (kts. seur. sivua)

445 KM 14470

1013

Tal. 13E

tal. 13E + tal. 13E + tal. 13E

Löytöpaikka on Kemijoen Valajaskosken länsirannalla ja käsittää Koskelan asuinrakennuksen eteläpuolella sijaisevat pellot 75 m korkeuskäyrän vaiheilta ylöspäin. Inventoitaessa 1954 poimittiin pelloilta joukko kvartseja luonnokseen merkityiltä kohdilta (x) ja samoille korkeuksille kaivettiin muutamia 60 sm syvyisiä koekuoppia rantatörmän vieressä olevan ladon lähelle. Kuopissa oli yleensä multakerroksen alla tummaa punaisenruskeaa hiekkaa, jota ei kuitenkaan ole syytä pitää kulttuurimaana. Smanlaisia koekuoppia kaivettiin edelleen 75 m korkeuskäyrää seuraten etelämmäksi törmän reunan metsikköön ja pellolle ilman mainittavia tuloksia, ellei sellaisiksi voi sanoa löydöksiä KM 13505:2

Valokuvat (kuvaliite):

- 1) otettu Koskelan pihalta etelään, kvartseja löytyi runsaimmin asuinrakennuksen ja taustalla näkyvän ladon väliseltä kynnetyiltä pellolta.
- 2) otettu em. ladon viereltä koilliseen, polun takan vasemmalla kp-kivi 76,995 m y.m.p., sen takana pelto josta kvartseja poimittiin. Taustalla Koskelan rakennuksia. Kuvan oikeassa reunassa törmän takana Valajaskoski.

A. E-E. 1956

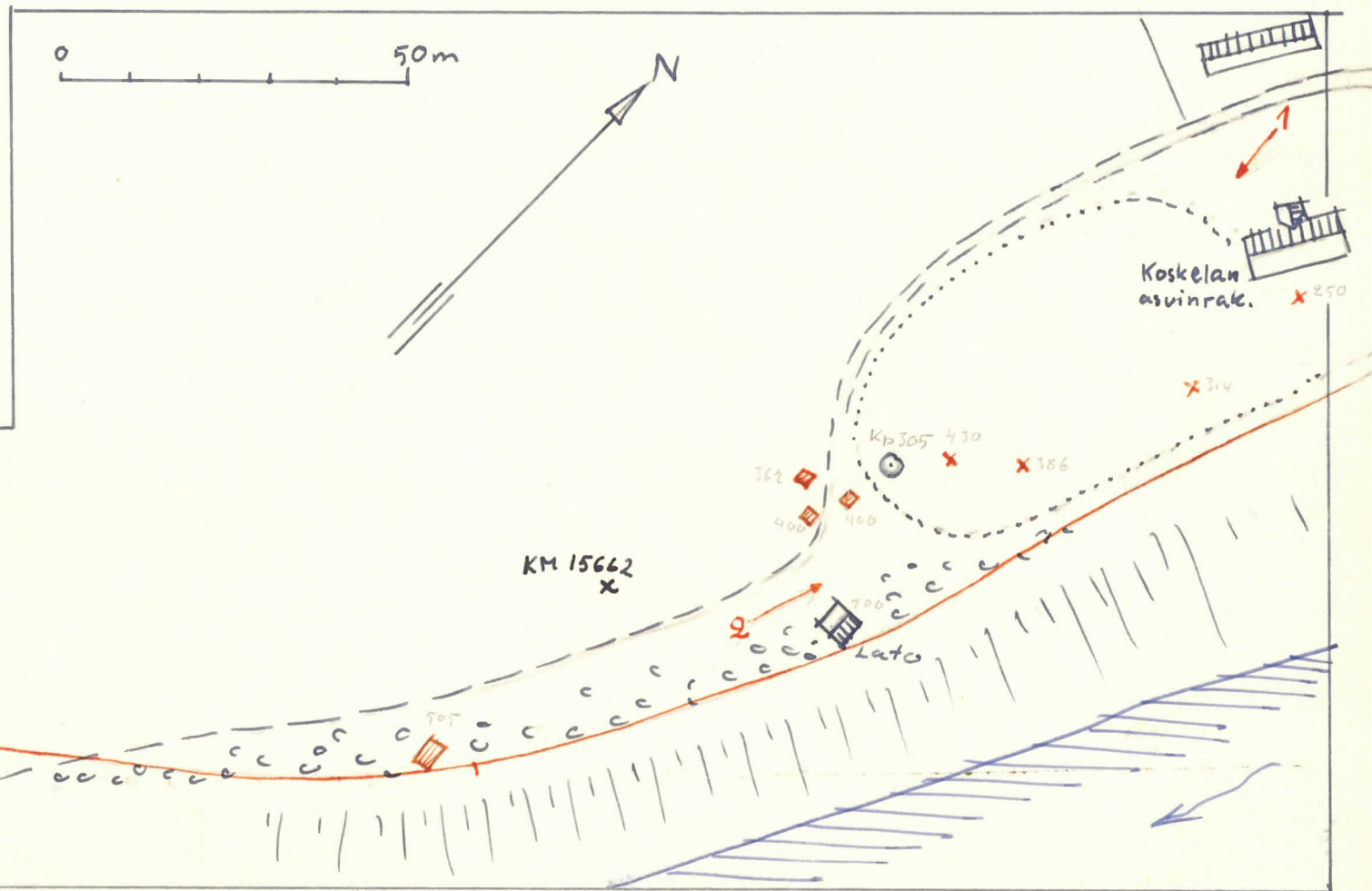
Kuvat 1

F.18416

2

F.18418

NISKANPERÄ 11.

211

(Rovaniemi, kartta 6)

KM 13507:3

Löytöpaikka sijaitsee Kemijoen Valajaskosken länsirannalla hiekkaisessa törmässä "Hietakoste" nimisen niityn vieressä, 400 m lounaaseen Koskelan asuinrakennuksesta. Inventoinnissa 1954 löytyi paikalta 72 m korkeuskäyrän vaiheilta törmästä sortuneesta hiekasta muutamia liuske- ja kvartsi-iskoksia

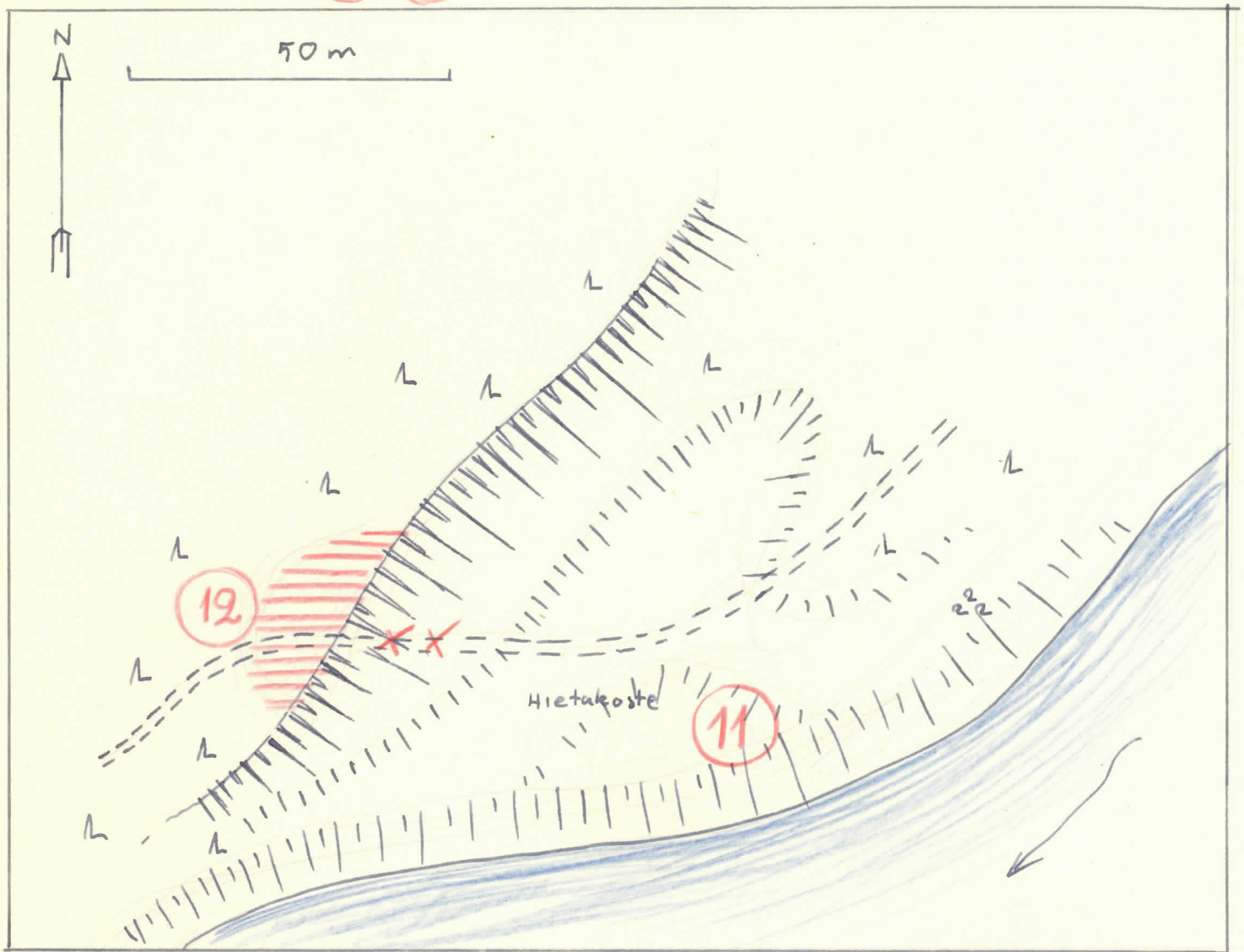
NISKANPERÄ 12.

212

13507:2

Löytöpaikka sijaitsee edellisessä mainitun "Hietakoskeen" länsipuolella jyrkässä törmässä. Inventoinnissa 1954 löytyi Hietakosteesta törmän päälle johtavalta polulta muutamia kvartsi-iskoksia. Törmän päällä on tasainen kangasmaa, jonka reunassa polun kohdalla oli koe-kuopasta päätellen punaista maata ja hiiltä n. 25 cm vahvuudelta. Samanlaista maata oli havaittavissa turpeen alla luonnokseen punaisella viivoituksella merkityllä alueella. (KM 10698:1 on ilmoitettu löydettyksi "2 km alaspäin Niskalan talosta, joen rannasta". Se voi siis olla peräisin tästä vielä 1 km päässä olevalta alueelta, mutta ehkä myös Niskanperä 12:n lähettäviltä.)

A. E-E. 1956

NISKANPERÄ 13.

213

(Rovaniemi, kartta 6)

KM 10224:17

KM:n luetteloon liitetyn kartan perusteella löytöpaikka on Niskanperä 7 ja 7a:sta kolmisensataa metriä luoteeseen, kartasta päätellen 75 m korkeuskäyrän yläpuolella. - Löytöpaikkaa ei ole tarkastettu.

NISKANPERÄ 14.

214

KM 10163:1-2

Löytötiedossa mainitaan Tuomas Edvard Niskan omistama Hakojätkä niminen peltö, joka on ainakin 1 km päässä Kemijoesta länteen. Se on siis oikeastaan ko. löytölähiön ulkopuolella, mutta tulkoon liitettyksi tähän. - Paikkaa ei ole tarkastettu.

A. E-E. 1956

2096

Niskanperä 9. 16

(Rovaniemi, kartta 6)

Kylä: Ala-Korkalo
 Talo: Koskela
 Omist: Niilo Luiro
 Os. Rovaniemi, Niskanperä

303 KM 13504

KM 13506

305 KM 14307

Löytöpaikka sikaitssee Kemijoen Valajaskosken länsirannalla Koskelan talon pihassa ja välittömästi siitä pohjoiseen olevalla pellolla. Isäntä Niilo Luiro oli aikaisemmin löytänyt pihan lännenpuoleiselle pellolle ojaa kaivaessaan telmän (13506) ja inventoitaessa 1954 löytyi pihan pohjoisenpuoleiselta hiekkaiselta pellolta muutamia kvartseja (13504). Molemmat löytökohdat ovat 78 m korkeuskäyrän vaiheilla tai siitä ylöspäin. - Pellon vieressä oli turpeen alla kv. iskoksia sisältävä hiekkamultainen hiilokerros, sen alla 20 cm vähväinen humus ja sitten kova sora.

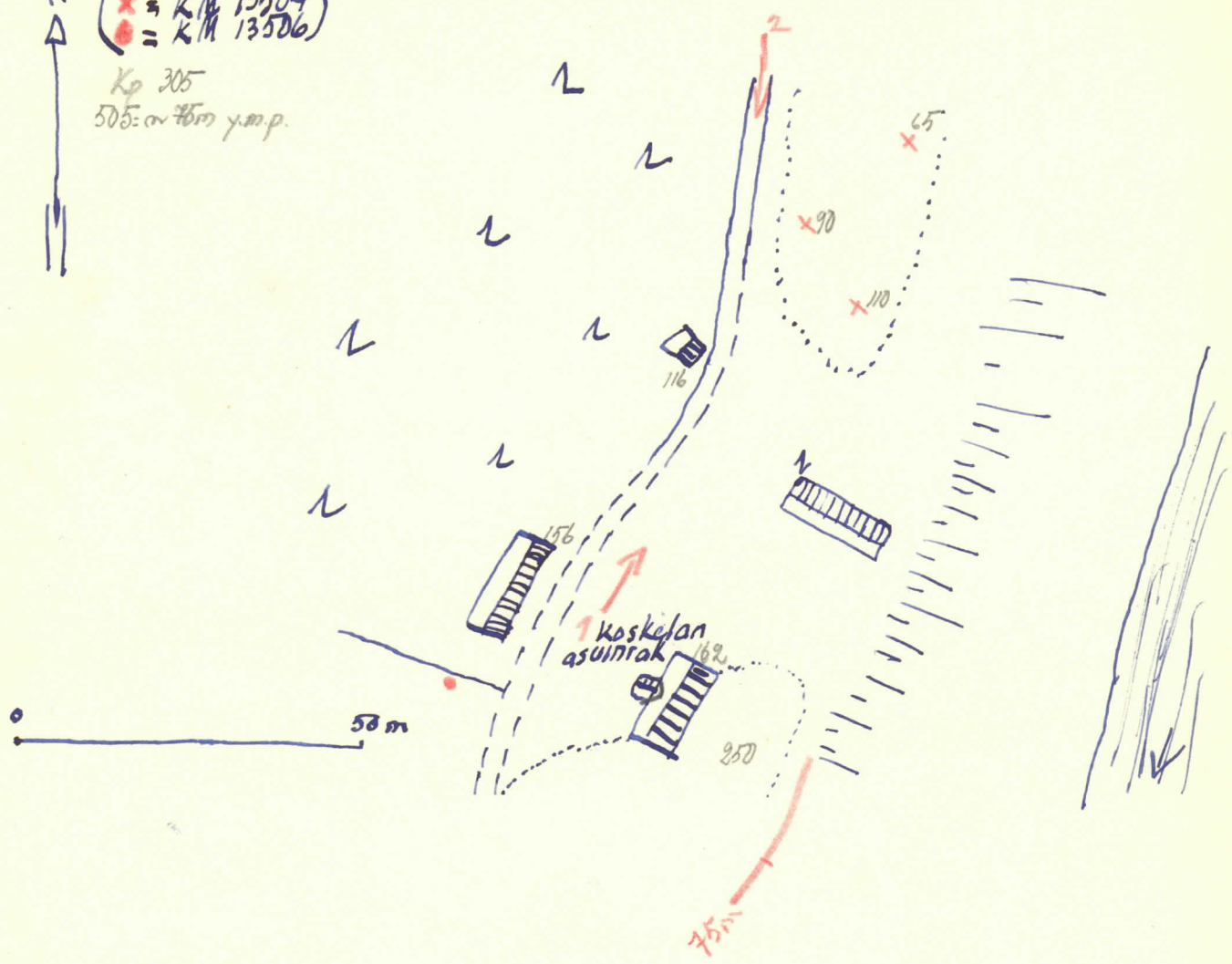
Valokuvat (kuvaliite)

18.4/7 1) otettu Koskelan pihasta koilliseen; taustalla metsän reunassa tuomari Onni Koran huvilarakennus, jonka edessä Niskanperä 9a, pellolla lähempänä autoa Niskanperä 9:n kvartsien löytökohtia.

18.4/2 2) otettu Koskelan asuinrakennukselle (keskellä) johtavalta tieltä etelään; Vasemmalla näkyvän pellon hiekkaisesta kynnöksestä löytyivät kvartsit KM 13504.

A. B-E. 1956

(x = km 13504)
 (• = km 13506)
 Kp 305
 505: ~ 76m y.m.p.

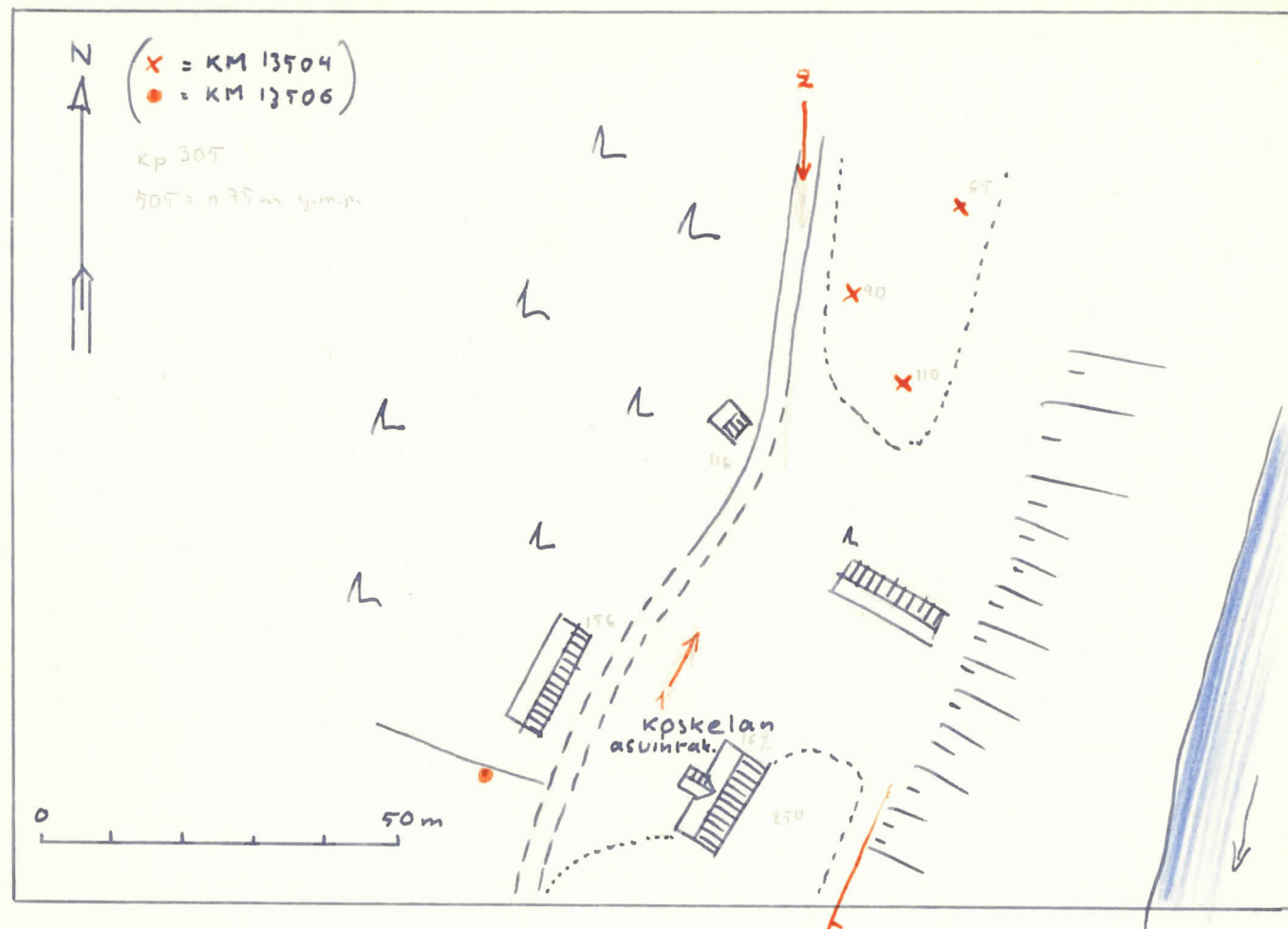
Kuvat 1

F. 18417

2

F. 18432

ILLI
1:4000

124 (2)

123-125
S

46

7371

125

(1)

123

(3)

434

B. VANHEIMEN LOYTÖLÄHIO, jonka sijainti on merkitty
inventointikarttojen yleiskartan 1:100 000 lehdelle N:o 6

ILLI
1:4000

S

a

j

a

l

a

v

124

2

46

125

3

123

nukamulta
pota

1

ILLI
1:4000

Kylä: Ala-Korkalo
Talo: Siikaniemi / ent. kauppaneuv. Porasen huvila
Omist: Abram Talvensaari omist.nyk.: Kemijoki oy.
Os: Hirvas

KM 13509:1-14
KM 13510:1-4

Tutkimukset suoritettiin 17-18.6.54 syystä, että mittausapulaisenani toiminut Seppo Niska kertoi Siikaniemestä löydetyn muinaisesineitä. Siikaniemen nuori isäntä (Luiro) näytti minulle erästä rinnettä, jota hänen muistaakseen joku rak.mest. Hyvärinen oli kaiveskellut n. 3 vuotta sitten. Löydöksistä isäntä ei ollut varma.

Paikalla näkyikin useita peittämättä jätettyjä kuoppia, joista kaivetun maan joukossa oli aika paljon kvartsin palasia ja iskoksia. Kvartseja paimittiin rantatörmän vieressä olevalta polultakin.

Löytöpaikan seutua on nimitetty "Muurinkorvaksi" ja lähemmin juuri tätä aluetta "Hietamellaksi". Paikka sijaitsee Kemijoen länsirannalla Valajaskosken alapäässä, sunnilleen 72 m korkeuskäyrän vaiheilla.

Tutkimuksissa kaivettiin kuvaliitteen karttaan merkitty profiili- ja koekuoppalinja A-B-C-D-(E)-F-G lähelle jyrkän rantatörmän reunaa. Profiilin leikkauspätkät on esitetty oheisessa piirroksessa. Koeojan kaivamisen yhteydessä kerättiin profiilin osalta A-B löydökset KM 13509:11-14. - Edelleen puhdistettiin maaleikkaus Porasen huvilalle johtavan tien vasemmassa reunassa olevan hiekkakuopan laitaa. Leikkaus näkyy valokuvassa 5 ja sen kerrokset on tarkemmin esitetty kuvaliitteen piirroksessa. Kuoppa sijaitsee ilmeisen abraasioluiskan kohdalla. Tätä abraasioluiskaa ja sen ympäristöä seuraten suoritettiin tarkastelua myös huvilalle johtavan tien lännenpuoleisilla pelloilla, joilta löytyi joukko kvartseja, em. kuopan löydökset mukaanluettuina KM 13509:6-10.

Yllä esitetyt havainnot koskevat Siikaniemen talon maalla olevaa aluetta. Myös huvilatontilla, jonne jatkettiin koekuoppalinja B-G, ja joka on 75 m korkeuskäyrän paikkeilla tai siitä ylöspäin, poimittiin muutamia löydöksiä, KM 13509:1-6.

Näissä tutkimuksissa tehtyjen havaintojen yhdistelmänä voitaneen keskeisimpänä löydösalueena pitää karttaan punaisella katkoviivalla rajoitettua aluetta, joka seuraa 72 m korkeuskäyrää, ja jolta myös lienevät peräisin myöhemmin em. kartoittaja T. Hyväriseltä saamani löydökset 13510:1-4.

Valokuvat:

- 1) otettu Siikaniemen pihasta Porasen huvilalle (auton takana metsässä) johtavalta tieltä pohjoiseen. Vasemmalla näkyviltä pelloilta abraasioluiskan (v) korkeudelta ja samoin hiekkakuopasta ennen latoa (x) kivi-kaut. asuinpaikkalöydöksiä.
- 2) kaatuneen aidan takana pellossa näkyy loiva törmä (abraasioluiska), josta näkyi oraan välistä punertavaa kulttuurimaata kynnöksen hiekkamultaan sotkeutuneena, samoin kuvan oikeassa reunassa näkyvän ladon tämänpuoleisesta oraspellosta. Metsän sisässä näkyy Porasen huvila.
- 3) em. hiekkakuoppa, josta lähikuva 5. Aidan takaa pellon abraasioluiskasta todettiin punertavaa hiekkamultaa, jonka pinnasta poimittiin iskoksia.
- 4) profiilioja A-B kaivauksen alaisena. Kulttuurikerros on voimakkain kaivausmiesten välisellä osalla.
- 5) em. hiekkakuopan puhdistettu senämä. Turpeen alta tippui iskoksia, maakerrostumat on selostettu kuvaliitteen kaavapiirroksella.
- 6) profiiliosa B-C C:stä kuvattuna lounaaseen.

Huom.: Em. hiekkakuopasta n. 30 m kaakkoon on I.V:n kiintopiste 47 = 70,050 m y.m.p.

Kuvat 1

F.18468

2

F.18469

3

F.18467

4

F.18470

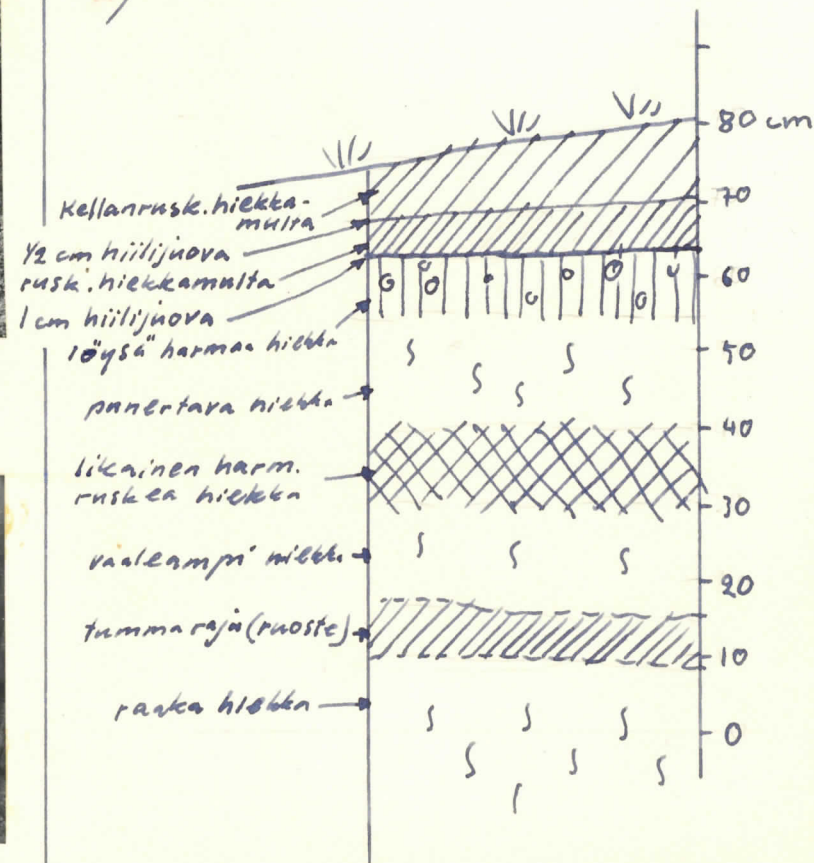
F.18466

6

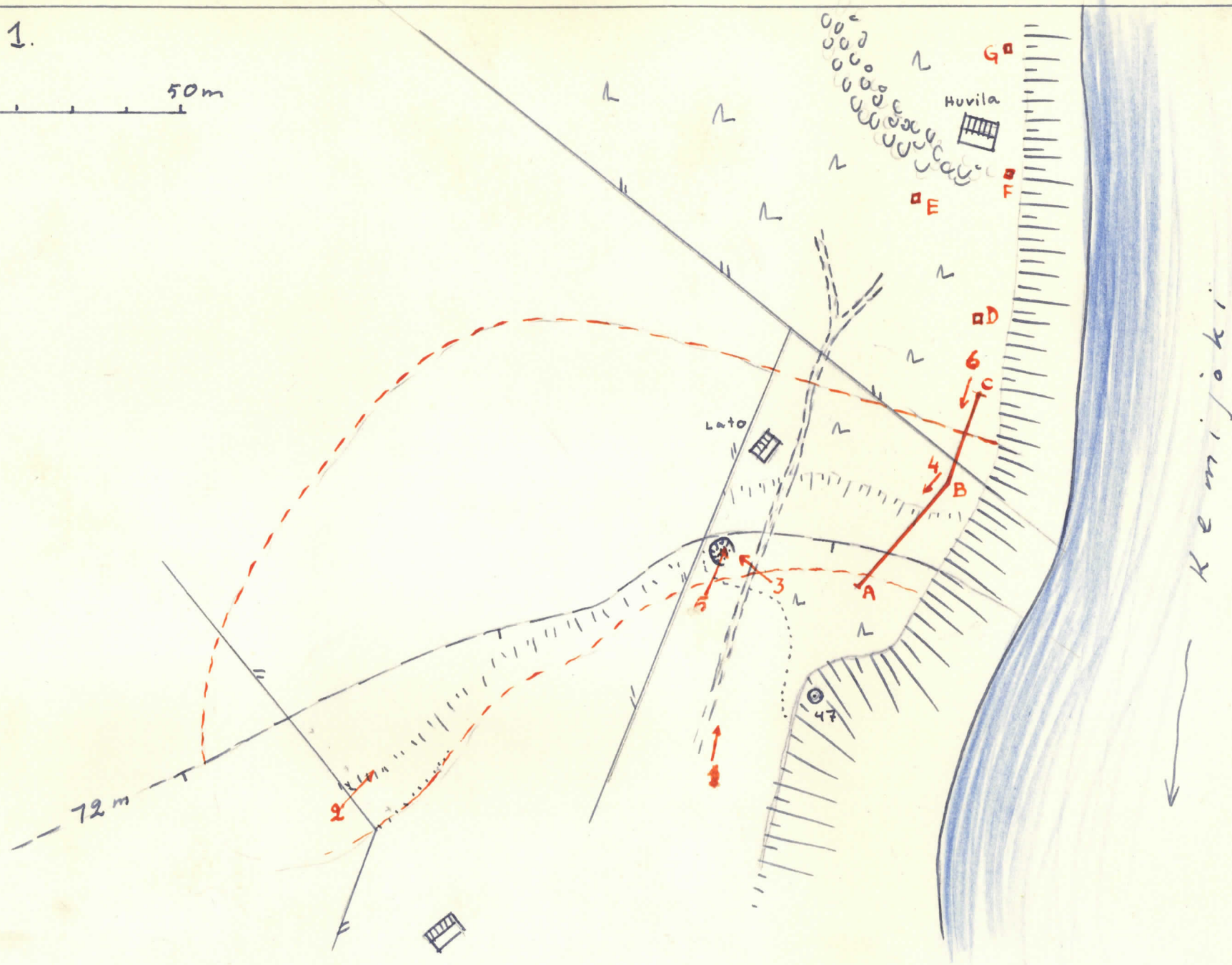
F.18471

x) leikkaus hiekkakuopasta = valok. 5

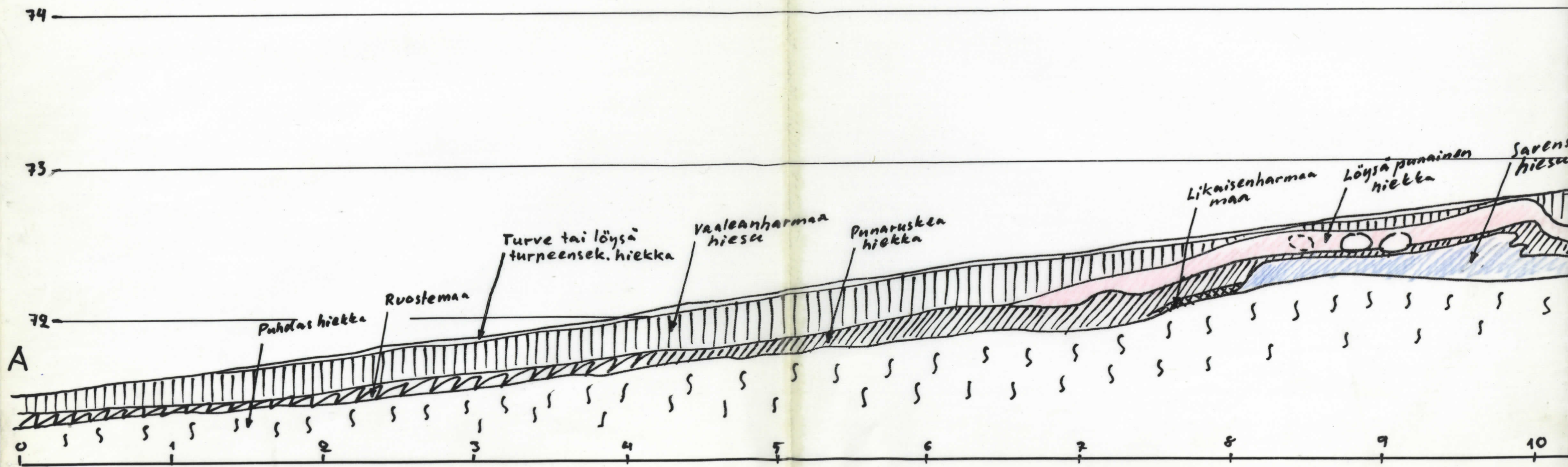
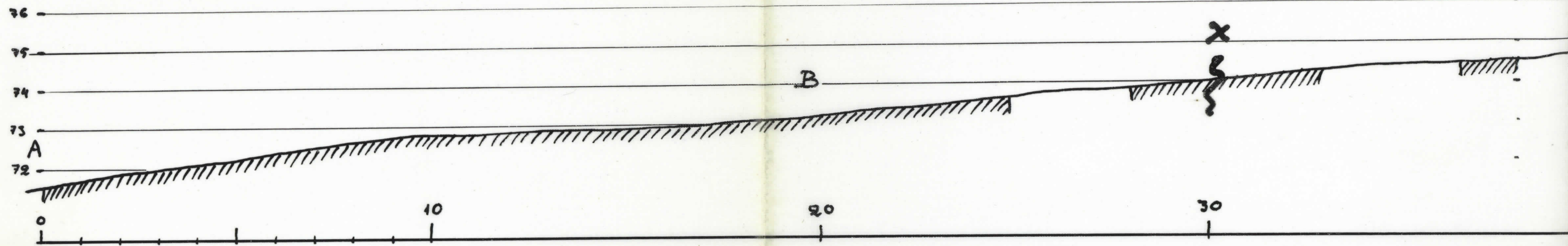

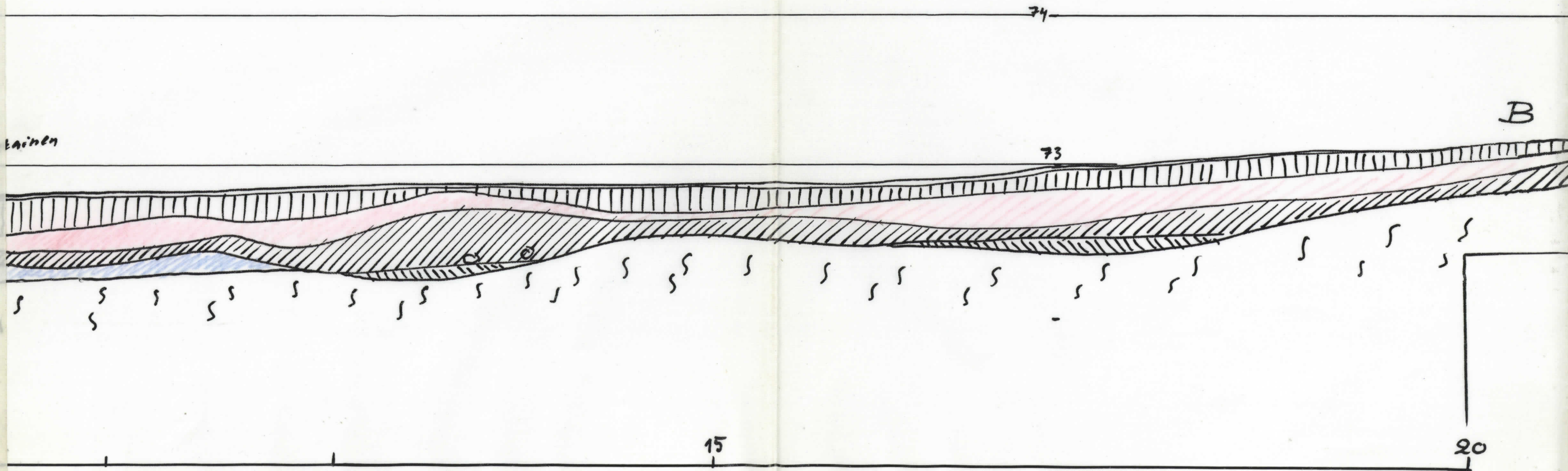
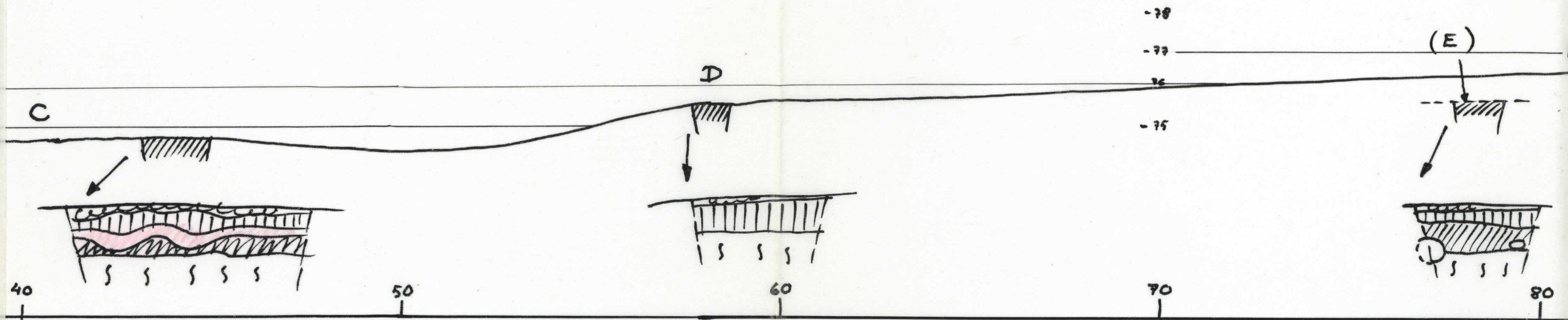
ILLI 1.

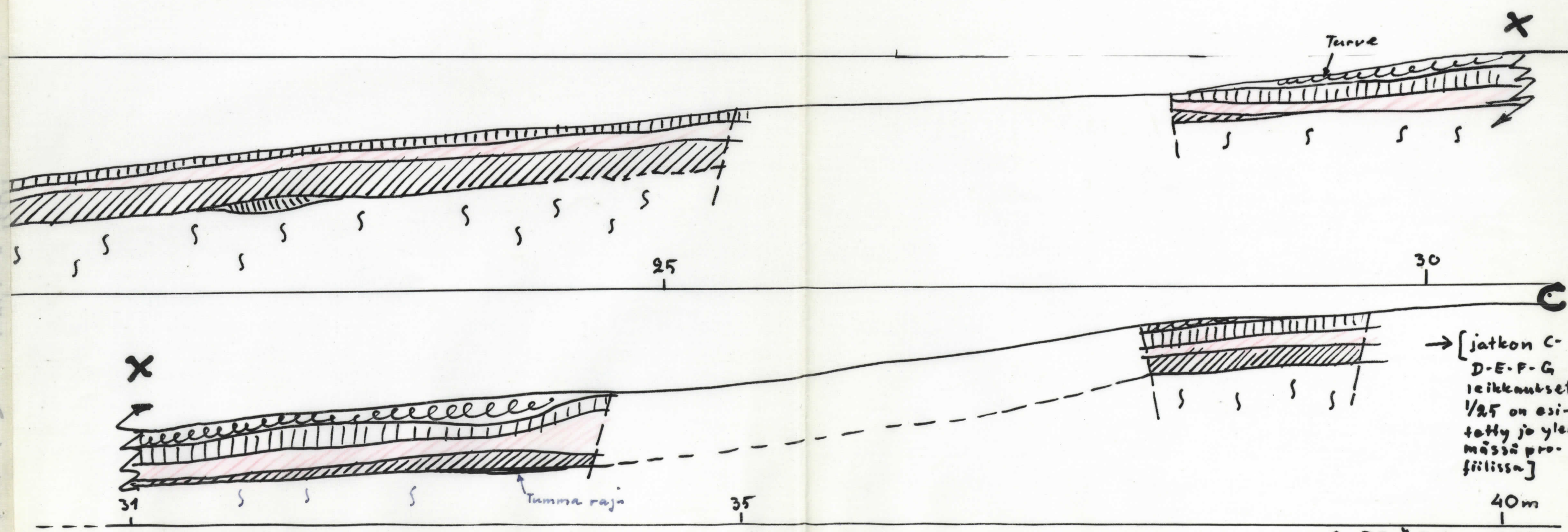
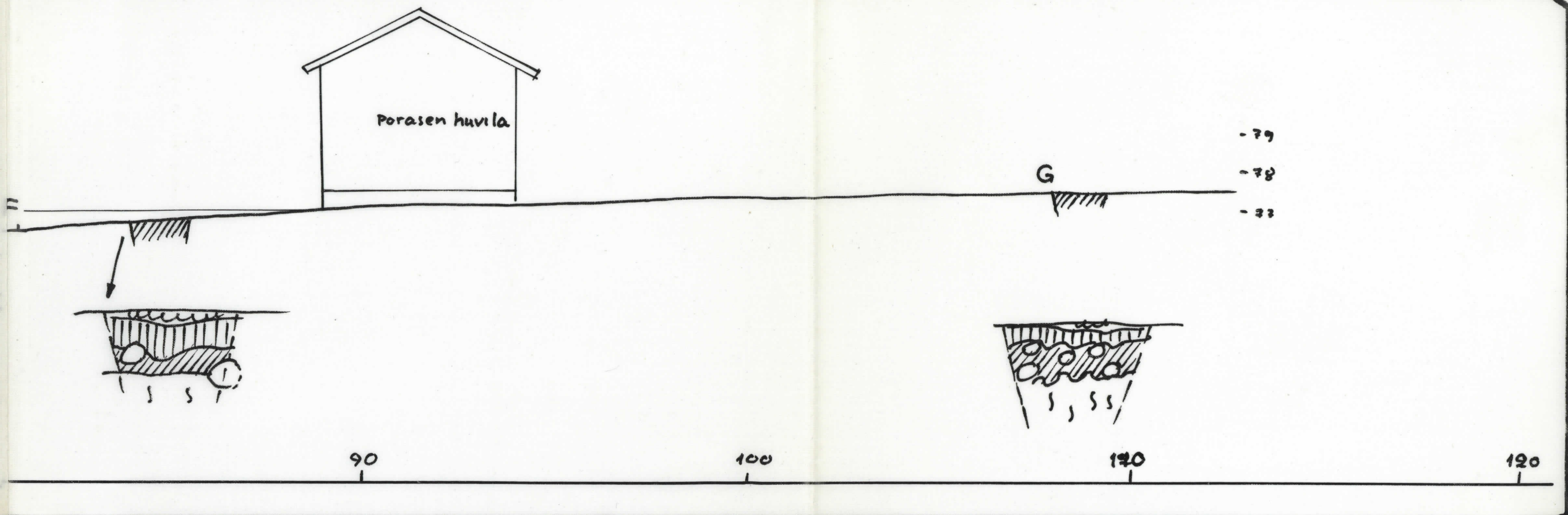
0 50m

Kemijoki

Kylä: Ala-Korkalo
Talo: Keskitalo (Harjula ?)
Omist: Sanni Maunu
Os: Rovaniemi, Paavalniemi

46

KM 1969:101 (2a)
KM 13508

1969:101 on löytötiedon mukaan saatu 'Illin mökistä', v.1879.

Nykyisen Illin talon pelloilta en kuitenkaan onnistunut löytämään mitään kivik.asuinpaikkaan viittaavaa, mutta Illin rakennusryhmästä n. 800 m pohjoiseen, aivan törmän vierestä Valajaskosken itärännalta, löytyi omi-
tuinen kivitarhan puolikas. - Tätä paikkaa kutsutaan Illin niemeksi.
Saamieni tietojen mukaan paikkakunnalla ei oltu aikaisemmin kiinnitetty
huomiota tarhaan.

Kaikesta päätellen kivitarhan on aikaisemmin muodostanut halkaisi-
jaltaan n. 35 m:n mittainen ympyrän kehän muotoinen kiviaitus, josta on
enää jäljellä vain toinen puolisko toisen sorruttua aikojen kuluessa
törmältä koskeen. Jäljellä olevan kehän jäännös on n. 3 m:n levyistä ja
1/2 m:n korkuista kivivallia. Kehän ulkopuolella on jokseenkin tasainen,
mutta kivinen metsämaa, sisäpuolella maa taas on melkein kivetöntä. Kai-
vetuista koekuopista ilmeni, että ohuen turvekerroksen alla oli paikoit-
tellen hiilensekainen ohut kerros, josta löytyi kvartsin palasia (13508).
Oheisen profiilikuvan mukaisesti seurasi sitten syvemmillä yleensä löy-
sää harmaata hiekkaa, jonka alla oli punertava, mahdollisesti ruosteen
värjäämä hiekkakerros. Sen alla oli puhdas hiekka, jossa paikoitellen jo
45 cm syvyydessä näkyi ohut savijuova. - Kvartsilöydöksiä lukuunottamatta
olivat tulokset kehän ulkopuolelle kaivetusta koekuopasta B 1 samanlaiset
kuin tarhan sisälläkin.

Valokuvat (kuvaliite):

- 1) otettu kivitarhan reunasta luoteeseen. Edessä on osa 3 m levyisestä
kivirivistä ja sen takana tarhan 'piha', taustalla näkyy Kemijoen Vala-
jaskoski vasemmalle virtaavana.
- 2) otettu tarhan reunasta lounaaseen. Edessä matalaa kivivallia, joka

jatkuu vaakituskoneen viereen. Koneen ja etualan puiden välillä 'piha',
taustalla vasemmalle virtaavana Valajaskoskea.

A. E-E. 1956

1 L L 1 (2)

A. ERA-ESKO 1954

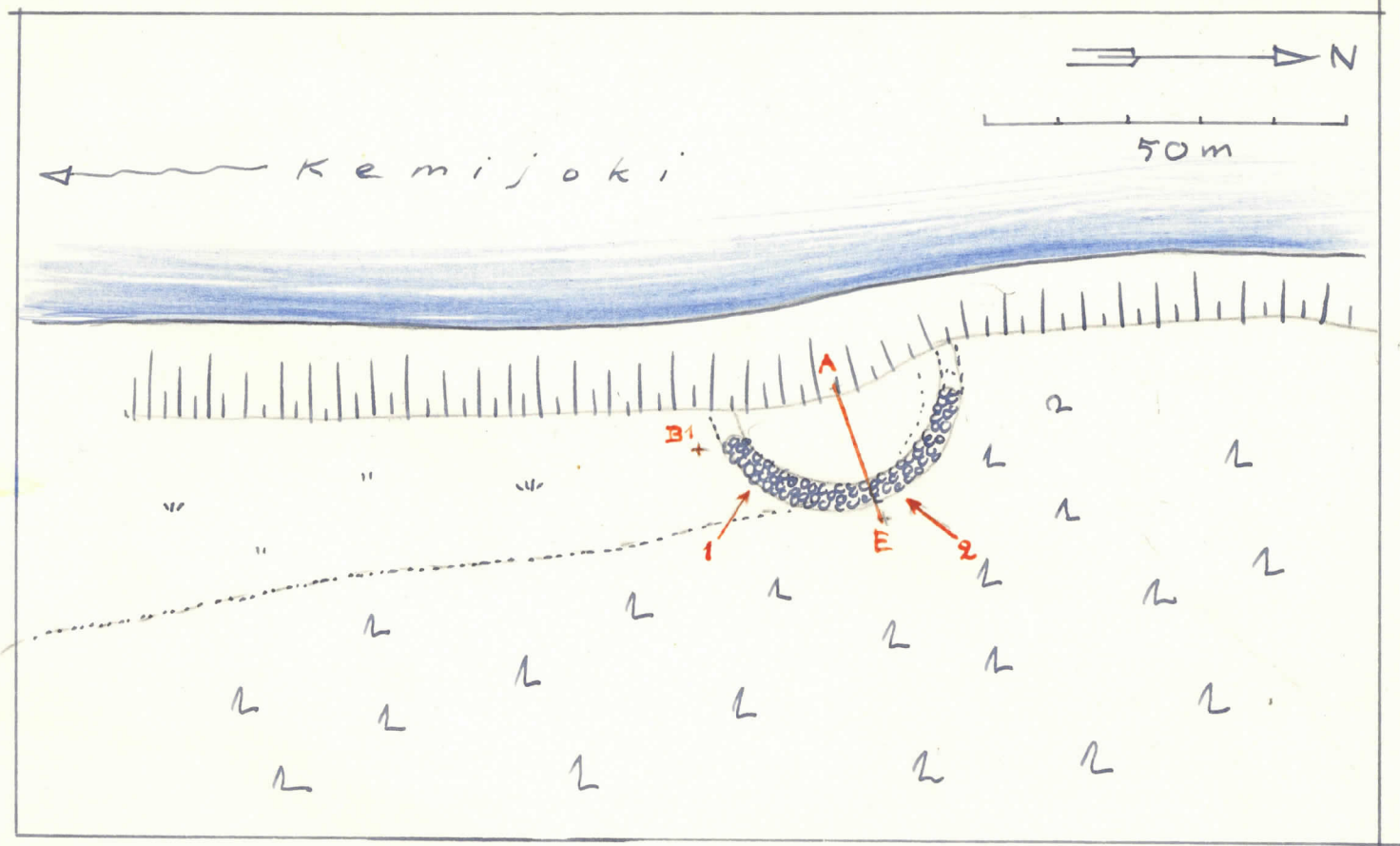
KUVAT 1

F.18476

2

F.18477

PROFIILI A-E

5m

73

72

A

B

C

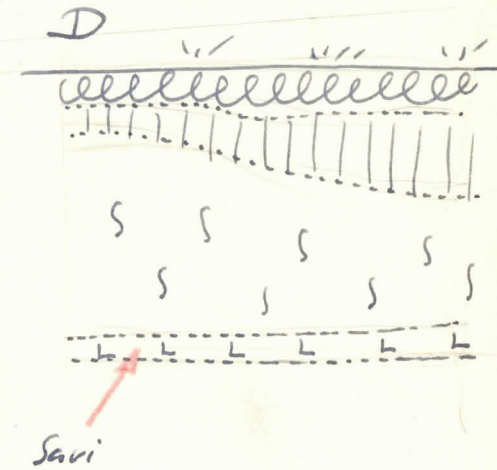
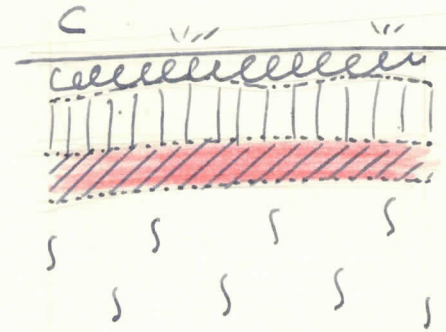
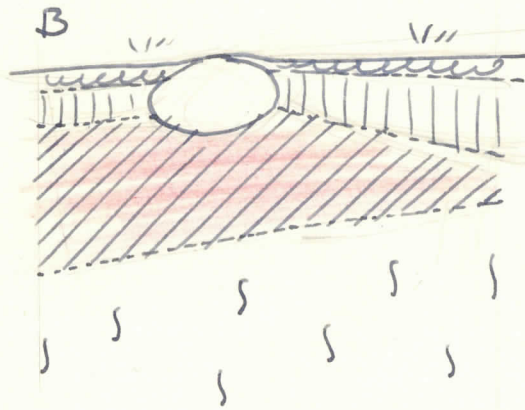
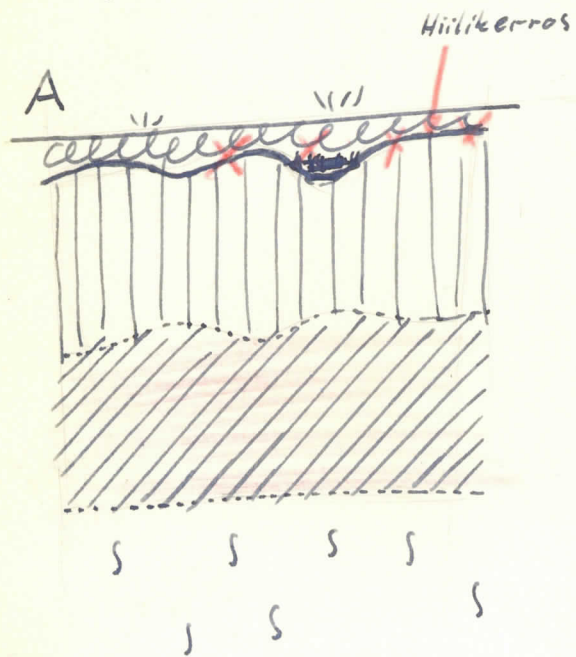
D

E

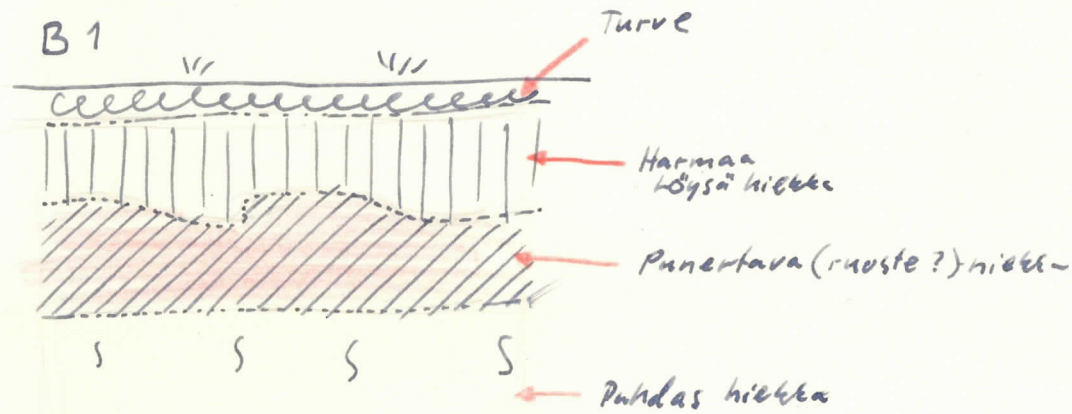
[I.V. kp 201 = 72,458 m]

KÄÄNNÄ →

1/10

x = kvartsiin

125

ILLI 3.

(Rovaniemi, kartta 6)

Kylä: Muurola
Talo: Yli-Illi
Omist: Väinö Oinas
Os: Hirvas

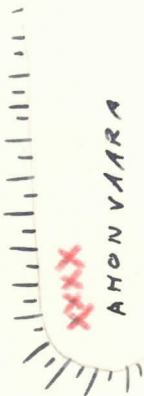
Yli-Illin rakennusryhmästä n. 500 m pohjoiskoilliseen, Ahonvaaran lännenpuoleisesta reunajyrkänteestä muutaman metrin päässä, on puolisen tusinaa kivistä rökkiöitä. Ne ovat n. 10 m:n etäisyydellä toisistaan kuvaliitteen luonnokseen merkityllä paikalla. - Parhaimmat rökkiöt ovat keskeltä runsaan puolen m:n korkuisia ja läpimitaltaan n. 4 m. Muutamia niistä on keskeltä kaiveltu kuulemma niistä kuitenkin mitään löytämättä. - Inv. 1954.

A. E-E.

(Luonnos)

Vaajakoski

ILLIN taloryhmä

500 m

ILLI 3

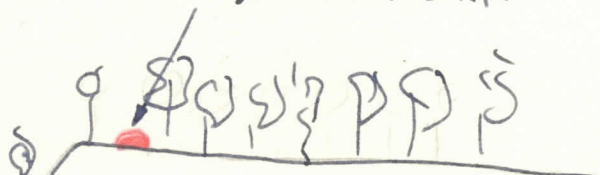

Erään kiviraunnon
sivuprojekti, ϕ 4 m,
korkeus 1/2 m.

PROFIILI W-O

Kiviraunioita
jonossa 4-6 kpl

← Valajäskoskelle n. 200 m

- vesiperaista, mättäkehoista
metsää -

TURPEENNLEMI

1:4000

N

1

131

2

132

133

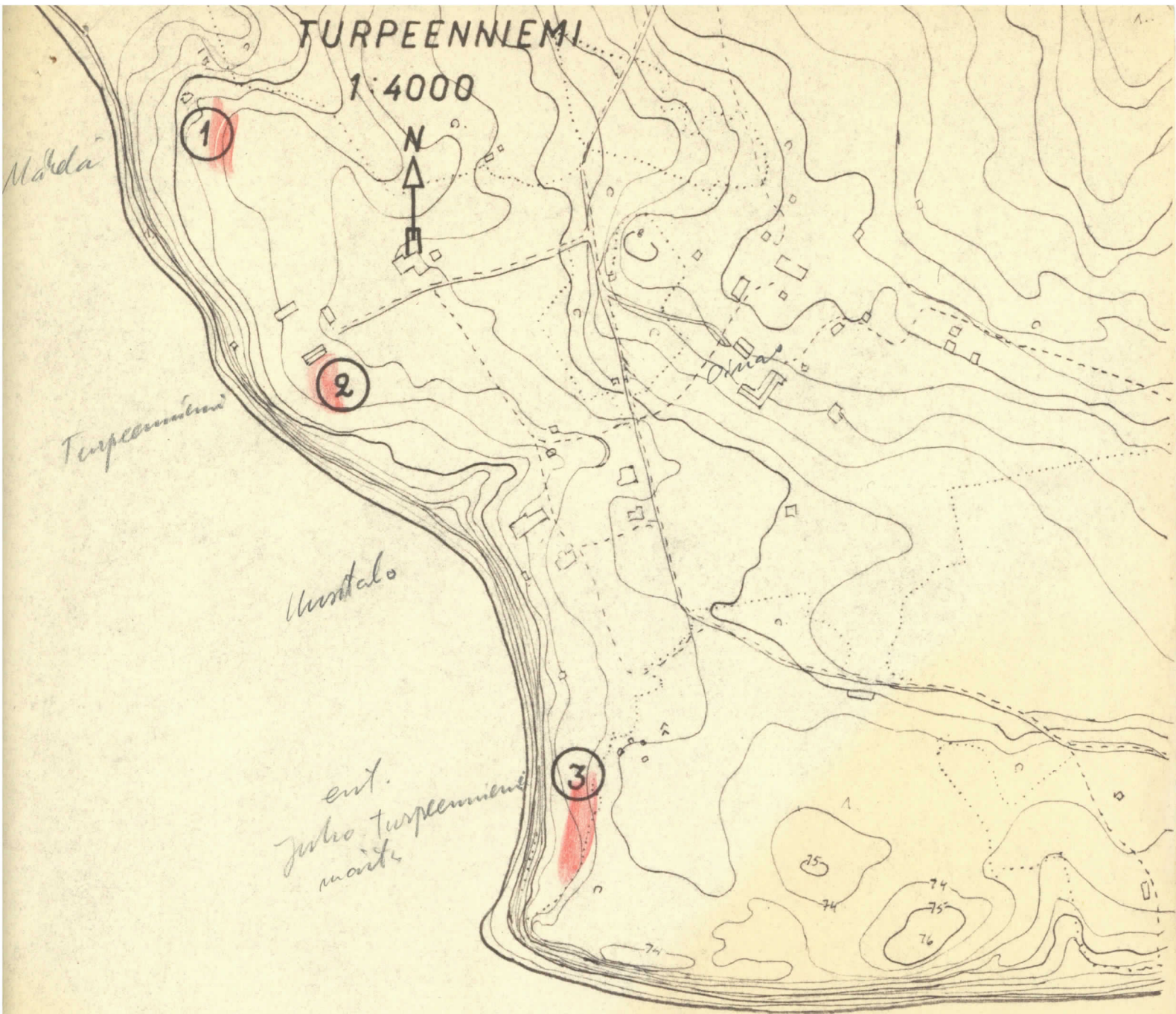
3

134

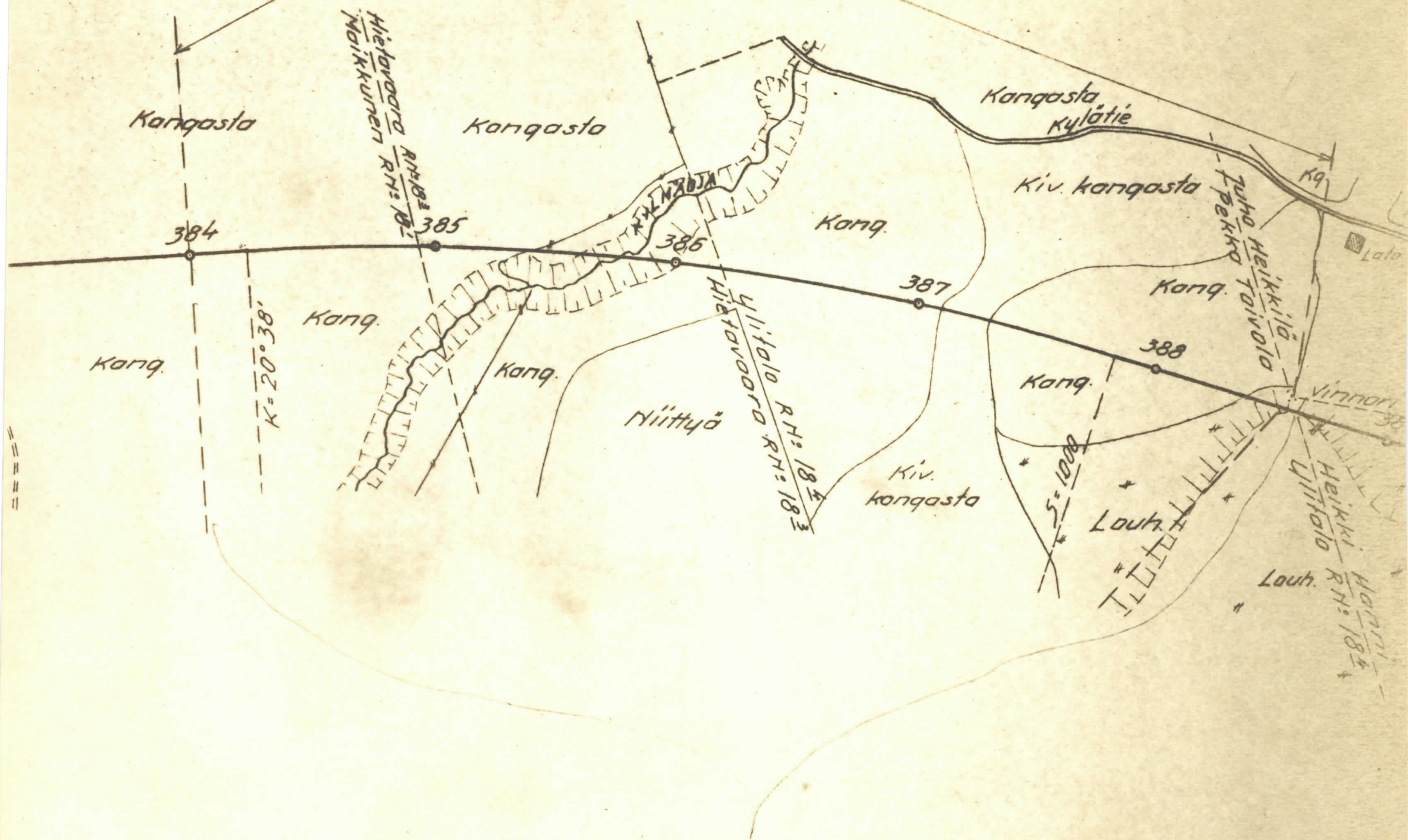
4

ROVANIEMEN LÖYTÖLÄHÖ, jonka sijainti on merkitty
inventointikartan yleiskartan 1:100 000 lehdelle N:o

6

Kivikaartin asuinalue

Mahdoll.
TURPEENNIEMI 1 ja 2. *Turpeenniemi*

(Rovaniemi, kartta 6)

KM 3276:17-18 *Oinas*
KM 13518

esineiden
Inventoinnissa 1954 suoritettujen tiedustelujen perusteella ovat löytäjät {3276:17 ja 18}, talonisännät Juho Turpeenniemi ja Pekka Karvo eli Oinas asuneet aikoinaan vierekkäin sijainneissa taloissaan Rautionsuvannon koill isrannalla, ts. tämän löytölähiön kohdalla, josta esineet ilmeisesti ovat peräisin. - Etenkin vanhan Turpeenniemen asuinrakennuksen ympärillä olevat pellot ovat vuosien mittaan kyntöjen lisäksi olleet usein ehkä myös tulvavesien liikuteltavina. Kuitenkin löytyi lähiökarttaan merkityiltä kohdilta muutamia kvartsin palasia (13518). Löytökohdat, joista toinen (1) on Turpeenniemen pihasta n. 150 m luoteeseen, toinen (2) pihasta parikymmentä metriä kaakkoon, ovat kumpikin 72 m korkeuskäyrän vaiheilla. Turpeenniemi 2:n kohdalla oli sitä paitsi muutaman aarin alueella todettavissa pellon pinnalla selvästi punaisen väristä maata (ks. myös Turpeenniemi 3).

TURPEENNIEMI 3.

(Rovaniemi, kartta 6)

Kylä: Muurola
Talo: Uusitalo RN:o 14
Omist: Elis Pekkala
Os: Hirvas

KM 3276:17
KM 13513:1-3

Kivituura KM 3276:17 on mahdollisesti löydetty Elis Pekkalan

mailta, sillä ne ovat aikoinaan kuuluneet esineen löytäjäksi mainitulle Juho Turpeenniemelle. Uudentalon emännän kertoman mukaan olisi muutamia kymmeniä vuosia sitten oheiseen luonnokseen merkityn Niemipellon eteläosista löydetty sileäksi hiottu kourutaltta, jota oli sitten kauan säilytetty talossa, mutta oli nyt löytymättömissä. Sen sijaan oli kyllä säilynyt pari tuuran tai taltan teelmää (13513:1-2), jotka sain mukaani. Niiden löytökohtia ei muistettu aivan tarkoin, mutta arveltiin tavatuiksi jostain rakennusten lähetyviltä tai Niemipellasta. - Niemipelto on pitkän Valajaskosken alapuolella olevan suvannon itärannalla, Kemijoen pinnasta n. 8 m korkeudella olevalla törmällä. Se on yleensä hiekkamaata. Etenkin luonnokseen merkityn aitan ja asuinrakennuksen lähetyvillä oli peltojen pinnalla näkyvissä punertavaa maata, samoin oli sellaista havaittavissa rakennusten luoteenpuoleisilla pelloilla. Kvartsin palasia (13513:3) löytyi jonkin verran Niemipellon eteläpään luona olevalta rantakivikolta, sekä saman pellon idänpuoleisen metsikön laidassa olevalta polulta, jonka itäpuolella on pitkänä vyöhykkeenä kivikkoista maata, ilmeisesti vanhaa rantakivikkoa. Eri puolille Niemipeltoa ja sen ympäristöä luonnokseen merkittyihin kohtiin kaivetuista koekuopista ei tullut esille mielestäni mitään suoranaisesti esihist. asuinpaikkaan viittaavaa, mutta on mahdollista, että kulttuurikerros on tuhoutunut peltotöissä. Pelto nimittäin käsittää tällä kohdalla juuri sen tasaisen alueen metsän ja rantaäyrään välillä, jota voisi ajatella kivikautisen asuinpaikan kannalta soveliaaksi.

Valokuva (kuvaliite):

F. 18472) otettu Niemipellon eteläkärjestä suoraan pohjoiseen, taustalla keskellä Uudentalon asuinrakennus ja aitta.

KUVA

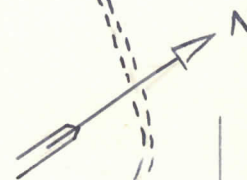
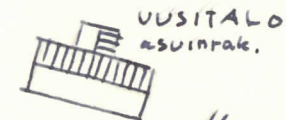
F.18472

(Karttaluonnos)

✕ = kvartsia

■ = koekuoppa

Kemijoki

HT 40

"Niemiporta"

71,3

70,9

72,4

69,9

2

2

2

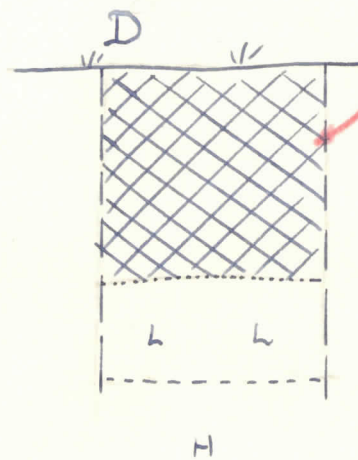
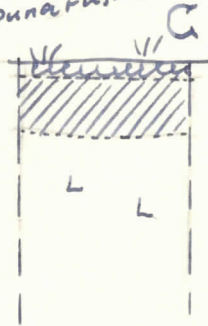
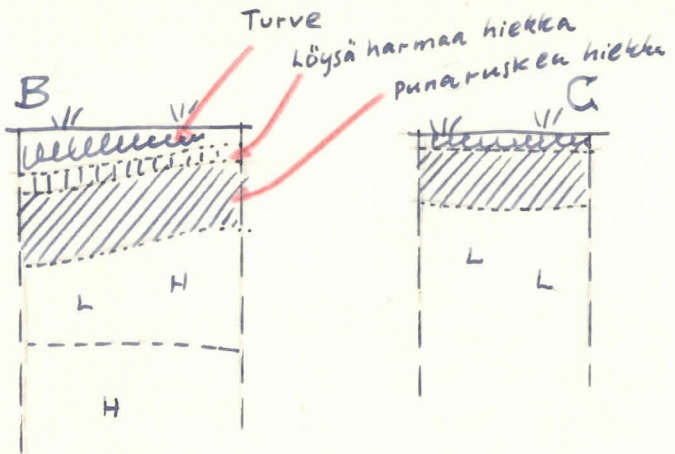
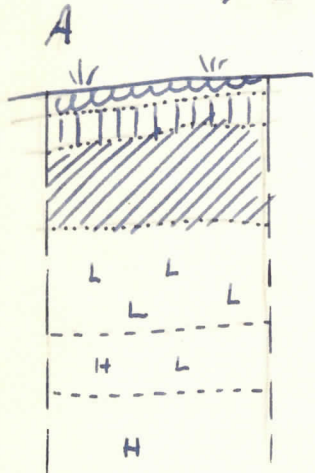
2

2

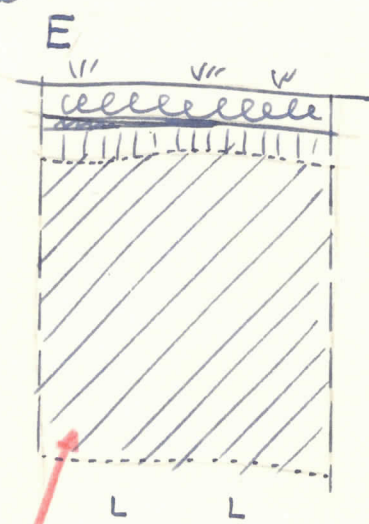
2

2

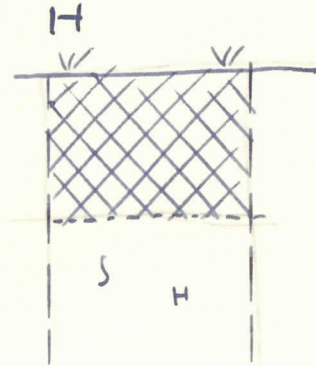
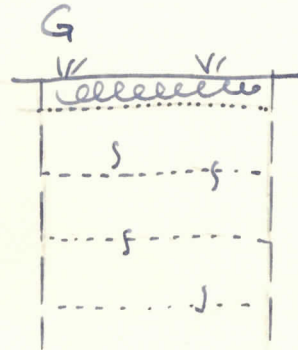
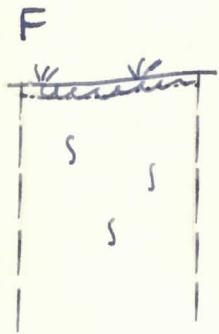
0 50m

Kynnöksen likainen hiekka mullta

Pidettyä hieman likaista hiekkaa

L = savea
H = hiesua
S = hiekkaa

Kylä: Muurola
Talo: Vinnari RN:o 13:10 (Harjupelto)
Omist: Janne Heikkilä
Os: Rovaniemi, Hirvas

KM 13511:1-4
KM 13512:1-2

Löytöpaikka sijaitsee Kemijoen etelä- eli itärannalla kohdalla, jossa Valajaskoski laskee Rautionsuvantoon.

Inventoitaessa 1954 kerättyjen iskosten ja liuskesirun lisäksi lienevät muutkin yllä mainitut esineet peräisin ns. Kylmävaaran itärinteessä sijaitsevasta Vinnarin tilan Harjupellosta, pellon nurkasta, Rautionsaaresta Illiin johtavan tien vierestä. Maa on löytöpaikalla hiekkaa.

Valokuvat (kuvaliite):

1-2) panoraama otettu tieltä hiekkakuopan läheltä pohjoiseen, löytöpaikka Turpeenniemi 4 on pellon nurkassa kuvien 1 ja 2 yhtymäkohdalla. Taustalla vasemmalle virtaavaa Kemijokea, Rautionsuvannon itäpää.
3-4) panoraama otettu tieltä Kylmävaaran rinteessä olevan rajaveräjän kohdalta itään. Janne Heikkilä seisoo löytöpaikalla (13511:1-2), taustalla vasemmalle virtaavaa Kemojokea, oikealla Vinnarin asuinrakennus.

A. E-E. 1956

KUVAT 1

F.18581 2

F.18582

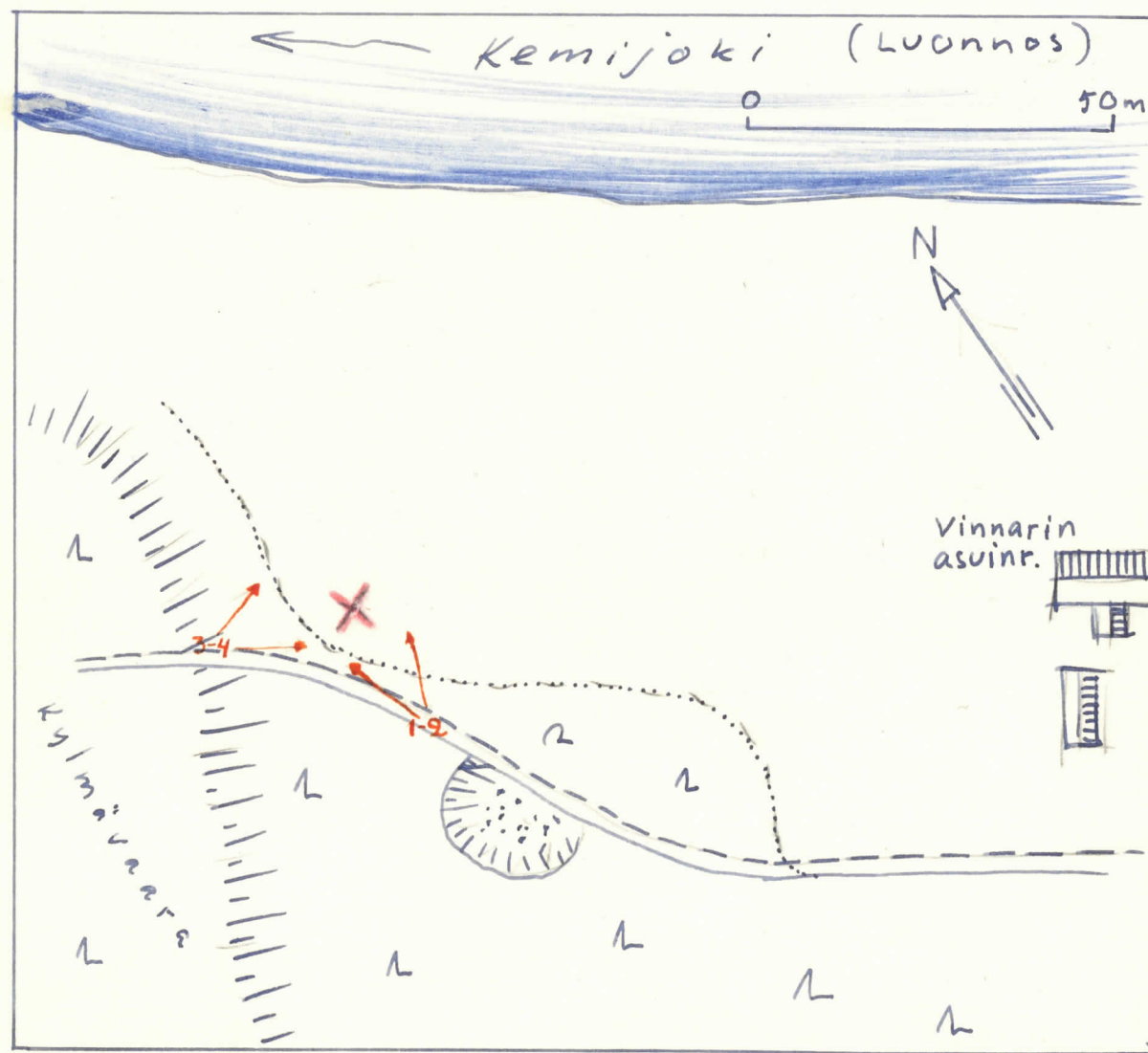

3

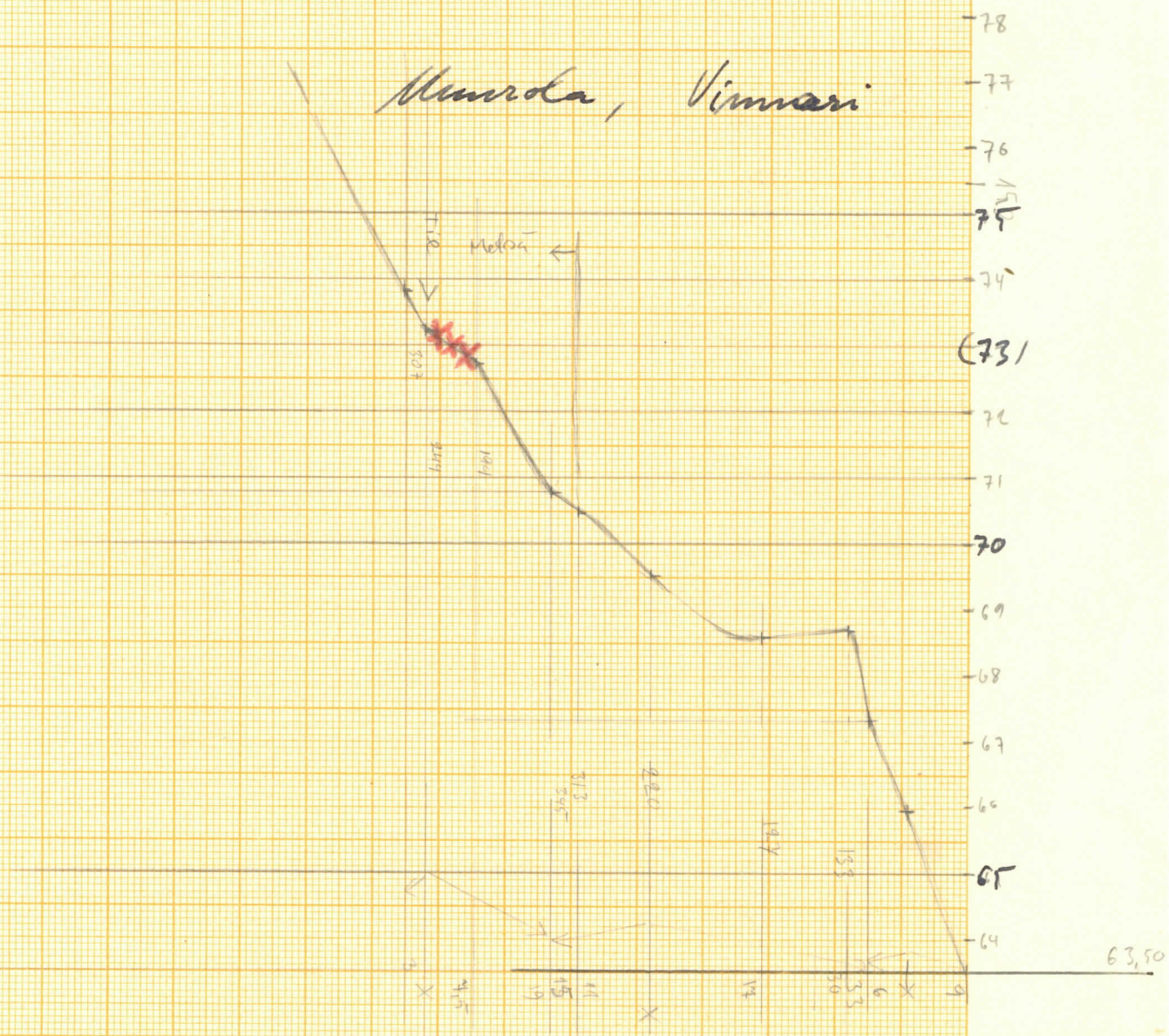
F.18580

4

F.18579

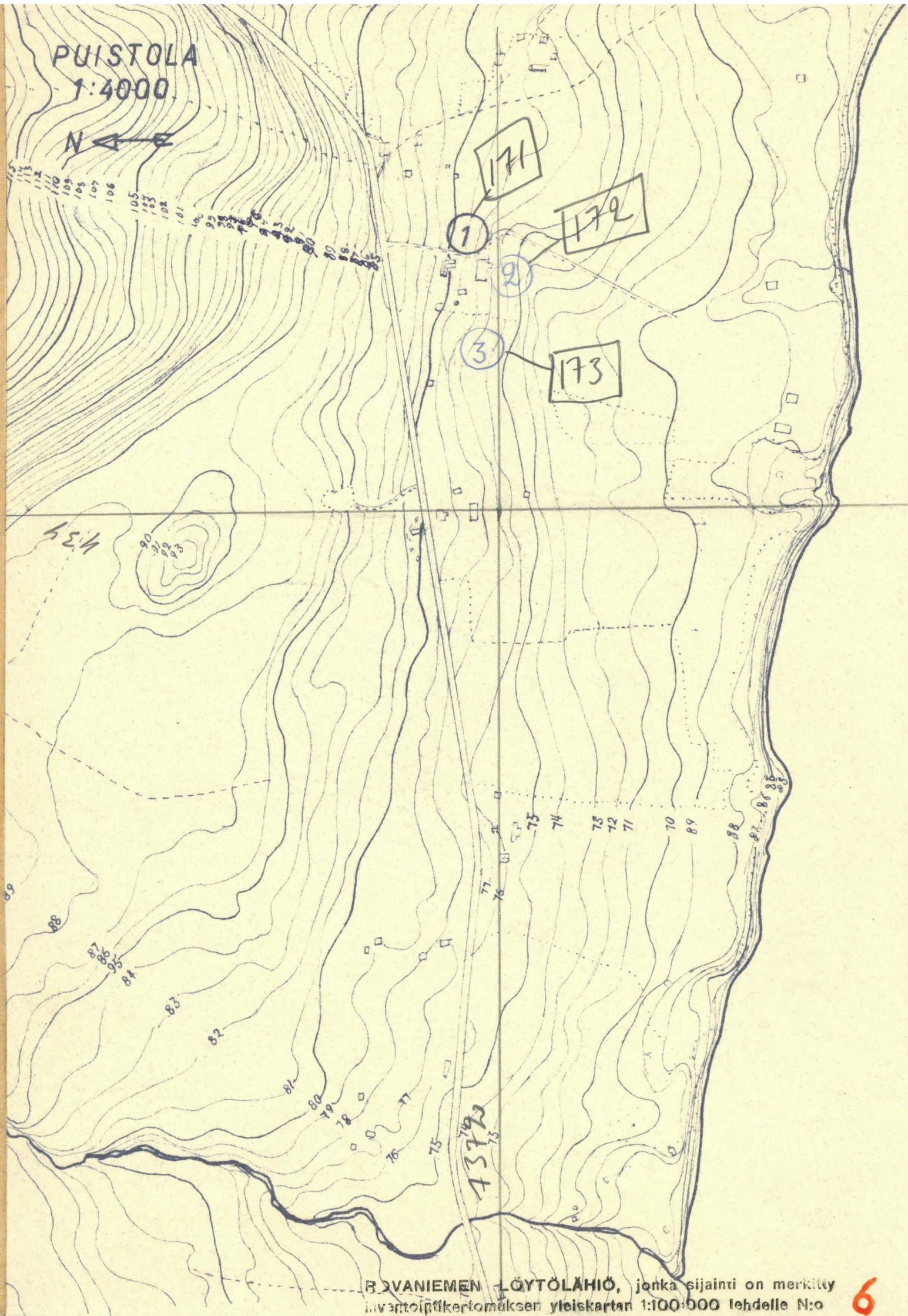

Munro, Vinnari

PUISTOLA
1:4000

N

Lei/171

PUISTOLA 1.

(Rovaniemi, kartta 6)

Kylä: Muurola
Talo: Puistola RN:o 8:11
Omist: Eetu Heikkilä
Os: Hirvas

~~KM 5430 kivituura (mahd. Puistolan asuinpaikkojen lähiympäristöstä)~~
KM 10426:1-3, löyt. "10 m Puistolan navetan takaa" (PUISTOLA 2.) 172
KM 10529:1 löyt. "asuinrak. itäpäästä n. 50 m kaakkoon" (PUISTOLA 1.) 171
3 löyt. "samalta pellolta kuin 1 mutta n. 15 m lännempää 171 Puist.1
2 löyt. "20 m navetasta länteen" (PUISTOLA 2 tai 3) 172-3
- Ks. J. Leppäahon kert. 6/5 1939, kohta VI, Top.ark:ssa.

KM 13515:1-9 (PUISTOLA 1 ja 2) 171-172
KM 13516:1-4 (PUISTOLA 1) 171
KM 13517:1 (PUISTOLA 3) 173
2 (PUISTOLA 1) 171

Löytöpaikka sijaitsee Kemijoen Rautionsuvannon pohjoisrannalla,
Raution ojasta 850 m itään.

Inventoinnissa 1954 suoritettujen keräilyjen ja tiedustelujen perusteella osoittautui löydöksiä tulleen esille luonnokseen (kuvaliite) merkittyjen punaisten katkoviivojen I ja II väliltä. Tällä alueella on havaittavissa 2 eri korkeuksilla sijaitsevaa abraasioluiskaa, jotka molemmat siis ovat loivasti etelään viettävässä rinteessä. Maa on yleensä hiekkamultaa ollen ylempänä vahvasti kivensekaista. - Ylempää abraasioluiskaa käsittävä alue Heikkilän asuinrakennuksen itäpuolella on nimetty tässä PUISTOLA 1:ksi. Sen kaakkoislaidassa sijaitsevan ojan kaltaaseen kaivettiin luonnokseen merkityille kohdille koekuopat, joiden seinämästä näkyneet maakerrokset niin ikään on esitetty kuvaliitteen kaaviokuvassa.
- Kuopista päätellen kulttuurimaa on paikoitellen varsin syvässä (50 cm) mutta osittain myös kynnöksen sotkema. Koekuoppia vastaavalta korkeudelta pellolta löytyi runsaasti kvartsin palasia. (Puistolan "pihapelto").

PUISTOLA 2.

Talo sama kuin edellinen.

Löydökset: vrt. edell.

Löytöpaikka Puistola 2 sijaitsee Heikkilän Navetan eteläpuolella, edellistä selvästi alempana. Maa on tässä kenties savisempaa kuin Puistola 1, koekuoppia ei kaivettu.

PUISTOLA 3.

Kylä: Muurola
Talo: Rautio RN:o 6
Omist: Velj. Rautio
Osis Hirvas.

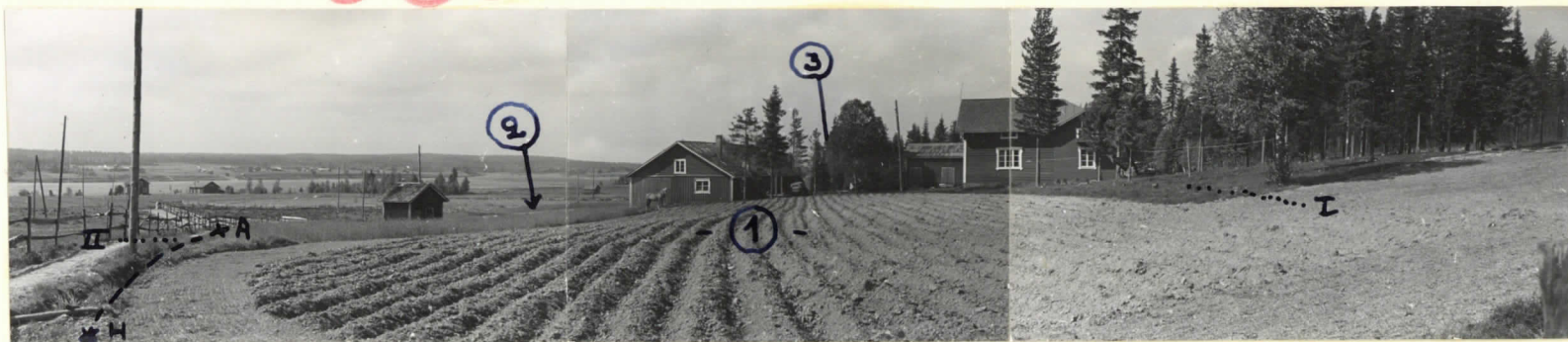
Löydökset: Vrt. Puistola 1.

Löytöpaikkojen Puistola 1 ja 2 ollessa pellolla sijaitsee n:o 3 metsässä, välittömästi Puistolan talon rakennusten länsipuolella.

Paikka tuli inventoinnissa 1954 tarkastuksen kohteeksi lähinnä siitä syystä, että halusin etsiä kahden edellä mainitun lisäksi samalta korkeudelta myös kulttuurikerrosta, jota viljelykset tai rakennukset eivät olisi tuhonneet. Metsän reunan ojaan kaivettu koeleikkaus A ja metsän sisään kaivettu kuoppa B, joiden leikkaukset on esitetty kuvaliitteessä, tuottivatkin positiivisia tuloksia: Molemmissa oli havaittavissa ilmeistä kulttuurikerrosta, kuopassa B lisäksi KM 13517:1 ja kvartsia yli 30 cm syvyydessä. B:n kohdalla maa oli verrattain kosteaa ja kivikkoista.

Valokuvat (kuvaliite):

1-3) panoraama otettu Puistolan rakennusten itäpuolella olevan metsäsaarekkeen kärjestä. Vasemmalla Puistola 1:n laidassa sijaitseva oja, josta on näkyvissä osa, jolle kaivettiin koekuopat A-H; taustalla näkyy oikealle virtaavan Kemijoen Rautionsuvanto. Keskellä etualalla Puistolan "piha-pelto" eli alue Puistola 1, sen takana navetta, jonka vasemmalla puolella alue Puistola 2. Puistola 3 sijaitsee panoraaman keskivaiheilla taustalla olevan metsän sisässä.

Kuvat 1

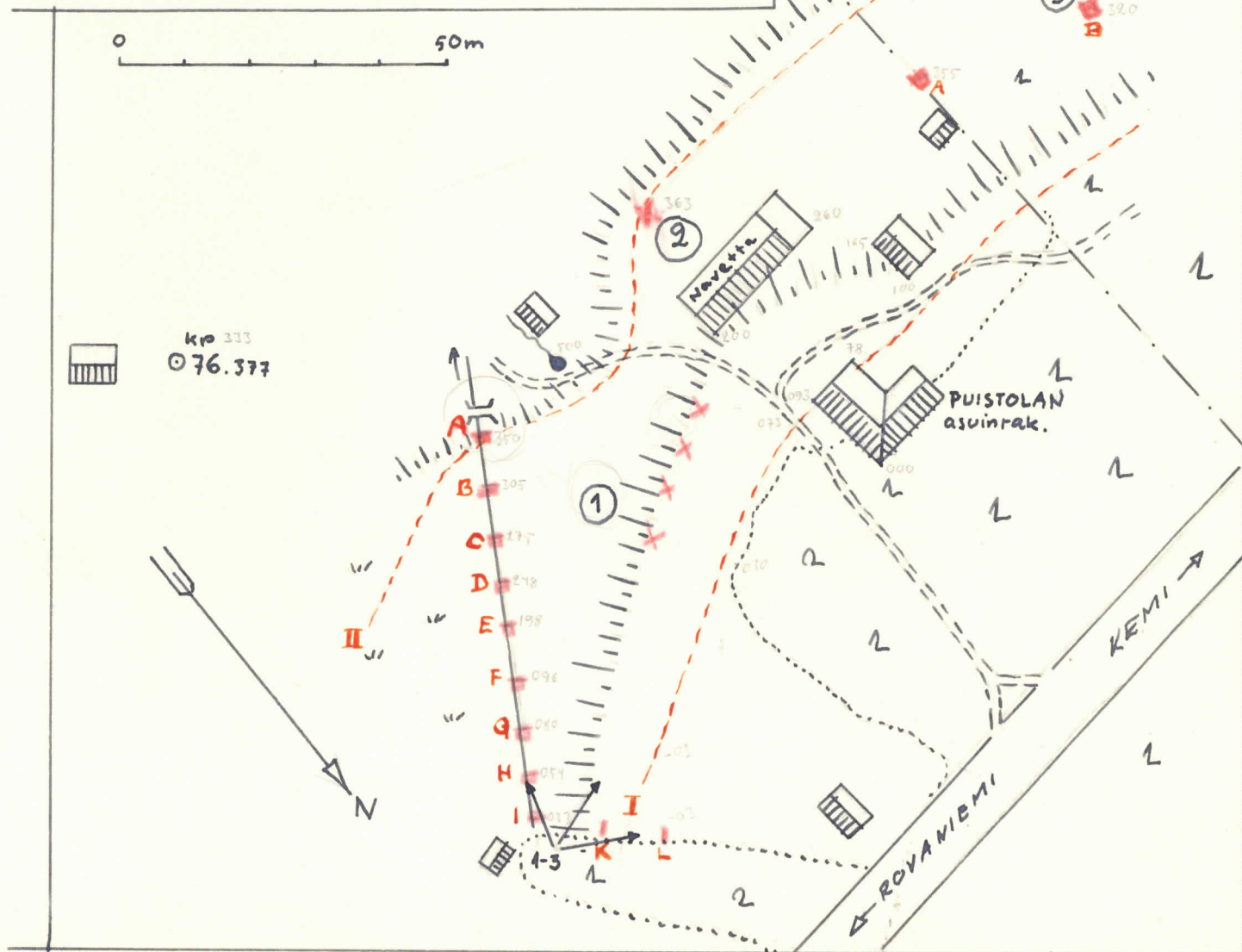
F.18475

2

F.18474

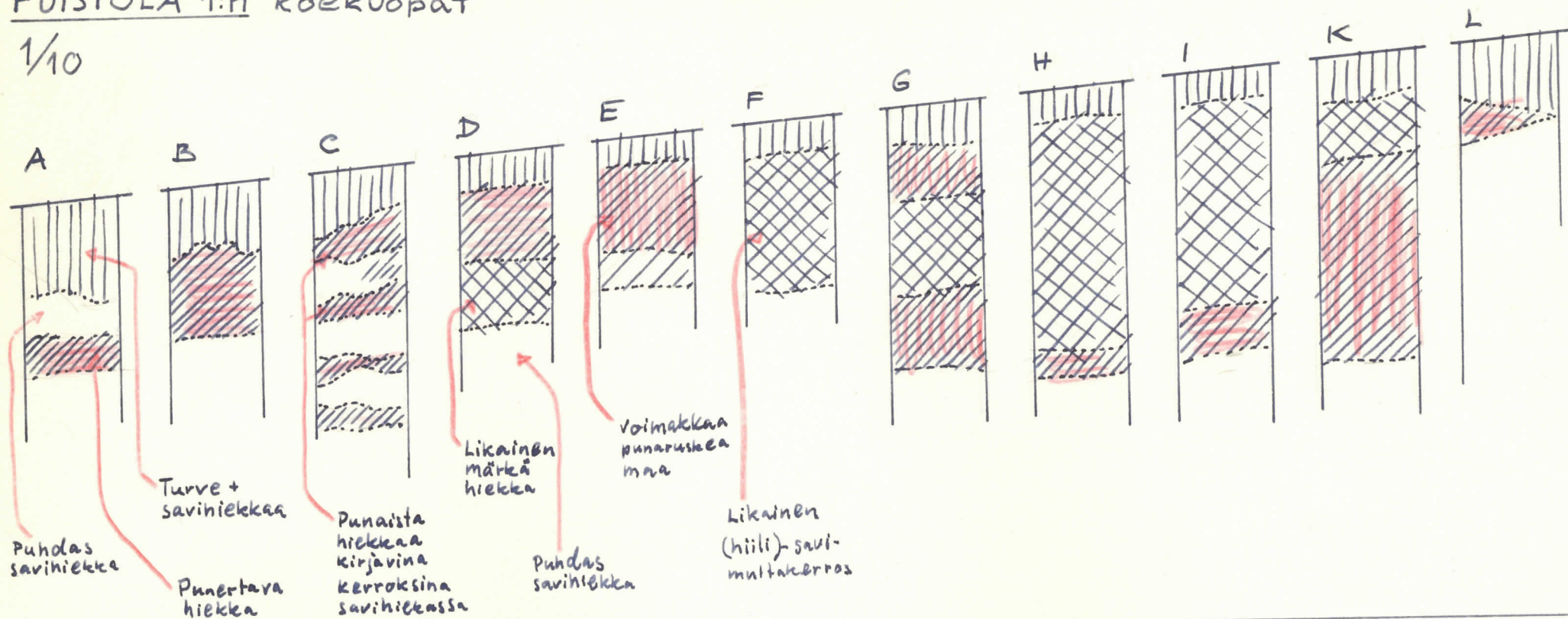
3

F.18473

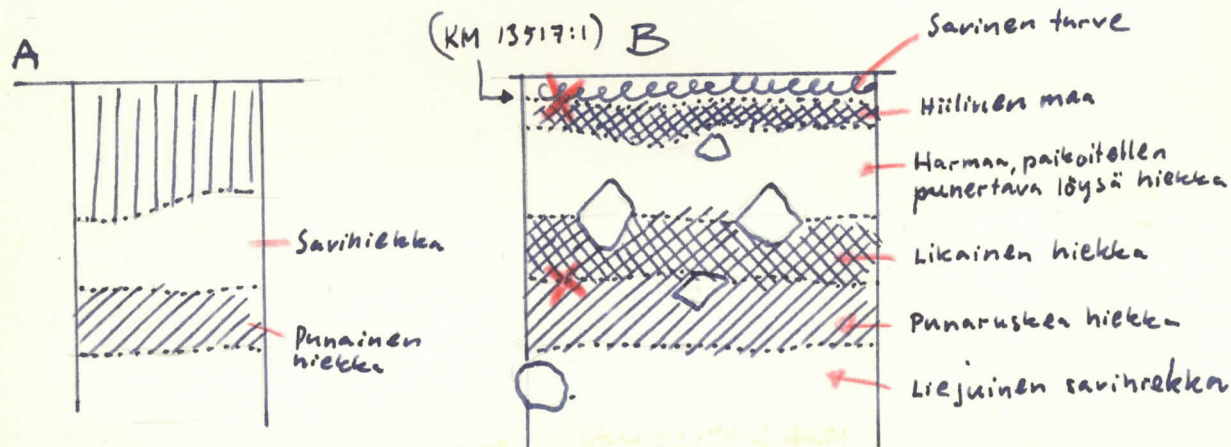
PUISTOLA 1:n koekuopat

1/10

PUISTOLA 3:n koekuopat

1/10

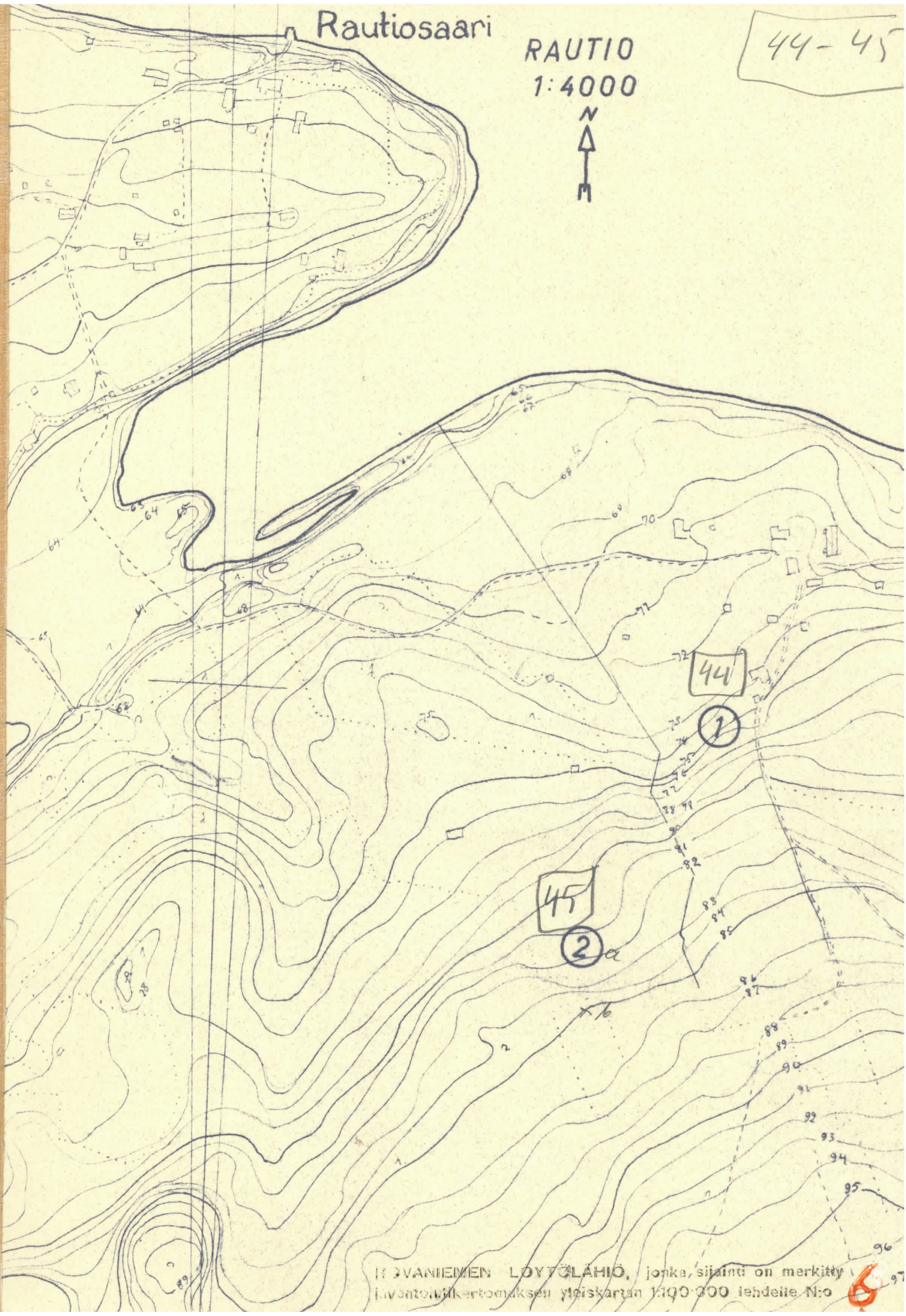
PROFIILILUONNOS S-IV PUISTOLA 3:n koekuoppa B:n kohdalta

Rautiosaari

RAUTIO
1:4000

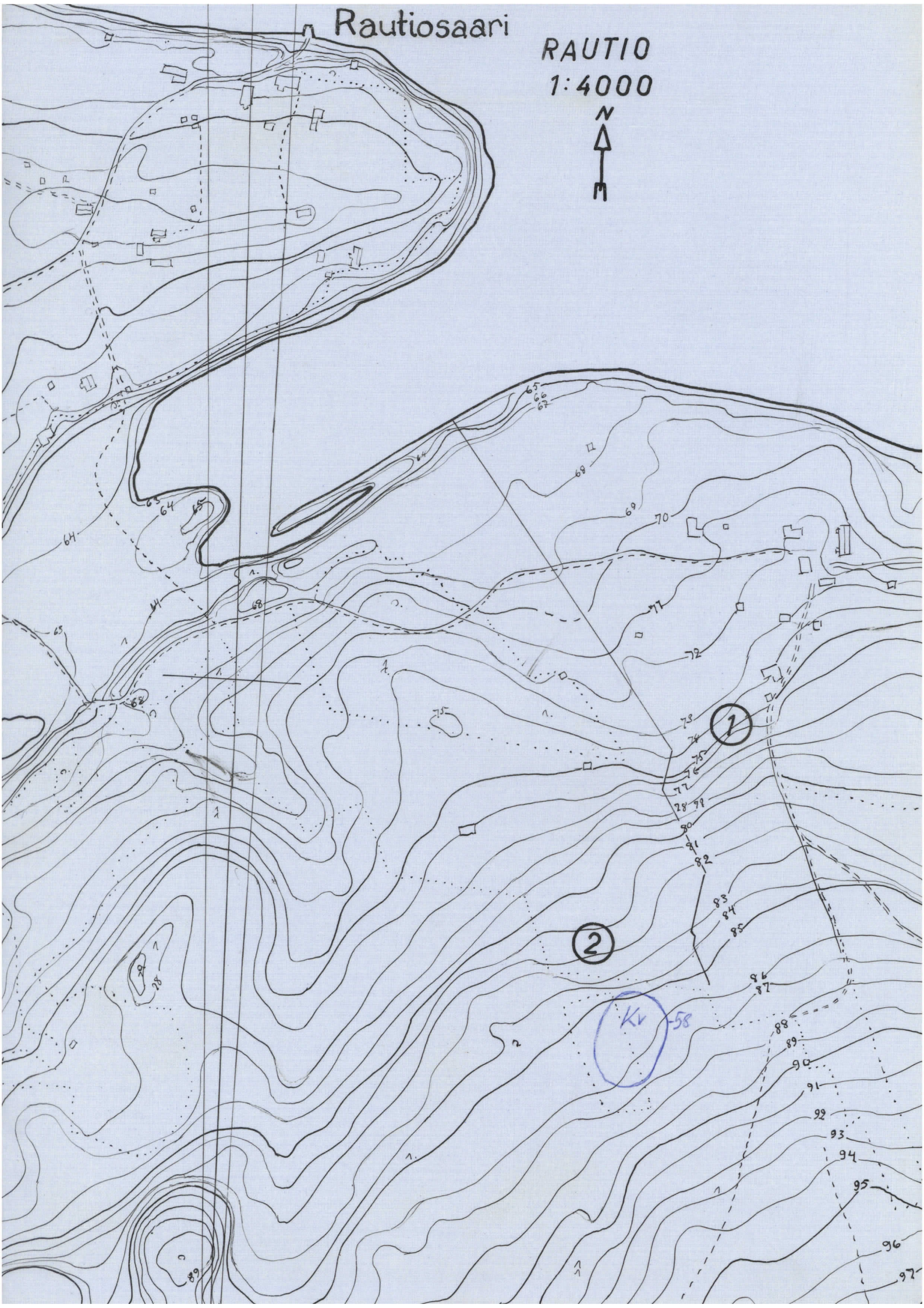
44-45

Rautiosaari

RAUTIO

1:4000

RAUTIO

(Rovaniemi, kartta 6)

(88)

KM 1969:100 kuulunee tähän löytölähiöön, vaikka mainita täytynee, että Raution saarelta ei löytynyt inventoinnissa 1954 mitään kivistiseen asuinpaikkaan viittaavaa. Tämä "Uuden Hannin talosta" saatu esine voi näin ollen olla esim. jostain saaren lähistöltäkin ~~taka~~ itse saarella sijaitsevaan taloon tuotu.

RAUTIO 1.

44

Kylä: Muurola
Talo: Heikkilä RN:o 8:9
Omist: Oskari Heikkilä
Os: Hirvas.

per. 3612 04

x = 71 00

y = 3345

z = n. 75 m

Inventoinnissa 22.6.54 Oskari Heikkilä osoitti asuinrakennuksestaan 200 m etelälounaaseen sijaitsevan kiviesineen löytökohdan n. 75 m:n korkeudelta abraasioluiskasta. Esine oli löydetty jo ennen sotia ja oli sittemmin kadonnut.

RAUTIO 2.

45

a

Talo sama kuin edell.

(312)

KM 13514, KM 14281 ^{x)} 424

per. 3612 04

a) x = 7080

y = 3335

z = n. 80-82 m / per. l.

Löytöpaikka sijaitsee Kemijoen Rautionsuvannon etelärannalla,

Heikkilän asuinrakennuksesta 400 m etelälounaaseen, ns. Takahaan vainio-
oilla. Esine oli löydetty 1952 syksyllä ojaa kaivettaessa lapionpesän
syvyydestä, luultavasti ruokamullasta. Pelto on tällä kohdalla tasai-
sesti pohjoiseen viettävää rinnettä ja Oskari Heikkilän ilmoituksen
mukaan hiekkaa ja savea. Löytökohta on merkitty luonnokseen ristillä
(x) seur. siv.

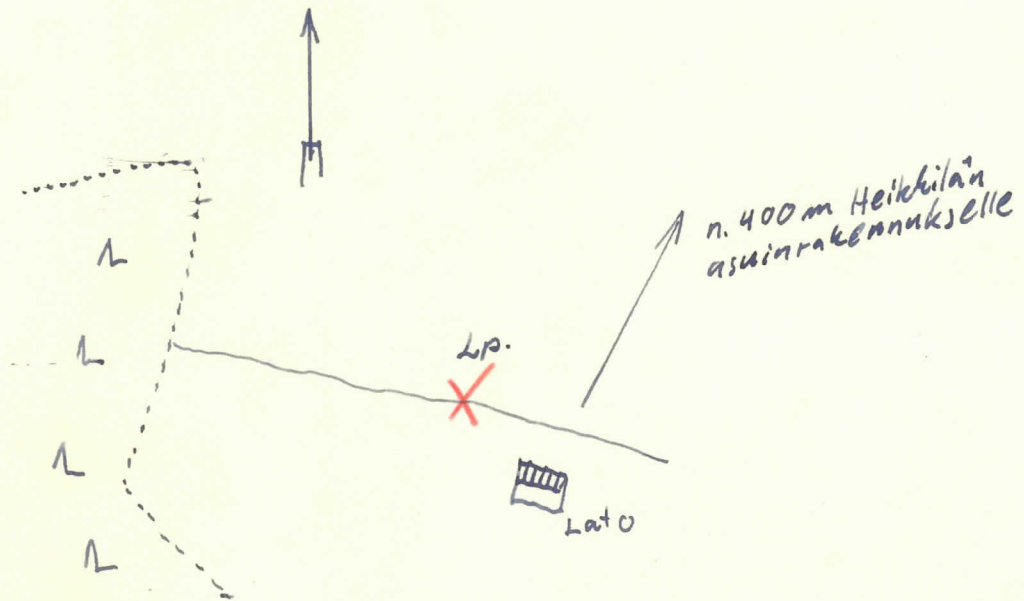
x) ks. J. Sarkamon kair. kart. 1957/58

Turpeensaari

A. E-E. 1955

RAUTIO 2

(Luonnos)

ERÄSAARET

1:4000

1

945

Vähä Eräsaari

Iso Eräsaari

946

2

Kylä: Muurola
Talo: Viita-aapa RN:o V:1 (ent. Matarapohja)
Omist: Juho Kinnunen
Os: Hirvas

KM 13520
KM 13521

Löytöpaikka sijaitsee Kemijoen länsirannalla n. 1500 m Hirvasnimiseltä rautatiepysäkiltä etelään.

Esineen 13520 löytäjän, Veikko Kinnusen kertoman mukaan löytöpaikka on luonnokseen merkitty hiekkakuoppa. Maa on tällä kohdalla hienoa hiekkaa. - Inventoitaessa 22.7.54 puhdistettiin lapiolla hiekkakuopan reunaa ja tehtiin pieniä koekuoppia hiekkakuopan eteläpuolelle. Näissä kaivauksissa kerättiin kvartsit KM 13521. Joiden löytökohdat käyvät ilmi kuvaliitteen profiililuonnoksesta (xxx).

Valokuvat (kuvaliite):

- 1) kuva otettu rannasta löytöpaikan kohdalta Elingonkoskelle päin.
- 2-7) panoraama otettu löytöpaikan pohjoispuolelta, Kemijoki virtaa oikealle. Joessa vasemmalla Vähä Eräsaari (3-4), jonka takana vastarannalla löytöpaikka Eräsaaret 2, ja oikealla Iso Eräsaari (4-5). Kaukana taustalla vastarannalla häämöttää löytöpaikka Nillu 1, panoraaman oikeassa reunassa (7) vesoittunut hiekkakuoppa, jossa Veikko Kinnunen seisoo kohdalla, josta n. vuonna 1949 tai -50 löytyi 1 m:n syvyydestä kivikirves. (x).
- 8) otettu löytöpaikan luoteispuolelta, muuten suunnilleen sama kuin kuva 7.
- 9) kuva otettu kesällä 1955 tarkastuksen yhteydessä, jolloin löytöpaikan ja ympäristön maasto oli suuresti muuttunut aloitetun rantapadon rakennuksen vuoksi (vastaa suunnilleen vuoden 1954 kuvaa 2)
- 10) löytöpaikan itäpuolelta otettu kuva rantapadosta löytöpaikan kohdalla.

Kuvat 2

F. 18578

3

F. 18577

4

F. 18576

5

F. 18575

1

F. 18572

6

F. 18574

7

F. 18573

1955

9

F. 20452

20453

10

8

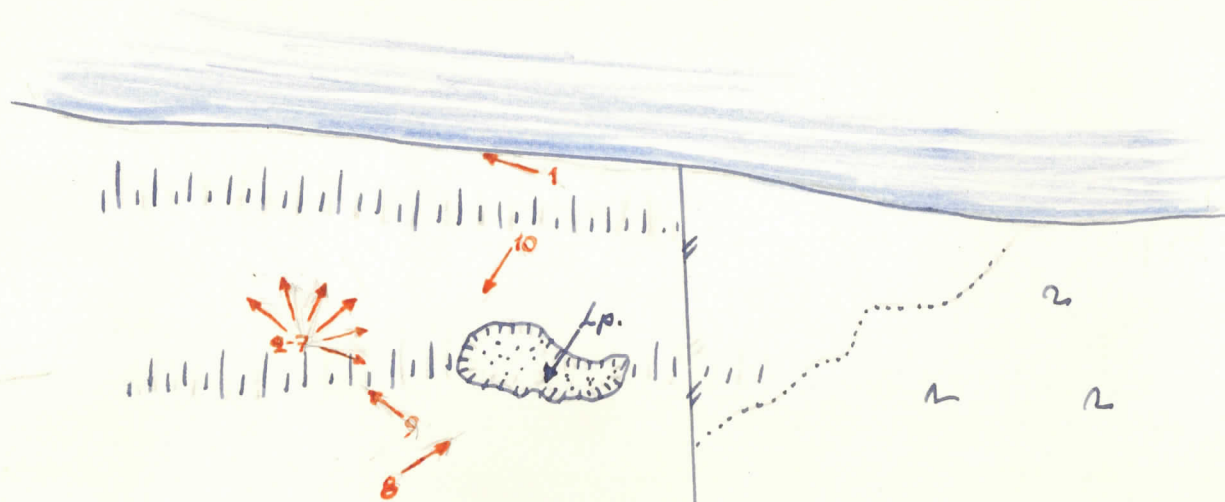
F. 18571

(LUONNOS)

50 m

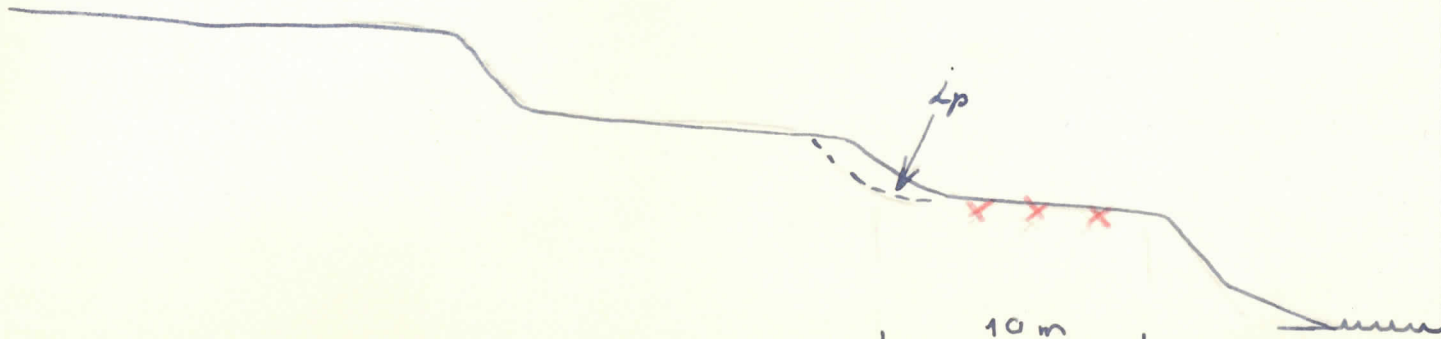
Kemijoki

PROFIILI W-O

10 m

Lp

KM 13896:1-14.

Allekirjoittanut suoritti kesällä 1955 Kinnusen 1. Viita-aavan (Eräsaaret 1) löytöpaikan tutkimuksen. Maasto oli Erä-Eskon inventoinnin jälkeen täysin muuttunut. Paikalle oli rakennettu Petäjäskosken voimalaitoksen pato-rakennelmiin kuuluva suojarahato, jolloin kaivinkoneet ja traktorit olivat kokonaan rikkoneet kulttuurikerroksen. Vain muutamassa kohdin oli enää jäljellä ehjää maata muutama neliömetri. Mitään kaivauskarttoja ei kannattanut tehdä, sillä löydöt oli poimittava sieltä täältä rikkoutuneesta maasta. Paikalla on ilmeisesti ollut varsin rikas asuin-paikka- tai leirialue. Siihen viittaavat useat kvartsi-esineet, jotka löytyivät. Kiviesineitä tosin ei löytynyt, eikä myöskään keramiikkaa, mutta ei ole mahdotonta, etteikö niitäkin olisi voinut löytyä hiukan ylempänä olevan padon kohdalta. Nyt kaivetut löydöt ovat padon ja joen väliseltä melko kapealta alueelta. Löytöpaikan korkeus on Kemijoki Oy:n tekemän kartan mukaan 62-63 m.

Aarne Kopisto 1956.

Valokuvat (kuvaliite)

- 1) Kaivauspaikka nuolen osoittamassa kohdassa. Metsän alapuolella näkyvä vaalea juova on suojarahatoa.
- 2) Kaivaus aivan joen rannassa. Tässä on ainoa paikka, missä raivaustraktori ei ollut rikkonut maanpintaa.

①

F. 20087

②

F. 20086

ERÄSAARET 2.

(Rovaniemi, kartta 9)

Kylä: Muurola
Talo: Hepola RN:o 28
Omist: Welj. Rompasaari
Os: Hirvas, Koskenranta.

KM 13519:1-2

Löytöpaikka sijaitsee Kemijoen itärannalla, 2 km Hirvas nimiseltä rautatiepysäkiltä kaakkoon.

Teelmien 13519:1-2 löytäjä metsäteknikko Matti Rompasaari osoitti inventoinnissa 24.6.54 löytökohdan joka on merkitty ristillä (x) kuvaliitteen luonnokseen ja valokuviin. Kohta on muutaman kymmenen metrin päässä Kemijoen rannasta, tasaisella peltomaalla, joka on hiekkaa tai hiekkamultaa.

Valokuvat (kuvaliite):

- 1) otettu pellolta luoteeseen, vasemmalla ladon edessä löytöpaikka, jolla Matti Rompasaari seisoo (x), oikealla Hepolan asuinrakennus.
- 2) suunnilleen samalta paikalta kuin edellinen, mutta enemmän länteen, taustalla vasemmalle virtaavaa Kemijokea.

A. E-E. 1955

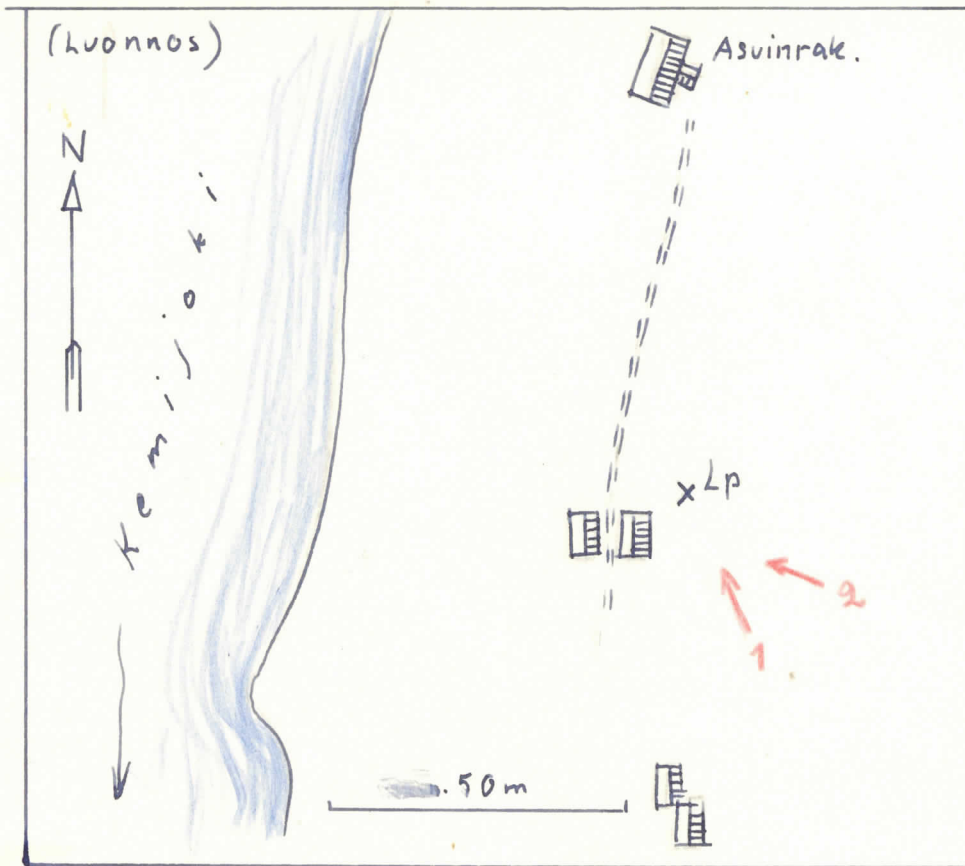
KUVAT 1

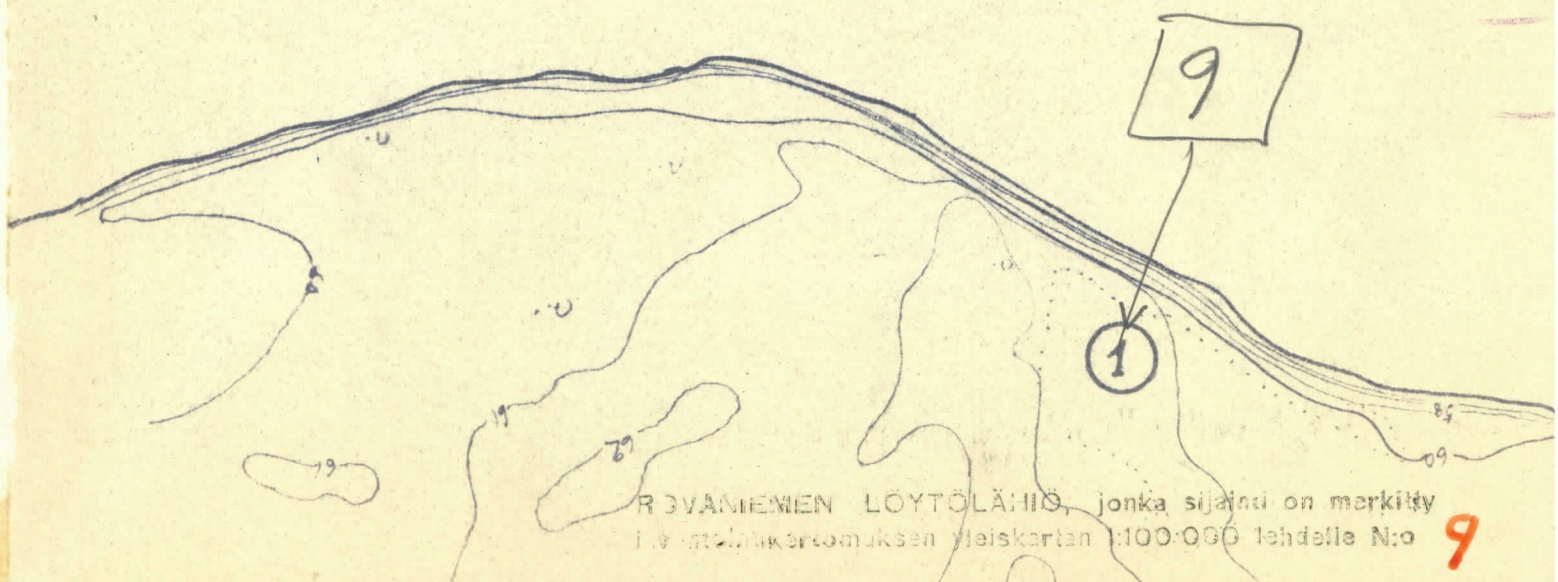
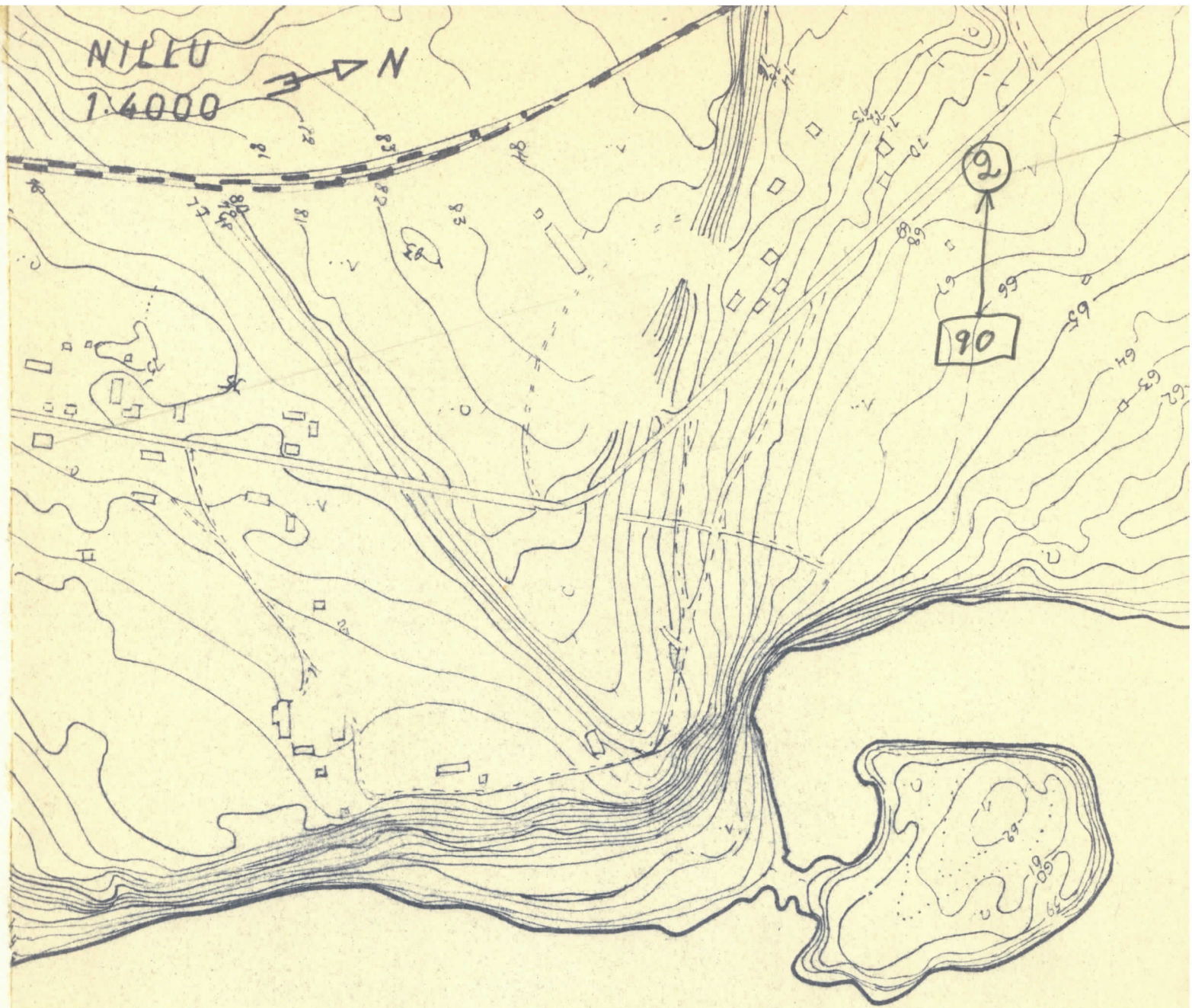
F. 18483

2

F. 18484

Kylä: Muurola
Talo: entinen Nillu, josta rakennukset purettu
noin 100 vuotta sitten.
Omist: Juho Svamberg
Os: Hirvas

- 1) PIETARIN TIEDEAKAT. KOK. tuuran yläpuoli, "Romman maalta".
- 2) KM 1512:4 nuolenkärki, "Rompasaaren maalta".
- 3) OULUN MUS. 678 tasataltta ja 1748 jälk.n:o(?) tasataltta "löytänyt Romman isäntä kyntäessään kesällä 1911 pellosta Kemijoen saarelta 'Rautionsaari'. Samasta Rautiosaaren pellosta on ennenkin löydetty kiviesineitä ja luultavasti toimitettu museoihin. Verner Hietalahden kautta, Alatornio".
- 4) KM 13522:1-4
- 5) KM 13523

km 13897:1-3 / Karto 1956

Nillun löytöpaikka sijaitsee Kemijoen itärannalla, Muurolan rautatieasemalta n. 1300 m suunnilleen itäkoilliseen ja Muurolan hyppyrimäestä 500 m suoraan itään.

Edellä lueteltuja Romman ja Rompa nimiin liittyviä löytötietoja selvittäessäni inventoinnissa 1954 jouduin Rautionsaarella sijaitsevaan Heikki Rompasaaren perikunnan omistamaan taloon Rompasaari RN:o 1. Täällä talon isäntä J u h o R o m p a s a a r i ilmoitti minulle, että hänen käsittääkseen tässä mainitsemani Oulun mus. (3) löydöt eivät voi tarkoittaa muuta kuin hänen itsensä suunnilleen juuri vuonna 1911 kaivamia kiviesineitä. Juho Rompasaaren kertomuksen perusteella esineet olisi kyllä luovutettu keräilijälle Romman eli nyk. Rompasaaren talossa Rautionsaarella, mutta niiden löytöpaikka (jonka kerääjä on käsittänyt väärin) olisi ollut Kemijoen itärannalla 6-7 km Rautionsaaresta alaspäin, Rompasaaren siihen aikaan omistaman Nillun talon pellolla. - Hänen muistinsa mukaan oli juuri siitä pellosta kerrottu ennenkin löydetyn kiviesineitä, joten on varsin todennäköistä, että myös yllä mainitut vanhemmat löydöt (1 ja 2) Romman tai Rompasaaren maalta ovat tästä Nillun pellosta peräisin.

Käydessäni 24.6.54 Juho Rompasaaren opastuksella löytöpaikalla

keräsinikesannoksi jätetyn pellon pinnalta kuvaliitteen luonnokseen punaisella katkoviivalla rajoittamaltani alueelta löydökset 13522:1-4. Tämä rajoitettu alue on n. 50 m:n päässä Kemijoen törmästä hyvin loivassa pohjoisrinteessä, joka muutaman metrin päässä muuttuu täysin tasaiseksi niittymaaksi. Niityt taas jatkuvat korpeen päin laajoina suomaina. Löytöpaikalla maa on hiekkamultaa ja alempana mutamaata.

Maa-alueen nykyinen omistaja Juho Svamberg ilmoitti löytäneensä esineen KM 13523 Nillusta niin ikään paikalta, joka vastaa luonnokseen rajoittamaani aluetta. Hän ilmoitti lisäksi syksyllä 1954 peltoa traktorilla kyntäessään havainneensa kynnöksen alta nousevan paksuja kerroksia ' l o h e n s u o m u j a '. Löytöpaikan kohdalla on kuulemma ollut hyvä kalapaikka ja Svambergin joessa tekemien havaintojen mukaan olisi paikalla ollut joskus ns. karsinapato.

Valokuvat (kuvaliite):

1 ja 2) otettu metsän reunasta Kemijoelle päin. Ladon kohdalta alkaa rinne loivasti nousta vasemmalle. J. Rompasaari seisoo paikalla (x), josta hän löysi n. 1911 kiviesineitä. Inventoitaessa kerättiin löydökset 13522:1-4 tältä paikalta 5-10 m etäällä säteellä eri suuntiin. 3-5) otettu läheltä Kemijoen törmää, löytöpaikka (x) ja peltoja sen koillispuolella.

A. E-E. 1955

Kuvat 1

F. 18478

2

F. 18479

3

F. 18480

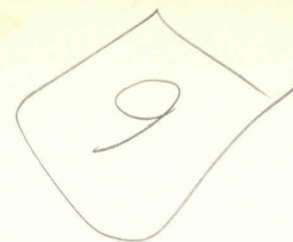
4

F. 18481

5

F. 18482

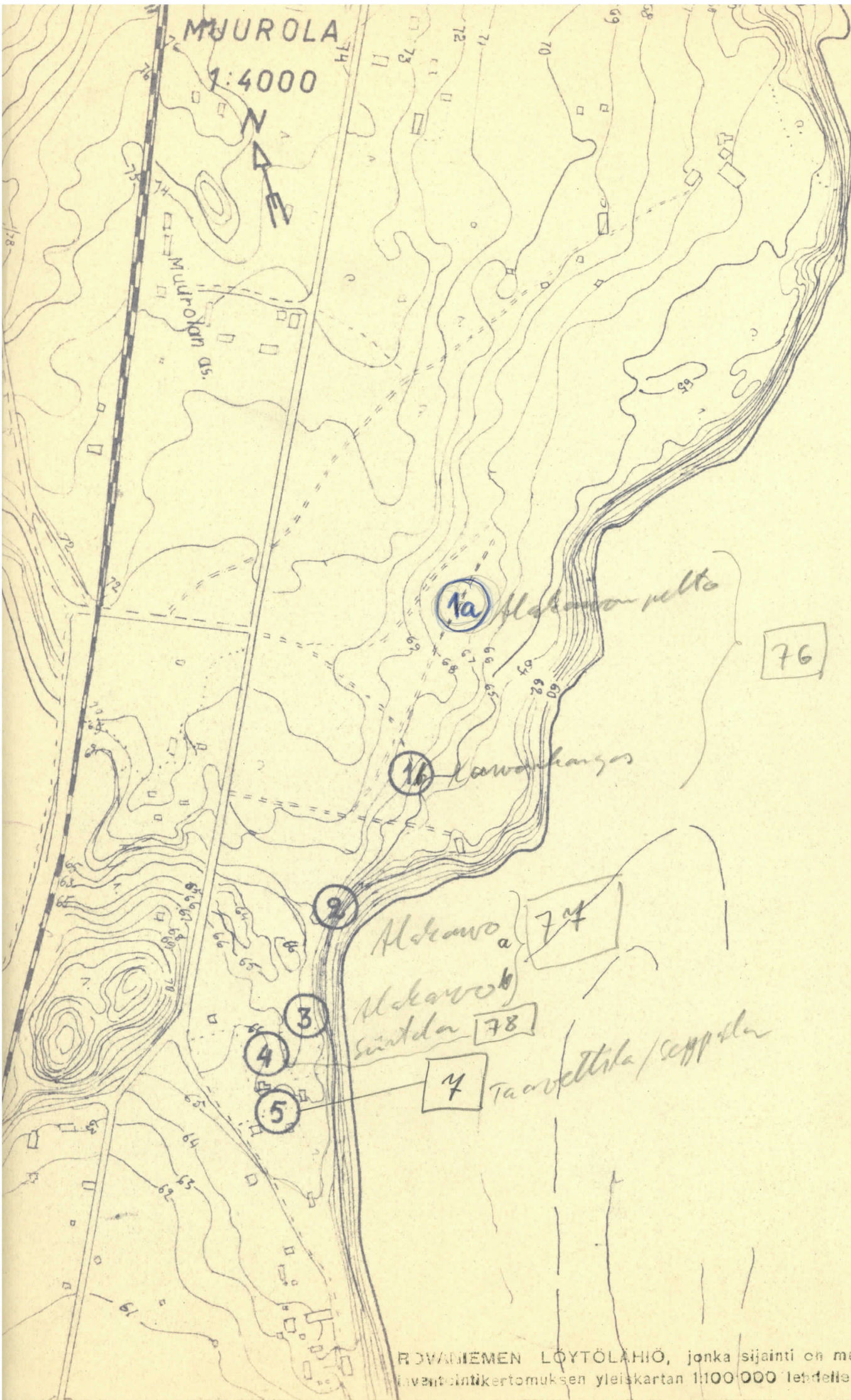
Nillu 1.

Lisäys A. Erä-Eskon inventointi-
kertomukseen.

KM 13897:1-3

Mikko Paloniemi tutki kesällä 1955 Rovaniemen Muurolan kylässä olevan Nillun löytöpaikan (Nillu 1.). Löydöt jäivät kuitenkin verrattain vähäisiksi, mikä johtunee siitä, että kivikautinen kulttuurikerros on sekoittunut melkein täydellään myöhemmän asutuksen jäännösten kanssa. Paikalta löytyi esimerkiksi pii-iskennäisiä, jotka melko varmasti ovat myöhempiä tulus- tai lukkopiitä. Samoin löytyi vuonna 1585 lyöty Juhana III:n Ropo. (Rahakammion diario 36/55) Kivikautisina voidaan pitää vain muutamaa löydettyä kvartsi-iskosta ja osaa maist. Erä-Eskon inventointilöydöistä.

Aarne Kopisto 1956.

MUUROLA la.

76a

(Rovaniemi, kartta 9)

*Murolan
Karvo*

Murolan urheilukenttä
Omist: Rovaniemen mlk.

$x = 6476$

$y = 6196$

KM 2571:14 nuolen kärki Karvon talon pellosta.

$z = 65 - \underline{68} \text{ m}$
I.V.

Edellisestä löytöpaikasta 150 m koilliseen, niin ikään urheilukent-
täalueen laidasta, löytyi inventoinnin täydennyksessä 1955 muutamia
kvartsi-iskoksia. Vähän matkan päässä löytökohdasta koilliseen ovat

Karvon talon pellot, joista paikkakunnalla ei kuitenkaan tiedetty
viime vuosikymmeninä mitään löydetyn. Esineen KM 2571:14 löytäjäksi
mainittu Abraham Karvo muistettiin kuitenkin Murolan taloissa.

A. E-E. 1955

vt. [7]

MUUROLA 1.6

466

(Rovaniemi, kartta 9)

Murolan urheilukenttä
Omist: Rovaniemen mlk.

X = 6448
Y = 6178
Z = 66-68 m
1.V.

KM 4450:3 tasataltta "Karvonkankaalta eli Jänkälän talon metsämaalta".
KM 13524 kvartsin paloja 8 kpl.

Jälkimmäisten löydösten löytöpaikka sijaitsee n. 500 m Murolan rautatieasemalta etelään ja 100 m Uittoyhdistyksen pirtiltä pohjoisluoteeseen. Samaa maisemaa tarkoittanee edellisenkin esineen löytötieto, joka tosin on epämääräinen - ko. paikka on Karvon kangasta, mutta siellä päin ei tiettävästi ole ollut Jänkälän maita.

Löydökset KM 13524 tulivat esille inventoitaessa 1954 Uittoyhdistyksen pirtille johtavalta polulta ja sen viereen, abraasioluiskan paikkeille kaivetusta koekuopasta. Paikka on hiekkamaata, tasaisen kankaan reunaa. Sen vierellä oli pantu alulle urheilukentän rakennustyöt, jotka aiheuttanevat löytöpaikalla maansiirtoja.

Valokuvat 1-3) Panoraama otettu urheilukentän paikalta, keskellä Uiton pirtti ja sille johtava polku. Löytöpaikka on polulla seisovan miehen kohdalla, mies osoittaa kädellään abraasioluiskan tai mahd. muinaisen rantaviivan suuntaa; taustalla oikealle virtaavaa Kemijokea.

mt [7]

Kylä: Muurola
talo: Siirtola RN:o 11:2
Omist: Ville Kunnari
Os: Muurola

x = 6430
y = 6158
z = m. 66-67 m

KM 13526

Löytöpaikka sijaitsee Muurolan rautatieasemalta n. 700 m etelälounaaseen, Kemijoen länsirannan ja valtamaantien puolivälissä (ks. luonnos Muurola 3:n kuvaliitteessä)

KM 13526 on Heikki Seppälä vainajan n. 40 vuotta sitten luultavasti Kunnarin rakennusten länsipuolella sijaitsevalta perunapellolta (valok. 3) löytämä. Paikka on tasaista hiekkamaata, josta en inventoidessani 1954 havainnut mitään ehdottomasti kivik. asuinpaikkaan viittaavaa. Välittömästä läheisyydestä on kuitenkin tehty lukuisia muita (ks. Muurola 3 ja 5) esineläytöjä.

mt. [7]

Murda (1)

Sirtola - D

KUVAT 1

F.18569

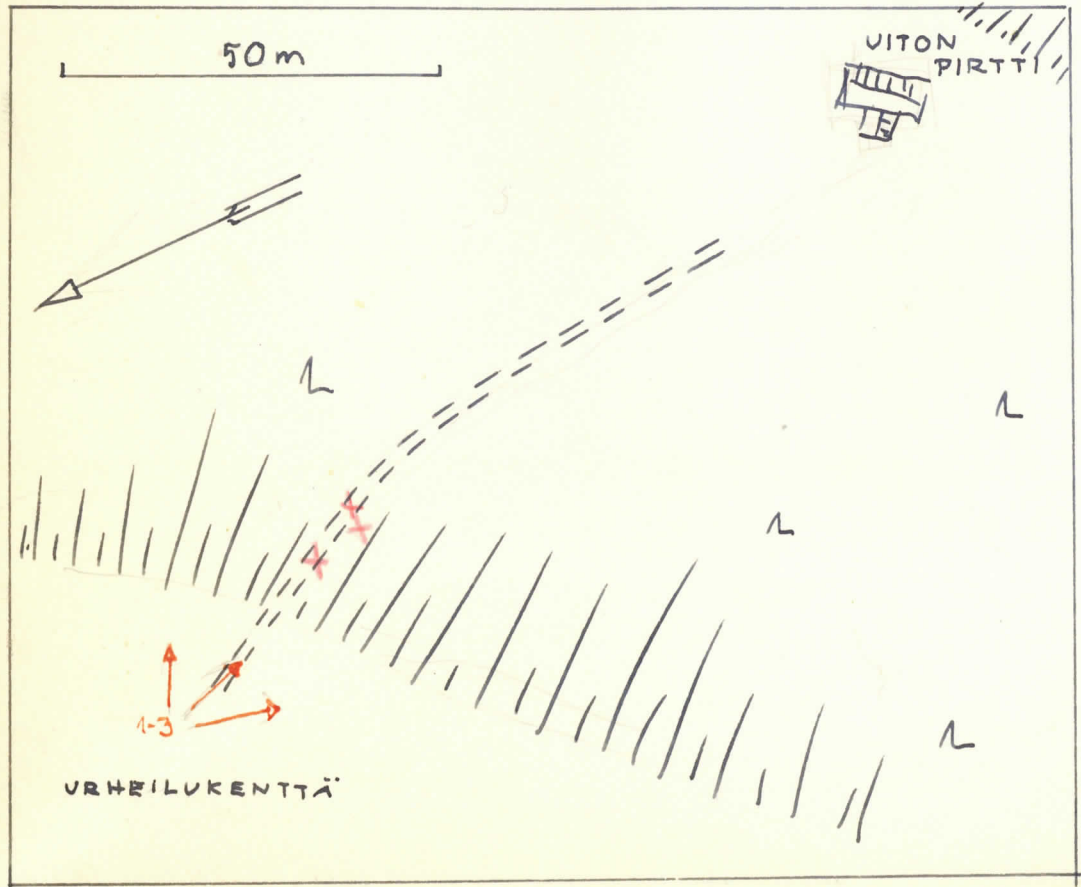
2

F.18568

3

F.18567

76 de

47a

Kylä: Muurola
Talo: Ala-Karvo RN:o 4
Omist: Alvia Snäkin
Os: Muurola

Läytöpaikka sijaitsee Muurolan rautatieasemalta 600 m etelään ja Uittoyhdistyksen pirtiltä 100 m länteen, Kemijoen länsirannan hiekkaisen törmän päällä (ks. lähiökartta), mäntyä kasvavan kangasmaan reunassa.

Inventoitaessa 1954 todettiin paikalla polun sekä rantatörmän aiheuttamassa maan sortuneessa seinämässä n. 20 cm:n syvyydessä turvepinnasta lukien 2-3 cm:n paksuinen hiilinen kerros, jonka sekä päällä että alla oli puhdasta hienoa hiekkaa. Tältä kohdalta puhdistettiin puolen metrin syvyinen profiili kohtisuorasti rantaviivaa vastaan. Kuten kuvaliitteeseen piirretystä kaavakuvasta käy ilmi, jatkui mustaa juovaa törmän reunasta kankaalle päin 4-5 m:n matkan, jolloin se yhtyi turpeen pintaan. Mustan juovan alla oli n. 10 cm vahvuinen kerros harmaata hiekkaa. Profiilia kaivettaessa ei tullut esille kvartseja eikä muutenkaan kivilautaiseen asuinpaikkaan viittaavaa.

Valokuvat (kuvaliite):

- 1-2) profiili A-B kaivauksen alusta sena, törmän reuna oikealla..
- 3) profiilin paikka ennen kaivamista kuvassa vasemmalla, taustalla oikealle virtaavaa Kemijokea.

A. E-E. 1955

x = 6440
y = 6178
z = 65 m

mt. [7]

MUUROLA (2)

KUVAT 1

F.18565

2

F.18564

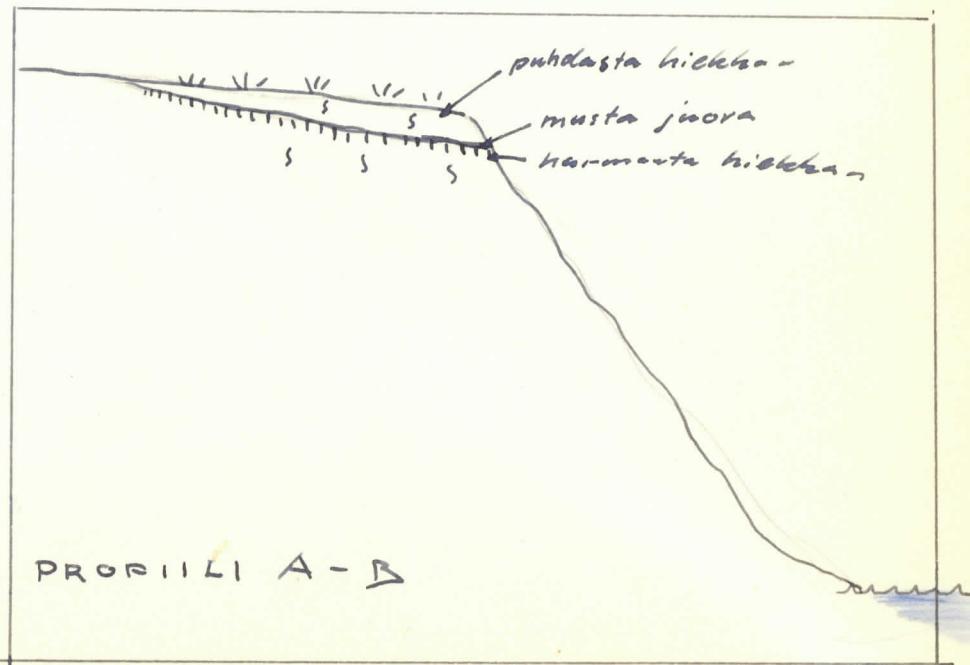
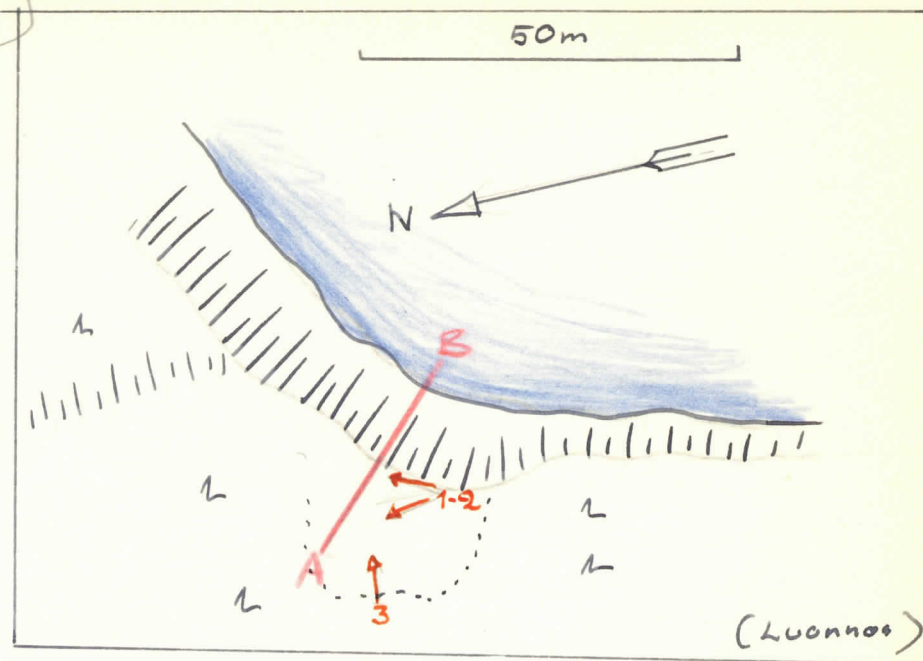

3

F.18566

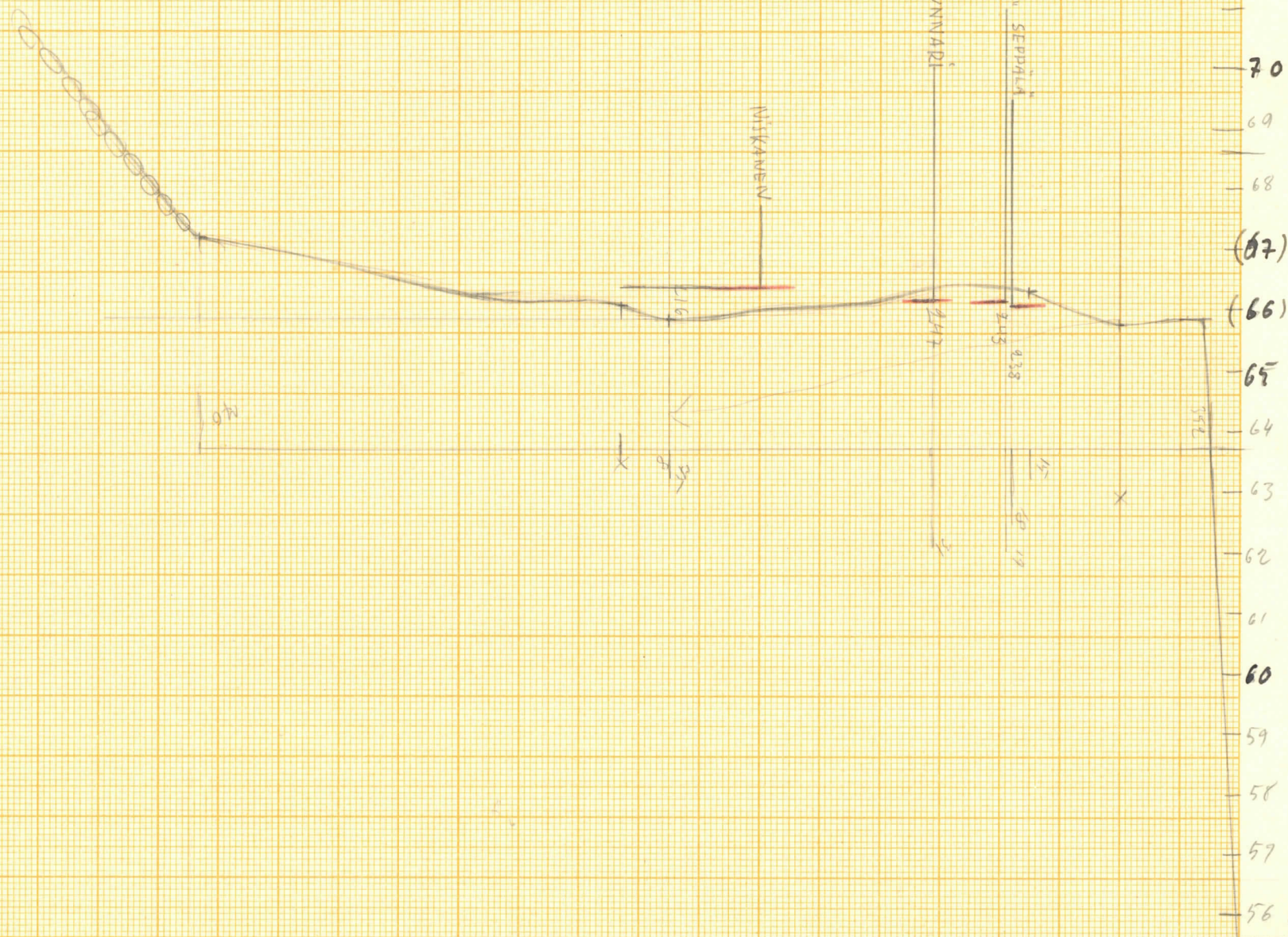
77a

A. ERÄ-ESKO 1954

Muuri (3-5)

Siistola - Tarvettila

776

Kylä: Muurola
Talo: Ala-Karvo RN:o 4 (tontti "Kylänsijan mutkassa")
Omist: Alvia Snäkin (vuokraaja: Kalle Niskanen)
Os: Muurola (os: Muurola)

KM 13525:1-2

Löytöpaikka sijaitsee Kemijoen länsirannalla ns. ^äKylänsijan mutkassa, Muurolan rautatieasemalta n. 650 m etelään. Paikka on tasaisen kangasmaan reunaa, jota on rantatörmältä sortunut ja sortuu edelleen Kemijokeen.

Keväällä 1954 olivat työmiehet Paavo Tuisku ja Reino Ropsfeld Niskasen uudisrakennuksen perustan koilliskulmaa kaivaessaan löytäneet reikäkiven (13525:1). Paikka on hiekkaa ja esine oli luultavasti ollut lähellä maan pintaa, turpeessa. Inventoitaessa kerättiin Niskasen rakennuksen koillispuolelta törmän luiskaan valuneita kvartsi-iskoksia ja kaivettiin 1 x 5 m:n koeala kankaalle törmän reunaan kohdalle, joka on 15 m koilliseen Niskasen rakennuksen seinästä ja josta kvartseja näytti runsaimmin tippuneen törmän luiskaan. Koealalla osoittautui kulttuurikerros, mikäli sellaisesta tässä on kysymys, vain muutaman cm:n paksuiseksi ja turvekekkroksen yhteyteen kuuluvaksi. Siitä tuli esille niin ikään kvartseja, mutta sateiden vuoksi kaivausta ei voitu jatkaa pidemmälle.

Valokuvat (kuvaliite):

1-3) panoraama otettu Niskasen rakennuksen pohjoispuolelta; vasemmalla taustalle virtaavaa Kemijokea, keskellä etualalla kaivettu koeala (----) ja takana Niskasen uusi rakennus ja reikäkiven löytöpaikka sen nurkalla (x).

4) kuva otettu Niskasen rakennuksen rappusilta, vasemmalla koeala (x).

x = 6436
y = 6164
z = m 66-67

A. E-E. 1955

mt. [7]

KUVAT 1

F.18560

2

F.18561

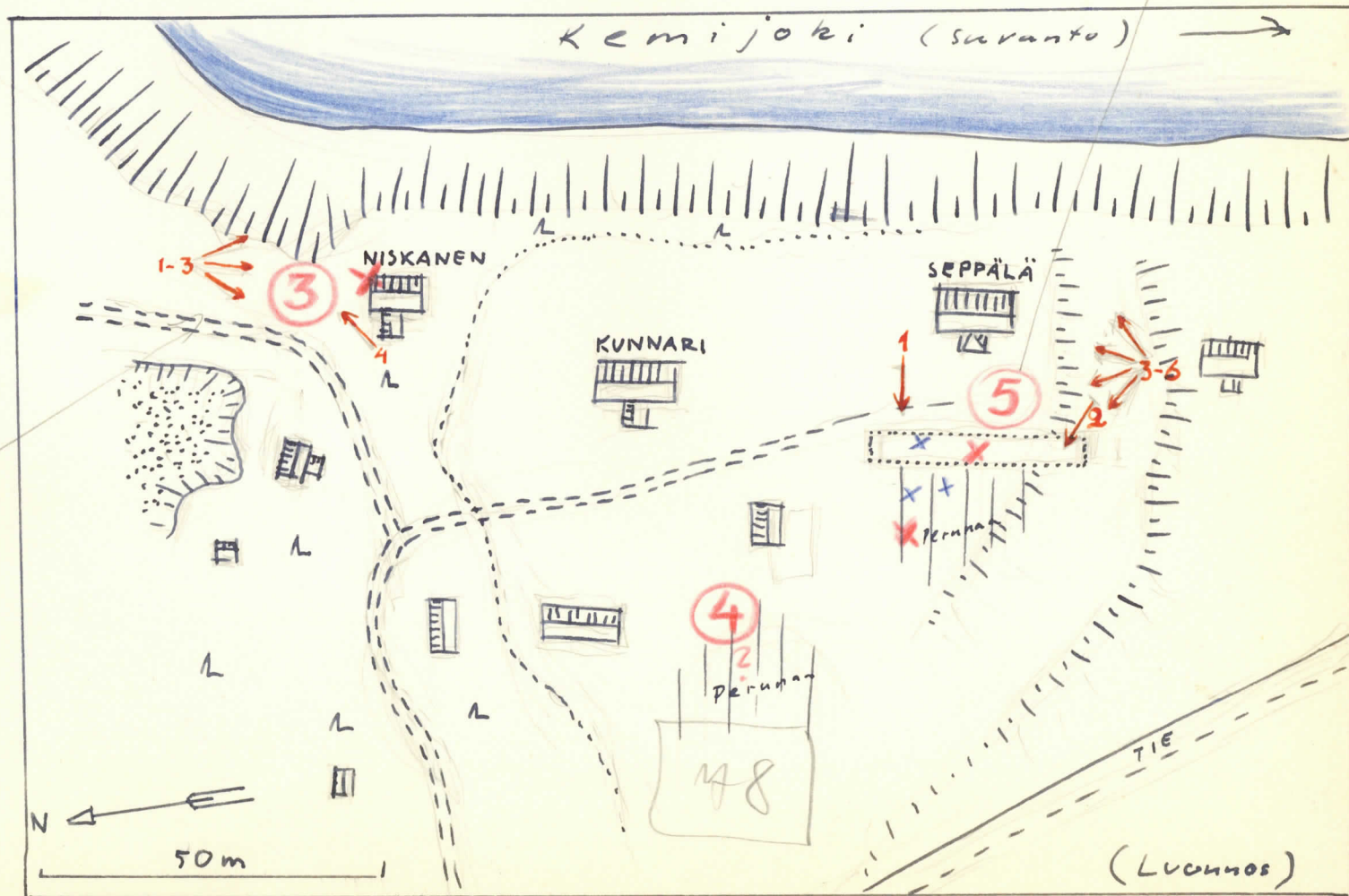
3

F.18562

4

F.18563

MUUROLA 5.

(Rovaniemi, kartta 9)

Ks. A. Kapiainen
kart. 1956

Kylä: Muurola
Talo: Taavettila RN:o 11:2, palsta Seppälä
Omist: Ville Seppälä
Os: Muurola as.

7

KM 594:19 (vrt. Ailio, S.179, N:o 184)

KM 661:1-2

KM 664:1-2,12

KM 15727:1-2

KM 1512:2

x = 6426

y = 6160

z = 66.2

Löytöpaikka sijaitsee Kemijoen länsirannalla, alueella joka on edellisestä etelään, samoin rannan ja valtamaantien välissä. Muurola 4:stä tasainen hiekkainen maa jatkuu etelään päin kapenevana niemekkeenä tai harjun tapaisena korkeamman maastoma yhtyen parin sadan metrin päässä Kemijoen rantatörmään ja muuttuen sen jälkeen alavammaksi maaksi. Mainitulla niemekkeellä ovat todennäköisesti olleet edellä

luetellut Taavettilan vanhemmat löytöpaikat, joista paikkakunnalla ei kuitenkaan enää oltu tietoisia. Sen sijaan oli syksyllä 1953 löydetty KM 13527:1 Seppälän asuinrakennuksen länsipuolelta kasvitarhasta (ks. luonnos Muurola 3:n kuvaliitteessä). Samoin oli todettu turpeen alla maassa punertavia läiskiä tehtäessä N-S -suuntaista käytävää Seppälän pihamaan ja kasvitarhan rajaan. Inventoitaessa 1954 oli käytävän kohdalla turpeen alta kuorittu maa vielä selvästi näkyvissä. Siinä oli etenkin Seppälän eteisestä kasvitarhaan piirretyn kohtisuoran kohdalla selvästi näkyvissä hiilistä ja punertavaa maata hiekkapohjaisella käytävällä. Koska värjäätynneen maan läheisyydestä sekä käytävältä että kasvitarhasta löytyi muutamia kvartsin palasia, lienee syytä olettaa tätä kivik. kulttuurimaaksi, joka on läheisessä yhteydessä vanhoihin Taavettilan löytöihin.

Valokuvat (kuvaliite):

- 1) otettu Seppälän pihan pohjoisreunasta, etualla käytävä, josta oli turpeen alta tullut esille punertavaa maata, keskellä Ville Seppälä seisoo löytämänsä esineenpaikalla kasvitarhassa.
- 2) suunnilleen sama kuin edellinen, mutta otettu pihan eteläreunasta.
- 3-6) panoraama otettu Seppälän pihan etelälaidasta; vasemmalla em. käytävä, jolla Ville Seppälä seisoo hiilen ja punaisen värisen maan kohdalla, keskellä Kunnarin ja taustalla Niskasen sekä oikealla Seppälän asuinrakennus. Viimeksi mainitun takana häämöttää myös oikealle virtaava Kemijokea.

A. E-E. 1955

78

KUVAT 1

F.18553

7

2

F.18554

7

7

78

77

3

F.18556

4

F.18557

5

F.18558

6

F.18559

Murola 5.

Lisäys A. Erä-Eskon inventointi-
kertomukseen.

KM 13894:1-10.

Allekirjoittanut suoritti kesällä 1955 Seppälän löytöpaikan tutkimuksen. Kaivausalueena oli Erä-Eskon kertomuksessa mainittu puutarhan ja pihamaan rajalla oleva 2 m leveä käytävä, jossa oli hiili- ja palomaaläiskiä. Laajensin vielä kaivaus-
aluetta käytävän N-päässä itäänpäin 8 m². Tämä laajennus tehtiin koskemattomaan maahan, siis turvetta siitä ei ollut aikaisemmin poistettu. Luettelossa olevat löydöt ovat melkein yksinomaan edellämainitun käytävän alueelta, vain jokunen retusoimaton kvartsi-iskennäinen löytyi käytävän ulkopuoliselta alueelta, samoin yksi sädekiviliuskeen kappale.

Kaivauspaikan korkeuden vaakitsin Hiidenojan tienummen S-puoleisen kaiteen pilarissa olevasta Kemijoki Oy:n vaakitsen kiintopisteestä, jonka korkeus on 59,91 m. Kaivauspaikan korkeudeksi tuli tällöin 66,21 m.

Aarne Kopisto 1956.

Valokuvat (kuvaliite)

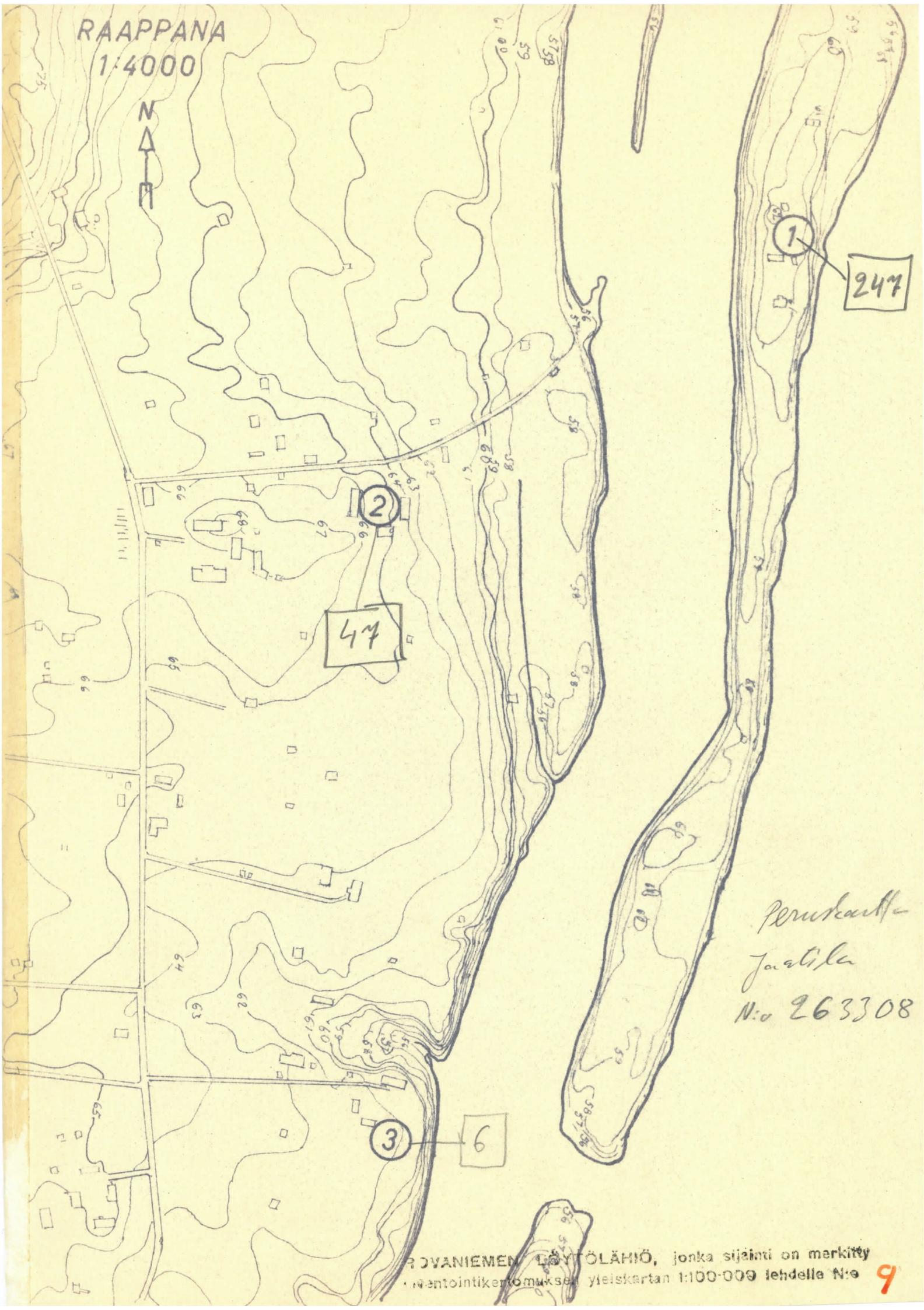
1) Kaivauspaikka Seppälän portailta katsottuna.

①

F. 20088

RAAPPANA
1:4000

Peruskartta
Järvelä
N:o 263308

ROVANIEMEN LÖYTÖLÄHIÖ, jonka sijainti on merkitty
kantoentekirjelmän yleiskartan 1:100 000 lehdelle N:o

247

wt. [6]

RAAPPANA 1.

(Rovaniemi, kartta 9)

Kylä: Muurola
Talo: Saari-Raappana 9:5
Omist: Eetu Kolehmainen
Os: Ruikka

X = 5920

Y = 6182

Z = 61 m

KM 13529

*pato veden alla
tai tuhottu*

Löytöpaikka sijaitsee Kemijoessa olevan pitkänomaisen Raappanan saaren eteläosassa, Ruikan rautatiepysäkiltä n. 2 km koilliseen.

Inventoitaessa 5.7.54 Raappanan saarta todettiin polulta luonnokseen merkityltä kohdalta kvartsi-iskoksia. Hiekkamultaiseen maahan koe-kuoppaa kaivettaessa ilmaantui muutama kvartsi lisää, samoin polun vieriseltä oraspellolta.

Valok. 1) Otettu Kolehmaisen asuinrakennukselta pohjoiseen johtavalta polulta, löytökohtia merkitty kuvaan ristillä (x). Vasemmalla pälkoittaa kappale Raappanan pudasta ja oikealla taustalta päin virtaavaa Kemijokea.

RAAPPANA 2.

47

mt. [6]

Kylä: Muurola
Talo: Raappana
Omist:
Os: Ruikka

x = 5896
y = 6148
z = 65-66 m
I.V. märke.

Pietarin Tiedeakat. kok. "tuura, Muurolan kylä, Raappanan maa" (Hj. A. n:o 125)
KM 1969:102 kourutalitta, saatu Raappanan talosta.

Löytöpaikkana saattanee tulla kysymykseen alue, joka on edellisestä n. 500 m lounaaseen, mantereen puolella Raappanan pudasta. Talossa ei kuitenkaan tiedetty aikaisemmista muinaisesinelöydöistä mitään eikä inventoinnissakaan tullut esille mitään merkittävää.

Valok. 2) Etualalla Kolehmaisen rantapeltoa Raappanan saarella ja va-

semmalle virtaavaa Raappanan pudasta, toisella rannalla Raappanan talon rakennuksia ja mahdollinen ko. esineiden löytömaisema.

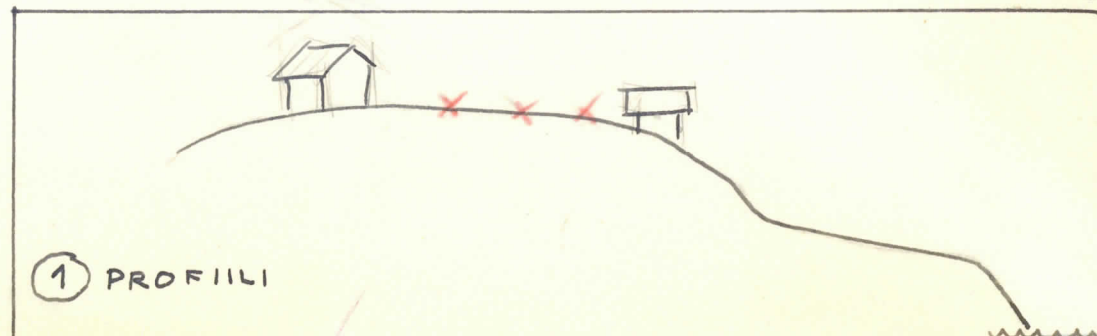
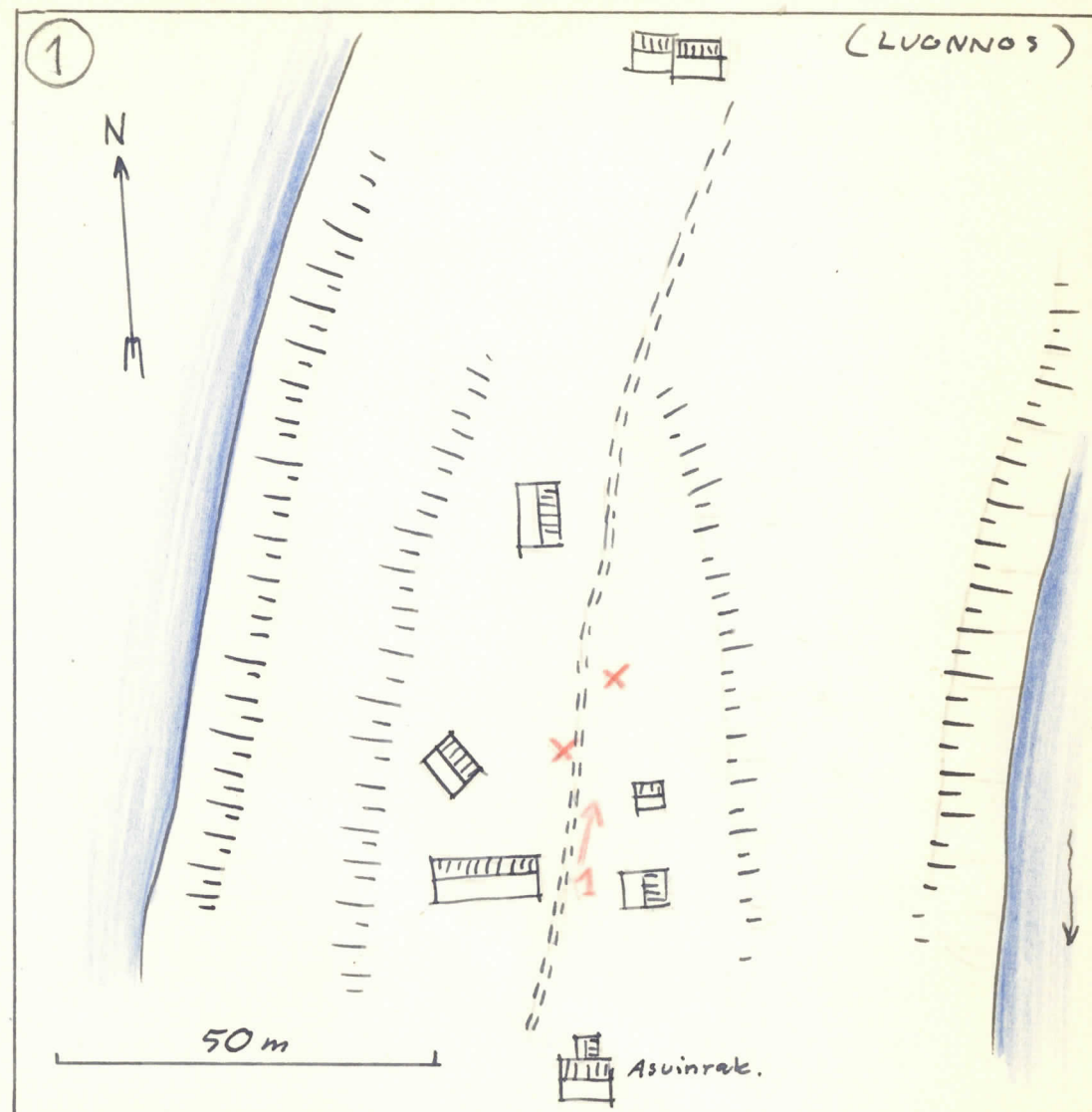
Kuva 1

F.18527

2

F.18528

PISAJÄRVI

1:4000

(luonnos)

175-177

Enivaara

Jaatilaan →

ENIVAARA

1

Lonajärvelle

175

PISAJÄRVI

176

2

LAUTANIEMI

ROVANIEMEN LÖYTÖLÄHIÖ, jonka sijainti on merkitty inventointikarttomuksen yleiskartan 1:100 000 lehdelle N:o

9

175

PISAJÄRVI 1.

(Rovaniemi, kartta 9)

Kylä: Muurola
 Talo: Enivaara RN:o 74
 Omist: Väinö Heikkinen
 Os: Muurola, Pisa

x = 60 92

y = 52 66

z = 88 - 89 / E-E

(325) KM 13530:1-3 , löydetty syksyllä 1952.

KM 13531:1-4

Löytöpaikka sijaitsee Pisajärven itärannalla, Enivaaran juurella olevan Enivaaran talon rakennusryhmän kohdalla ja välittömässä läheisyydessä (ks. lähiökartta).

Alue A: Asuinrakennuksen ja navetan välissä olevaa kohtaa on käsitelty Caterpillarilla maan pintaa tasattaessa. Koska maan pinnalla näkyi muutamia kvartsi-iskoksia (13531:3-4) kaivettiin kuitenkin pellon ja pihamaan rajaan koekuoppa-A (kuvaliite), josta niin ikään tuli muutamia kuvaa punaisella ristillä merkittyjä kvartseja hiekkamultakerroksesta, joka ulottui n. 30 cm:n syvyyteen. Sen alla oli ohut tummanruskea, ilmeisesti ruostekerros ja sitten seurasi puhdas hiekka. Kulttuurimaasta ei voinut päätellä mitään varmaa. - Teelmät 13531:1-2 on ilmeisesti löydetty näiltä seuduilta, muisteli Enivaaran talon väki.

Alue B: Esineet 13530:1-3 on löydetty "Rantapellosta" asuinrakennuksen länsipuolelta abraasioluiskasta. Löytöpaikasta muutaman metrin päässä, törmän päällä, oli joitain iskoksia näkyvissä. Niiden kohdalle kaivettiin koekuoppa-B (kuvaliite), jossa kynnöksen seassa näkyi muutamia hiilenpalaisa sekä paikoitellen punertavaa maata. N. 50 cm:n syvyydessä oli ohut punaruskea, ilmeisesti ruostekerros.

Alue C: Isäntä Väinö Heikkinen muisteli, että n. 20 vuotta sitten olisi löydetty kiviesine pellolta vanhan asuinrakennuksen luoteis-

Valokuvat: (kuvaliite)

Kuvat on otettu Heikkisen saunan ja vanhan asuinrakennuksen puoli-
välistä, 1) vanha asuinrakennus ja 20 v. sitten löydetyn kiviesineen
löytöpaikka C, rakennuksen keskikohdalta 3-4 m näköpisteeseen päin,
2) vasemmalla Heikkisen asuinrakennus ja kuvan keskivaiheilla löytö-
paikka B, taustalla Pisajärvi ja Juurakkoniemen talo, 3) Pisajärveä.

Korkeussuhteet:

Rautatien Jaatilan as. kp. 3164	56,609 m
Jaatilan as. ja TVH Jaatilan kp kork.ero (A.E-E:n mittaus)	1,56 "
TVH Jaatilan ja Pisajärven kp kork.ero (mest.Niemisen ilm.)	<u>33,05 "</u>
TVH Pisajärven kp Eniva aran talon luona kork. y.m.p. =	<u>91,22 m</u>

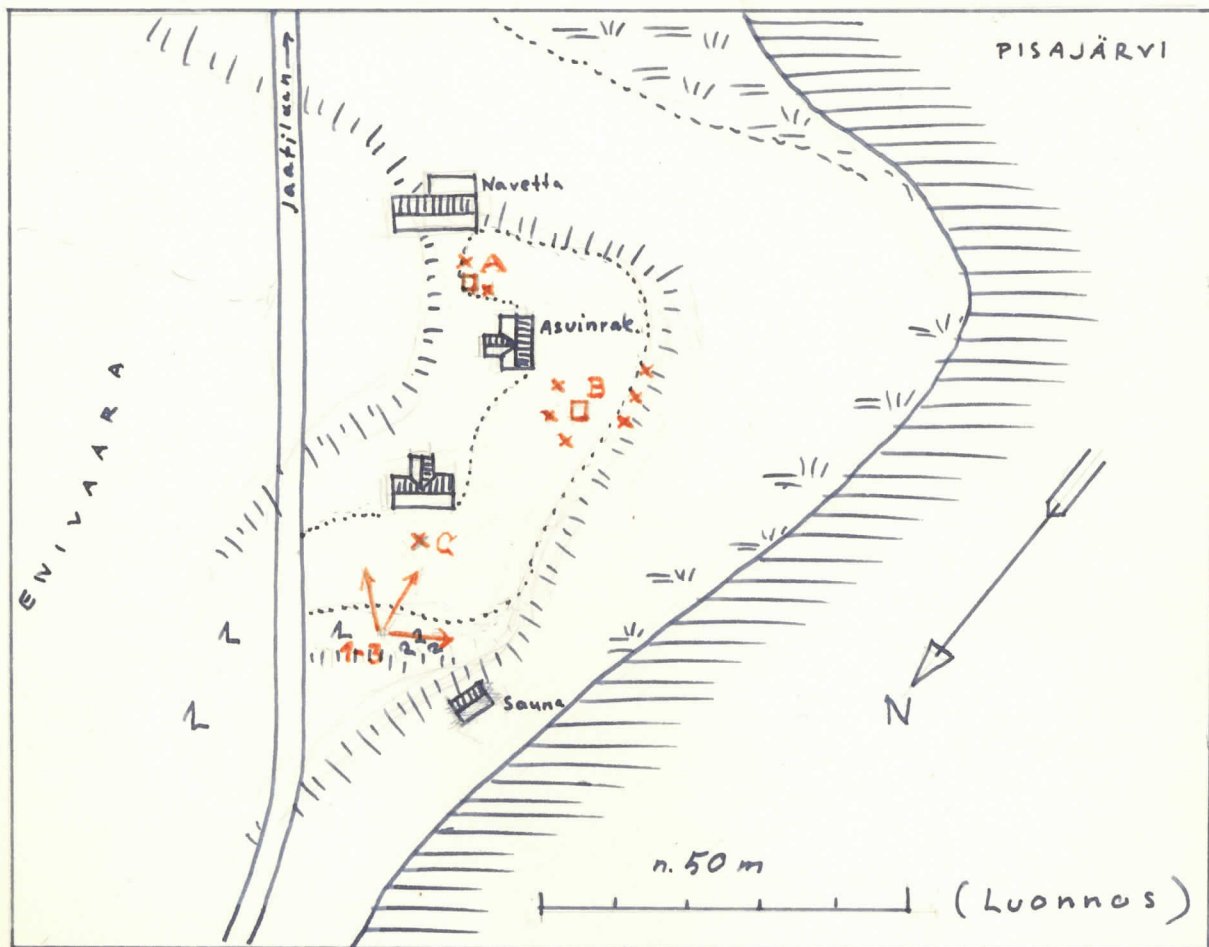
Pisajärvi 1 löytöpaikat A-C ovat 2-3 m alempana kuin

TVH Pisajärven kp (A.E-E:n mittaus) eli n. 88-89 m.y.m.p

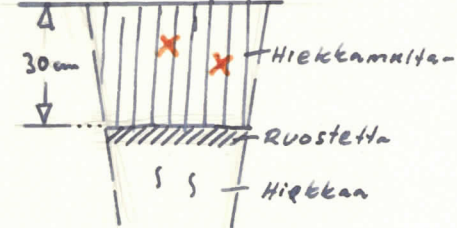
A.E-E. 1954

PISAJÄRVI ①

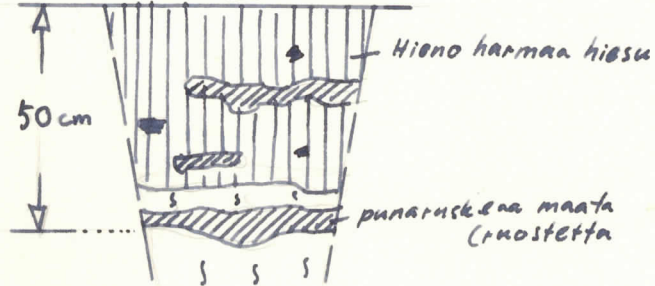
A. Erä-Esko 1954

Koekuoppa-A

Koekuoppa-B

X = löydös
□ = Koekuoppa

KUVAT 1-3

F.18550

F.18551

F.18552

176
PISAJÄRVI 2.

Kylä: Muurola
 Talo: Lautaniemi
 Omist: Niilo, Heikki, Matti ja Paavo Kotila
 Os: Muurola, Pisa

160 KM 5596:1-2, tuurantapainen kiviase ja hioinlaaka hiekkakiveä, "löytänyt ruununtorppari Jaakko Kotila Pisajärven rannalta Lautaniemen torpan pellosta, kangasta pelloksi tehdessä"/ nimismies V. Vanhala v. 1910.

326 KM 13532:1-2.

PISAN KANSAKOULULLE luovutettu esineitä (ks. selostusta alempana).

Käydessäni 9.7.54 metsänhoitaja Aaltoilan kanssa tiedustelemissa esineiden 5596:1-2 löytöpaikkaa en tavannut ketään henkilöitä, jotka olisivat voineet tarkemmin määritellä löytöpaikan. Ilmeisesti on kuitenkin kysymys Kotilan veljesten omistaman Lautaniemen talon asuinrakennusten läheisyydessä sijaitsevasta paikasta. Lautaniemen talo sijaitsee Pisajärven länsirannalla, - ks. lähiökartta.

Alue A: Kotilan pihamaalla sijaitsevan kaivon lähettyvillä polulla oli maan pinnalla näkyvissä kvartsi-iskoksia 13532:2. Polun viereen kaivettiin koekuoppa-A (kuvaliite), jonka seinämistä näkyi punertavaa hiekkamaata (humus) jatkuvan 25-30 sm:n syvyyteen. Sitten tuli vastaan puhdas hiekka. Punertavassa hiekkakerroksessa oli pari ohutta kerrosta hienoa harmaata hiesua, joista ylemmässä oli muutamia hiilen muruja ja yksi kvartsi-iskos.

Alue B: Koululainen Leena Kotila oli keväällä 1954 löytänyt esineen 13532:1 perunapellolta asuinrakennuksesta n. 50 m koilliseen. Löytökohta, jonka vierestä tapasin myös muutamia kvartseja, on abraasioluiskassa (profiili). Siihen tehdystä koekuopasta B (kuvaliite) kävi ilmi, että n. 30 sm:n paksuisen hiekkamultaisen kynnöksen seassa oli

kvartsin palasia. Kynnöksen alla oli puhdas hiekka.

Alue C: Kvartsi-iskoksia tavattiin myös Kotilan asuinrakennuksesta n. 15 m koilliseen, rannalle johtavalta polulta.

Alue D: Heikki Kotilan kertoman mukaan on rakennusryhmän luoteislaidassa olevaa perunakellaria rakennettaessa tavattu syvältä maan sisästä hiilikerros.

PISAN KANSAKOULULLE vietyjä esineitä: Lautaniemen talossa kuulin, että syksyllä 1953 on Pisan kansakoululle toimitettu seuraavat esineet: Antero Heikkisen Enivaarasta löytämä kiviesine ja Leena sekä Raimo Kotilan Lautaniemestä löytämiä kiviesineitä. Esineet oli ottanut vastaan opettaja V e i k k o L e h t o l a , joka nyt on muuttanut jonnekin toiseen kouluun (Muonio?). Nykyisin on Pisan koululla ko. esineiden löytäjien opettajana Mirjam Kuismin.

Tiedustellessani kiviesineitä Pisan kansakoululta, ei sellaisista tiedetty mitään.

Valokuvat: (kuvaliite)

Kuvat 1-2 on otettu paikalta, joka on Kotilan asuinrakennuksesta n. 70 m luoteeseen: 1) Löytöpaikka B kuvan keskivaiheilla perunapellon takana, taustalla Pisajärvi ja Enivaarantalon löytöpaikka Pisajärvi 1, 2) kumpareen takana kuvan keskivaiheilla löytöpaikka C, oikeassa laidassa Kotilan asuinrakennus ja löytöpaikka A.

Kuvat 3-4 on otettu Kotilan pihassa olevan kaivon kannelta: 1) Oikeassa laidassa heinikon takana perunapelto ja löytöpaikka B, 2) talon nurkan takana polulla löytöpaikka C ja kuvan etureunassa polun vieressä löytöpaikka A.

Korkeussuhteet: arvattavasti jokseenkin samat kuin as.p. Pisajärvi 1:ssä.

PISAJÄRVI ②

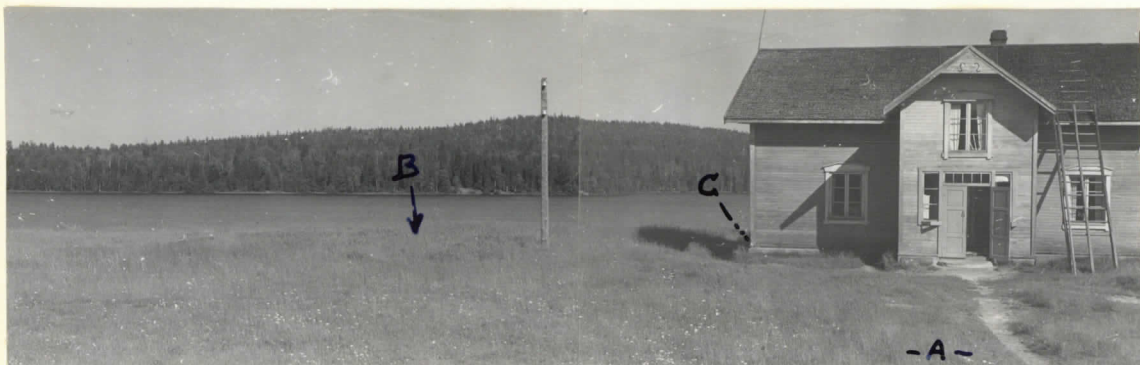
A. E. A. - KSK 6 1954

KUVA 1-2

F.18546

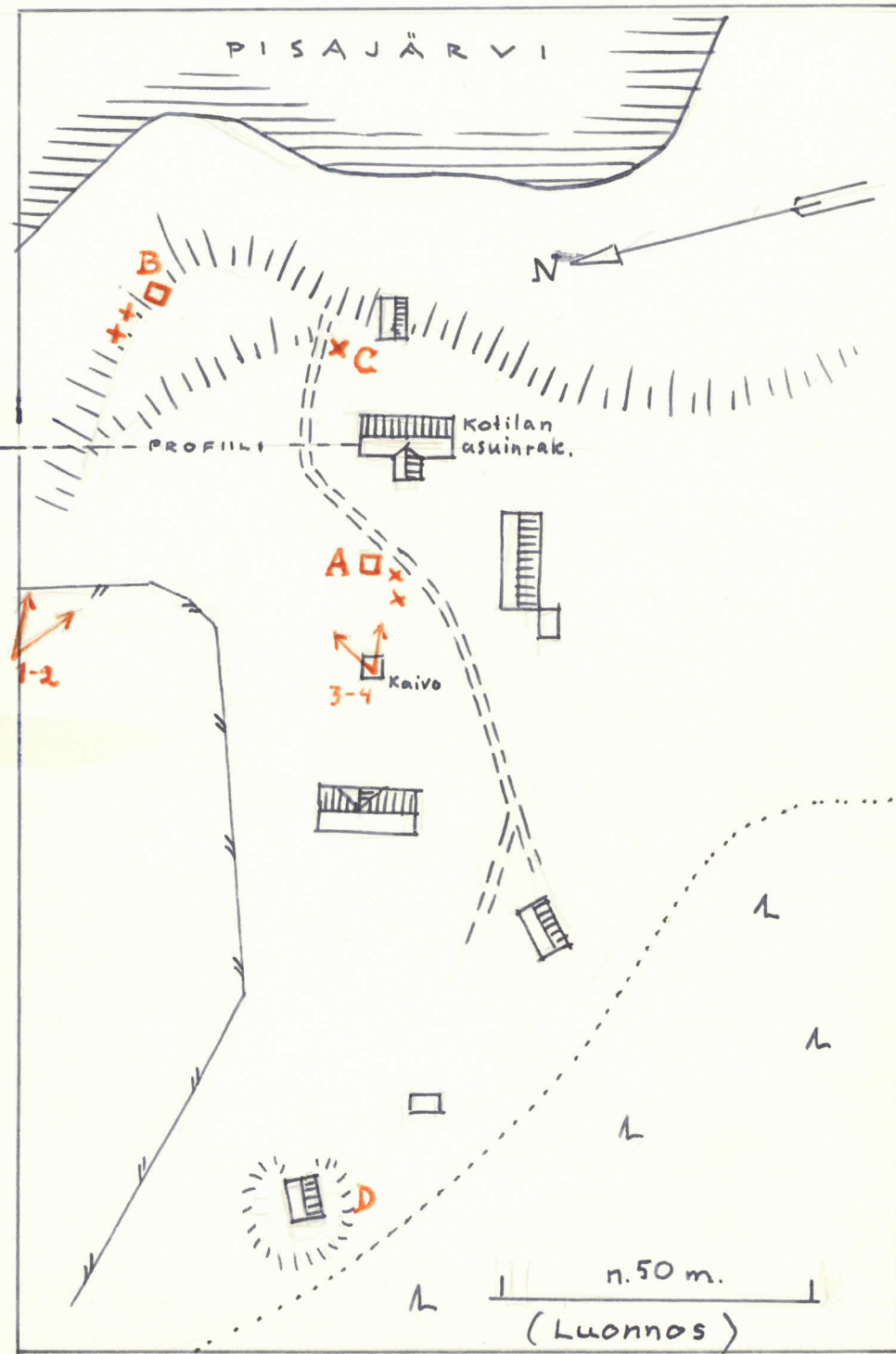
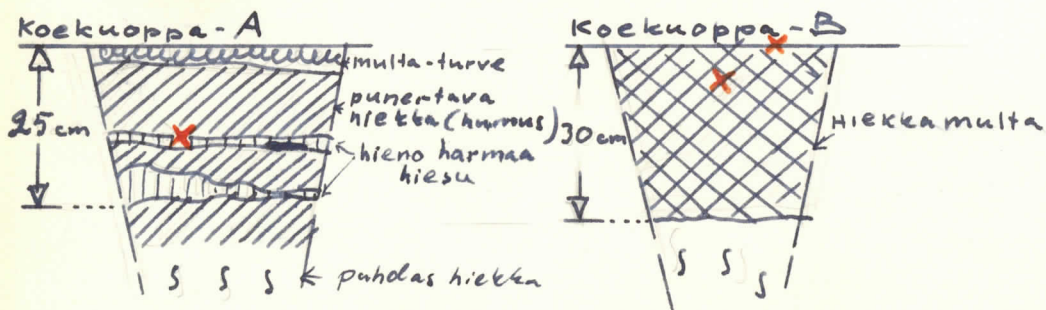
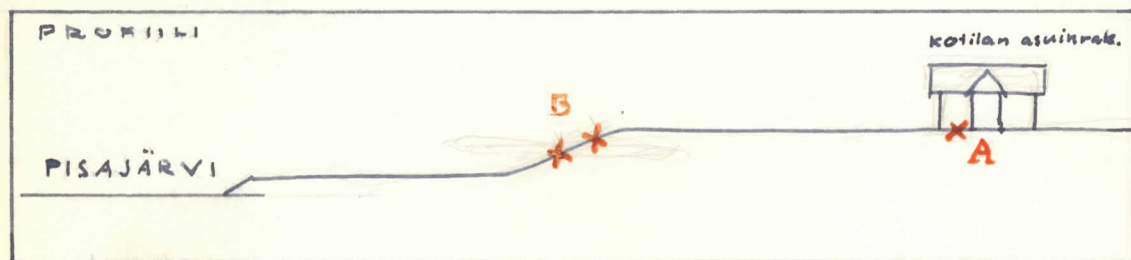
F.18547

KUVA 3-4

F.18549

F.18548

x = löydös
□ = Koekuoppa

RUIKKA
1:40000

JOYNNIEMEN LÖYTÖLAHIO, jonka sijainti on merkitty
I. ventotikarttomuksen yleiskartan 1:100 000 lehdelle N:o

Kylä: Jaatila
Talo: Alaruikka RN:o 3:1
Omist: Armas ja Pauli Alaruikka
Os: Ruikka

KM 13533:1-2

Löytöpaikka sijaitsee Kemijoen länsirannalla, Petäjäskosken niskan kohdalla, välittömästi Jaatilan saaren pohjoispuolella.

Inventoinnissa 5.7.54 suoritettiin etsiskelyjä ja koekuoppien kaivamisia koko sillä laajalla, loivarinteisellä hiekkaisella mäellä, jolla Yli-, Mäki- ja Alaruikan talot viljelyksineen sijaitsivat. Vaikka alue vaikuttaa esihistoriallisella asuinpailla erittäin sovelialta, ei siitä aikaisemmin ole tietääkseni löydetty yhtään muinaisesinettä. Niinpä ei inventoinnissakaan alkanut ilmantua mitään positiivisia tuloksia paitsi Alaruikan rakennusryhmän idänpuoleisella pellolla, josta löytyi muutamia kvartsi-iskoksia ja eräs kaurisimpukka. Alaruikan isäntä kertoi niin ikään löytäneensä samalta pellolta useita vuosia sitten samanlaisen kaurisimpukan. - Kvartsien löytöpaikka on ns. Hamppupeltoa, joka on hiekkamultamaata ja loivaa kaakkoisrinnettä törmän yläpuolella.

Koekuoppa A: Alaruikan rakennusryhmän kaakkoispuolella törmän päällä, 30 cm syvyyteen asti hiekkamultaa, jossa hiilimuruja (vanha kynnös).

Koekuoppa B: Em. rakennusryhmästä n. 80 m itään ns. Törmäpellolla; ensin n. 30 cm multaa (kynnös) sitten 30 cm savea ja sen alla hiekkaa.

Valokuvat (kuvaliite):

1-2) panoraama, jonka vasemmassa laidassa Alaruikan sauna, koekuoppa A:n paikka ja keskivaiheilla/rakennusryhmän edessä ns. Hamppupelto siihen merkittyine löydöksineen (x).

3-6) panoraama otettu asuinrakennuksen itäpuolelta; vasemmalla edessä Hamppupelto ja metsän reunassa ns. Törmäpelto ja siihen merkitty koekuoppa B, Törmän takana oikealle virtaava Petäjäskoski ja kaukana taustalla Petäjävaara panoraaman keskipaikkeilla, oikealla Hamppupellolla kvartsien löytökohtia (x) ja merkitty koekuoppa A, taustalla Jaatilansaari. 7 ja 8) kuvat otettu 1955 Jaatilansaarelta, etualalla Jaatilanputaan pohjoispää ja taustalla Alaruikan rakennusryhmä löytöpaikkoinen (x).

A. E-E. 1955

RUIKKA ①

KUVAT 7 F. 20455

8 20454

1 F. 18525 2 F. 18526

3 F. 18520 4

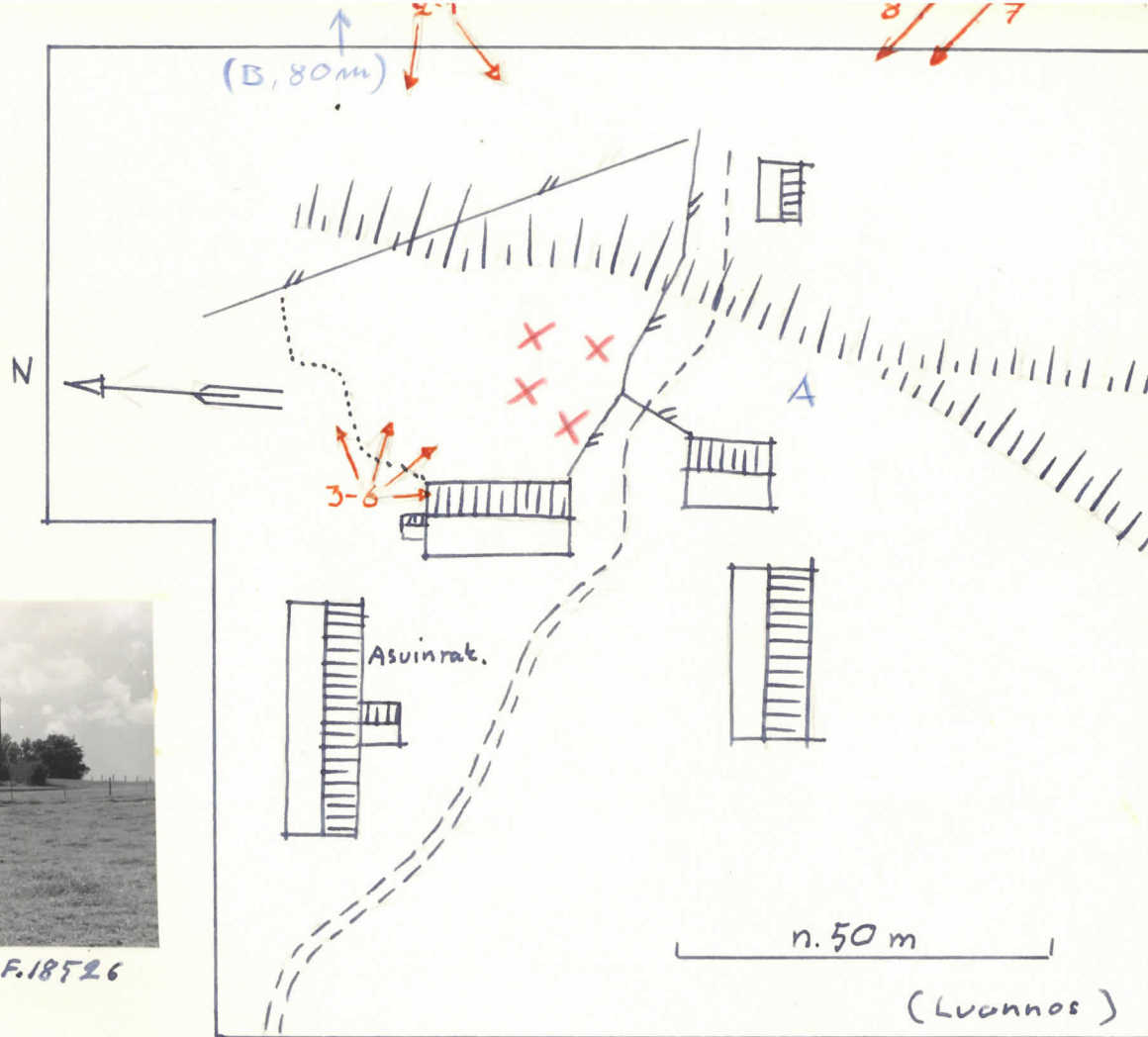
F. 18522 5

F. 18523 6

F. 18524

RINNE
1:4000

56

1

56

x = 5372
y = 6215

z = 54-55/per.3
58-59/i.v.

2

128

x = 5337
y = 6220

z = 55-56/per.3.
59/i.v.

3

88

x = 5314
y = 6228

z = 50/per./i.v.

Roi 56

Pk 2633 08 JAATILA

Petäjäskoski = Rinne 1

x = 5372

KM 2508:71

y = 6215

z = 54 - 55/Pk, 58 - 59 i.v.

KM 13534:1 - 8

KM 14109:1 - 776

Roi 88

Pk 2633 08 JAATILA

Rinne 3

x = 5314

KM 3659:1 - 3

y = 6228

z = 50

KM 6505:14

vrt. Roi 56

Roi 128

Pk 2633 08 JAATILA

Rinne 2

x = 5337

KM 13535

y = 6220

z = 55 - 56/Pk, 59/i.v.

Kylä: Jaatila
Talo: Rinne RN:o 9: - ja Pikku-Rinne
Omist: Pauli Rinne ja Leevi Stöckelin perikunta
Os: Jaatila

KM 13534:1-8 *Kemijoen Rajosken*

1082 PIETARIN TIEDEAKAT. ANTROPOL. MUS. tuura "Jaatilan kylän Pölkön maalta".
ko. maa-alue tarkoittanee välittömästi Rinteen pohjoispuolella
olevaa maatilaa.

KM 2508:71 vasarakirves, löydetty "Kemijoesta Petäjäskoskesta"
Ks. myös Rinne 3, KM 3659:1-3.

Löytöpaikka sijaitsee Kemijoen Petäjäskosken länsirannalla kohdalla, joka on n. 39 km virtaa alaspäin Ounas- ja Kemijokien yhtymäkohdasta. Inventointia (1954) aikaisempia tässä mainittuja löytöjä ei voitu tarkemmin paikallistaa, mutta ovat ne ilmeisesti peräisin löytöpaikkojen Rinne 1-3 lähettyviltä.

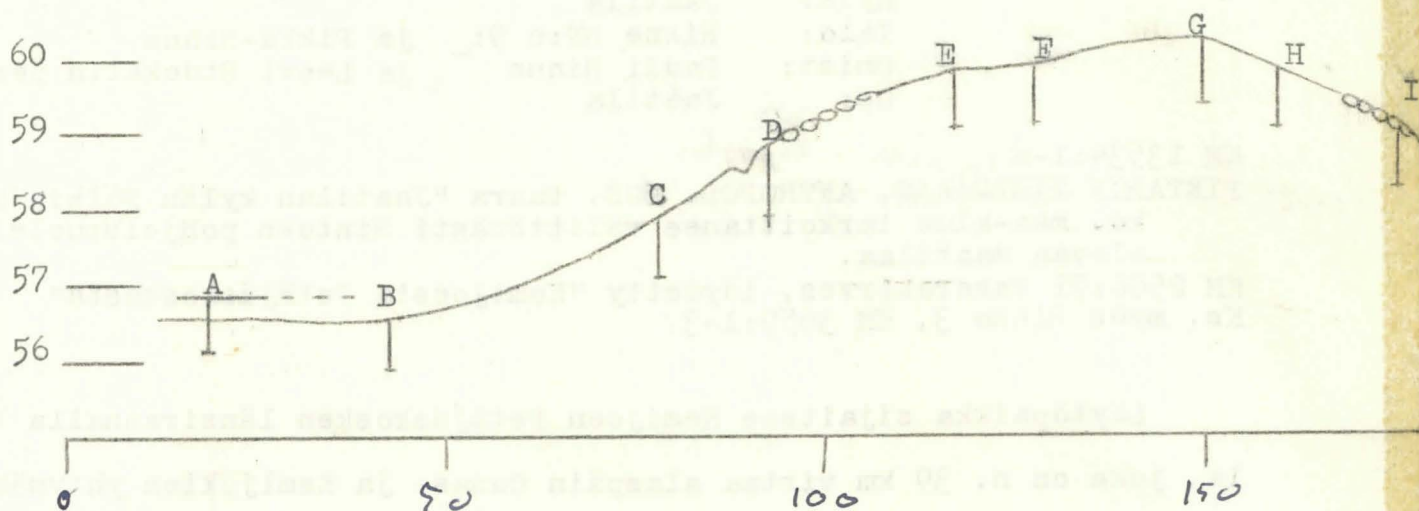
Ko. löytöpaikka on metsän peittämällä mäellä kylätien ja siitä 65 m:n etäisyydellä olevan Petäjäskosken rantatörmän välillä, Rinteen rakennusryhmästä n. 500 m pohjoiseen. Törmän päältä on putous Petäjäskosken veden pintaan 25 m:n matkalla yli 10 m, siis verrattain jyrkkä. Hiekkaisen ja soraisen törmän rinteiden yläosissa oli havaittavissa runsaasti kvartsin palasia, joita saattoi poimia maan pinnalta.

Kaivautin sammaloituneen törmän reunaan oheisen karttaluonnoksen (kuvaliite) osittamille kondille koekuopat A-K, jolloin tulokset olivat seuraavanlaiset:

Kuoppa A: sijaitsee kylätien länsipuolella Stöckelin pellon nurkkauksessa, kuitenkin tuskin aikaisemmin kynnetyllä maalla. Turve- ja multakerroksen alla oli harmaa, hieno hiekka, sitten seurasi tummempi punaruskea hiekka, jossa oli havaittavissa pieniä hiilenmuruja, ja joka päättyi 30 sm syvyydessä vaihtuen puhtaaksi hiekka- ja sitten savikerrokseksi. Kuopasta tuli esille pari pientä kvartsin sirua.

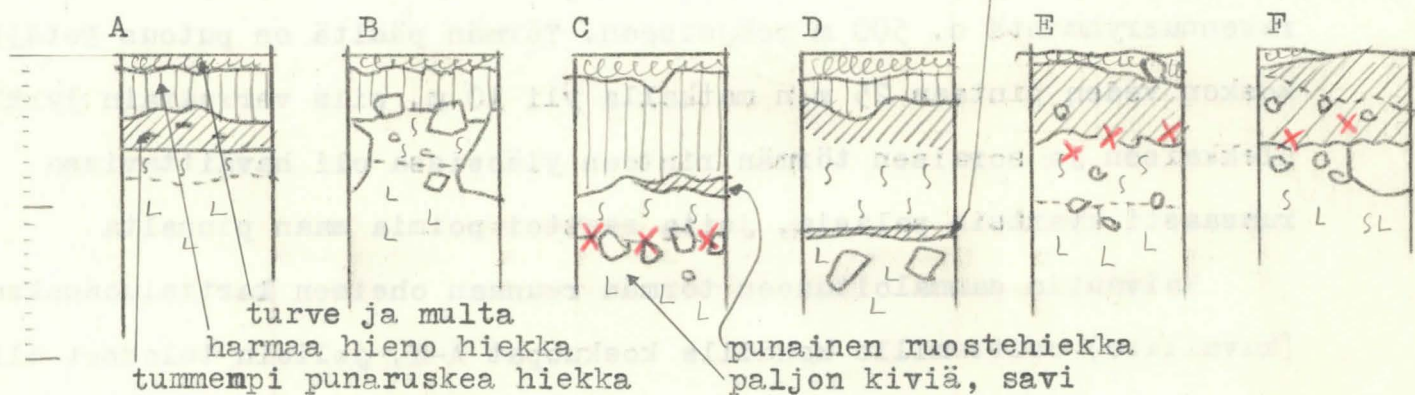
Kuopat B - K: sijaitsevat kylätien itäpuolella, törmän reunassa ja alueella, joka luultavasti ei ole ollut koskaan viljelyksessä tai

Profiili A - K ja siihen kaivettujen koekuoppien sijaintipaikat.

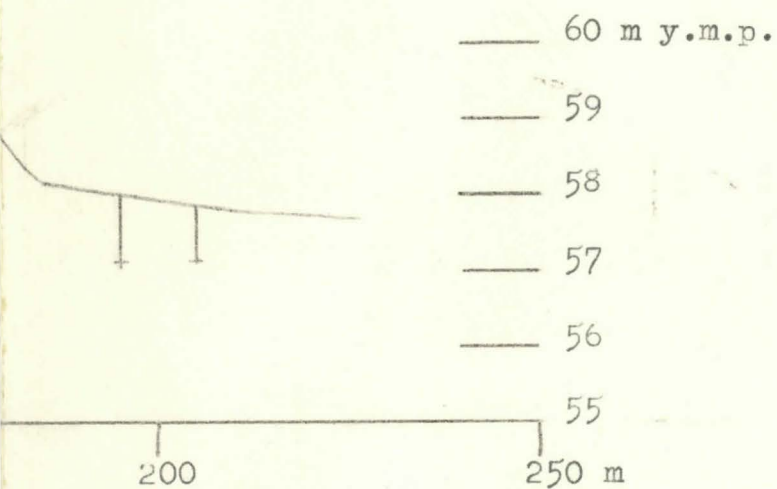
Koekuopat

2-4 cm punainen savihiekkakerros

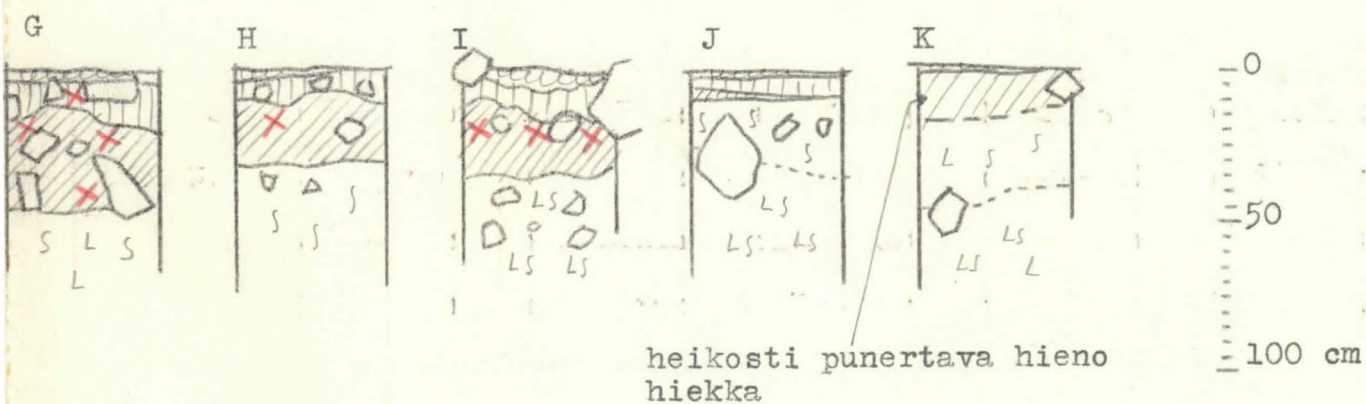

muunlaisen raivauksen alaisena. Koekuoppien seinämät on kuvattu yllä piirroksilla. Kvartsinpalaset (13534:1-8) löytyivät säännöllisesti vinoviivoituksella merkitystä punertavasta hiekasta, jossa oli hyvin runsaasti kiviä. Kuoppien C ja D kohdalla oli punaisen kerroksen päällä paksummalti kuin muualla selvästi puhdasta hiekkaa.

Valokuvat: 1-5) panoraama otettu mäen korkeimmalta kohdalta, Kemijoen Petäjäskoski virtaa oikealle. Vasemmalla KP-kivi x (119) ja mies kai-

(X = kvartsia)

vamassa kuoppaa J, oikealla sama mies kuopalla G (kuva 5).

Korkeussuhteet: käyvät ilmi yllä kuvatusta profiilista A - K, ja kuvaliitteen karttaluonnoksesta.

A. E-E. 1955

Kuvat 1

F.18511

2

F.18512

3

F.18513

4

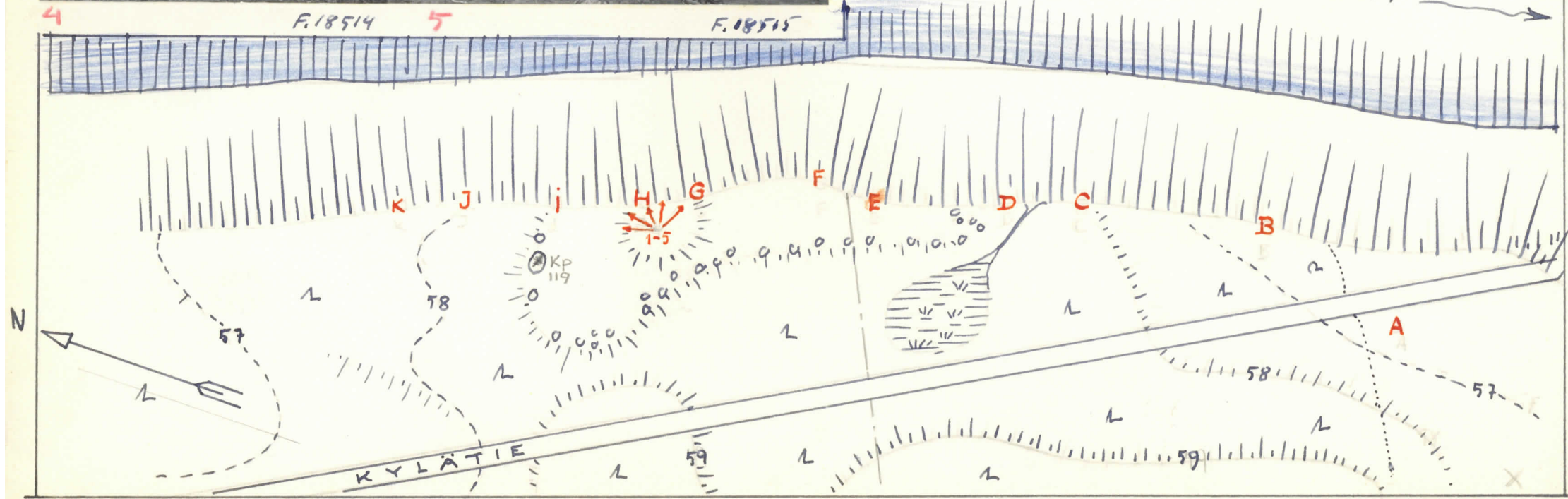
F.18514

5

F.18515

Kemijoen
Petajäskoski

0 50 m

Kylä: Jaatila
 Talo: Pikku-Rinne
 Omist: Leevi Stöckelin perikunta
 Os: Jaatila

KM 13535

Löytöpaikka sijaitsee Jaatilansaarella Kemijoen Petäjäskosken länsirannalla kohdalla, joka on n. 40 km virtaa alaspäin Ounas- ja Kemijokien yhtymäkohdasta (ks. lähiökartta)

Stöckelin asuirakennuksen etelä- ja itäpuolella sijaitsevilta hiekkamultaaisilta perunapelloilta löytyi inventoitaessa useita kvartsi-iskoksia, samoin muutamia iskoksia asuinrakennuksesta lounaaseen olevalta Rinteen talon pellolta metsän vierestä

Valokuva: Kuvaliitteen panoraaman kuva 1:ssä taustalla metsän reunassa Stöckelin asuinrak. ja löytöpaikka 2, lähempänä metsän reunassa Rinteen talon peltoa ja siinä kvartsien löytöpaikka (x).

Talo: Rinne RN:o 9:—
 Omist: Pauli Rinne
 Os: Jaatila

KM 6505:14 poikkikirves, löyt. Heikki Stöckel "Petäjäskosken rannalta".
 KM 3659:1 kourutalalta, löydetty Rinteen tal. peltoa tehdessä
 2 kiviaseen katkelma, löyd. Rinteen pihamaalta
 3 epämääräinen kivi, löytänyt Rinteen talon isäntä peltoa tehd.

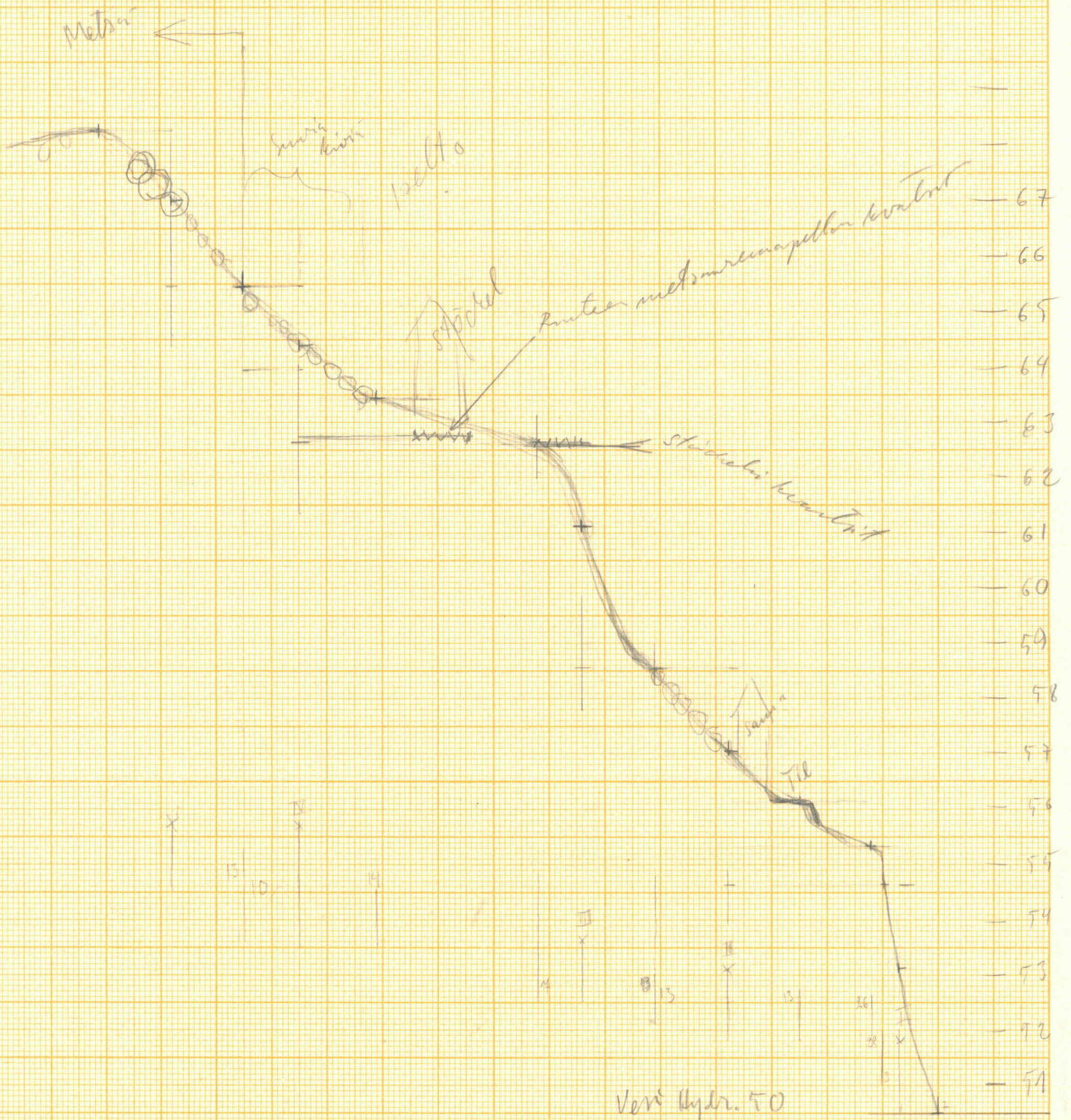
Yllä lueteltujen esineiden ilmoitetut löytötiedot viittaavat mahdollisesti samoille paikoille kuin em. Rinne 2 (etenkin 3659:1 ja 3) tai sitten lähemmäksi Petäjäskosken rantaa, Rinteen talon rakennusryhmän paikkeille. Pihamaalta ja sen korkeudella olevilta pelloilta en kuitenkaan onnistunut löytämään mitään kivik. asuinpaikkaan viittaavia löyöksiä, mutta muuten paikka vaikuttaa sellaiseksi oletettavalta - korkeus vastaa jokseenkin tarkoin Petäjäskosken vastarannan lähintä asuinpaikkaa Saarela 1 -.

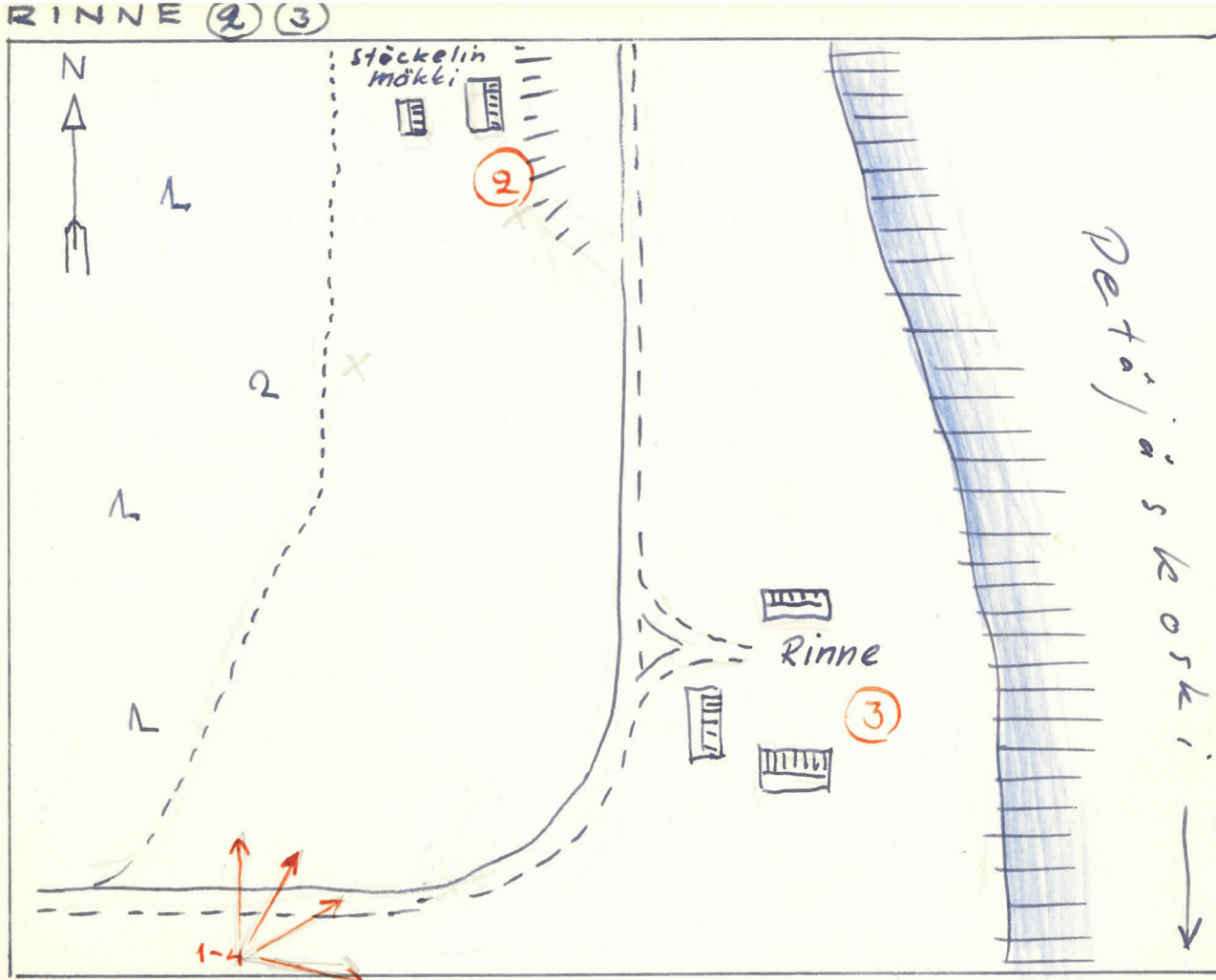
Valokuvat:

Kuvaliitteen panoraaman kuvissa 2 - 4 on Rinteen asuinrakennus ja piha keskimmäisenä ja rantapeltoja molemmin puolin sitä, taustalla oikealle virtaava petäjäskoski.

A. E-E. 1955

Risnel 2.

Kuvat 1

F.18516

2

F.18517

3

F.18518

4

F.18519

PETÄJÄSKOSKEN VOIMALAITOS

1:4000

447

448

Kylä: Jaatila
Petäjäskosken Voimalaitos
Omist: Kemijoki Oy.
Os: Petäjäskosk.Voimalaitos

x =
y =
z =

SALATTU KIVIESINE

Muutamien saamieni ilmoitusten johdosta suoritin kyselyjä kiviesineestä, joka oli löytynyt voimalaitoksen työmaalla. Löytöpaikalla oli töitä ollut johtamassa rak.mest. Kamunen, joka kävi opastamassa minut ko. kohdalle. Löytöpaikka on nyk. teatteri- eli seuratalon etelä- tai kaakkoispuolella soraisessa rinteessä. Paikka oli sillä käydessäni kaikenlaisen rakennusmateriaalin peittämänä, lautakasojen yms. alla, ja muutenkin pahasti pengottu. Näinollen en voinut suorittaa inventoinnin puitteissa enää perusteellisempia tutkimuksia.

Rak.mest. Kamunen ja eräät muut työnjohtajat ilmoittivat minulle, että löydetty kiviesine olisi luovutettu voimalaitoksen ylimestarille, rak.mest. Pennaselle. Tiedustelin häneltä esinettä useampaan otteeseen, mutta en saanut häneltä koskaan selkeää vastausta löydöksen kohtalosta. Selostin hänelle 1883 muinaismuistoasetuksen 20. kohdan esihist. löytösten luovutusvelvollisuudesta ja kehoitin häntä ryhtymään toimenpiteisiin tämän alaisellaan työmaalla löydetyn kiviesineen lähettämiseksi Kansallismuseoon. - Esine ei vielä ole saapunut perille.

A. E-E. 1955

Kylä: Jaatila
Petäjäskosken Voimalaitos
Omist: Kemijoki Oy.
Os: Petäjäskosk. Voimalaitos

x =
27
27

Kansatiet.Os. kokoelma n:o 9041

Voimalaitostyömaalta oli 1954 keväällä löydetty puuesine, jonka löytöpaikan minulle näytti rak.mest. Kamunen. - Paikka sijaitsee ns. Jaatilanputaan lännenpuoleisella kaltaalla, silloin rakennettavana olleen koneaseman lähellä. Esine oli tavattu maata kaivettaessa kaivinkoneella n. 3 m:n syvyydestä hienosta harmaasta hiekasta. On tietenkin vaikeaa sanoa oliko esine ennen löytymistä vierinyt ylemmistä maakerroksista, mutta se oli kuitenkin ollut siinä määrin em. harmaan hiekan tahraama, että löytäjät pitivät sitä ehdottomasti tähän 3 m:n syvyiseen kerrokseen kuuluvana. - Esine lähetettiin pyynnöstäni v. 1954 Kansallismuseoon, ja on se luetteloitu Kansatiet.Os:n kokoelmiin.

Valokuvat:

1) etelästä käsin, vielä kaivamattomalta maakummulta otettu kuva; rak.mest. Kamunen seisoo suunnillen sillä paikalla, mistä puuesine löytyi, taustalla ylhäällä mantereelta (vas.) Jaatilansaarelle (oik.) johtava rakennustyömaa tie aitoineen. 2) lähikuva kaukoobjektiivilla edellisestä, 3) lähikuva edellisestä, otettu kaakosta.

A. E-E. 1955

Valok. 1

F. 18494

2

F. 18493

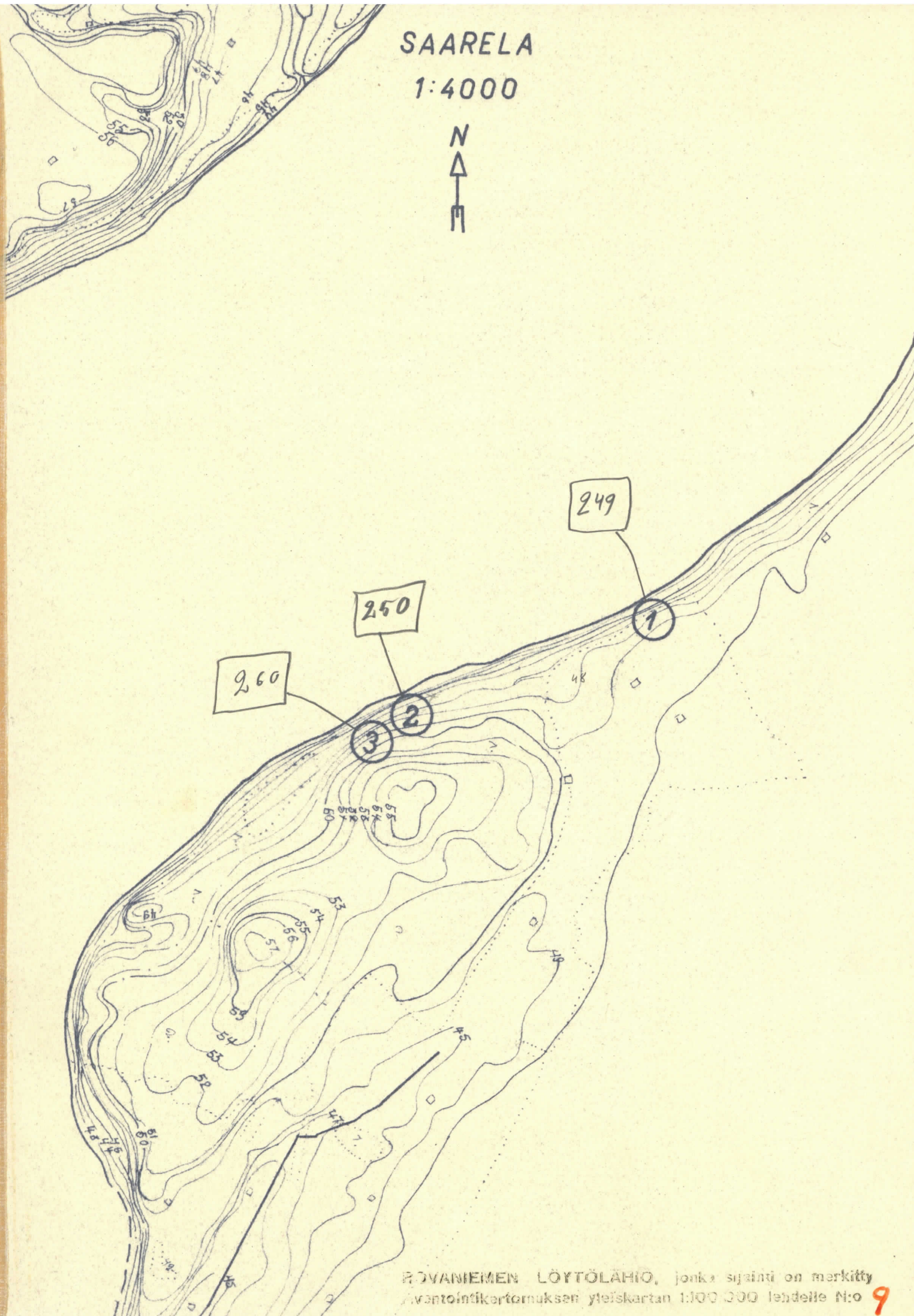

3

F. 18495

SAARELA

1:4000

ROVANIEMEN LÖYTÖLÄHIO, jonka sijainti on merkitty
avantoimikartan yleiskartan 1:100 000 lehdelle N:o 9

Kylä: Jaatila
Talo: Vanha-Saarela RN:o 1:5
Omist: Marja Tiuraniemi
Os: Jaatila

KM 13536:1-2
KM 13537

Löytöpaikka sijaitsee Kemijoen itärannalla n. 40,5 km Ounas- ja Kemijokien yhtymäkohdasta virtaa alaspäin. - Invent. 1954.

Jaatilansaarta inventoitaessa kävi ilmi, että Tauno Tiuraniemi oli pari vuotta sitten löytänyt ja luovuttanut Jaatilan kansakoululle kiviesineen. Kun silloin sattui mukaan olemaan joukko kansakoululta pidätettyjä, löytötietoja vailla olevia esineitä, esitin epämääräiset kappaleet Saarelan talon lapsille. He osoittivat Saarelasta löydetyksi KM 13537:n ja opastivat minut Kemijoen toisella rannalla olevalle löytöpaikalle, joka oli aivan joen vieressä, matalassa törmässä.

Jokeen osittain vierinyttä törmän reunaa tarkasteltaessa löytyi pellon turpeen reunasta kapeateräinen taltta (13536:1). Tällä paikalla pellon reunassa suoritettiin 2 x 5 m:n laajuisella alueella A koekaivaus, josta tuli vain muutamia kvartseja (13536:2). Koekauvausta jatkettiin A:sta joenrantaa vasten kohtisuoraan asetetulla profiililla kohdissa B, C, D ja E, joitten profiilin viereisten seinämien leikkaukset on esitetty seuraavalla sivulla.

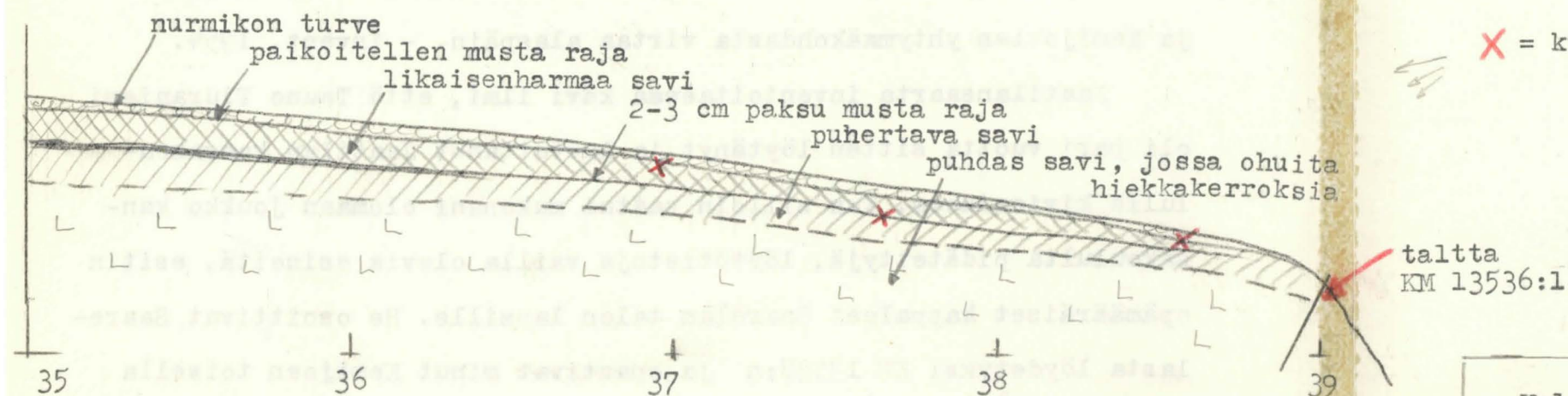
Valokuvat (kuvaliite):

- 3) vasemmalle virtaavaa Kemijokea ja toisella rannalla Jaatilansaarta;
- 2) panoraama ed. oikealle, jossa miehet kaivamassa aluetta A;
- 1) edessä makaavan tukin takana kaivauksen alainen alue A, jonka kohdalta rantakiviltä on löytenyt KM 13537 ja törmän yläreunasta KM 13536:1
- 4) lähikuva edellisestä, taustalla löytöpaikat Saarela 2 ja 3;
- 5) yksityiskohta leikkauksesta A edellisen kuvan lapion vieressä:

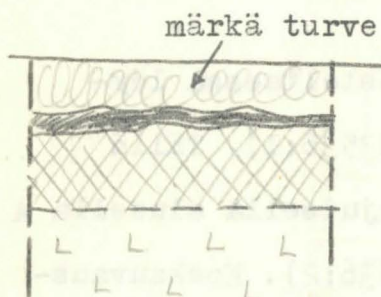
Profiili E-D-C-B-A, mittakaava 1:100

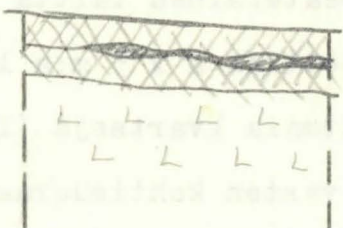
Leikkaus A, mittakaava 1:25

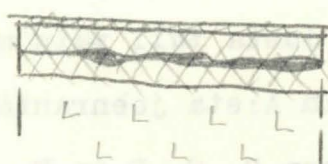
Leikkaus E, 1:25

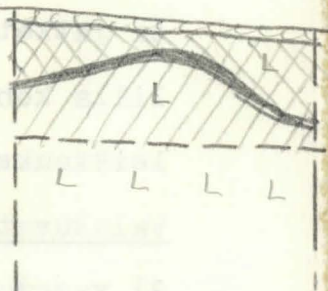
Leikkaus D, 1:25

Leikkaus C, 1:25

Leikkaus B, 1:25

Valok. 6) kuva leikkauksen D kohdalta törmälle päin.

Korkeussuhteet: koeleikkauset on I.V:n korkeuskäytistä päätellen suoritettu 47 - 49 m:n korkeudella.

A. E-E. 1955

Kuvat 3

F.18505

2

F.18504

1

F.18503

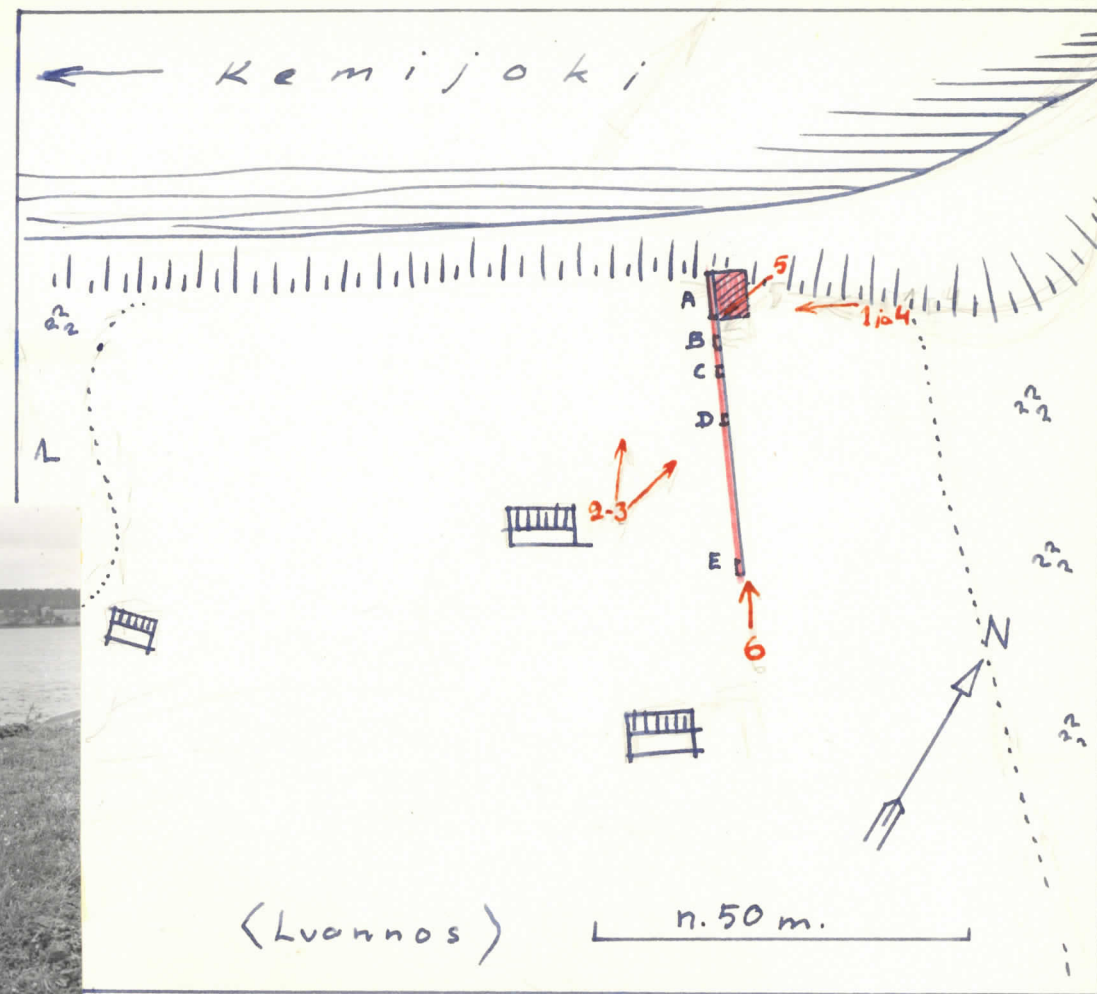
4

F.18506

6

F.18508

5

F.18507

SAARELA 2 ja 3.

(Rovaniemi, kartta 9)

Kylä: Jaatila
Talo: Hookana RN:o 1:7
Omist: Iisak Tiuraniemi
Os: Jaatila

KM 13538

Löytöpaikat sijaitsevat n. 41 km Kemi- ja Ounasjokien yhtymäkohdasta virtaa alaspäin olevalla kohdalla, Kemijoen itärannalla.

- Invent. 1954.

SAARELA 2.

Löytöpaikalta Saarela 1 pitkin joen rantaa lounaaseen johtavan polun rannan puolella havaitsin parinkymmenen m:n päässä Hookanan tilan rajasta maan sisästä osittain näkyvän suurehkon kvartsikiven, Ø n. 60 cm. Kiven lähettyville kaivettiin koealue A ja itse kiven kylkeen koealue B, joiden seinämän leikkauksen on esitetty kuvaliitteen piirroksissa 1:25. - Valok. F. 18509 on otettu lounaasta, ja siinä näkyy oikealla suuri kvartsikivi ja mittatikun kohdalla maaleikkausta. Korkeus: I.V:n korkeuskartan perusteella n. 46-47 m. y.m.p.

SAARELA 3.

260

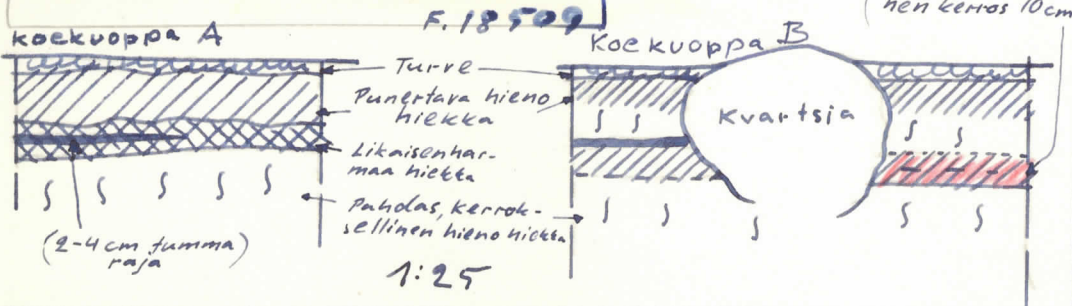
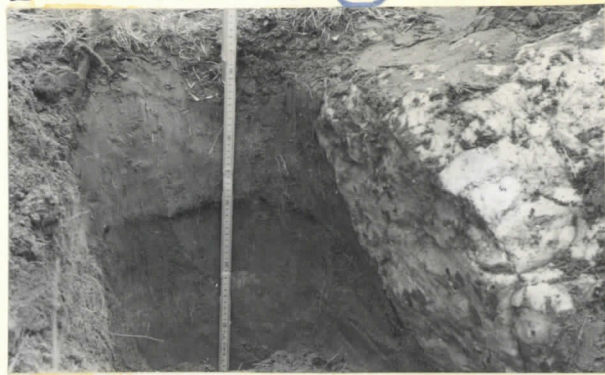
Löytöpaikalta 2 edelleen lounaaseen kuljettaessa löytyi metsän reunasta loivasta rinteestä polulta kvartseja (13538). Tiheimmälle löytökohdalle kaivetun koekuopan seinämän leikkaus on esitetty kuvaliitteen piirroksessa C. Siitä käy ilmi mm. että kvartsit olivat aivan maan pinnalla ja ohuen turpeen seassa. - Valokuvassa F.18510 kaivausmiehet seuloineen koekuopan kohdalla, kauempana Saarela 2 ja 1:n

löytöpaikat, vasemmalla puitten takana Kemijoki.

Korkeus: I.V:n korkeuskartan mukaan 46-48 m y.m.p.

A. E-E. 1955

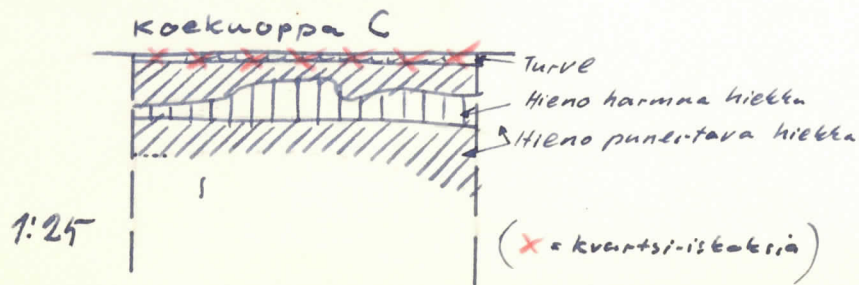
SAARELA (2)

SAARELA (3)

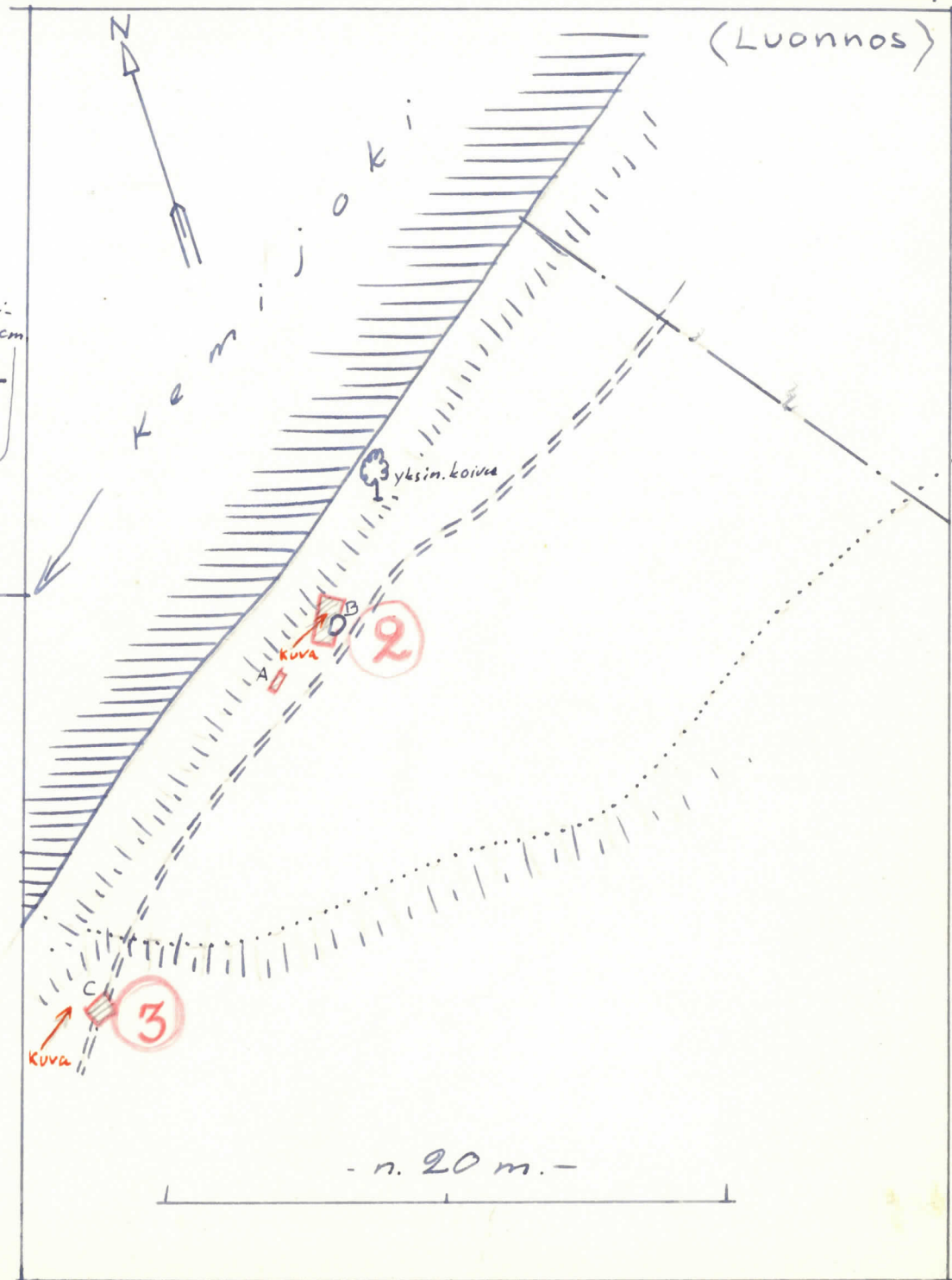

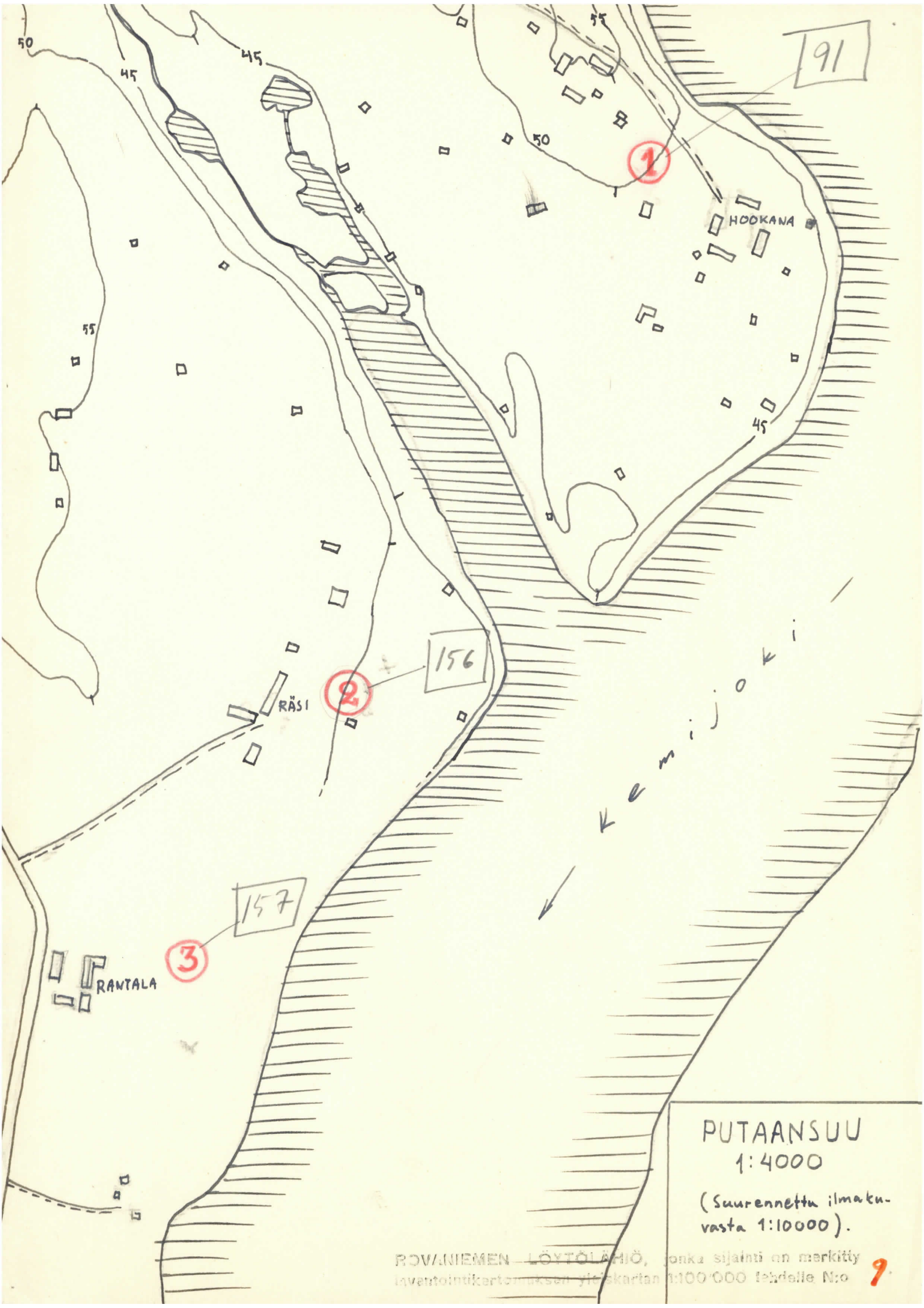
F.18510

A. Erä-Esko 1954

(Luonnos)

91

1

HOOKANA

156

2

RÄSI

157

3

RANTALA

Kemi-joki

PUTAANSUU
1:4000

(Suurennettu ilmakuvasta 1:100000).

ROVANIEMEN LÖYTÖLÄHIÖ, jonka sijainti on merkitty inventointikarttamuksen yleiskartan 1:100 000 lehdelle N:o

7

Kylä: Jaatila
Talo: Hookana RN:o 1:7
Omist: Iisak Tiuraniemi
Os: Jaatila

KM 4450:4
KM 13539:1-4

Löytöpaikka sijaitsee Jaatilansaarella Kemijoen länsirannalla, 42 km Kemi- ja Ounasjokien yhtymäkohdasta virtaa alaspäin. Inv. 29.6.54.

Alue A: Hookanan pihasta n. 100 m luoteeseen sijaitsevasta, perunapeltana olleesta riinteestä poimittiin löydökset 13539:1-2. Kynnös vaikutti koko vahvuudeltaan multamaalta.

Alue B: Tien viereen, Hookanan pihasta n. 50 m:n päähän, oli pellolta kerätty joukko kiviä. Niiden seasta poimittiin löydökset 13539:3-4.

Alue C: Hookanan isäntä osoitti minulle "taltan" löytöpaikan tilansa Kantopellolta, joka on välittömästi rakennusryhmän luoteispuolella. Hän ilmoitti, että esine oli viety vuosisadan alussa Putaansuun kestkievevariin, jossa joku ylioppilas silloin oli kivesineitä keräämässä. Kaikesta päättäen on ^yksymys esineestä KM 4450:4, jonka mitat vastaavat Hookanan isännän muistikuvaa, mutta löytötieto "Putaansuun kestkievevarin maalta" on virheellinen.

Valokuvat (kuvaliite):

Kuvat 1-2) Panoraama on otettu Hookanan saunan nurkalta. Etualalla "Kantopelto" ja Hookanan isännän ilmoittama vanha löytöpaikka C, taustalla abraasioluiskassa oleva perunapelto ja löytöalue A (xxx), oikealla putaalle ja maantielle johtava kylätie ja sen reunassa löytöpaikka B.

Kuvat 3-4) Panoraama otettu pellolta n. 100 m Hookanan pihasta länteen. Vasemmalla löytöalue A, keskellä C, oikealla Hookanan rakennuksia.

Korkeussuhteet: Löytöalueet ovat 49-51,5 m y.m.p.

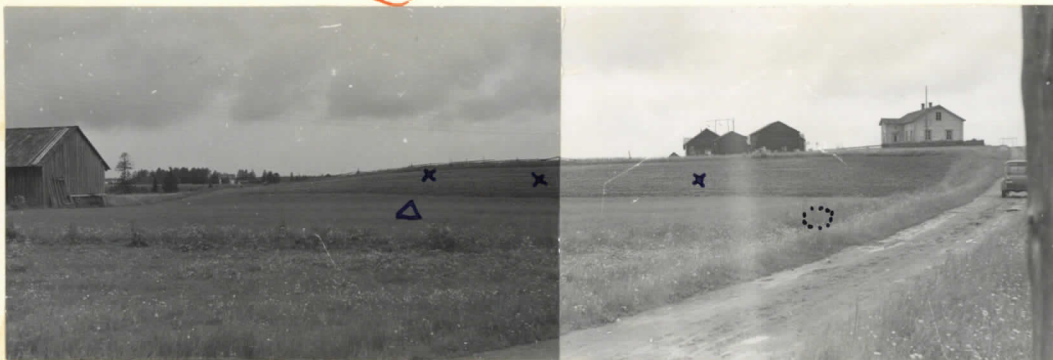
totto 37 E tuura 196 x 52 x 33 mm

Rovaniemi, kl. Jaatila, tl. Hookana

löyd. rantapellosta tallin takaa veltatessa.

R-i 91

(Luonnos)

KUVAT 1

F.18490

2

F.18489

3

F.18491

4

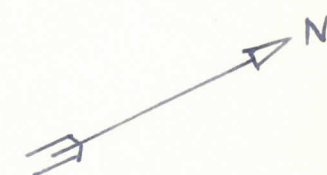
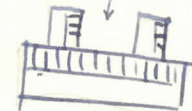
F.18492

A x = KM 13539:1-2

B ○ = KM 13539:3-4

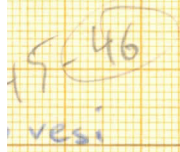
C △ = KM 4450:4

3-4

Höökän
asuinrakennus

n. 50 m.

58 —
57 —
56 —
55 —
54 —
53 —
52 —
51 —
50 —
49 —
48 —
47 —
46 —

Kylä: Jaatila
Talo: Räsi RN:o 4:7 (ent. Putaansuuta)
Omist: Esteri Putaansuu
Os: Jaatila

KM 13540
KM 13541

Löytöpaikka sijaitsee Kemijoen länsirannalla, 43 km Kemi- ja Ounasjokien yhtymäkohdasta virtaa alaspäin. - Invent. 28.6.54.

Alue A: Jaatilan kansakoululta haettiin 28.6.54 esine KM 13540 opettaja Keräselältä. Esineestä ei ollut löytötietoja, mutta suorittaessani kyselyjä lähiseudulla ilmeni, että sen oli löytänyt todennäköisesti Valo Putaansuu luultavasti ennen sotaa v. 1939. Löytöpaikaksi Valo Putaansuu ilmoitti "Räsin rannan" n. 1 m vedestä, joka vastaa suunnilleen kuvaliitteen luonnokseen merkittyä kohtaa A. Kysymys lienee aikoinaan veteen pudonneesta esineestä. -Löytökohdalla oli törmä ylhäällä hietamultaa ja alempana savea.

Alue B: Räsin päärakennuksesta n. 70 m koilliseen todettiin perunapellolta abraasioluiskan kohdalta löydökset KM 13541. Paikalle kaivetun koekuopan paljastamat maakerrokset käyvät ilmi kuvaliitteen piirroksesta.

Valokuvat (kuvaliite):

1-3) Panoraama on otettu Räsin päärakennuksen idänpuoleiselta pellolta. Keskipaiheilla, ladon vasemmalla puolella kvartsien löytöpaikka (xx) alue B, oikeassa reunassa oikealle virtaava Kemijoki . KM 13540:n löytöpaikka (alue A) lienee kuvasta oikealle.

Korkeussuhteet: Alue B on n. 50 m y.m.p.

PUTAANSUU 2.

KUVAT 1

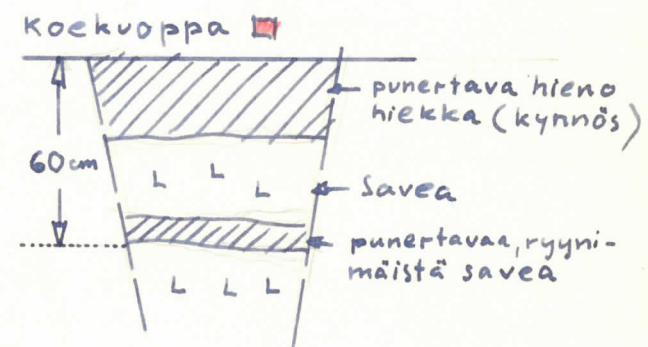
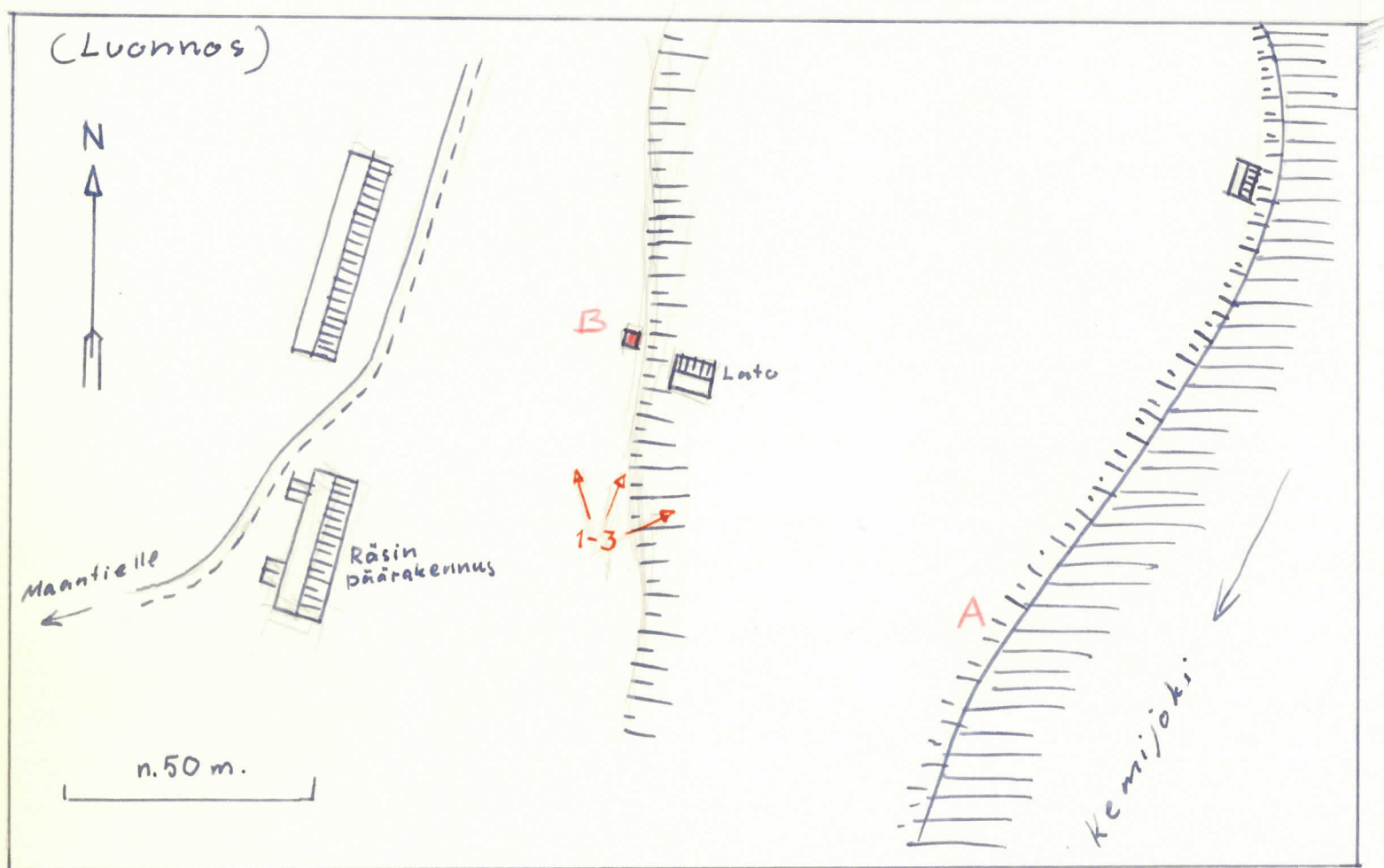
F.18543 2

F.18544 3

F.18545

157

Kylä: Jaatila
Talo: Rantala RN:o 4:18 (ent. Putaansuu)
Omist: Valo ja Oskari Putaansuu
Os: Jaatila

OULUN MUS. 754 ja 2259

KM 4450:4 (ks. Putaansuu 1)

KM 13542:1-2

KM 13543

Jaatilan kylästä ilman tarkempia löytötietoja myös tuura J. Matiston kokoelm. Humppilasta n:o 363.

Löytöpaikka sijaitsee Kemijoen länsirannalla 43,5 km Ounas- ja Kemijokien yhtymäkohdasta virtaa alaspäin. Invent. 28.6. ja 7.7.54.

Alue A: KM 13543 on löydetty pellosta kohdalta, joka on n. 100 m itä-kaakkoon Rantalan eli vanhan Putaansuun päärakennuksesta. Samalta tasaiselta pellolta löytyi osa iskoksista KM 13542:1-2. N. 100 m:n päässä olevaan Kemijokeen laskevan ojan jyrkän törmän yläreunaan kaivettiin koekuoppa A lähelle Oskari Putaansuun ilmoittamaa löytöpaikkaa (13543). Kuopan seinämä on esitetty kuvaliitteen piirroksessa.

Alue B: läheltä em. ojan suuta, kaakon puoleiselta törmältä, löytyi pellon reunasta pari kvartsi-iskosta ja paikalle kaivettiin kuvaliitteessä esitetty koekuoppa B.

Alue C: Em. ojan luoteispuolella sijaitseva pelto kasvoi inventoitaessa heinää, eikä maan pinnalta voinut liioin kvartseja yms. todeta. Yksi kvartsin siru kuitenkin erottui ruohon seasta, ja paikalle kaivettiin kuvaliitteessä esitetty koekuoppa C.

Alue D: Välittömästi Putaansuun navetan itäpuolelta tasaiselta oraspellolta löytyi kivi-iskos, jolla on rombimainen poikkileikkaus.

Valokuvat (kuvaliite):

I panoraama, otettu em. ojan törmän rinteestä, n. 30 m. Putaansuun navetasta itään: 1) em. ojan pohjoisen ja luoteen puoleinen kallas, vasemmalla töyryn takana alue C, taustalla oikealle virtaava Kemi-

joki; 2) etualalla ojan uomassa kärrytie, törmän yläreunaan merkitty koekuoppien paikat B ja A sekä iskoksien löytökohtia (x); 3) Putaansuun navetan idänpuoleista peltoa, kuvasta oikealle alue C.

II panoraama, otettu Putaansuun navetan kaakkoisnurkalta: 4) edessä löytöpaikka D ja siitä kauempana em. ojan uoma, jonka toisella puolella vasemmalla on alue C, oikealla koekuoppien B ja A paikat, taustalla oikealle virtaava Kemijoki; 5) taltan (13543) ja erään iskoksen löytöpaikat perunapellossa (x).

Korkeussuhteet: löydäksiä tavattu 49 - 53,5 m y.m.p.

A. E-E. 1955

$$42.6 + 5 = 47.6 \text{ west}$$

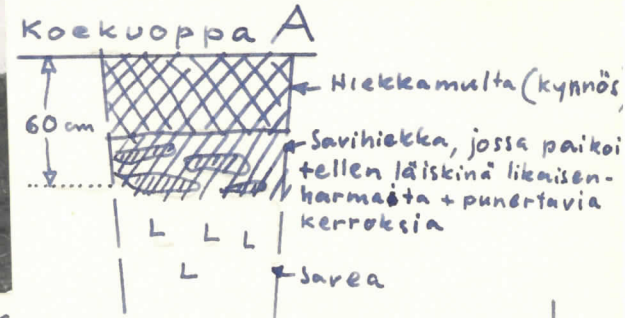
KUVAT 1

F.18542a 2

F.18542b 3

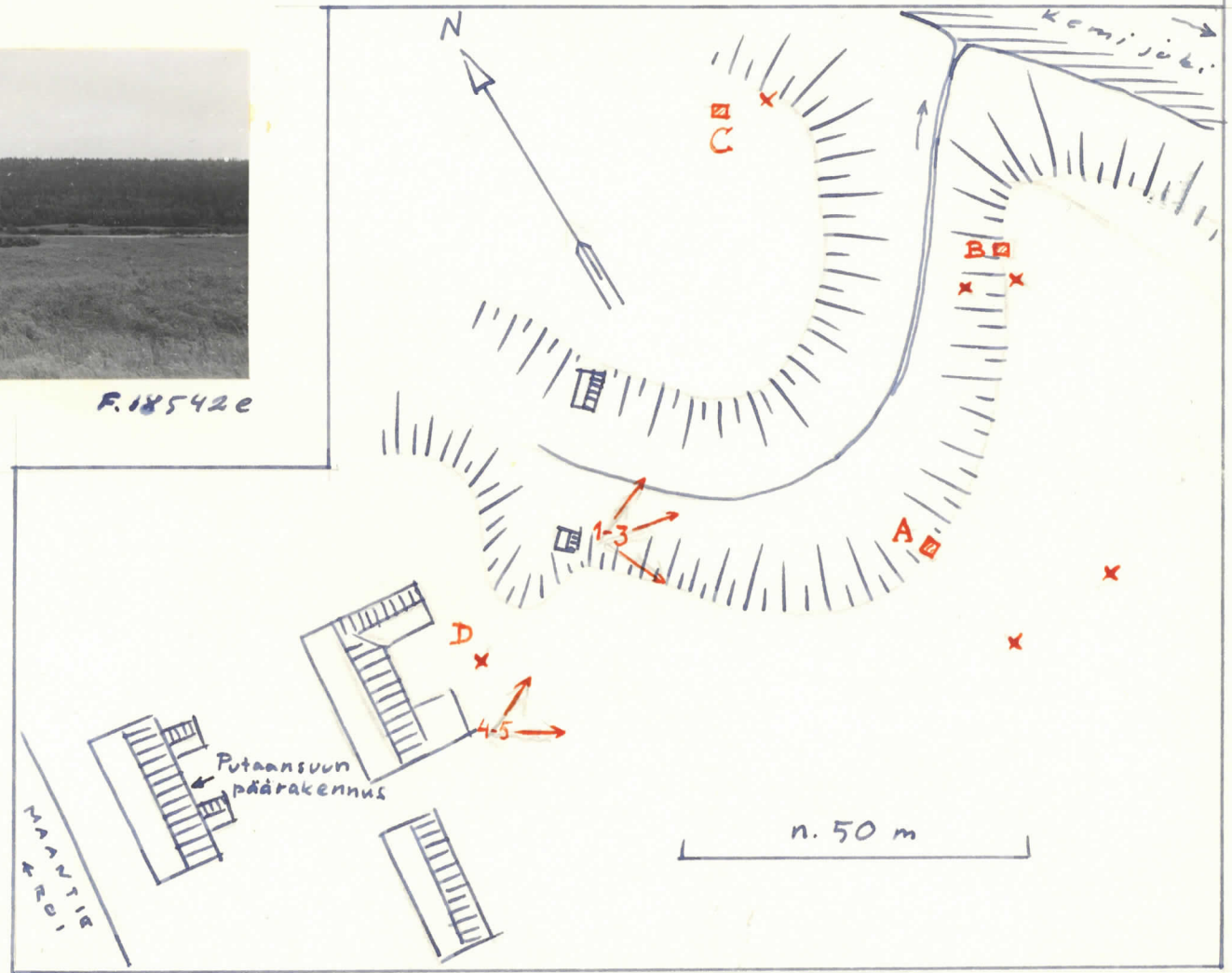
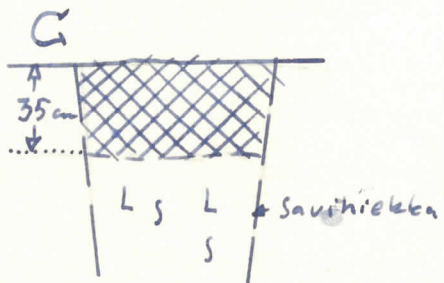
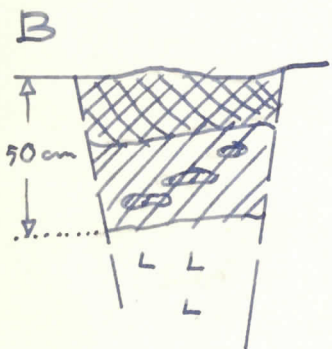
F.18542c

4

F.18542d 5

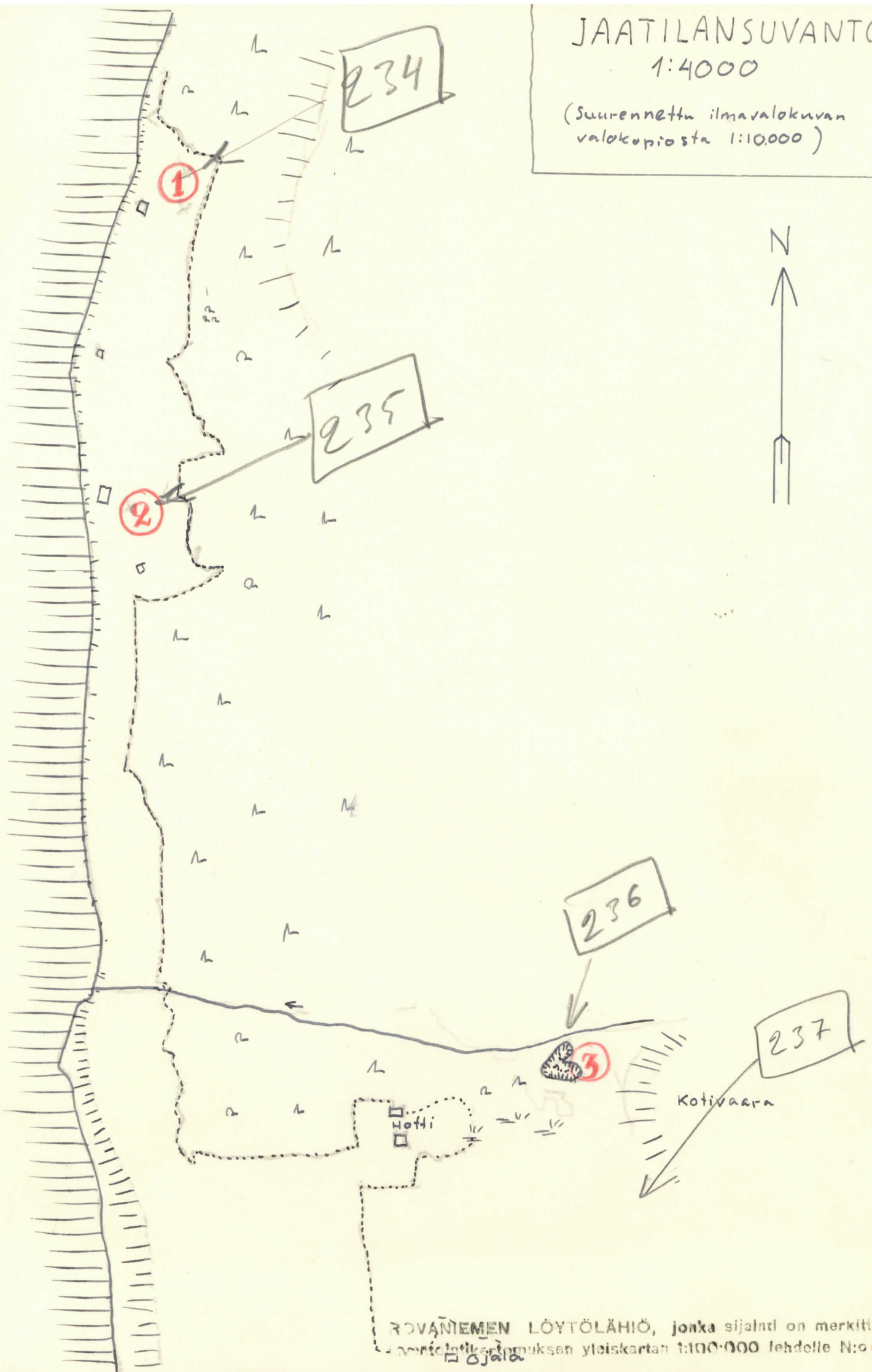
JAATILANSUVANTO

1:4000

(Suurennettu ilmapalokuvan
valokopioista 1:10.000)

Kemijoki

ROVANIEMEN LÖYTÖLÄHIÖ, jonka sijainti on merkitty

laurensiuskirkon yleiskartan 1:100.000 lehdelle N:o

9

Kylä: Jaatila
Talo: Hakopelto RN:o 5:25
Omist: Niilo Matinmikko
Os: Jaatila

KM 13544:1-6

Löytöpaikka sijaitsee Kemijoen itärannalla 45 km Ounas- ja Kemijokien yhtymäkohdasta alaspäin, rantapellolla (ks. lähiökartta).

Tutkimuksissa 6.7.1954 havaittiin keväällä traktorilla kynnetyn maan pinnalla ko. paikalla runsaasti sädekiviliuske- ja kvartsi-iskoksia sekä hiottuja kivesineitä etenkin pellon koilliskulmassa lähellä metsän reunaa (13544:1-6). Iskoksia tavattiin myös alemmaa, heinäladon korkeudella olevalta törmältä. Löytöpaikan kohdalla on pelto rantatörmästä metsän raja- asti hiekkaa ja savimaata, paikoitellen oli kynnöksen syvyydestä (30-40 cm) tullut esille hiililäiskä.

Valokuvat (kuvaliite):

Kuvat on otettu löytöpaikan eteläpuolelta metsän reunasta, 1) taustalla Jaatilan kylän taloja ja vasemmalle virtaava Kemijoki, etualalla tekstissä mainittu lato; 2) vasemmassa kuvan reunassa lähellä pensaikkaa alimmat löydökset, oikeassa laidassa miehen kohdalla (x) todettiin runsaasti kivi-iskoksia ja hiottu tuura. - Kuvan oikealla puolella olevassa metsässä maasto kohoaa 50-60 m:n matkalla sunnilleen samassa kaltevuuskulmassa kuin kuvassa näkyvällä pellollakin, mutta muuttu sen jälkeen jyrkemmäksi, kivikkoiseksi vaaran rinteeksi.

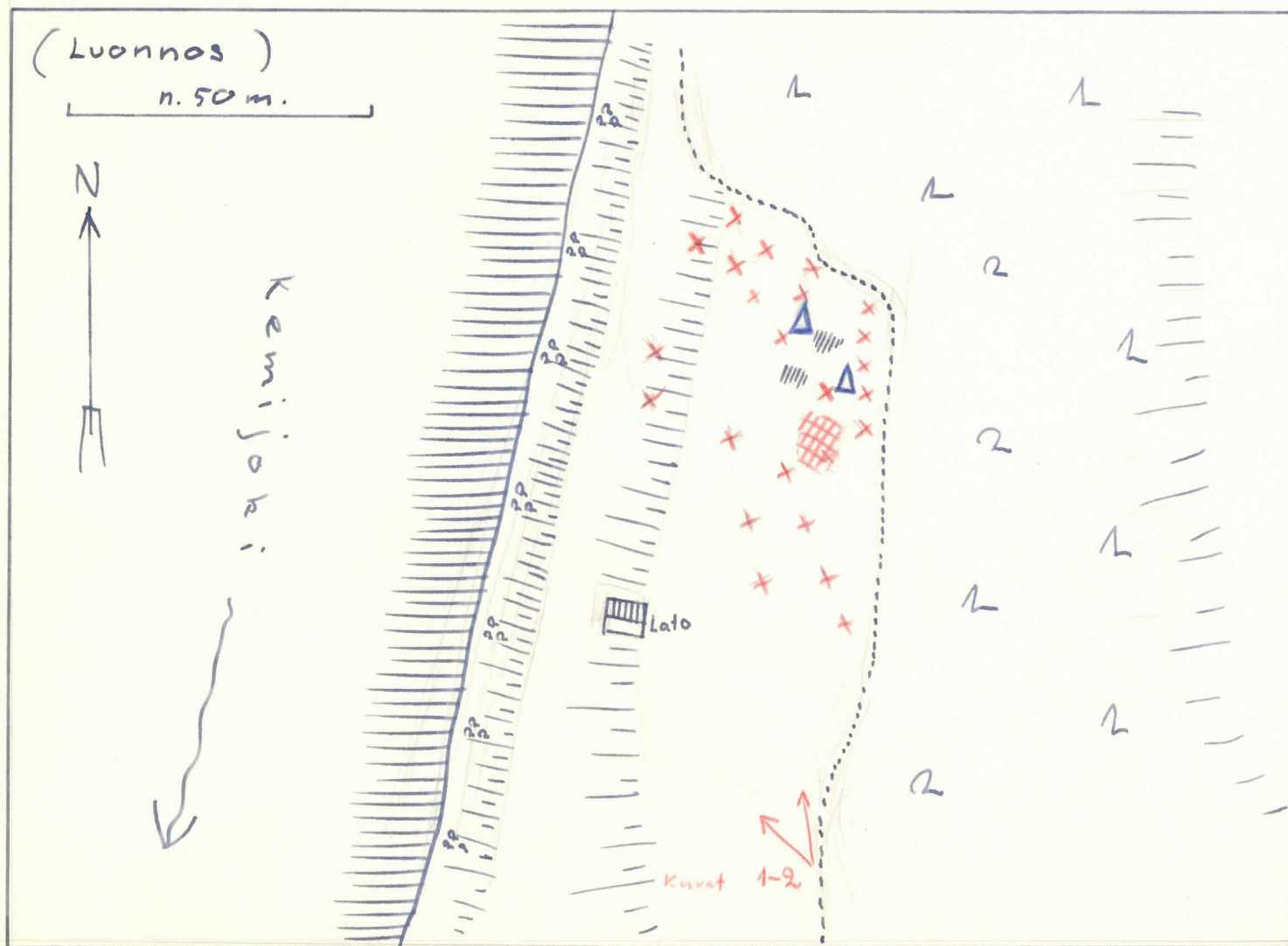
Korkeussuhteet: löydöksiä todettiin 46,5 - 51 m y.m.p.

Kuvat 1-2

F.18531

F.18530

Δ = kiviesine (hiottu)

x = iskos

⊠ = runsaasti sädekiviliuskeen iskoks

/// = hiilensekaista maata

235

JAATILANSUVANTO 2.

(Rovaniemi, kartta 9)

Kylä: Jaatila
Talo: Mäkimatinmikko RN:o 5:—
Omist: Aarne Matinmikko
Os: Jaatila

KM 13545:1-4

Löytöpaikka sijaitsee Kemijoen itärannalla 46 km Ounas- ja Kemijokien yhtymäkohdasta alaspäin, rantapellolla (ks. lähiökartta).

Inventoinnissa 6.7.1954 todettiin löydökset 13545:1-4 Kemijoen rannan ja metsän väliseltä pellolta kynnöksestä. Löytöpaikka on matalan puron pohjoispuolella, loivarinteisen kumpareen lounais-osassa. Löydökset poimittiin kynnöksen päältä; kaivetusta koekupasta tuli esille vain märkää, tasapaksua savea.

Valokuvat (kuvaliite):

Kuva 1 on otettu Kemijoen länsirannalta, Leivejoen suun pohjoispuolelta, löytöpaikka on taustalla näkyvän metsän reunaa lähellä ladon oikealla puolella (x); kuva 2 on otettu löytöpaikan eteläpuolella olevalta matalalta pellon kumpareelta, löydöksiä todettiin runsaimmin vaakituskonan ja lapion kohdalta (x) ja siitä oikealle metsään päin, Kemijoki virtaa vasemmalle.

Korkeussuhteet: Löydöksiä todettiin 47 - 48,5 m y.m.p.

A. E-E. 1955

kuva 1

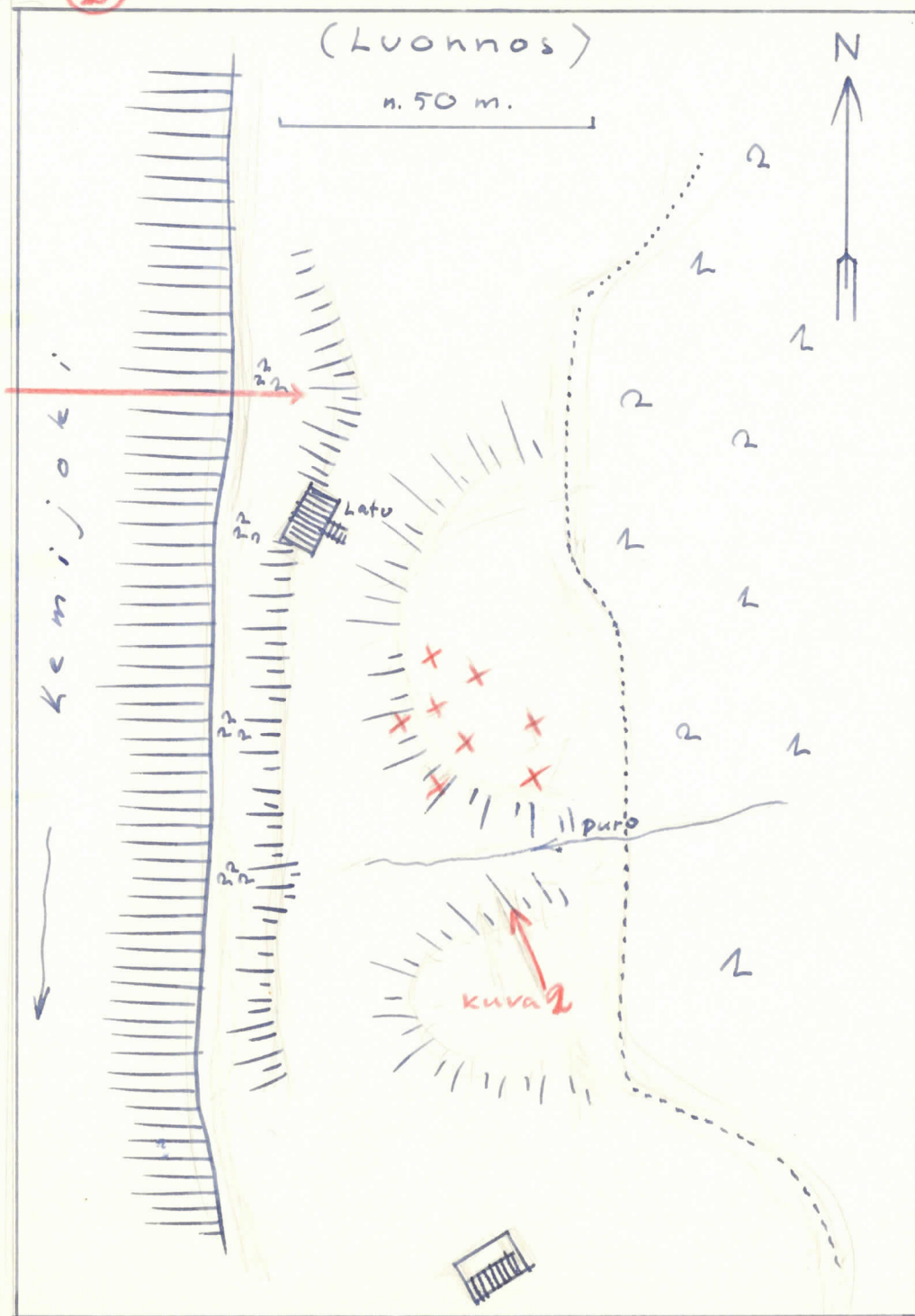
F. 18541

kuva 2

F. 18529

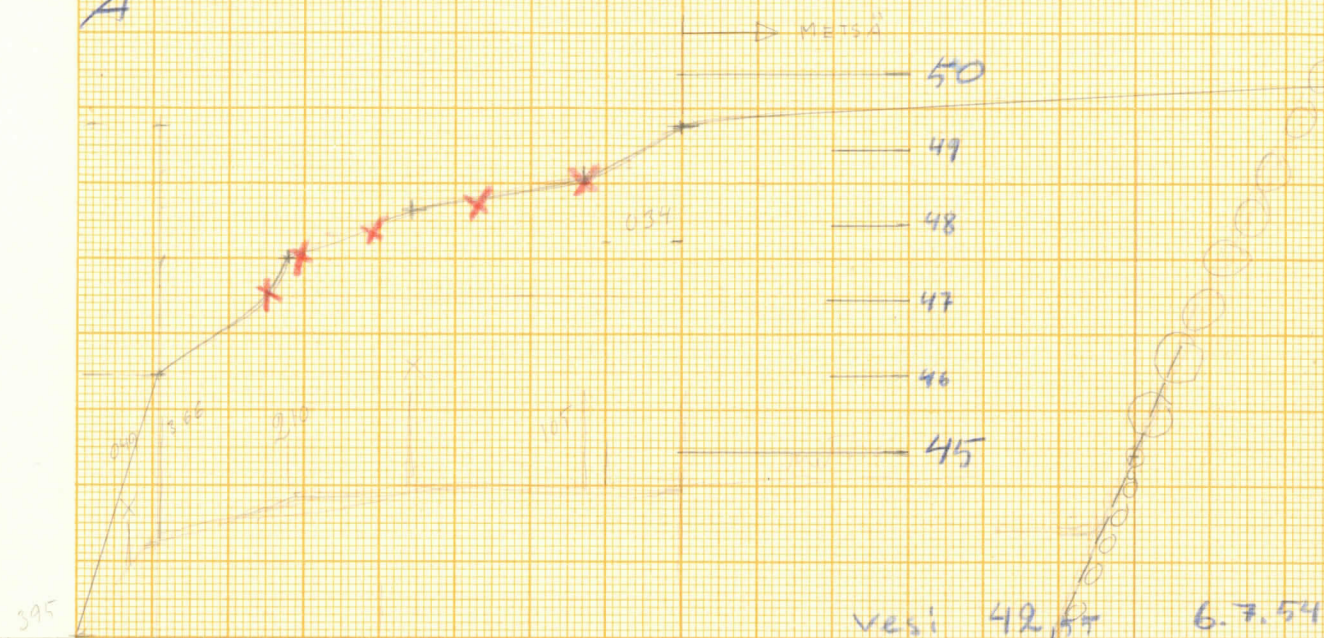
x = kvartsi-iskoksia

A

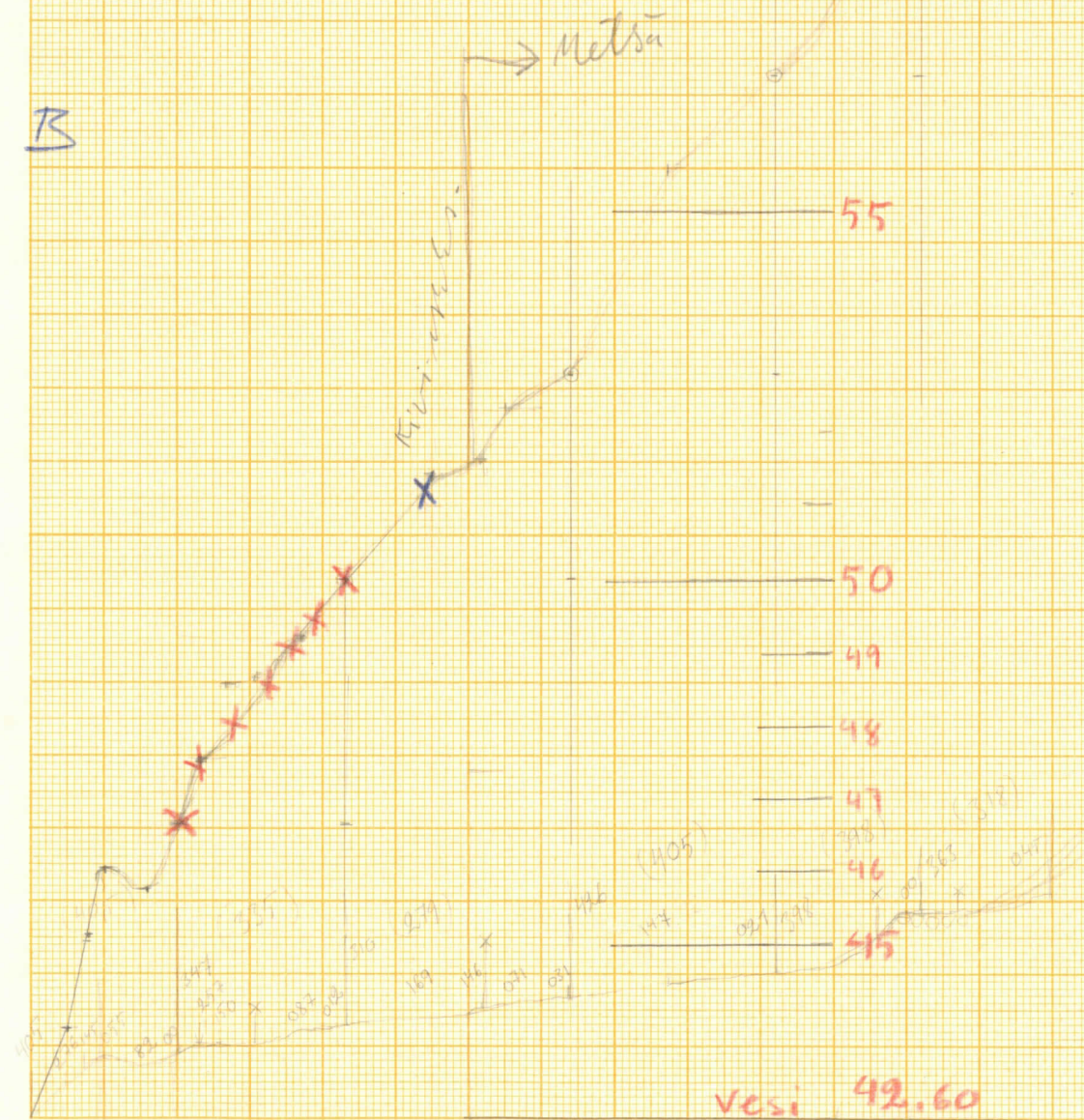
JAAATILANSUVANTO 2.

Poi 234-257

B

JAAATILANSUVANTO 1.

Kylä: Jaatila
Talo: Ojala RN:o 104
Omist: Ossi Rajala
Os: Jaatila

KM 13088.

KM 13548:1-6

237

236

Löytöpaikka sijaitsee metsässä Kemijoen itäpuolella, 47 km Ounas- ja Kemijokien yhtymäkohdasta Kemiin päin olevasta kohdasta 1/2 km itään, ns. Kotivaaran länsipuolella ja Särkeenojan eteläpuolella, hiekanottopaikalla (ks. lähiökartta)

Inventoinnissa suoritettiin 6.7.54 paikalla tarkastus sen johdosta, että mv. Ossi Rajala oli löytänyt omistamansa Ojalan talon maalta reikäkiven (13088) "Kotivaaran laidasta kolmatta sataa metriä talosta itään, tuli esiin soran ajossa kärryn pyörän alta". Käydessäni paikalla en tavannut isäntää kotona, mutta löytötietojen ja Ojalan emännän opastuksen perusteella arvelisin reikäkiven olevan peräisin kuvaliitteen luonnokseen merkityltä alueelta E, joka on kuivaa hiekkaista kangasmaata kahden eri korkeuksilla olevan matalan abraasioluiskan puolivälissä. Sillä alueella oli polulla muutamia kvartsi-iskoksia, mutta runsaimmin todettiin löydöksiä hiekanottopaikalla Särkeenojan vieressä, Kotivaaran länsipuolella:

Alue A: Hiekkakuopan laitaa kaivetun koekuopan seinämän leikkaus on esitetty kuvaliitteessä; koekuopasta muutaman metrin verran itään, hiekkakuopan keskivaiheilla sijaitsevista turpeen peittämästä hiekkaläjästä löytyi saviastianpalat 13548:1 ja liuskeiskos 2.

Kvartsi-iskoksia oli maan pinnalla havaittavissa hiekkakuopan koilliseen ja itään suuntautuviissa lahdekkeissa sekä kankaalla niiden koillispuolella. Luonnokseen merkityille kohdille kaivettiin hiekkakuopan laitaa koekuopat B, C ja D. Etenkin kuopan D kohdalla näkyi vankka kulttuurimaakerros aina 40 cm syvyyteen ulottuvana (kuva 3).

Valokuvat (kuvaliite):

Kuva 1) kuvan keskikohdalla mies penkomassa mätästä hiekkakuopan pohjalla, saviastianpalojen löytökohdalla (x). Mätäs saattaa olla peräisin hiekanotossa siirrellystä tai seulotusta maasta. Etualalla näkyy hiekkakuopan itään suuntautuva lahdeke.

Kuva 2) otettu polulta lounaasta käsin; vasemmassa laidassa penkoo mies saviastianpalojen löytöpaikkaa, kuvan keskikohdalla Kotivaaralle johtava polku.

Kuva 3) = koekuoppa-D. Leikkauksessa näkyy punaisenruskea kulttuuri-maa, sen puolivälissä parin sentin vahvuinen kirkkaanpunainen kerros ja alapuolella hiilen värjäämää maata.

Korkeussuhteet: löydöksiä todettiin 61,6 - 62,7 m korkeudelta y.m.p.

A. E-E. 1955

P.S. Teelmät 13548:5-6 on saatu Hotin mökistä, jossa niitä on pidetty saunan kiuaskivinä. Niiden ilmoitettiin olevan peräisin Ojalan hiekkakuopasta.

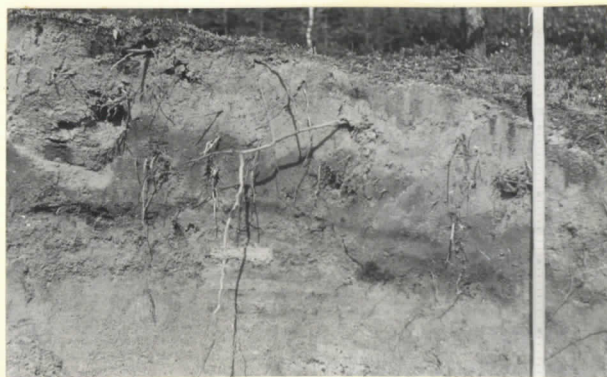
Kuva 1

F.18532

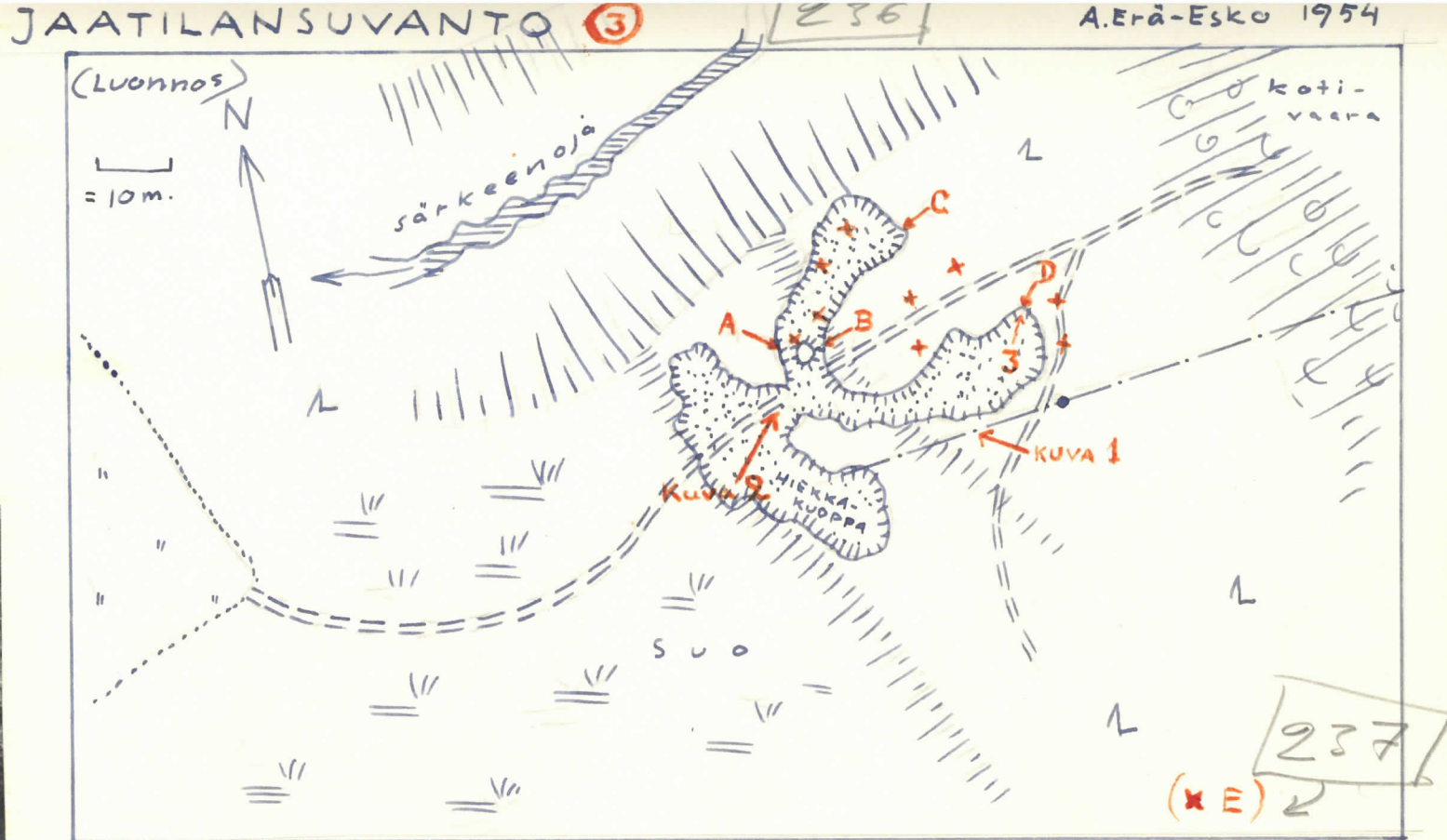
Kuva 2

F.18533

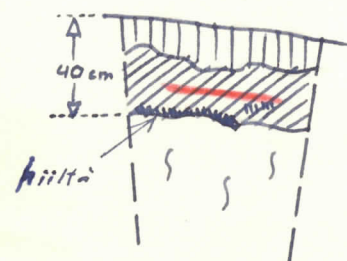
Kuva 3 = D

F.18534

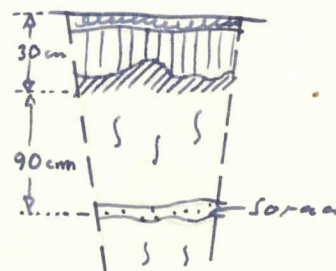

= kvartsi-istoksiä

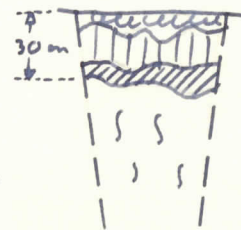
Koekvopat - D

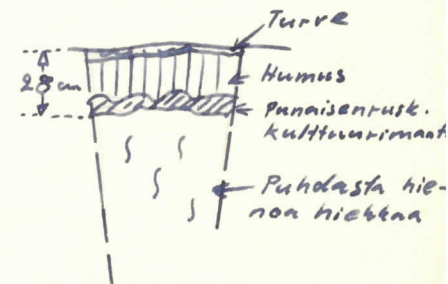
C

B

A

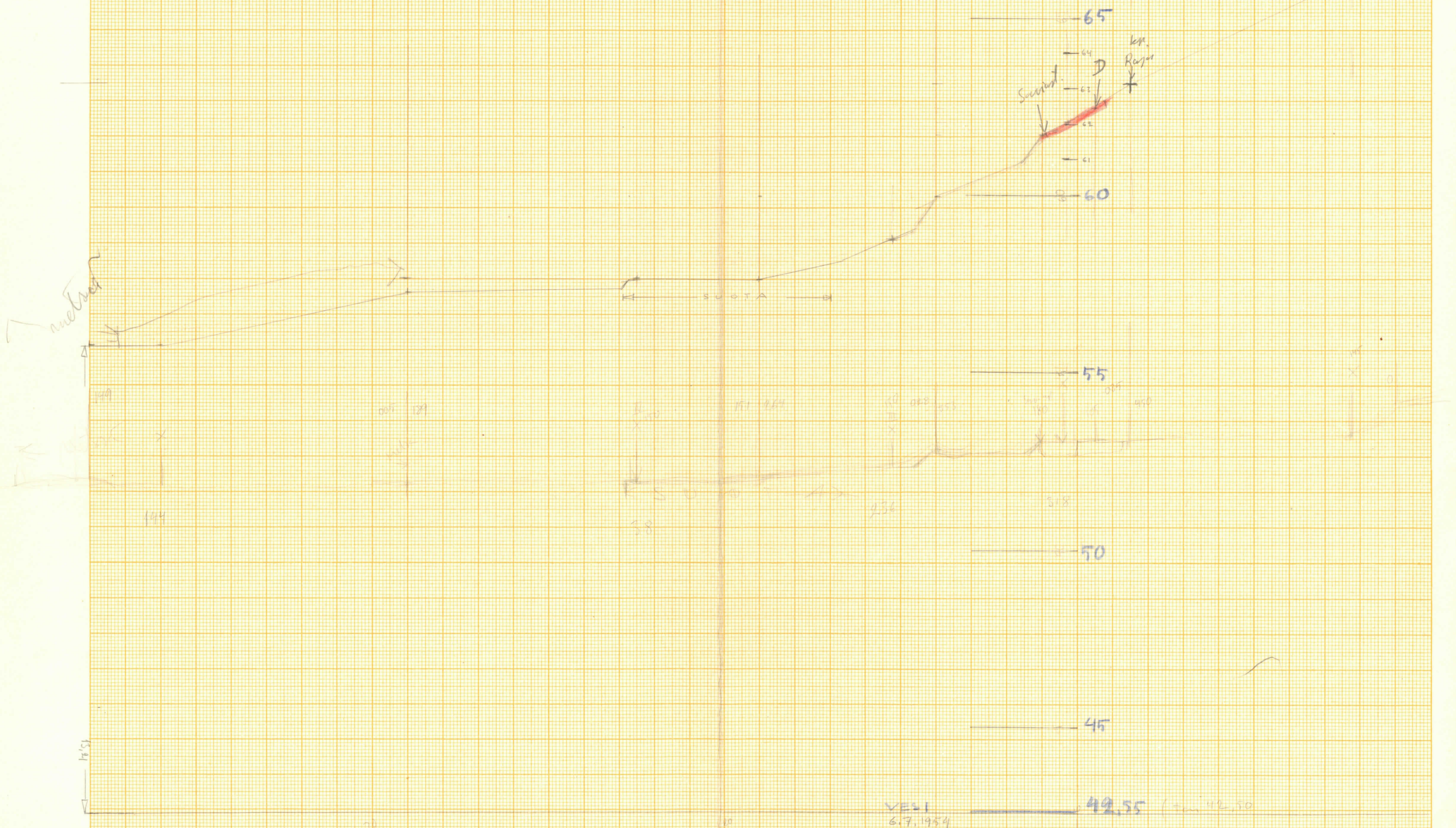

JAAATILA
OJALA
[särkeenoja]

JAAATILANSUVANTO 3.

235

doelke

Rovaniemi

Jaatilammun 3

S. 11

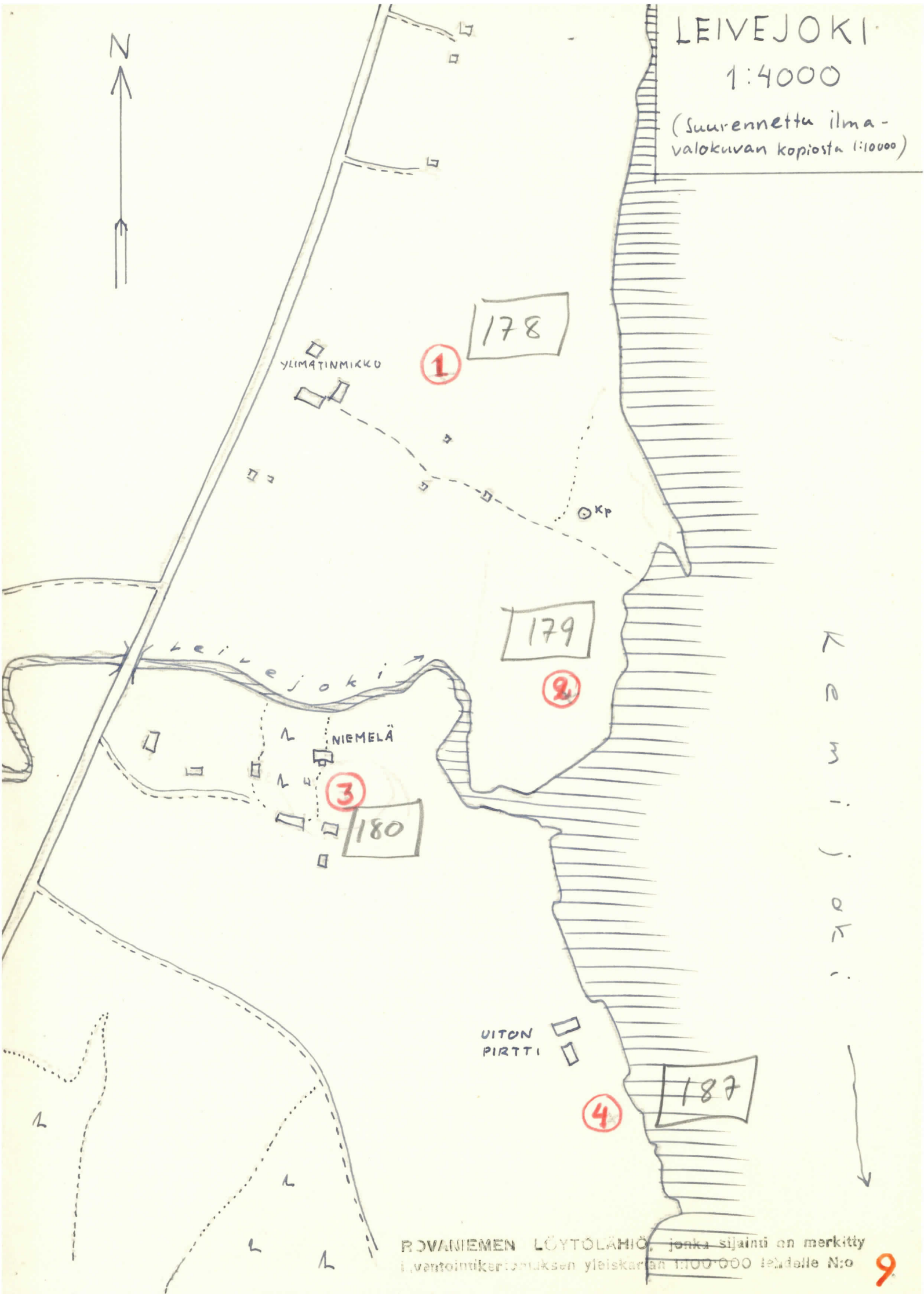

LEIVEJOKI

1:4000

(Suurennettu ilma-
valokuvan kopiosta 1:10000)

ROVANIEMEN LÖYTÖLÄHIÖ, jonka sijainti on merkitty
ilvantoimikartan yleiskartan 1:100 000 lehdelle N:o

Kylä: Jaatila
Talo: Ylimatinmikko RN:o 5:21
Omist: Selma Matinmikko
Os: Jaatila

KM 8237.

Löytöpaikka sijaitsee Kemijoen länsirannalla, 46,5 km virtaa alaspäin Ounas- ja Kemijokien yhtymäkohdasta.

Inventoidessani tapasin ko. esineen löytäjän, joka vielä 30 vuoden takaa muisti löytöpaikan ja pyynnöstäni asettui seisomaan sille (kuvat 1-3). Paikka on loivalla, kaakkoon kallistuvalla rin- teellä n. 250 m:n päässä Kemijoen rannasta. Heinän kasvun vuoksi en voinut tarkastella maan laatua perusteellisemmin, eikä löytökoh- dalle kaivetusta koekuopasta (ks. Leivekoki 2, koekuoppa D) voinut juuri muuta päätellä kuin, että 40 cm paksuisen hiekkamultaisen kyn- nöksen alla oli puhdas savihiekka. Leivejoki 3:lle läheinen korkeus viittaa kuitenkin asuinpaikkaan.

Valokuvat (kuvaliite):

- 1) kuva otettu pohjoisesta, Juho Matinmikko seisoo keih.karjen löytö- paikalla (x). Taustalla Leivejoen suu, oikealle virtaava Kemijoki ja Uittoyhdistyksen talon takana "lappalaisten asuinpaikka" Leivejoki 4.
- 2) kuva otettu lounaasta, taustalla Jaatilan kylän taloja ja oikealle virtaava Kemijoki.
- 3) kuva koillisesta, löytökohta (x) on abraasioluiskan yläpuolella tasaisella maalla, taustalla Ylimatinmikon rakennuksia.

Korkeussuhteet: 52 m y.m.p.

1. ja 7.7.54

A. E-E. 1955

LEIVEJOKI ①②

A. Erä-Esko 1954

kuva 1

F.18485

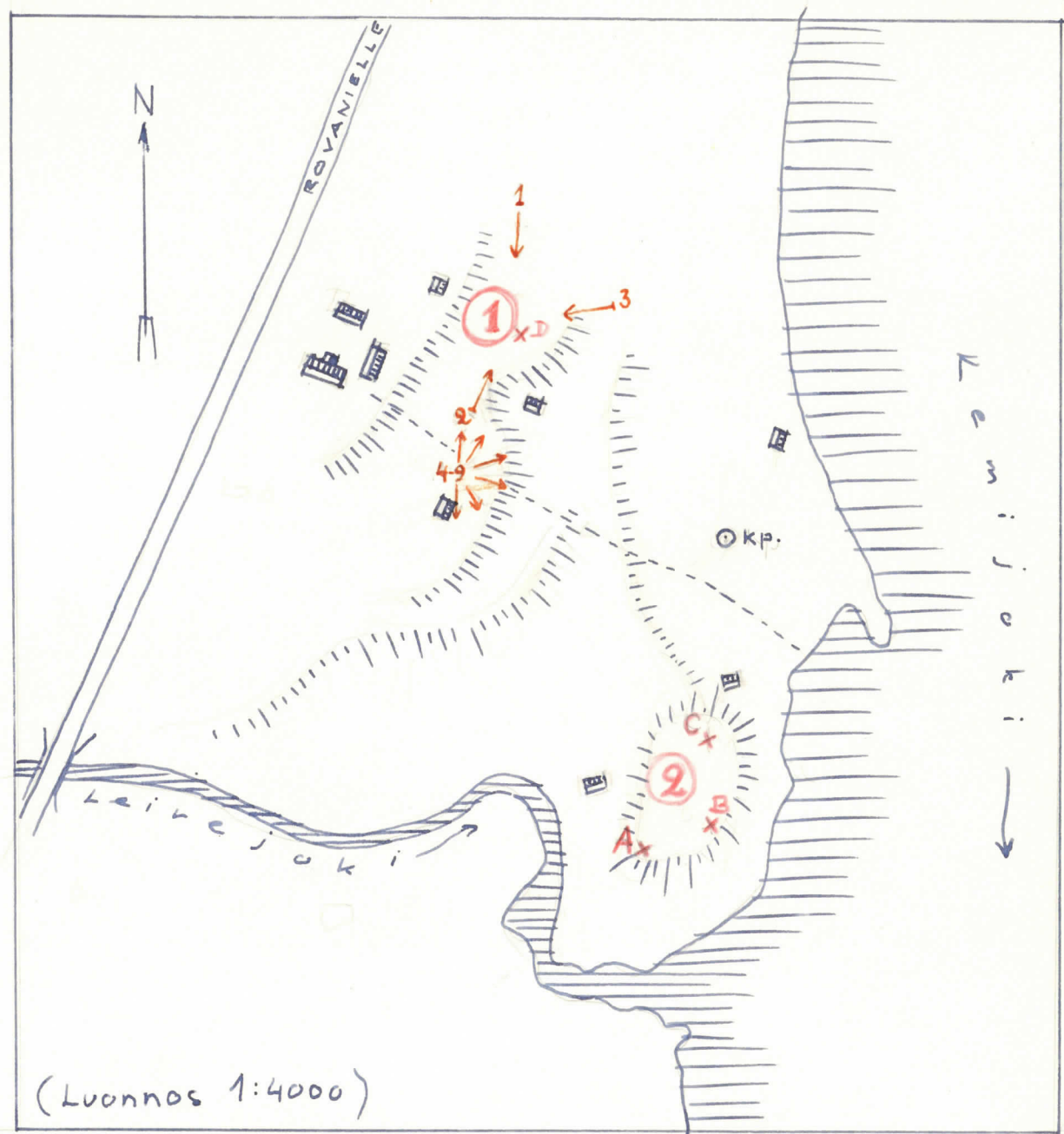
2

F.18487

3

F.18486

(Luonnos 1:4000)

x = koekuoppa

179

Kylä: Jaatila
Talo: Palo RN:o 5:31 (Matinmikosta erotettu)
Omist: Eino Matinmikko
os: Jaatila

KM 13546.

Löytöpaikka sijaitsee Kemijoen länsirannalla, 46,5 km Ounas- ja Kemijokien yhtymäkohdasta virtaa alaspäin (ks. lähiökartta ja Leivejoki 1:n luonnos).

Eino Matinmikon löytöpaikaksi ilmoittamalle "Rantapellolle" ~~Leivejokien~~ kaivettiin koekuopat A ja B hieman kauemmas ja itse löytökohdalle koekuoppa C, joiden tulokset käyvät ilmi kuvaliitteen piirroksista. Löytäjän ilmoituksen mukaan Rantapelto on hiesua ja lietettä. On ilmeistä, että tulvavedet ovat liikutelleet tällä kohdalla maan pintaa, mutta eräiden muiden lähiseudun asuinpaikkojen kanssa sama korkeus panee ehdolle asuinpaikan mahdollisuuden.

Valokuvat (kuvaliite, ks. myös Leivejoki 3):

Panoraama otettu Matinmikon rakennuksilta rannalle johtavalta polulta, 4) Leivejoki 1 ja koekuoppa D, taustalla Jaatilan kylän taloja ja oikealle virtaava Kemijoki, 5-7) Kemijoen toisella rannalla J.1 ja J.2 asuinpaikat Jaatilansuvanto 1 ja 2, 8) Palon "Rantapelto ja koekuoppien A,B ja C paikat (x), 9) Leivejoen suu ja taustalla Uittoyhdistyksen talon takana "Lappalaisten asuinpaikka" Leivejoki 4.

Korkeus: n. 48 m y.m.p.

A. E-E. 1955

LEIVISJOKI 1 ja 2
 JAATILA
 YLIMÄTINMIKKO RN:o 5:21
 (ent. Rantamäkinmäki)

1

Maalit

10.8.94

9.5.94

9.10

6.9.90

6.8.90

5.9.92

5.9.92

5.9.92

5.9.92

5.9.92

5.9.92

5.9.92

5.9.92

5.9.92

5.9.92

5.9.92

2

Kuorot:

-A

-B

-C

KP-42 45.662m

Hydr.kort

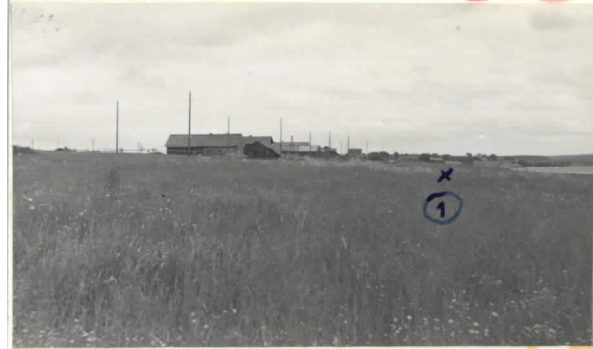
41.80~42

42.55

(hydr. 42
 7.7. 42.50)

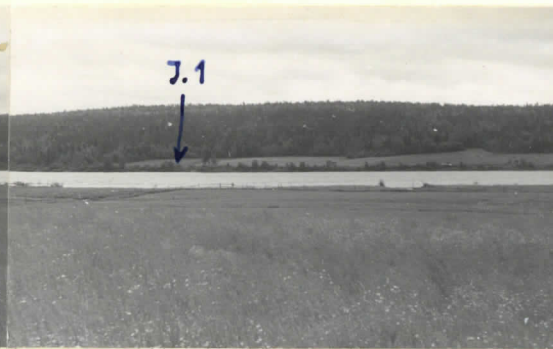
A (RETS. RAS. A)

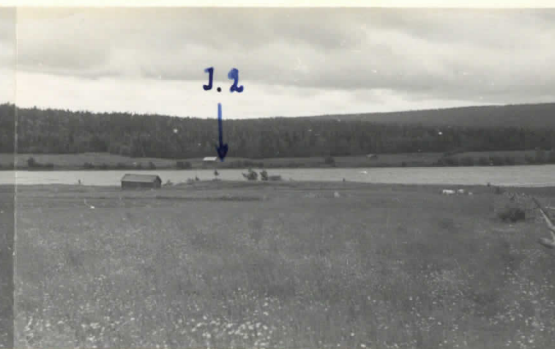
F. 18535

F. 18536

F. 18537

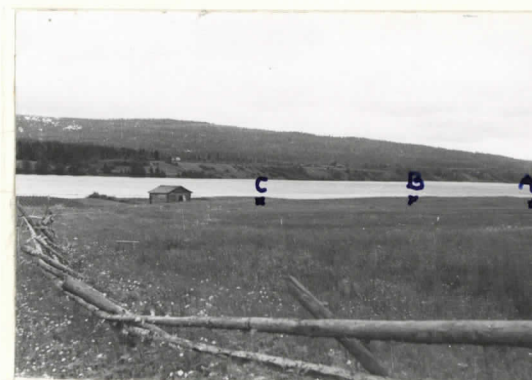
F. 18538

Kuvat 4

5

6

7

F. 18539

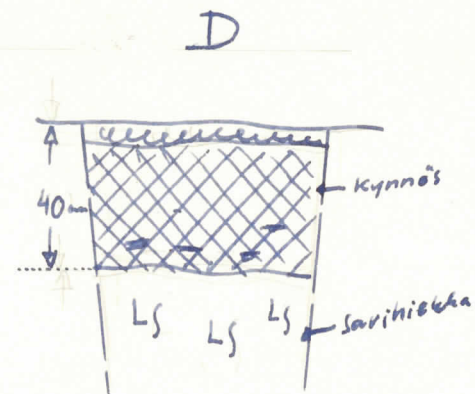
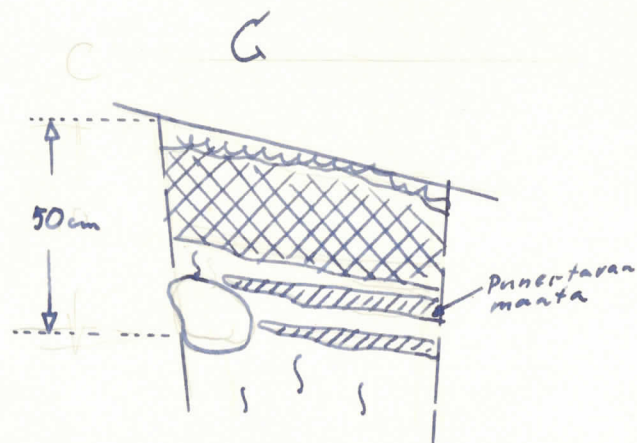
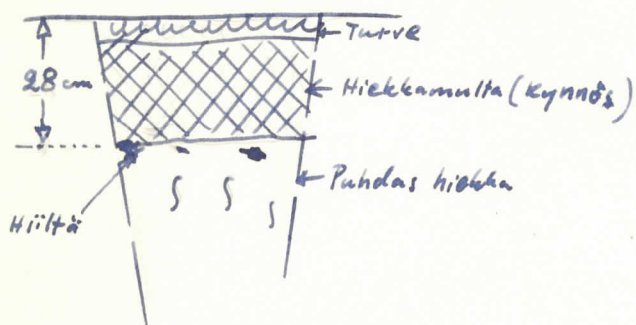
F. 18540

8

9

Koekuopat A ja B

A ja B

Kylä: Jaatila
Talo: Niemelä RN:o 5:17
Omist: A. Ruotsalainen (Eino Mäkipää)
Os: Jaatila

KM 13547:1-2

Löytöpaikka sijaitsee 47 km Ounas- ja Kemijokien yhtymäkohdasta Kemijokea alaspäin, länsirannalla (ks. lähiökartta).

Inventoitaessa 1 ja 7.7.54 todettiin kvartseja (13547) loivasta kaakkoon kallistuvasta rinteestä Niemelän pihamaan reunasta n. 10-20 m kaakkoon. Pihaa lähinnä olevalta, hernetä kasvavalta saralta ei löytynyt mitään, mutta sen sijaan kyllä seuraavalta, orasta kasvavalta saralta, jossa hiekkamultainen maan pinta oli näkyvissä. Mainitut sarat ovat kahden törmän välisellä, tasaisemmalla, 20-30 m levyisellä kaistalla.

Valokuvat (kuvaliite):

1-3) panoraama otettu Niemelän pihalta, vasemmalla asuinrakennuksen kaakkoiskulma, taustalla oikealle virtaava Kemijoki, jonka toisella rannalla asuinpaikat Jaatilansuvanto 1 ja 2 (J.1 ja J.2), keskivaiheilla Kemijokeen yhtyvä Leivejoki, jonka toisella puolella löytöpaikka Leivejoki 2; Niemelän oraspeltoon on kvartsien löytökohdat merkitty ristillä (x).

4-7) Panoraama otettu oraspellon korkeudelta Niemelästä Uittoyhdistyksen pirtille johtavan polun läheltä; vasemmalta: Niemelän asuinrakennus, hernesarka, orassarka siihen merkittyine löytökohtineen (x), löytöpaikka Leivejoki 2 ja oikealla Leivejoen suu ja oikealle virtaava Kemijoki.

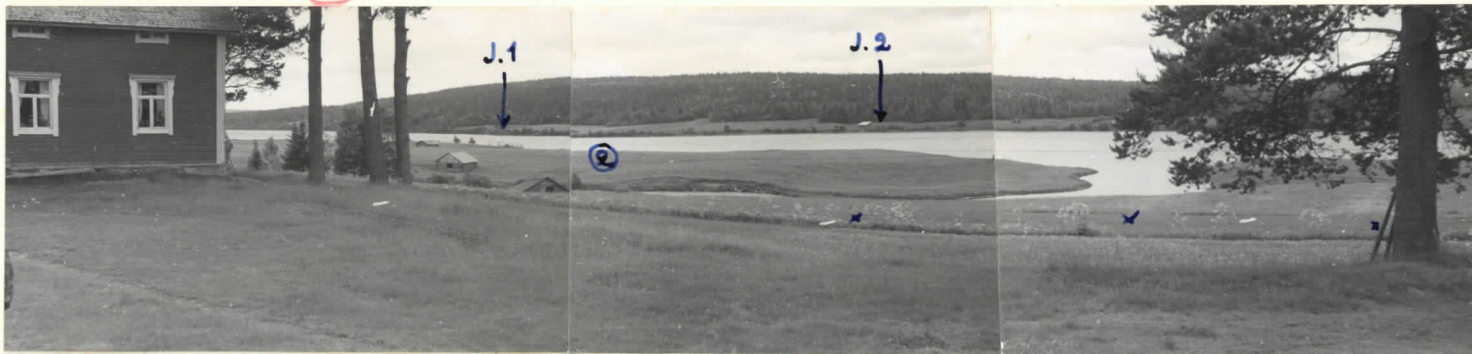
Korkeussuhteet: löydöksiä tavattiin 50,6 - 51,4 m y.m.p.

Leivejoki 4.

187

KM 8237 verifikaatissa mainitaan entisestä lappalaisten asunto-
paikasta. Invetoidessani kerrottiin siitä minulle niin ikään Nieme-
län talossa. Sen ilmoitettiin sijaitsevan lähellä Kemijoen rantatör-
mää olevalla pellolla Uiton pirtin eteläpuolella, jossa kasvaa mata-
la mänty. Paikka näkyy kuvaliitteissä Leivejoki 1 ja 2 kuvissa 1 ja
9.

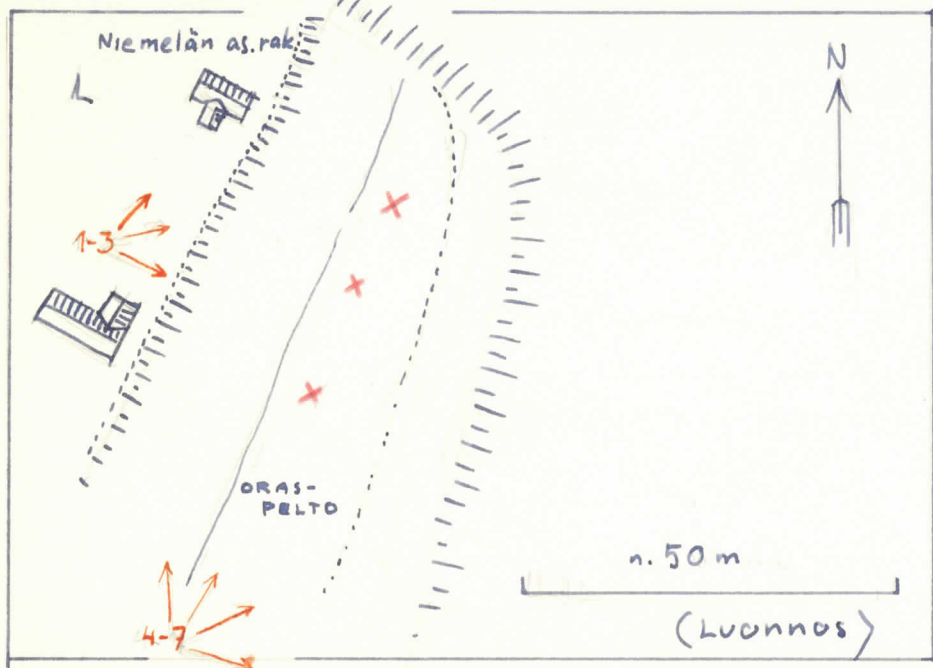
A. E-E. 1955

Kuvat 1 F.18498 2 F.18497 3 F.18496

4 F.18499 5 F.18500 6 F.18501 7 F.18502

x = kvartsi-istoksia

7.7.94